

RASEBORG
RAASEPORI

RAASEPORI.FI

TALOUSARVIO

JA TALOUSSUUNNITELMA 2022-2024

SISÄLLYSLUETTELO

Voimmeko kohta jo huokaista helpotuksesta?	1
Raaseporin strategia 2022-2025 ja sen sitouttaminen kaupungin toimintaan	6
Talusrakenne 2022	8
Talouden lähtökohdat, verot ja valtionosuudet	10
Kaupunki työnantajana	21
Investoinnit talousarviossa ja taloussuunnitelmassa	22
Liikelaitos ja konserniyhtiöt	27
Tuloslaskelmaosa 2022-2024	29
Rahoitusosa 2022-2024	30
Käyttötalous 2022-2024	
<i>Toimiala: Konsernihallinto</i>	31
Tilintarkastus	34
Kaupunginkanslia	36
Talous	40
Henkilösasto	43
Kaupunkikehitys	46
Joukkoliikenne	50
Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut	53
<i>Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto</i>	57
Hallinto ja tukipalvelut	61
Kotihoito ja tukipalvelu	63
Ympärivuorokautinen asuminen	67
Terveyspalvelut	70
Mielenterveyshoito ja päihdehuolto	74
Hammashoito	77
Erikoissairaanhoito / Maksuosuus	80
Erikoissairaanhoito / Muu erikoissairaanhoito	82
Lapsi- ja perhepalvelut	84
Aikuissosiaalityö, vammaispalvelut ja maahanmuuttajatoimisto	88
Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut	91
<i>Toimiala: Sivistys</i>	95
Muu sivistys	97
Varhaiskasvatus	100
Opetus	103
Lukiot	106
Museot	109
Kirjasto	112
Vapaa-aika	115
<i>Toimiala: Tekniikka</i>	120
Hallinto	125
Yhdyskuntatekniikka	129
Mittaus- ja kiinteistömuodostus	134
Tilahallinta	138
Toimitilahuolto ja ruokahuolto	144
Kaavoitus	150
Rakentaminen ja ympäristö / Ympäristöyksikkö	153
Jätelautakunta	158
<i>Raaseporin Vesi</i>	161
Investoinnit 2022-2024	164
Ulkoinen Tuloslaskelma	170
Kunnan ja liikelaitoksen tuloslaskelma	171
Ulkoiset ja sisäiset tulot ja menot	172

VOIMMEKO KOHTA JO HUOKAISTA HELPOTUKSESTA?

Otsikossa mietitään, onko Raaseporin kaupungin talous pian sellaisessa kunnossa, ettei kaupunki ole enää kriisikunta. Tällä hetkellä näyttää siltä, että saavutamme yli 1,2 miljoonan euron positiivisen tuloksen, jolloin kaupungin vuoden 2021 ylijäämä on joitakin satoja tuhansia euroja. Ilmassa on kuitenkin epävarmuutta, koska verotulojen ja valtionosuuksien ennusteet ovat vaihdelleet vuoden aikana. Talous on kuitenkin ollut koronapandemian vuoksi haastava, ja pandemiasta johtuva resurssien käyttö on johtanut budjetoitua suurempiin kustannuksiin. Epävarmuuden vuoksi emme voi tuudittautua siihen, että talous olisi nyt tasapainossa. Vuosittaisen ylijäämän saavuttaminen edellyttää jatkossakin kovaa työtä ja asioiden priorisoimista.

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu vajaan 1,8 miljoonan euron tuloksen saavuttamiseksi, ja tämä ylittää kaupunginhallituksen hyväksymän talousarviokehityksen 0,5 miljoonalla eurolla. Tähän on päästy tarkastelemalla tarkasti taloutta toimialoittain ja miettimällä, mihin kaupungilla on varaa ja mihin me voimme panostaa. Lisäksi verotulojen ja valtionosuuksien ennusteet ovat paremmat kuin kehystä laadittaessa. Syksyllä 2020 käytyjen yt-neuvotteluiden päätöksiä on osin toteutettu vuonna 2021, mutta ne vaikuttavat myös talousarviovuoteen 2022 ja taloussuunnitelmavuosiin 2023–2024. Vuonna 2023 voimaan tuleva hyvinvointialueuudistus vaikuttaa merkittävästi taloussuunnitelmavuosiin. Tämä on otettu huomioon vuosien 2023 ja 2024 taloussuunnitelmassa, mutta tässä vaiheessa kyse on vasta arviosta. Vuosien 2023 ja 2024 taloussuunnitelma on suuntaa antava

kaupungin tulevaisuuden tulokselle. Tulokseksi ilmoitetaan 4,4 miljoonaa euroa vuodelle 2023 ja -0,1 miljoonan euron tulos vuodelle 2024. Vuoden 2022 toimintakate on -185,7 miljoonaa euroa, ja se on noussut 3 miljoonan euron vuositahdilla lähinnä erikoissairaanhoidon ja indeksikorotusten vuoksi. Vuosille 2023–2024 kate on -70 miljoonaa euroa, mikä osoittaa hyvinvointialueuudistuksen suuren vaikutuksen kuntien talouteen. Talousarviossa on otettu huomioon 1,5 prosentin palkankorotus.

Jos Raasepori välttää sille oikeastaan nyt kuuluvan kriisikuntastatuksen, on kaupungin eri toiminnoissa joka tapauksessa tehtävä päätöksiä, jotka eivät tee tyhjäksi tähänastista talouden tasapainottamistyötä. Talouden tasapainottaminen vaatii yhä rakenteellisia muutoksia. Osa näistä rakenteellisista muutoksista on jo päätetty valtuustossa, mutta tällaisia päätöksiä tarvitaan lisää. On selvää, että kaupungin toiminnan tehostamista tulee jatkaa. Alkuperäinen Raasepori 2020 -tehostamisohjelma toteutui vain osittain ja samoin kävi vuoden 2022 jatko-osan kanssa. Nyt työtä on kuitenkin jatkettava. Palveluverkkoselvityksen käsittelyssä päätetyt asiat on selvitettävä ja otettava uudelleen käsiteltäväksi. Kyse on Snappertunan ja Bromarvin kyläkouluista sekä Pohjan alueen kouluista. Sosiaali- ja terveystoimialan tyhjennetyille ja tyhjennettäville rakennuksille tulee tehdä asemakaavamuutokset, minkä jälkeen rakennuksista on luovuttava. Tehostamista tulee jatkaa prosessikuvauksilla, sisäisen viestinnän parantamisella ja kaupungin omien tilojen entistä laajemmalla hyödyntämisellä.

Soteuudistus toteutuu vuonna 2023, ja Uudellemaalle on suunniteltu erillISRatkaisua. Raaseporin sosiaali- ja terveydenhuolto tulee tällöin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hoidettavaksi. Tämä tarkoittaa, että 35–40 prosenttia kaupungin henkilöstöstä ja yli 50 prosenttia kustannuksista siirtyy hyvinvointialueelle. Tämä ei koske vain sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökuntaa, vaan myös tukitoimintoja, kuten tietotekniikkaa, palkanlaskentaa, ruokahuoltoa ja toimitilahuoltoa. Kaupungin verotulot vähenevät merkittävästi, mutta kaupungin lainataakka säilyy ennallaan. Nykyisestä 22 prosentin tuloverosta vähennetään 12,39 prosenttia ja erotuksesta tulee kaupungin tuloprosentti. Tasauslauseke on 60 euroa asukasta kohden, mikä tarkoittaa 1,6 miljoonan euron lisäystä, mikä on huomioitu taloussuunnitelmassa. Muutos tulee olemaan suuri, mutta kaupungin tulee varmistaa, että ennaltaehkäisevä työ jatkuu ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa alkaa toimia parhaalla mahdollisella tavalla. Kaupunki saa myös hyvinvointitehtäviä, joista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 6 §:ssä. Kaupunki vuokraa myös kiinteistöjään hyvinvointialueelle vähintään kolmen vuoden ajaksi yhden vuoden optiolla.

Tulojen kehitys ja riskit

Budjetoituihin tuloksiin liittyy jonkin verran epävarmuutta, sillä koronapandemian tilanne voi vielä vaikuttaa merkittävästi verotuloihin ja valtionosuuksiin sekä yleisellä tasolla kansallisen ja globaalin talouden kehitykseen. Pandemian jälkeisen EU:n elvytyspaketin vaikutus voi myös tuoda myönteisiä taloudellisia vaikutuksia Raaseporille. Lähivuosien ennusteet näyttävät positiivisilta, ja lähtömuuttoa suuremman tulomuuton trendi vaikuttaa jatkuvan, millä voi olla positiivinen vaikutus verotuloihin. Kiinteistöjen myynti jatkuu, mutta on yhä haastavampaa, koska parhaat kohteet on jo myyty. On myös muistettava, että rakennusten poistamisista koituu säästöjä, koska myös käyttökustannukset poistuvat. Päätös kantatie 25:n liikennetarkistuksesta Lepin alueella mahdollistaa nyt tiettyjen liiketoiminnalle suunniteltujen alueiden myynnin, mikä voi lisätä tuloja. Tätä mahdollisesti myönteistä näkökohtaa ei kuitenkaan ole käytetty laskelmissa.

Ennätyksellisen alhaisen korkotason odotetaan jatkuvan koko taloussuunnitelmakauden ajan, mikä on positiivista, koska kaupungin lainakanta on varsin suuri. Korkosuojaus pidetään hyväksyttävällä tasolla yli 60 prosentissa, jotta voidaan vähentää suuren korkotason nousun riskiä. Investointeihin ja lainanottoon on kuitenkin syytä suhtautua erittäin suurella varauksella korkokustannusten nousun riskin pienentämiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset, ja erityisesti erikoissairaanhoidon kustannukset, muodostavat jälleen uhan kaupungille vuonna 2022. Pandemian vuoksi erikoissairaanhoidon kustannukset ovat alittaneet talousarvion vuonna 2021. Terveystalouksessa kiireettömiä tapauksia ei ole hoidettu vuosina 2020 ja 2021, vaan niitä on lykätty vuoteen 2022 tai jopa vuoteen 2023. On siis olemassa hoitovelka, joka on hoidettava. Tämä aiheuttaa riskin vuoden 2022 kustannuksiin, kun näitä potilastapauksia aletaan hoitaa. Tämä hoitovelka on huomioitu sosiaali- ja terveysalalla 1,5 miljoonalla eurolla.

Kustannuksia tulee seurata tehokkaasti kaikissa toiminnoissa

Kaupungin tulee tehostaa prosessejaan, jotta menot pienenevät ja tulot kasvavat. Työprosesseja koskeva työ on myöhästynyt pandemian vuoksi, mutta työtä on jatkettava päällekkäisyyksien ja tarpeettomien työvaiheiden välttämiseksi. Digitalisaatiota tulee jatkaa myös toiminnan sujuvoittamiseksi niin sisäisesti kuin ulkoisestikin. Kaupungin henkilöstörakennetta ja

rekrytointien tarvetta tulee myös tarkastella aktiivisesti ja tietoisesti eläköitymisten yhteydessä. Trendi kunnille säädettävien uusien lakisääteisten tehtävien osalta näyttäisi jatkuvan, ja se aiheuttaa lisää työtä, lisää henkilöstön tarvetta ja lisää kustannuksia.

Kaupunki ostaa palveluja yli 100 miljoonalla eurolla vuodessa. Tästä noin 44 miljoonaa on erikoissairaanhoidon palveluja. Loput ovat muita palveluja kaikilla toimialoilla. Sisäinen tarkastus on tehty ja se osoitti, että sopimuksia tulisi tehdä ja kustannuksia seurata tarkemmin. Yritysten kanssa tulee solmia lisää puitesopimuksia ja siten tehostaa hankintoja sekä myös alentaa kustannuksia.

Investointeihin kohdistuu suurta painetta

Kaupungin taloudellisen tilanteen vuoksi aiemmin ei ole pystytty investoimaan niin paljon kuin olisi pitänyt tehdä. Tästä syystä rakennuksissa ja infrastruktuurissa on saneerausvelkaa, mikä lisää investointipainetta. Kaupungin nettoinvestointitaso vuonna 2021 oli budjetoitu 12,5 miljoonaa euroon, josta Raaseporin Veden osuus on 1,8 miljoonaa euroa. Investoinnin kokonaisennuste vuodelle 2021 on 10,0 miljoonaa euroa, mikä on ennakoitua matalampi. Karjaan Fokus-investointi kuluttaa 2,2 miljoonaa euroa ja Mustion koulukeskuksen rakentaminen 3,6 miljoonaa euroa. Valtatie 25:n liikennejärjestelyt Lepillä nielevät 1,1 miljoonaa euroa. Muilta osin investoinnit noudattavat aikataulua.

Investointitalousarvion nettosumma vuodelle 2022 on noin 13,8 miljoonaa euroa. Suureen Fokushankkeeseen ei investoida enempää, koska se on maksettu vuonna 2021. Ensi vuoden investointi Mustion koulukeskukseen on 1,4 miljoonaa euroa, ja rakennus otetaan käyttöön syksyllä 2022. Merkittävä uusi hanke vuosille 2021–2022 on Lepin liikennejärjestely eli valtatie 25:n ja maantie 111:n risteys. Hanke on yhteishanke Väyläviraston kanssa, joka maksaa 60 prosenttia investoinnista. Kaupunki maksaa yhteensä 1,1 miljoonaa vielä vuonna 2022, ja risteuksen odotetaan valmistuvan syksyllä 2022. Muita suuria investointeja ovat sosiaali- ja terveydenhuollon korjaukset Raaseporintie 5:ssä ja Pohjan Maariakoti 0,8 milj. euroa, Tenholan paloasema 0,6 miljoonaa euroa vuonna 2022 ja 0,6 miljoonaa euroa vuonna 2023, Ekenäs högstadieskolan keittiön kunnostus 1,3 miljoonaa euroa, peruskorjaukset 1,4 miljoonaa euroa, liikenneväylät 2 miljoonaa euroa sekä Södra vikenin ruoppaus ja satamareunukset 1 miljoona euroa. Työt jatkuvat myös vuosina 2023 ja 2024. Raaseporin Veden on tarkoitus investoida lähinnä saneerauksiin vuositasolla noin 1,7 miljoonaa euroa. Oikeastaan investointitalousarvio on liian korkea kaupungin taloudelliseen tilanteeseen nähden, mutta se on suurelta osin pakon sanelemaa, ja kyse on kaupungille välttämättömistä panostuksista. Tammisaaren vanhusien asumisen suunnittelu on käynnistynyt ja investointitalousarvion hillitsemiseksi hanke ehdotetaan toteutettavaksi rahoitusleasingilla. Vuonna 2023 investointisuunnitelma on 13,7 miljoonaa euroa ja

vuonna 2024 17,2 miljoonaa euroa, mikä on yläkanttiin, ja sitä tulisi tarkistaa 2023. Palveluverkkoselvitys osoittaa, että investoinneille on tarvetta mutta että ne tulee toteuttaa pitkäjänteisesti.

Raaseporin kaupungin tulee laatia uusi strategia vuosille 2022–2025

Kaupungilla on voimassa oleva strategia vuodelle 2021, ja vuosille 2022–2025 tulee laatia uusi strategia. Uuden strategian työstämistä ei ole aloitettu kesällä 2021 kuntavaalien lykkäännyttyä, jolloin uudet luottamushenkilöt ovat voineet osallistua strategiatyöhön vasta syksyllä 2021. Tämä työ on aloitettu, ja jos hyväksytään vanhaan strategiaan perustuva lähestymistapa, uusi strategia voitaneen laatia alkuvuodesta. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että vanhaa strategiaa ja sen toimia jatketaan siihen asti. Näin ollen strategian visio eli ”Ihana Raasepori toimii kestävästi” ja määritellyt toimenpiteet ovat edelleen voimassa. Vuosittaista toimintasuunnitelmaa on noudatettu mahdollisuuksien mukaan sekä toimialarajat ylittävällä että toimialakohtaisella tasolla. Vuonna 2022 toimialarajat ylittävät painopisteet ovat:

- sisäisen viestinnän parantaminen
- asukasviestinnän parantaminen
- viranhaltijoiden ja poliitikkojen välisen yhteistyön ja viestinnän parantaminen

- henkilöstön hyvinvointi, johon vaikuttavat suuressa määrin meneillään oleva pandemia tai pandemian jälkeinen aika sekä määrätyt säästötoimet
- työn ja toiminnan kehittäminen prosessikuvausten ja koulutuksen avulla
- kaupungin markkinoiminen hyvänä asuinpaikkana ja yrittäjystävällisenä kuntana
- kaupungin sisäisten ja ulkoisten prosessien digitalisointi
- ympäristö- ja energiaohjelman toimintasuunnitelma
- palveluverkkoselvityksen mukaisten määrättyjen selvitysten ja toimenpiteiden toteuttaminen
- maankäytön kehityskuvan laatiminen palveluverkkoselvityksen pohjalta

Nämä ovat jatkoa myös vuonna 2021 vireillä olleille toimille, koska ne ovat jatkuvia prosesseja ja niiden pitäisi jatkua myös tulevina vuosina. Tulevaisuudessa tulisi keskittyä erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin, kuten myös laki määrää.

Uusia haasteita on edessä ja osa vanhoista haasteista on yhä jäljellä

Koska nyt vaikuttaa siltä, että Raaseporin kaupunki välttää kriisikuntastatuksen, tilaisuus on käytettävä hyödyksi ja varmistettava, että vuositulo on aina positiivinen. On todennäköistä, että valtionosuuksista

saatavat tulot vähenevät ja verotuloihin saadaan maltillisia korotuksia, joten on noudatettava tiukkaa taloudellista linjaa, tehtävä rakenteellisia muutoksia ja painotettava panostuksia. Päätöksenteko vaatii rohkeutta, sillä kestävää taloutta ei voida taata ilman muutoksia. Kaupunki on uudessa tilanteessa, kun hyvinvointialueen toiminta käynnistyy, ja tähän tilanteeseen on sopeuduttava. Tämä edellyttää myös päätöksiä tulevista ennalta ehkäiseivistä ja terveyttä edistävästä toimista asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Jos talous ei ole kunnossa, on vaikea tukea kaupungin asukkaiden hyvinvointia ja myös houkutella uusia asukkaita. Kaupunki on valinnan edessä: teemmekö päätöksiä vai jätämmekö ne tekemättä. Jos jätämme tekemättä, kehitys pysähtyy.

Vuoden aikana toteutetut säästötoimet ja pandemia ja sen haasteet kaikilla rintamilla ovat koetelleet henkilöstön jaksamista ja kärsivällisyyttä. On kuitenkin todettava, että tilanteista on selvitty ja tehtävät on hoidettu hyvin. Emme ole kuitenkaan luovuttaneet, vaan olemme tehneet hienoa työtä, ja näyttää siltä, että kaupungista voidaan ja halutaan pitää huolta. Ihmiset tukevat toisiaan, ja toivon tämän jatkuvan myös vuoden 2022 aikana.

Raasepori, lokakuu 2021

Ragnar Lundqvist
Kaupunginjohtaja

RAASEPORIN KAUPUNGIN STRATEGIA 2022–2025 JA SEN SITOUTTAMINEN KAUPUNGIN TOIMINTAAN

Kuntalain 37 pykälän mukaan valtuusto päättää kuntastrategiassa kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista siten, että talousarviotyössä otetaan huomioon kunnan nykytilanne ja tulevat muutokset. Valtuusto on hyväksynyt Raaseporin kaupungin strategian vuosille 2018–2021 kesäkuussa 2018, jonka jälkeen toimintasuunnitelman toimenpiteiden työstäminen on aloitettu, hyväksytyt kaupunginhallituksessa ja kuvattu talousarviokirjoissa.

Strategian toimeenpanoa on jatkettu vuosina 2019–2021. Uusi strategia vuosille 2022–2025 on valmisteilla, mutta se ei valmistu vuonna 2021. Tämä tarkoittaa sitä, että suurin osa aikaisemmista toimista jatkuu talousarviovuonna 2022. Koronapandemia on myös hidastanut tai estänyt osan strategiasta toteuttamista. Yksi keskeisimmistä viivästyneistä töistä on prosessikuvaustyö, ja syynä on, että pandemiatyö on vienyt kaikkien toimialojen resursseja.

Koska hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023, koskee vain osa toimintasuunnitelmasta talous-suunnitelmavuosia 2023–2024. Muutoksia tehdään varmasti uuden strategian valmistuttua, ja ne vaikuttavat talousarviovuoteen 2023 ja sitä seuraaviin taloussuunnitelmavuosiin. Uusi tilanne, jossa sosiaali- ja terveydenhuoltoa hoitaa hyvinvointialue, tulee vaikuttamaan kaupungin toimintaan. Tämä on otettava huomioon uudessa strategiassa, jonka työ on nyt alkanut. Kuntavaalien siirtäminen kesäkuuhun johti uuden työn aloittamiseen suunniteltua myöhemmin, koska luottamushenkilöiden tulee osallistua työhön ja sitten hyväksyä uusi strategia.

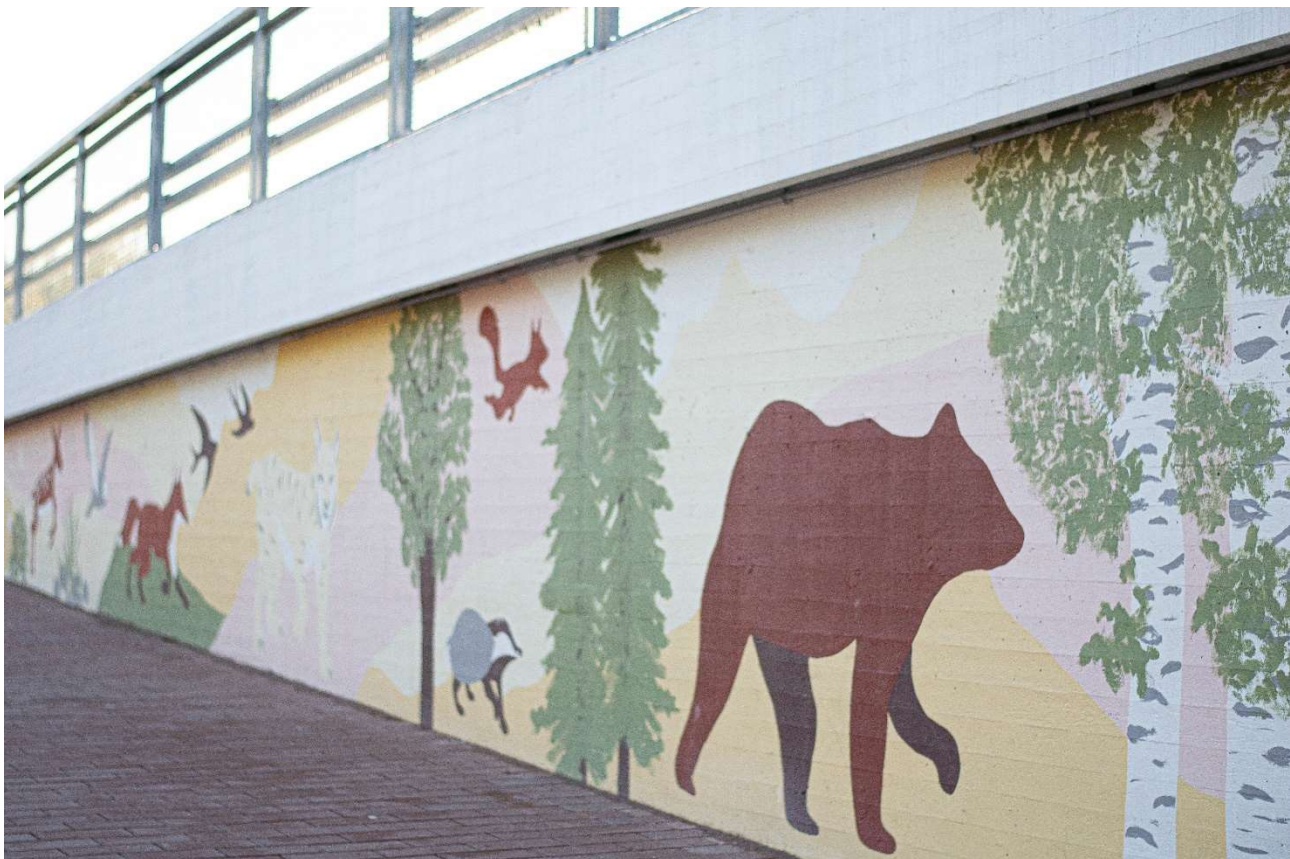
Talousarviovuodelle jatketaan tai käynnistetään seuraavat toimialarajat ylittävät toimet, jotka liittyvät nykyiseen strategiaan.

Strategian sitouttaminen kaupungin tavoitteisiin (toimialarajat ylittävä)

Sisäinen viestintä	<ul style="list-style-type: none"> - Jatketaan toimialarajat ylittävien prosessien kuvausten laatimista. - Kunkin toimialan intravastuuhenkilöt vastaavat edelleen kaupungin toiminnasta ja tapahtumista tiedottamisesta intrassa ja kaupungin kotisivuilla. - Viestintäsuunnitelma päivitetään koskemaan sekä viranhaltijoiden että luottamushenkilöiden ulkoista ja sisäistä viestintää. Suunnitelma sisältää viestintään liittyviä menettelytapoja.
Asukasviestintä	<ul style="list-style-type: none"> - Jatkamme asukkaiden eniten käyttämien viestintäkanavien kehittämistä ja kehitämme viestintää paikallismedian kanssa. - Järjestetään tapaamisia vanhusneuvoston, maahanmuuttajaneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston kanssa. - Päätöksenteossa tulee huomioida lasten ja nuorten näkemykset.
Virkamiesten ja poliitikoiden välinen yhteistyö	<ul style="list-style-type: none"> - Jatketaan virkamiesten ja luottamushenkilöiden koulutusta uudesta hallintosäännöstä. - luottamushenkilöiden ja henkilöstön kurssit hallinto-, talous- ja henkilöstöasioissa - iltakoulut eri luottamuselimille
Henkilöstön hyvinvointi	<ul style="list-style-type: none"> - Kehityskeskusteluihin osallistumista tulisi lisätä ja sovittuja tavoitteita laatia. - Esimieskoulutusta jatketaan, kun isommat kokoukset ovat mahdollisia. - Prosessikuvauksilla parannetaan työntekijöiden työympäristöä ja vastualueiden ja tehtävien selkeyttä. - Henkilöstökyselyn vastaukset tarkistetaan ja toimenpiteet määritellään, toimeenpannaan ja seurataan.
Markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> - Brändäystyö jatkuu implementoimalla kyselyjen tuloksia kaupungin markkinointitoimintaan. - Markkinoinnin toimintasuunnitelma päivitetään (vuosittain) ja sitä seurataan vuosittain. - Selvitetään, miten kaupunkiin muuttaneille tarkoitettu tervetulo-kirje/-paketti voidaan parhaiten toteuttaa.

	<ul style="list-style-type: none"> - Elinkeinoelämäsivujen kehittäminen kaupungin kotisivuilla toteutettu ja päivitetään vuosittain. - Tapahtumasivuja kehitetään ja lisäksi kaupungin ohjausasiakirjojen kuten hallintosäännön, energia- ja ilmasto-ohjelman, viestintäsuunnitelman ja strategian näkyvyyttä vahvistetaan. - Liikkumista Raaseporissa (joukkoliikenne, yhteiskyydit, pyöräily jne.) kehitetään ja markkinoidaan.
Digitalisointi	<ul style="list-style-type: none"> - Dora-valmisteluohjelman ja Valmu-viranhaltijapäätösohjelman käyttöä jatketaan ja vahvistetaan. - Esityslistat julkaistaan kaikille toimielimille uudessa digitaalisessa portaalisessa, mikä mahdollistaa myös sähköisen pöytäkirjan tarkastuksen. - sähköisten allekirjoitusten käyttöönotto - Kaupunki osallistuu työvirtojen automaation ja robotiikan pilotointiin. - Ulkoisia lomakkeita digitalisoidaan laajemmin.
Ympäristönäkökohdat	<ul style="list-style-type: none"> - Päivitetyt ja hyväksytyt energia- ja ympäristöohjelman toimeenpanosuunnitelma valmistuu. - Energiatehokkuusohjelmaa 2020–2025 seurataan, raportoidaan ja otetaan käyttöön uusia tehokkaita ratkaisuja. - Raaseporin joki -hankkeen toinen vaihe jatkuu. - Kokoaikainen Hinku-koordinaattori työskentelee tavoitteena hiilineutraali Raasepori 2035. - aurinkopaneelien rakentaminen mahdollisuuksien mukaan - Uudisrakentamisessa käytetään puuta aina kun se on mahdollista. - Muovinkeräystä laajennetaan.
Palveluverkkoselvitys	<ul style="list-style-type: none"> - Valmiin palveluverkkoselvityksen ensimmäinen vaihe suunnitellaan ja implementoidaan. - Palveluverkkoselvitykseen perustuvan maankäytön kehityskuvan muotoilu valmistuu.

Toimialakohtaiset toimenpiteet on esitetty tekstissä kunkin toimialan osalta.

TALOUSARVIORAKENNE 2022

Talousarvion sitovuustasot valtuusto- ja lautakuntatasolla hallintosäännön mukaisesti.

TOIMIALA/elin valtuusto	TOIMIALUE (32 määrärahaa) sitovuustaso: valtuusto*	YKSIKKÖ 1 (61 määrärahaa) sitovuustaso: lautakunta^
Konsernihallinto	Tilintarkastus	Tilintarkastus
	Kaupunginkanslia	Kaupunginkanslia, IKT
	Taloussosasto	Taloussosasto
	Henkilöstösosasto	Henkilöstösosasto
	Kaupunkikehitys	Elinkeinoelämä, Matkailu, Tiedotus
	Joukkoliikenne	Joukkoliikenne
	Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut	Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut, Työmarkkinatuki
Sosiaali- ja terv.huolt.	Hallinto ja tukipalvelut	Hallinto ja tukipalvelut
	Kotihoito ja tukipalvelut	Kotihoito ja tukipalvelut
	Ympäri vuorokautinen asuminen	Ympäri vuorokautinen asuminen/oma tuotanto, Ympäri vuorokautinen asuminen/vuokra- asunnot Ympäri vuorokautinen asuminen/ulkoiset sopimukset
	Terveyspalvelut	Terveyspalvelut/oma tuotanto Terveyspalvelut /ulkoiset sopimukset
	Mielenterveyshoito ja päihdehuolto	Mielenterveyshoito ja päihdehuolto
	Hammashoito	Hammashoito
	Erikoissairaanhoito /Maksuosuus	Erikoissairaanhoito /Maksuosuus
	Erikoissairaanhoito /muu erikoissairaanhoito	Erikoissairaanhoito /muu erikoissairaanhoito
	Lapsi- ja perhepalvelut	Lapsi- ja perhepalvelut
	Aikuissosiaalityö ja vammapalvelut	Aikuissosiaalityö, Vammapalvelut /oma tuotanto, Vammapalvelut /ulkoiset sopimukset

TOIMIALA/elin valtuusto	TOIMIALUE (32 määrärahaa) sitovuustaso: valtuusto*	YKSIKKÖ 1 (63 määrärahaa) sitovuustaso: lautakunta^
Sivistys	Muu sivistys	Hallinto, Oppilaskuljetukset, Kuraattoritoiminta, Aamu- ja iltapäivätoiminta, Kansalaisopisto ja musiikkiopisto
	Varhaiskasvatus	Hallinto, Perhepäivähoito, Päiväkoti
	Opetus	Perusopetus, ruotsinkielinen, Perusopetus, suomenkielinen
	Lukiot	Lukiot, ruotsinkieliset, Lukiot, suomenkieliset
	Museot	Museot
	Kirjasto	Kirjasto
	Vapaa-aika	Nuoriso, Kuntoilu & liikunta Kulttuuritoiminta
Tekniikka	Hallinto	Yleis hallinto, Muu hallinto toiminta, Pienvenesatamat Ympäristöterveydenhuolto
	Yhdyskuntatekniikka	Metsänhoito, Yksitystiet, Liikenneverkosto - kadut, Ulkoalueet rakennusten vieressä, Puistot, Muu yhdyskuntatekn. toiminta
	Mittaus- ja kiinteistömuodostus	Kiinteistökehitys
	Tilahallinto	Tilahallinto
	Toimitilahuolto ja ruokahuolto	Toimitilahuolto, Ruokahuolto
	Kaavoitus	Kaavoitus
	Rakentaminen ja ympäristö	Rakennusvalvonta, Ympäristönsuojelu,
	Jätelautakunta	Jätelautakunta

*Valtuusto hyväksyy nettomäärärahat tällä tasolla. Talousarviomuutokset toimialan sisällä osastojen toimintalaueiden välillä vaativat valtuuston hyväksynnän.

^Lautakunta hyväksyy nettomäärärahat tällä tasolla. Ta-muutokset toimintaluoen sisällä yksiköiden välillä vaatii lautakunnan hyväksynnän.

TALouden LÄHTÖKOHDAT, VEROT JA VALTIONOSUJDET

Yleinen taloustilanne ja tulevaisuuden näkymät

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % v. 2021. Talouden toipuminen covid-19-epidemiasta on ollut nopeaa kuluva vuoden keväästä alkaen. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu v. 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023.

Ennusteessa tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän ennusteessa oletettiin. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekattavuuteen liittyvä epävarmuus lisää ennusteen epävarmuutta.

Työllisyyden kasvu on vuoden ensimmäisellä puoliskolla nopeutunut merkittävästi. Talouskasvu pitää yllä työvoiman kysyntää, jota riittää täyttämään lyhyellä aikavälillä korkealla oleva työttömyys ja hallituksen toimet työn tarjonnan lisäämiseksi. Talouden elpyminen lisää työllisten määrää vuosina 2022 ja 2023, varsinkin palvelutoimialoilla.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa.

(Valtiovarainministeriön Taloudellinen katsaus syksy 2021)

Raaseporin talous, verot ja valtionosuudet

Yleistä

Vuoden 2022 talousarvio osoittaa tilikaudelle 2,0 miljoonan euron ylijäämää.

Kaupungin omassa toiminnassa on 1,3 miljoonan euron ylijäämä ja Raaseporin Vesi -liikelaitoksen talousarvion lähtökohtana on 0,7 miljoonan euron ylijäämä.

Vuosien 2023–2024 taloussuunnitelmassa on arvioitu vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien. Hyvinvointialueen toteumasta puuttuu vielä paljon päätöksiä, joten vuosien 2023 ja 2024 taloussuunnitelma on tältä osin paras mahdollinen arvio.

Vuoden 2022 henkilöstömenoihin on laskettu 1,5 prosentin korotus. Vuodelle 2023 suunnitelmassa on otettu huomioon henkilöstökustannusten ja ostopalvelujen lisäykset siltä osin kuin ne liittyvät henkilöstökustannuksiin ja materiaaliin 2,2 prosenttia. Vastaava kasvu vuodelle 2024 on 2,4 prosenttia.

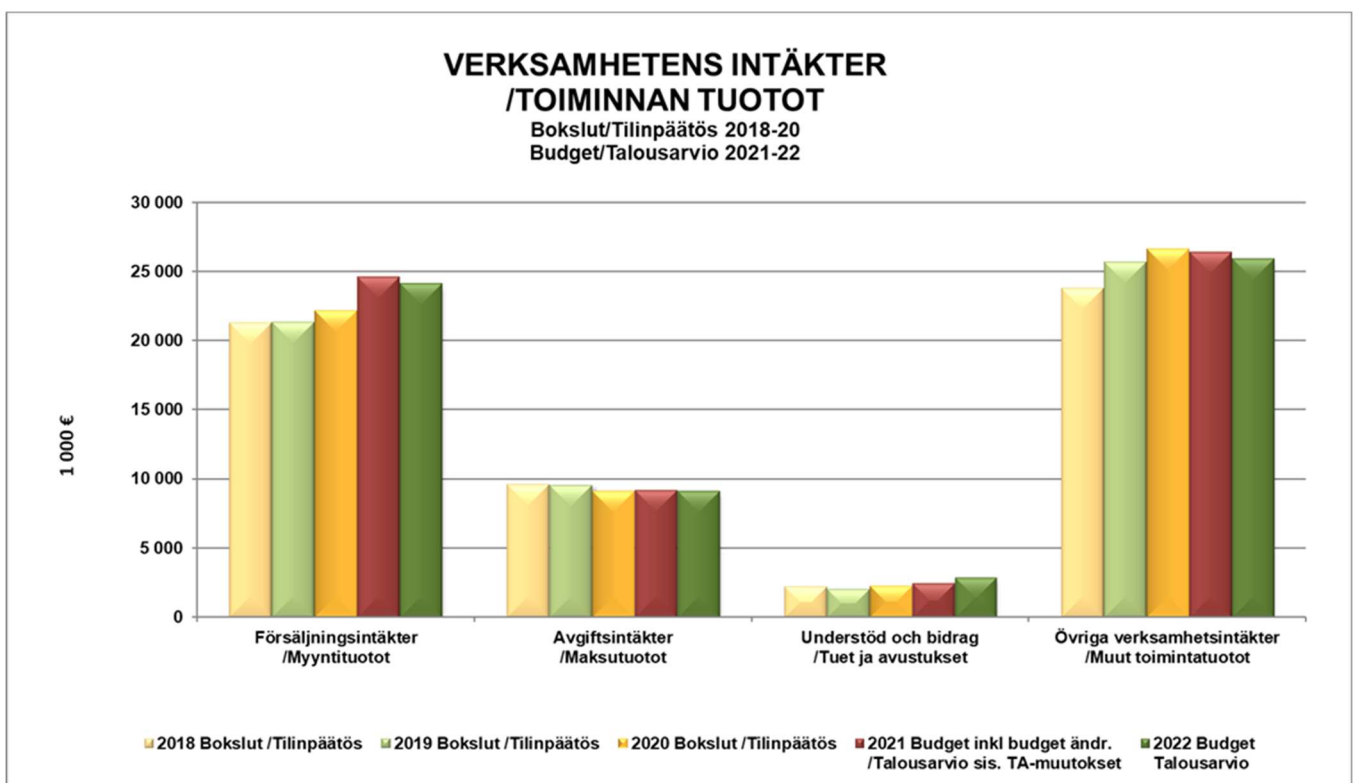
Vuodelle 2023 taloussuunnitelma osoittaa 4,5 miljoonan euron ylijäämää ja vuodelle 2024 nollatulosta. Tämä tarkoittaa kolmannen vuosineljänneksen ennusteen perusteella, että vuonna 2021 syntyy 1,2 miljoonan

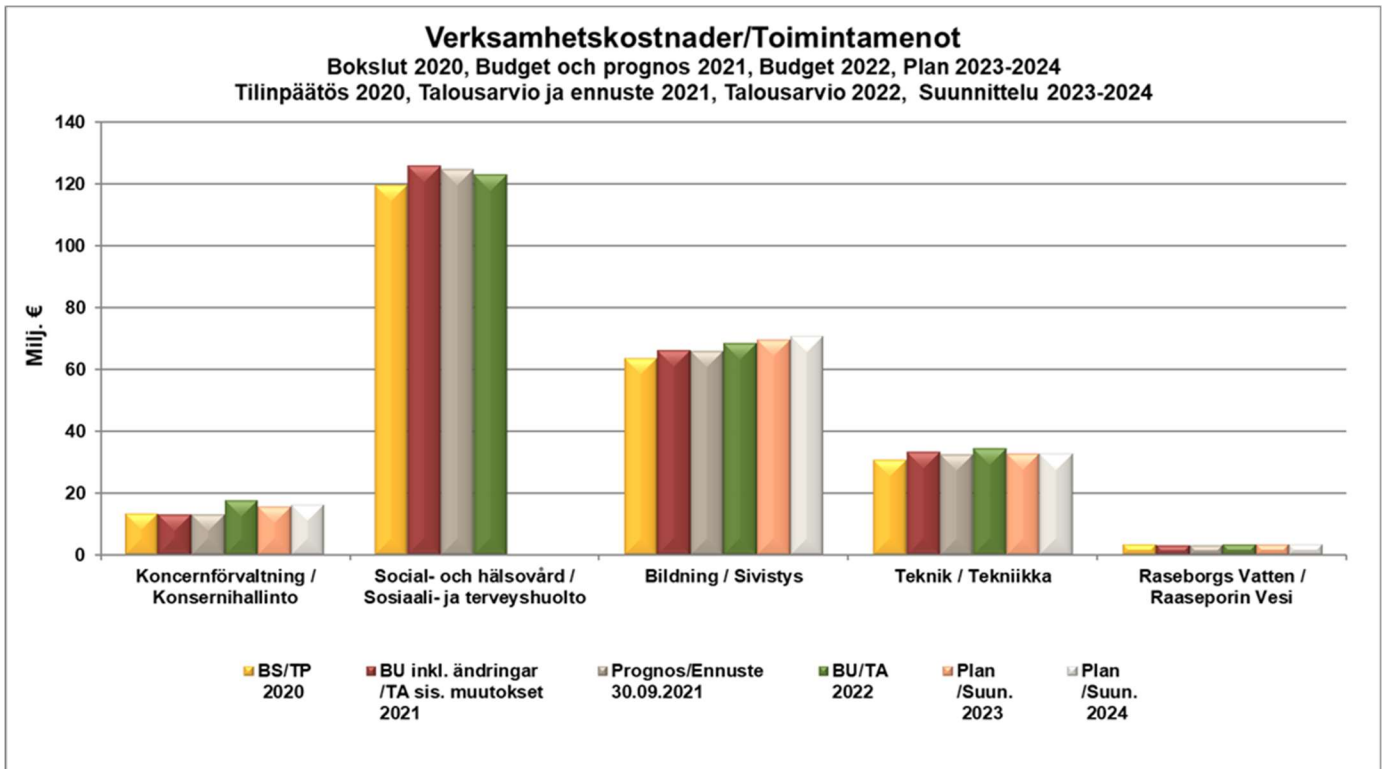
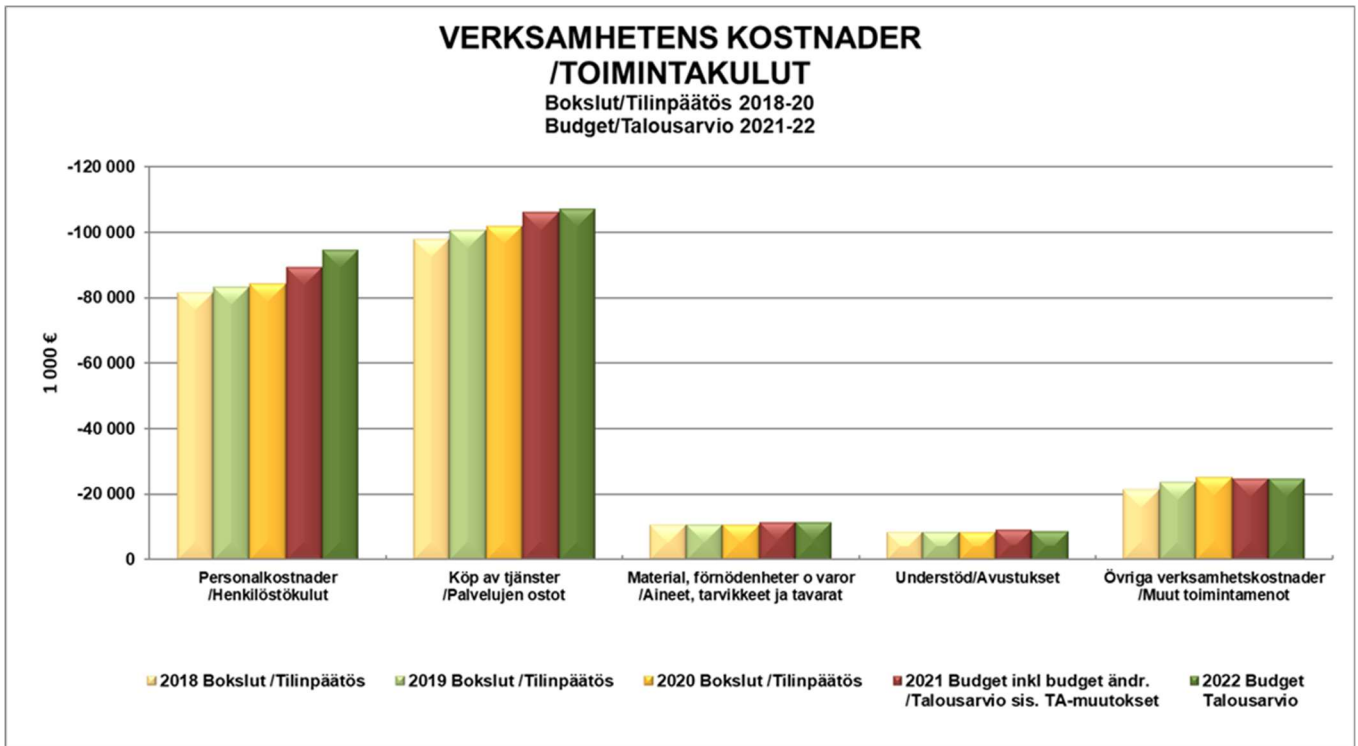
euron ylijäämä ja että kumulatiivinen taseen alijäämä, joka 31.12.2020 oli 1,2 miljoonaa euroa, olisi katettu tämän vuoden jälkeen. Talousarvion ja vuosien 2022–2024 taloussuunnitelman mukaan kumulatiivinen ylijäämä 31.12.2024 olisi 7,7 miljoonaa euroa.

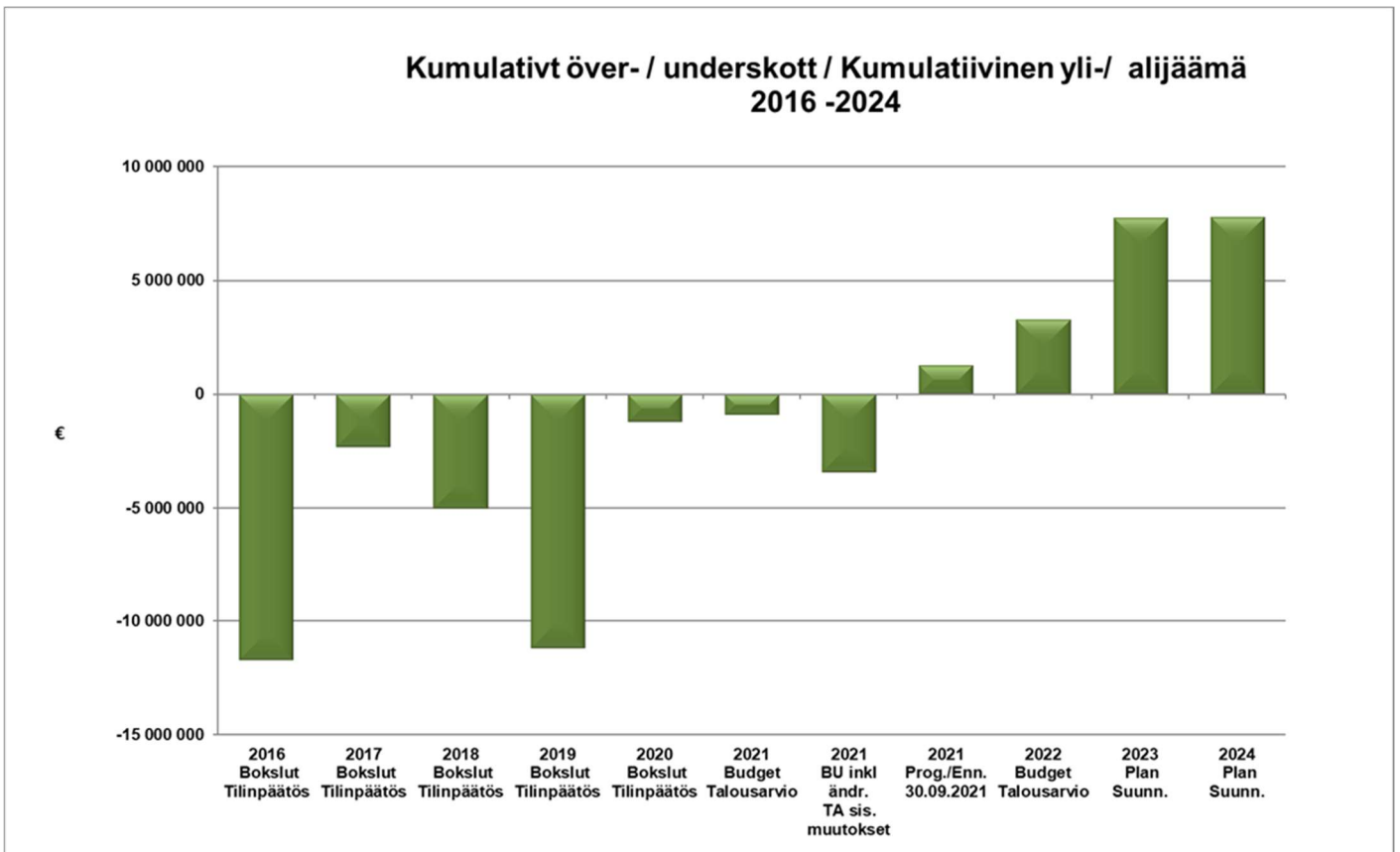
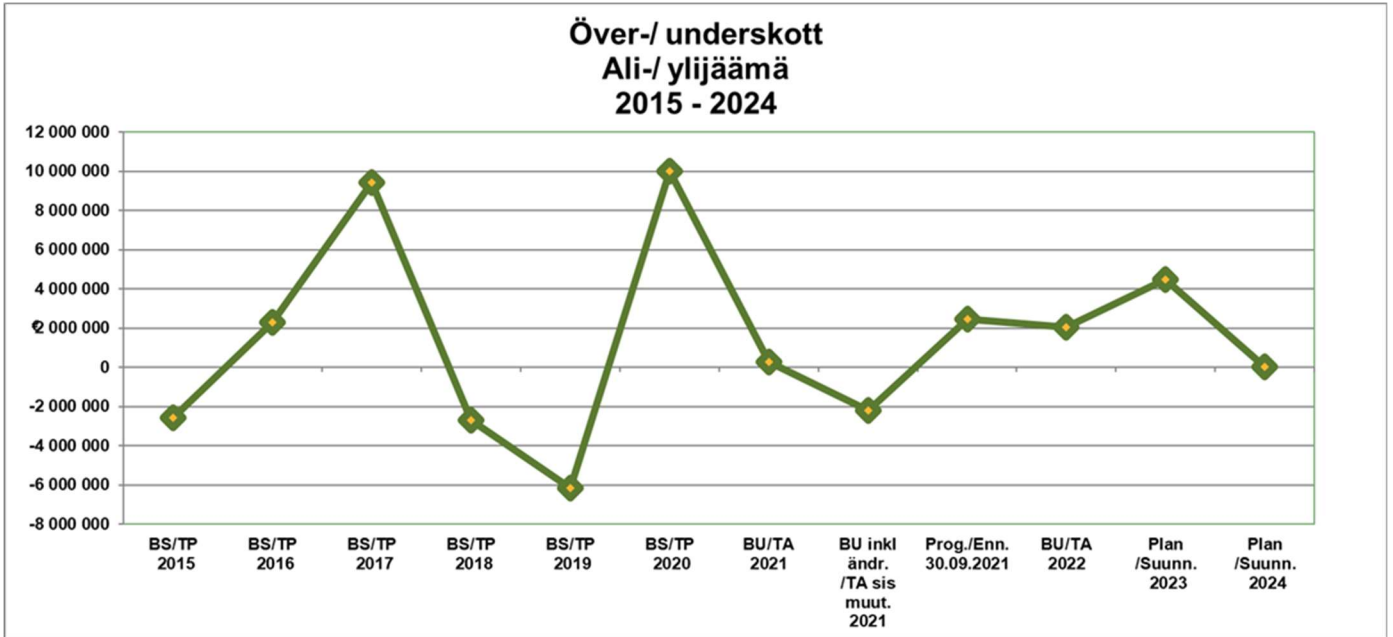
Kaupungin investoinnit mukaan lukien Raaseporin Vesi -liikelaitos vuonna 2022 ovat arviolta 13,8 miljoonaa euroa. Menot ylittävät vuoteen 2031 ulottuvassa pitkän aikavälin investointisuunnitelmassa lasketun keskimääräisen tason. Suunnitelma on osa tehtyä salkkujakoa, joka sisältää kuvaukset tulevista tila- ja luovutustarpeista.

Kaupungin velkataakan, liikelaitokset mukaan luettuna, lasketaan vuodenvaihteessa 2021–2022 olevan 113,6 miljoonaa euroa tai 4 115 euroa asukasta kohden, mikä on hieman enemmän kuin tilinpäätöksessä 31.12.2020. Vuoden 2021 talousarviossa arvioitiin asukaskohtaiseksi velkataakaksi 4 114 euroa. Vuonna 2022 lainataakan lasketaan kasvavan 7,6 miljoonalla eurolla ja olevan vuodenvaihteessa 2022–2023 121,1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2022 kokonaiskorkokustannuksiksi arvioidaan 0,4 miljoonaa euroa, josta omaa toimintaa rasietaan 0,38 miljoonalla eurolla ja Raaseporin Vettä 0,005 miljoonalla eurolla. Vuonna 2021 nämä menot ovat 0,6 miljoonaa euroa.

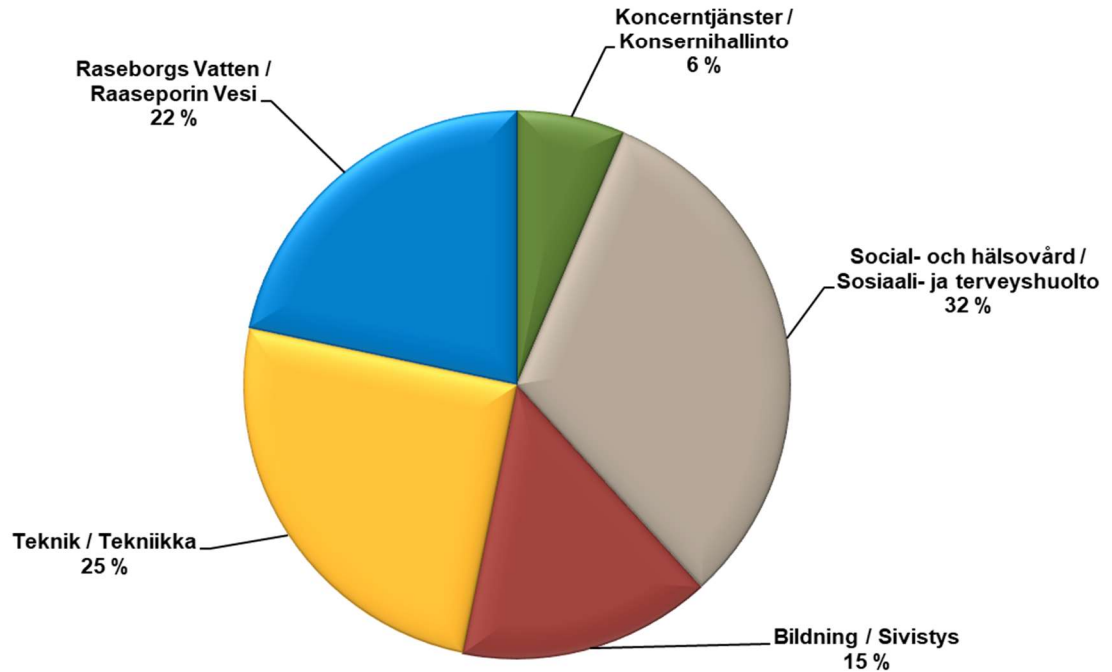

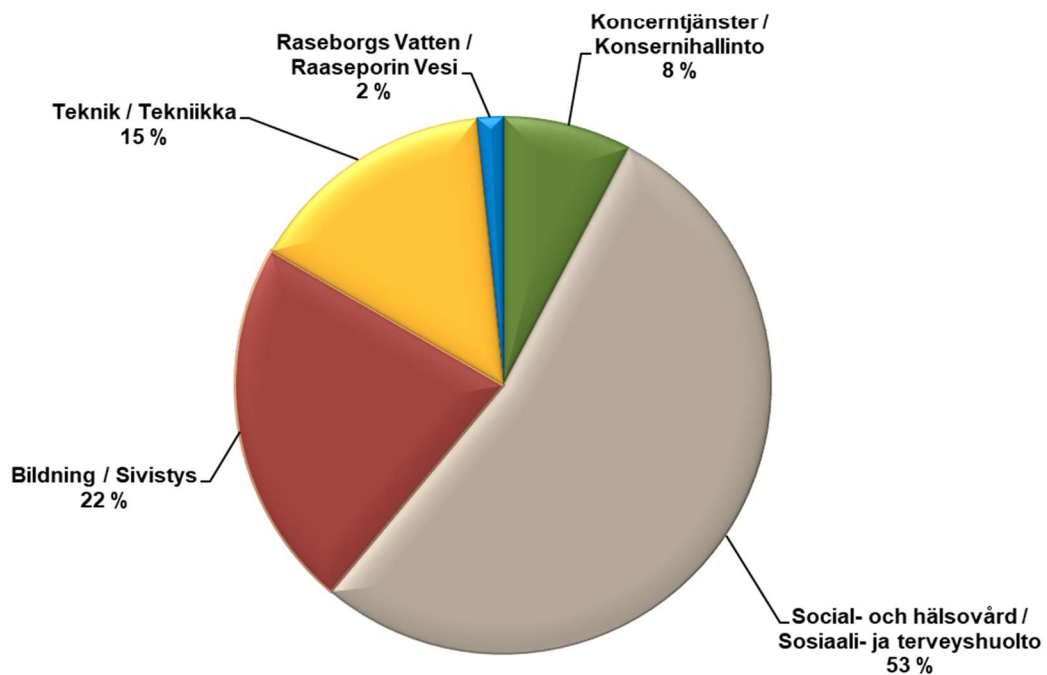

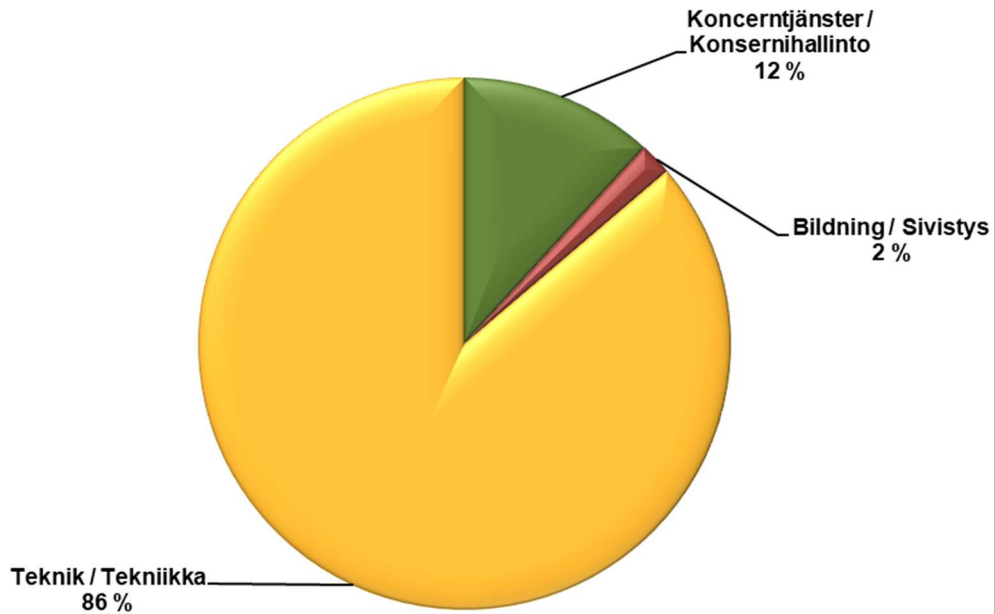
Externa intäkter / Ulkoiset tulot Budget 2022 / Talousarvio 2022

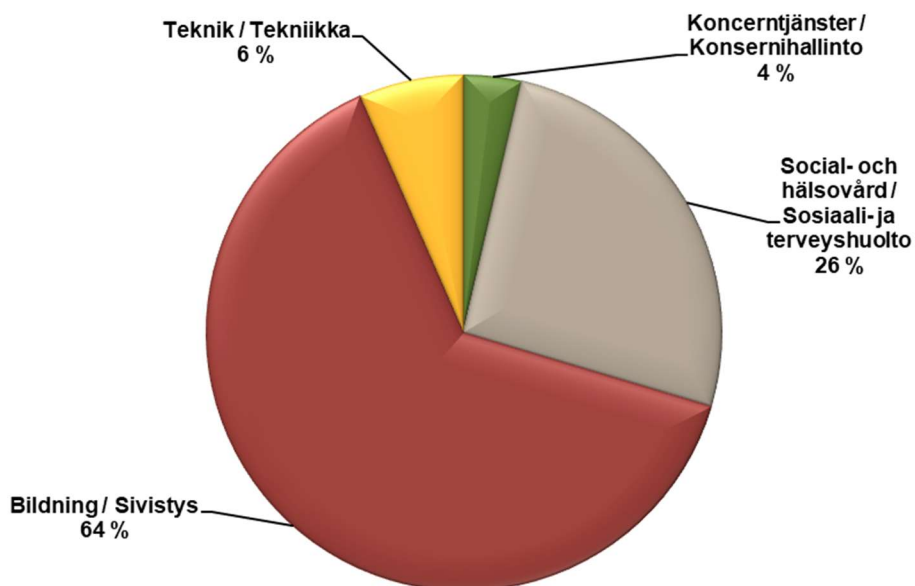
Externa kostnader / Ulkoiset menot Budget 2022 / Talousarvio 2022

Interna intäkter / Sisäiset tulot Budget 2022 / Talousarvio 2022

Interna kostnader / Sisäiset menot Budget 2022 / Talousarvio 2022

Verot

Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteisövero-osuudesta.

Kunnallisverotulojen arvioidaan vuonna 2021 nousevan 2,9 prosenttia verrattuna vuoden 2020 tilinpäätökseen. Verotulojen kertyminen on ollut suotuisaa koko vuoden ajan, ja verotulot näyttävät jäävän 3,3 miljoonaa euroa yli alun perin budjetoidun määrän.

Budjetoidut verotulot perustuvat Kuntaliiton ennusteeseen 28.9.2021.

Kunnallisveron määräksi vuodelle 2022 on budjetoitu 107,1 miljoonaa euroa (+3,2 %). Vuoden 2022 verotuloihin liittyy epävarmuutta, koska koronaviruspandemia jatkuu ja sen vaikutusta talouden näkyymiin on vaikea ennustaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyminen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta muuttaa myös koko kunnallisveron rakennetta. Nykyisten suunta-antavien laskelmien, ns. sote-laskelmien, mukaan kunnallisvero alenee 12,39 prosenttia vuoden 2023 alusta lukien vuodelle 2022 vahvistettavan kunnallisveroprosentin perusteella. Kunnat ovat siten ainutlaatuisessa tilanteessa, että kun vuoden 2022 veroprosentti vahvistetaan syksyllä 2021, samalla määrätään vuoden 2023 veroprosentti.

Vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätökseen perustuvat lopulliset sote-laskelmat tulevat vuoden 2023 lopulla. Siihen asti kunnallisveron prosenttiyksikkövähennys on vain suunta-antava.

Kunnallisveron määräksi vuonna 2023 arvioidaan 55,1 miljoonaa euroa (-48,5 %) ja vuonna 2024 53,1 miljoonaa euroa (-3,7 %). Laskelmat perustuvat muuttumattomaan kunnallisveroprosenttiin vuonna 2022.

Yhteisöverotulon arvioidaan kasvavan 5,6 miljoonaan euroon (+35,0 %) vuonna 2021 vuoteen 2020 verrattuna. Kasvu johtuu pääosin kunnille vuonna 2021 tulevasta korotetusta yhteisövero-osuudesta. Korotus on kertaluonteinen ja osa hallituksen pandemian johdosta kunnille antamaa tukipakettia.

Vuonna 2022 yhteisövero palautuu normaalille tasolle ja on 4,1 miljoonaa euroa. Yhteisöverojen osuus kaupungin yhteenlasketuista verotuloista on noin 3,3 prosenttia. Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyminen hyvinvointialueelle vaikuttaa myös yhteisöveroon. Yhteisöveron arvioidaan alenevan vuonna 2023 noin kolmanneksella ja olevan 3,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 yhteisöveron odotetaan pysyvän suunnilleen vuoden 2023 tasolla.

Vuonna 2022 kunnan osuus yhteisöverosta on 34,19 prosenttia. Vuonna 2023 kunnan osuus yhteisöverosta laskee hyvinvointialueen vuoksi 22,73 prosenttiin.

Vuonna 2023 osuuden arvioidaan olevan 21,71 prosenttia.

Kiinteistöverolain 11, 12 ja 13 §:n mukaan kunnanvaltuusto päättää seuraavista asioista:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93–2,00
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41–1,00
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93–2,00

Raaseporissa vuoden 2021 veroprosentit ovat seuraavat:

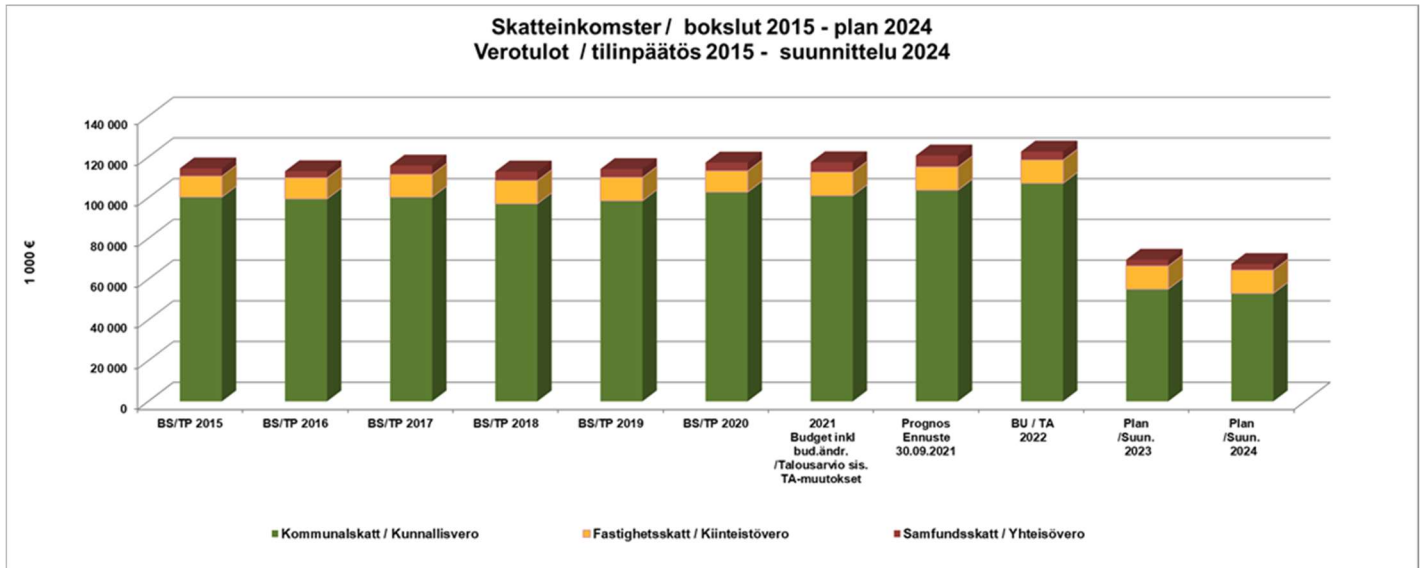
- yleinen kiinteistövero 1,35 %
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero 0,41 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistövero 1,80 %
- voimalaitoksen kiinteistövero 3,10 %
- yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero 0,00 %

Kiinteistöveron arvioidaan tuovan 11,4 miljoonaa euroa vuonna 2021. Vuoden 2022 talousarviossa on lähtökohdana ollut muuttumattomat kiinteistöveroprosentit ja kiinteistöverotulojen lasketaan olevan vuoden 2021 tasolla.

Kiinteistövero ei kuulu hyvinvointialueen piiriin, vaan kuuluu jatkossakin kokonaisuudessaan kunnalle.

Ehdotuksessa taloussuunnitelmaksi 2022–2024 lähdetään siitä, että kunnallisveroprosentti pysyy vuonna 2022 muuttumattomana 22,00 prosentissa. Näin ollen tämä kunnallisveroprosentti muodostaa pohjan hyvinvointialueen myötä tehtävälle prosenttimääräiselle vähennykselle vuoden 2023 alusta lukien.

Valtuusto on 15.11.2021 vahvistanut Raaseporin veroprosentit vuodelle 2022 seuraavasti:

tuloveroprosentti	22,00 %
yleinen kiinteistövero	1,35 %
vakituisten asuntojen kiinteistövero	0,41 %
muiden rakennusten kiinteistövero	1,80 %
voimalaitoksen kiinteistövero	3,10 %
yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero	0,00 %

Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti on vuonna 2021 20,02 prosenttia (vuonna 2020 19,96 %). Tuloveroprosentin aritmeettinen keskiarvo on 20,98 prosenttia (20,92 % vuonna 2020), ylin veroprosentti on 23,50 prosenttia ja alin 16,50 prosenttia. 21,50 on yleisin veroprosentti ja sitä sovelletaan 53 kunnassa.

Erilaisista vähennyksistä johtuen kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) eivät vastaa kuntien todellista veroastetta, Raaseporin ns. efektiivinen veroaste vuonna 2021 on 15,58 prosenttia ja maan keskiarvo 14,43 prosenttia.

Veroprosentit ovat pysyneet ennallaan viimeisen neljän vuoden aikana:

Veroprosentit	2022	2021	2020	2019	2018
Tuloveroprosentti	22,00 %	22,00 %	22,00 %	22,00 %	22,00 %
Kiinteistöveroprosentit					
Yleinen	1,35 %	1,35 %	1,35 %	1,35 %	1,35 %
Vakituinen asuminen	0,41 %	0,41 %	0,41 %	0,41 %	0,41 %
Muu asuminen	1,80 %	1,80 %	1,80 %	1,80 %	1,80 %
Voimalaitos	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Alla taulukko verotulokehityksestä taloussuunnitelmakaudella:

Verotulot meuro	2020 Tilinpäätös	2021 Ennuste	2022 Talousarvio	2023 Suunnitelma	2024 Suunnitelma
Kunnallisvero	102 828	104 060	107 151	55 133	53 083
Kiinteistövero	10 330	11 931	11 360	11 360	11 360
Yhteisövero	4 138	5 587	4 152	3 056	3 014
Yhteensä	117 296	121 578	122 663	69 549	67 457

Valtionosuudet

Kuntien valtionosuuksien rahoitus koostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetyistä valtionosuusrahoituksesta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kasvaa vuonna 2022 n. 290 miljoonalla vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Peruspalvelujen valtionosuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 2,5 prosentin indeksikorotus sekä kuntien uudet ja laajentuneet tehtävät.

Kunnan uusia ja laajenevia peruspalvelujen valtionosuuteen vaikuttavia tehtäviä vuonna 2022 ovat muun muassa:

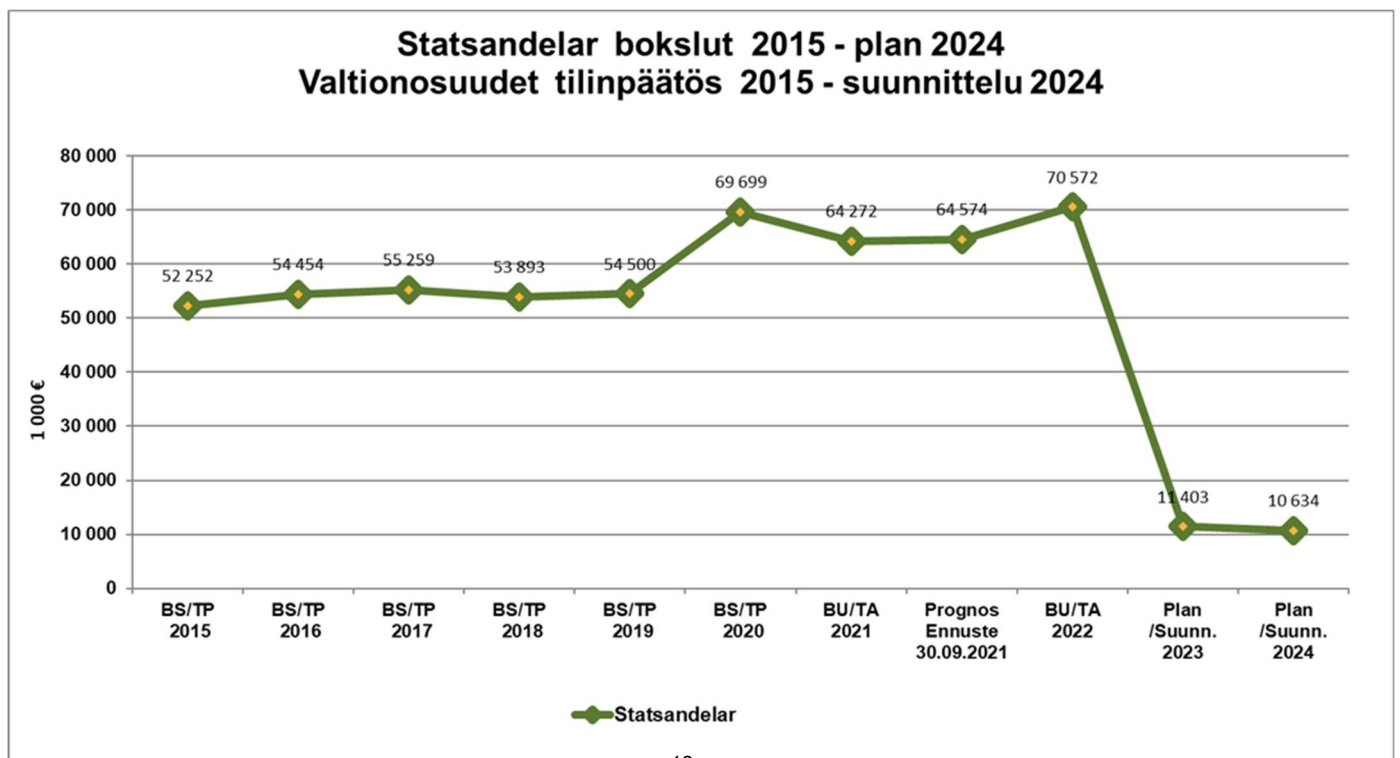
- vanhuspalvelulain muutos (hoitohenkilöstön minimimitoitus)
- asiakasmaksulain uudistus
- lastensuojelun jälkihoidon laajentaminen
- seulontaohjelman laajentaminen (suolistosyöpä)
- oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (kuraattorien vähimmäismitoitus)
- varhaiskasvatuksen tuki
- lastensuojelun henkilöstön vähimmäismitoitus (sosiaalityöntekijät)
- oppivelvollisuuden laajentaminen
- sairausvakuutuslain muutos (kuntoutustarpeen arviointi)

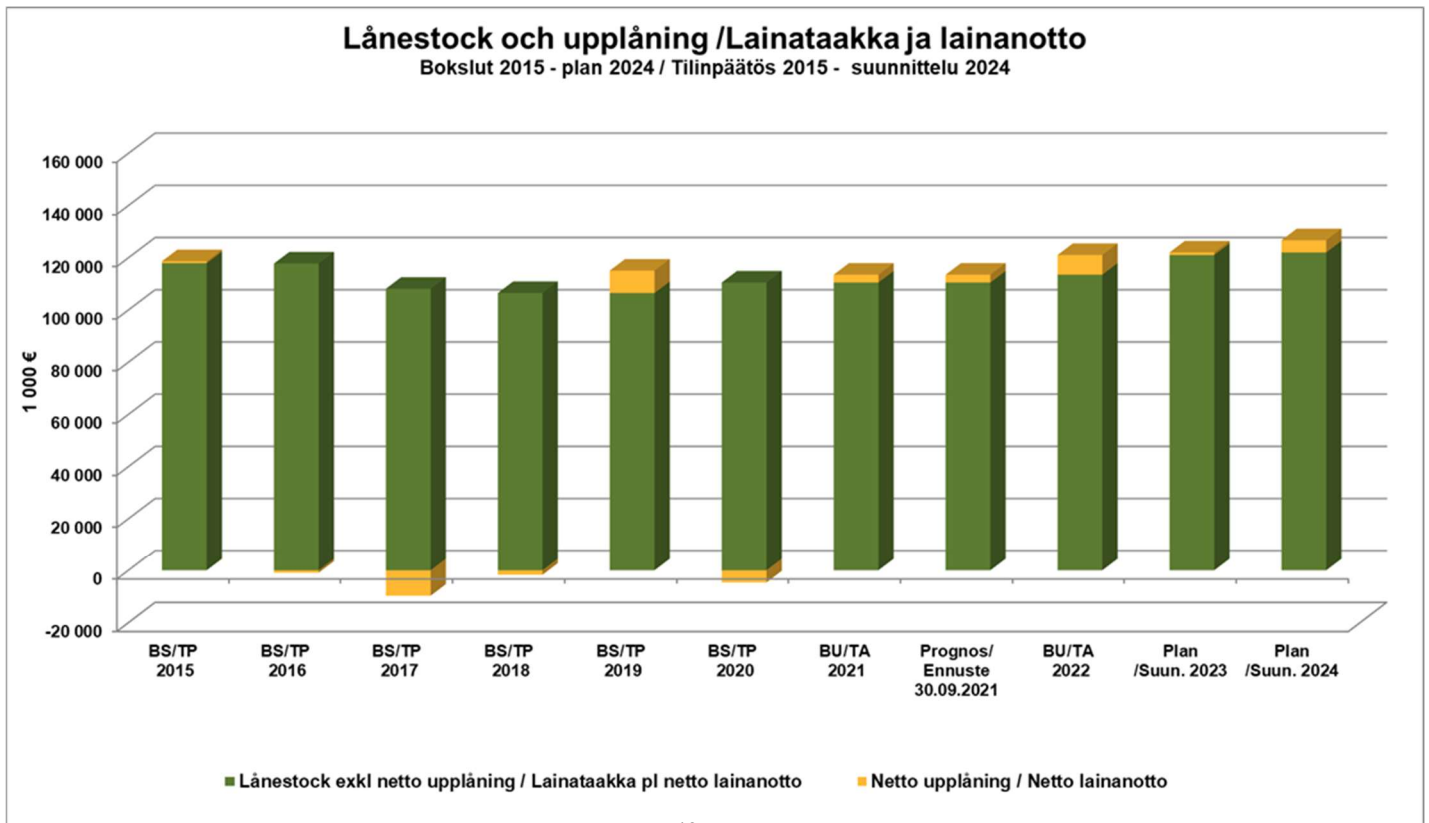
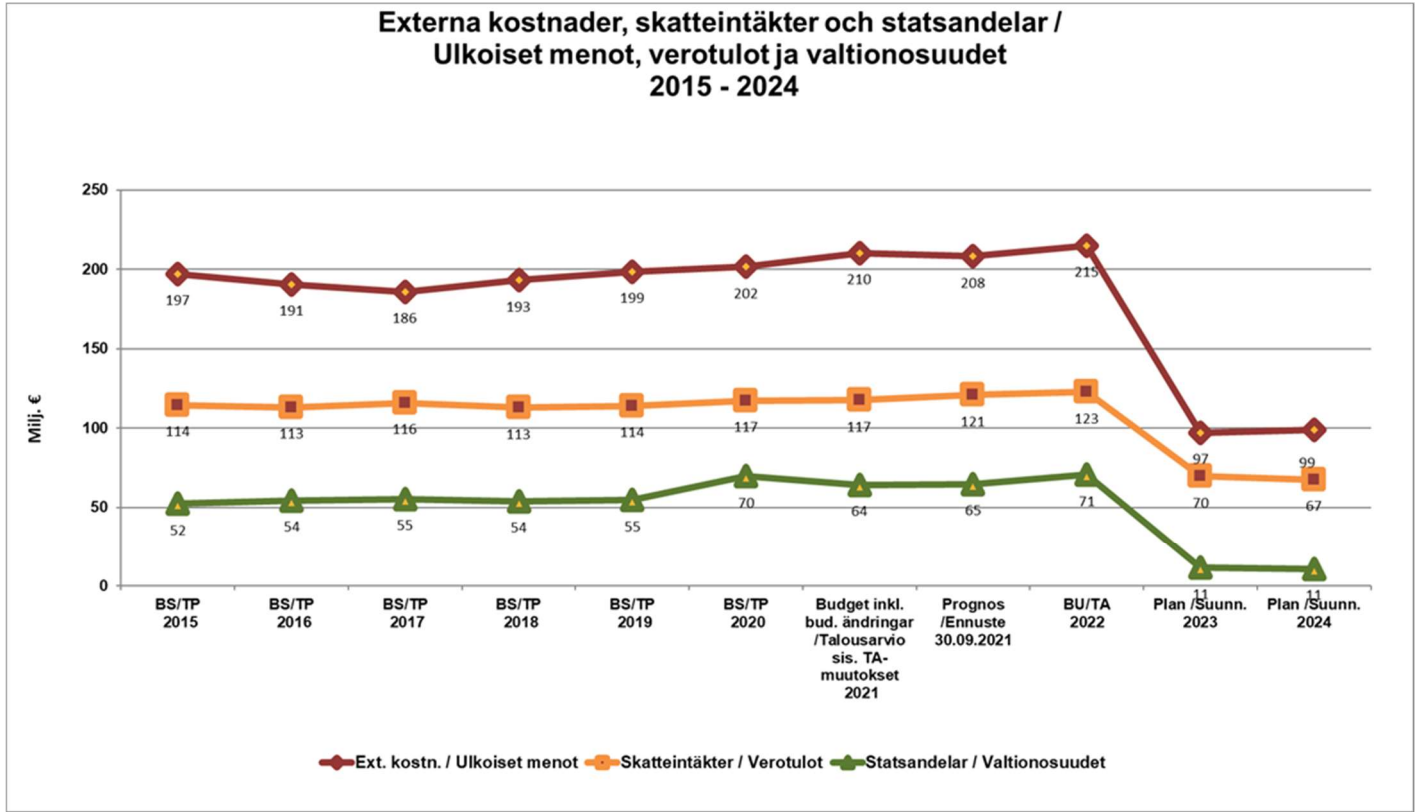
Vuoden 2022 valtionosuuksiin ei sisälly kunnille maksettavia koronatukitoimenpiteitä.

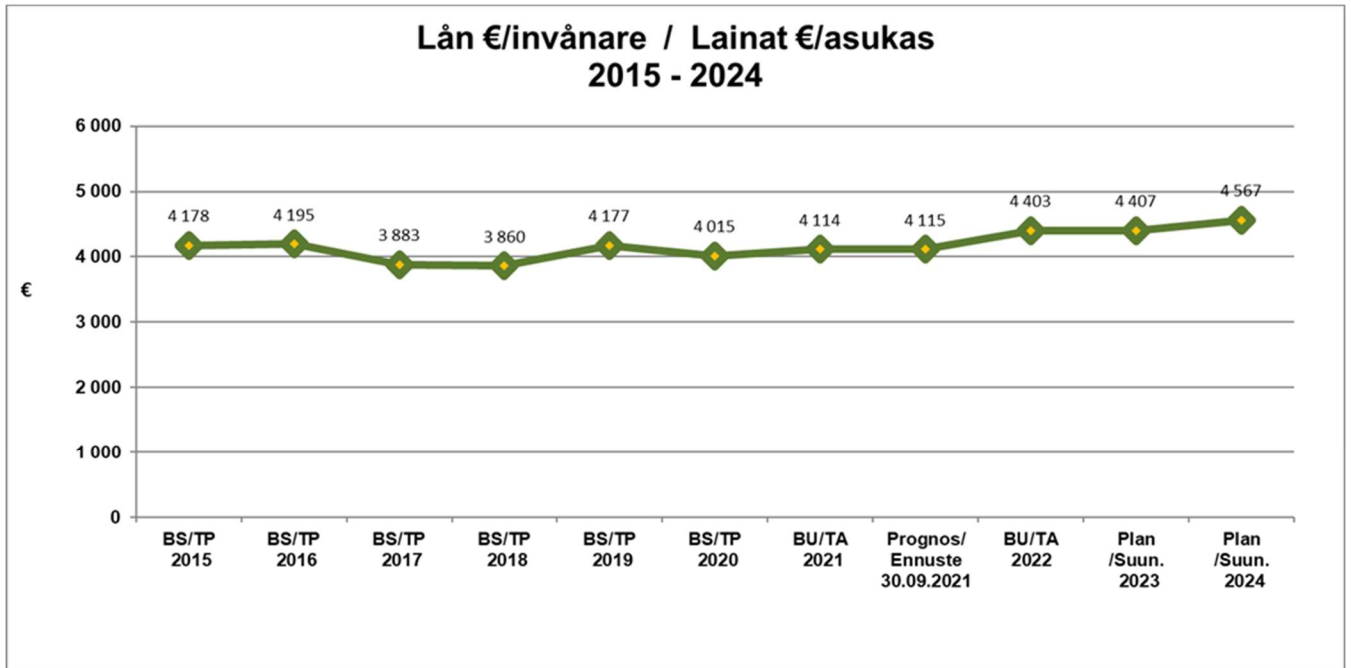
Alustavien arvioiden mukaan kuntien peruspalvelujen valtionosuutta lasketaan 2,08 prosenttiyksiköllä 23,59 prosenttiin vuonna 2022 (25,67 prosenttia vuonna 2021). Lasku johtuu suurelta osin teknisistä muutoksista kohdissa, jotka eivät vähennä maksettavan valtionosuuden määrää. Kunnat saavat hallitusohjelman mukaisesti täyden rahoituksen (100 prosentin valtionosuus) laajennetuista tehtävistä aiheutuvaan kustannusten kasvuun.

Lopulliset päätökset vuoden 2022 valtionosuuksista tehdään vuoden 2021 joulukuun lopussa.

Kuntaliiton 7.10.2021 tekemien laskelmien mukaan Raaseporin kaupunki saa valtionosuuksia 70,6 miljoonaa euroa vuonna 2022, mikä on noin 6,0 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2021 ennusteessa. Peruspalveluihin liittyvä valtionosuuksien osa siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien. Valtiovarainministeriön 27.9.2021 tekemien laskelmien mukaan valtionosuuksien arvioidaan vuonna 2023 olevan 11,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 10,3 miljoonaa euroa.

KAUPUNKI TYÖNANTAJANA

(mukaan lukien kuvaus henkilötövuosien laskemisesta)

Työnantajavastuu

Poliittisilla elimillä on kunnassa työnantajan rooli. Henkilöstöpolitiikkaa toteutetaan kaikissa poliittisissa elimissä.

Työnantajan ja henkilökunnan yhteistyö määritetään työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa. Yhteistoimintalain tarkoitusperä ja henkilöstöpolitiikan eri suuntaviivat ovat tärkeitä päätöksenteon rakenneosia.

Työsuojelu

Työsuojelun tavoitteena on turvallinen ja vaaraton työpaikka. Työsuojelu muodostuu niistä tekijöistä, jotka saavat työntekijän tuntemaan työpaikkansa turvalliseksi ja voimaan siellä hyvin. Hyvän työsuojelutyön tuloksena voi olla parempi työkyky, parantunut viihtyminen työssä ja työmotivaatio, pienentynyt tapaturmariski, vähentyneet sairauspoissaolot, vähentyneet työkyvyttömyyseläkekustannukset, työn laatu ja siten asiakkaan saama parempi palvelu.

Kesätyöt

Kaupunki palkkaa 100 nuorta kesällä 2022 osana pyrkimystä järjestää mielekästä työtä nuorille ja markkinoida kaupunkia työnantajana. Näistä 40 on oltava alle 18-vuotiata.

Henkilötövuodet

Talousarvion toimialalomakkeissa käydään läpi henkilötövuosien määrä. Ne on laskettu seuraavasti:

- Konsernihallinnossa sekä teknisellä toimialalla henkilötövuosien määrä on laskettu henkilöstökuluihin budjetoitujen määrärahojen pohjalta. Lähtökohtana on käytetty palkkaliitteitä.

- Sosiaali- ja terveystoimialalla henkilötövuosien määrä on laskettu henkilöstökuluihin budjetoitujen määrärahojen pohjalta. Laskelman pohjana on kyseisen ammattiryhmän ja työehtosopimuksen keskipalkat. Taulukosta ilmenee erikseen henkilötövuodet, jotka ovat syntyneet toiminnan ottamisesta omaan haltuun tai uudelleen järjestämisestä.

- Sivistystoimialalla henkilötövuosien määrä on laskettu henkilöstökuluihin budjetoitujen määrärahojen

pohjalta. Lähtökohtana on käytetty palkkaliitteitä. Poikkeuksena on perusopetus ja lukio, joissa nk. ylituntien laskeminen tehdään erikseen ja muunnetaan lasketuiksi henkilötövuosiksi. Ylitunnit kompensoivat ensi kädessä osa-aikaisia virkoja. Loput ylitunnit muunnetaan henkilötövuosiksi seuraavasti

- vuosiluokat 1–6: 24 ylituntia = 1 henkilötövuosi
- vuosiluokat 7–9 ja lukio: 21 ylituntia = 1 henkilötövuosi

INVESTOINTITALOUSARVIO 2022 JA INVESTOINTISUUNNITELMA 2023–2024

Kaupungin investointiryhmä on laatinut ehdotuksen investointiohjelmaksi vuosille 2022–2024. Lisäksi on tehty hankeluettelo vuosille 2025–2031. Investointiohjelma on laadittu eri toimialojen edustajien kanssa ja lausunnot sosiaali- ja terveyslautakunnalta, sivistyslautakunnalta sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta on huomioitu.

Vuoden 2022 investointiohjelmassa on esitetty seuraavat isommat investointimäärärahat: Mustion koulukeskuksen rakentaminen, palveluverkkorakennetta koskevan valtuuston päätöksen 8.6.2020 §:n 60 toteuttaminen, Tammisaaren vanhusten asumisen uudisrakennushanke, Tenholan uusi paloasema sekä Ekenäs högstadieskolan keittiön saneeraus. Suuria infrastruktuurihankkeita ovat vt. 25:n liikennejärjestelyt Lepin alueella, Södra vikenin satamareunusten uusiminen, asuin- ja teollisuusalueiden rakentaminen sekä Fiskarin, Pinjaisten ja Karjaan katualueiden rakentaminen maankäyttösopimusten mukaisesti.

Valtuusto on 8.6.2020 §:ssä 58 hyväksynyt Mustion koulukeskuksen hankemäärärahan. Molemmille kieliryhmille tarkoitetun kunnallisen palvelun uudisrakennuksen toteuttamiseen osoitetaan 6,0 miljoonan euron määräraha vuosille 2020–2022. Määrärahasta jaetaan 0,87 miljoonaa euroa vuonna 2020, 3,6 miljoonaa euroa vuonna 2021 sekä 1,4 miljoonaa euroa toimintavuonna 2022. Rakennukseen tulee kaksikielinen päivähoito, esikoulu, koulu vuosiluokille 1–6, kirjasto, neuvola ja liikuntasali. Rakentaminen on aloitettu joulukuussa 2020 ja se päättyi kesällä 2022. Rakennuksen toiminta käynnistyy syyslukukaudella 2022.

Tarveselvitys, koulupalveluverkkoselvitys sekä Katarinaskolanin (Karjaa) saneerauksen/uudisrakennuksen jatkosuunnittelu on käynnissä. Määräraha käytetään kouluhankkeen suunnitteluun sekä saneerausajan korvaavien tilojen suunnitteluun.

Koulurakennushanke on tarkoitus toteuttaa vuosina 2023–2024. Vuodelle 2022 varataan 0,2 miljoonan euron suunnitelmääräraha. Hankkeen laajuutta (saneeraus, uudisrakentaminen tai saneerauksen ja uudisrakentamisen yhdistelmä) käsitellään työryhmässä palveluverkkorakenteen muutosten ja tarvesuunnittelun jatkamisen yhteydessä. Hankkeen laajuudesta riippuen kustannusarvio on 5,0–10,6 miljoonaa euroa. Investointikustannus tarkentuu asian jatkokäsittelyssä osana hankesuunnitelman laatimista.

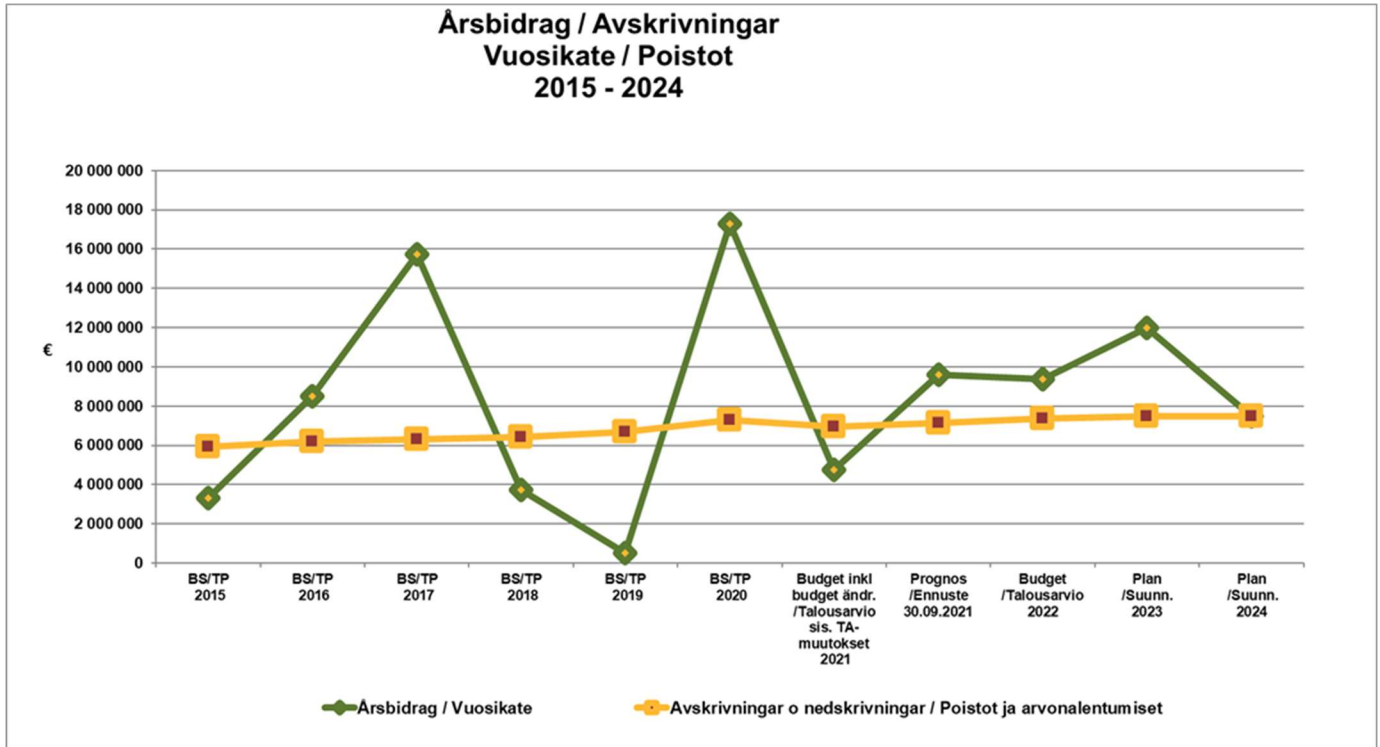
Kaupungin arkistot ovat hajallaan useissa eri kiinteistöissä ympäri kaupunkia. Hallintotoiminnan keskittyessä Tammiharjuun arkisto on perusteltua keskittää Tammiharjun alueelle. Tarkoitukseen sopiva kiinteistö on selvityksen mukaan kaupungintalon kellarikerros tai vaihtoehtoisesti uudisrakennus. Selvitys on osoittanut, että J-talo (Kosthålli) ei sovellu arkistokäyttöön. Saneeraus ehdotetaan toteutettavan 2023–2024 selvityksen ja vahvistetun kustannusarvion mukaisesti.

Palveluverkon muutokset:

Palveluverkkorakenteen muutoksiin tarkoitettu kokonaismääräraha, joka kattaa toimintavuodet 2021–2022 eli 0,75 miljoonaa euroa vuodelle 2021 ja 0,8 miljoonaa euroa vuodelle 2022. Valtuusto päätti 8.6.2020 §:ssä 60 palvelurakenteen muutoksista. Valtuusto hyväksyi, että kiinteistökantaan tehtävät muutokset ja toimenpiteet otetaan huomioon toimintavuosien 2021–2022 talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Vuoden 2021 talousarvio-laadinnassa on osoitettu kokonaismääräraha palveluverkon muutoksia koskeville toimenpiteille.

Lapsi- ja perhetyö muuttaa yhteisiin tiloihin Raaseporintie 5:een (2 krs) keväällä 2022. Vanhusten päivätoiminta siirretään Karjaalta Pohjaan (Onnela). Mariakodin suunnittelu on aloitettu toimintavuonna 2021. Kiinteistöissä tehdään vuonna 2022 sellaisia

muutostöitä, että toiminta soveltuu tehostettuun palveluasumiseen. Mariakodin muutostöihin ja Raaseporintie 5:n kunnostamisen loppuun saattamiseen varataan 800 000 euroa. Mariakodin kiinteistö tarvitsee myös perusparannuksen, joka alustavan pitkäaikaisen toimenpidesuunnitelman (PTS) mukaan toteutetaan vuonna 2031.

Valmisteluja vanhusten asumisen toteuttamiseksi sekä eräiden siihen liittyvien toimintojen siirtämiseksi uusiin tiloihin uusien kiinteistöjen yhteydessä Tammisaaressa (Liljedahlkatu) on jatkettu vuoden 2021 aikana. Aiemmin asetettu tavoite rakennuksen valmistumisesta 30.6.2024 mennessä on haastava. Niin sanottua rajoituslakia koskeva poikkeuslupa (lupa rakentaa ns. sote-rakennuksia > 5 miljoonaa euroa) on jätetty toukokuussa 2021. Suunnittelu ja valmistelu voidaan aloittaa kesäkuussa 2021 myönnetyn luvan jälkeen. Kokonaiskustannukseksi on syyskuussa 2021 arvioitu 11 miljoonaa euroa. Aiempi 9,2 miljoonan euron kustannuslaskelma on sosiaali- ja terveysministeriön poikkeusluvan perusteena koskien ns. rajoituslakia. Kustannusten nousu johtuu rakennuskustannusten noususta (indeksikorotus). Lopullinen korjattu kustannusarvio tulee päätöksen mukaan sopia sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Hanke toteutettaisiin rahoitusleasingilla, eikä investointitalousarvioon varattaisi määrärahaa.

Selvitystä suomenkielisen koulukeskuksen perustamisesta Fiskariin yhteistyössä Tako ry:n kanssa sekä ruotsinkielisen koulun ja lähipalvelujen kehittämisestä Pohjassa koordinoi asetettava työryhmä. Selvityksessä otetaan huomioon myös Pohjan

monitoimitalon toteuttamisvaihtoehto. Selvitystyöhön on varattu 50 000 euroa vuodelle 2022.

Sivistyslautakunnan lausunnon 5.10.2021 § 142 mukaisesti vuodelle 2023 varataan 20 000 euron suunnittelumääräraha Västerby skolan mahdolliselle muutolle Österby skolaan.

Tenholaan rakennetaan uusi paloasema, joka korvaa aiemman paloaseman. Uusi paloasema sijoitetaan samalle tontille. Rakennuskustannukseksi arvioidaan noin 1,4 miljoonaa euroa. Rakentaminen tapahtuu vuosina 2022–2023. Suunnittelu ja toteutus tehdään tiiviissä yhteistyössä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa. Rakentaminen alkaa toukokuussa 2022. Investoinnin tarkka summa selviää suunnittelun valmistumisen yhteydessä sekä Palosuojelurahaston mahdollisen rahoituspäätöksen jälkeen. Investointien kokonaiskustannusten taseus (tarjousten saamisen ja mahdollisen Palosuojelurahaston tuen jälkeen) tapahtuu investointitalousarviossa vuonna 2023.

Kaupunginhallitus päätti 20.8.2018 §:ssä 315, että Tammisaaren alueen nykyiset valmistus- ja jakelukeittiöt saneerataan ja uudistetaan tulevan 10 vuoden aikana. Tähän momenttiin on varattu 4,7 miljoonan euron kokonaismääräraha, josta 2,8 miljoonaa euroa jakautuu vuosille 2021–2025. Nykyisten valmistuskeittiöiden saneerauksen ja uudistamisen arvioitu aikataulu on seuraava: Österby skola ja Österbo daghem 2019 (toteutettu). Tämän jälkeen Ekenäs högstadieskola 2022, Höjdens skola 2024 ja Seminarieskolan 2026. Lisäksi jakelukeittiöiden saneeraus tulee toteuttaa rinnakkain

valmistuskeittiöiden kanssa siten, että jakelugistiikka on huomioitu uusittujen valmistuskeittiöiden mitoituksessa.

Ekenäs högstadieskolan keittiön saneeraus alkaa keväällä 2022. Keittiön saneerauksen suunnittelu toteutetaan vuoden 2021 aikana. Saneerausmääräraha 1,26 miljoonaa euroa osoitetaan EHS:n valmistuskeittiön perusparannukseen ja Snappertuna skolan jakelukeittiön parannustoimenpiteisiin ruokahuoltoselvityksen mukaisesti.

Sivistyslautakunnan lausunnon mukaisesti (5.10.2021 § 142) esitetään suunnittelumäärärahaa uuden päiväkodin rakentamiseen Karjaalle vuonna 2022. Päivähoitopaikkojen tarve Karjaan alueella on suuri ja osa päiväkotirakennuksista alkaa olla elinkaarensa lopussa.

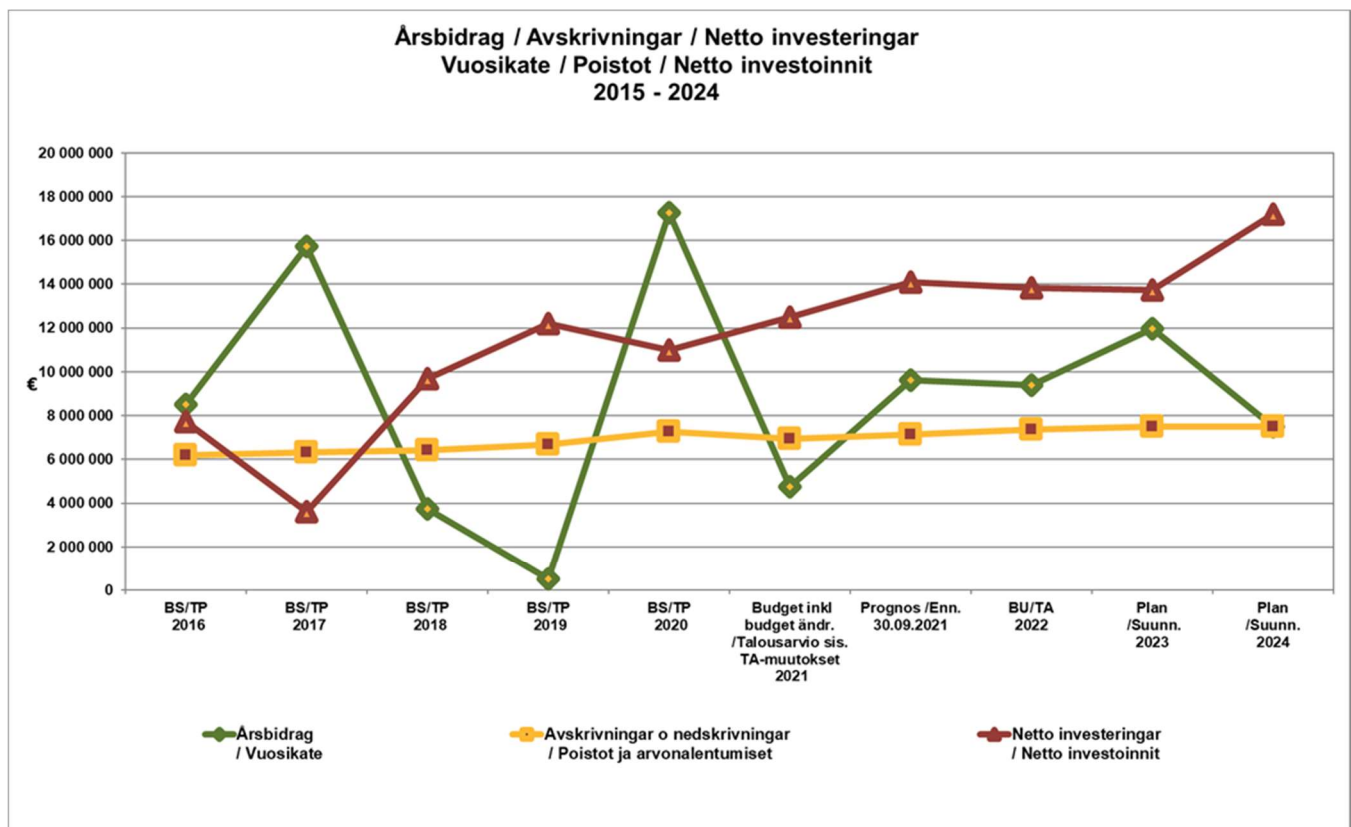
Vapaa-aikalautakunnan ehdotuksen mukaisesti uimahallin kuntokartoitus aloitettiin vuonna 2019. Uima-altaiden betonirakenteiden kuntotarkastus tehtiin vuonna 2021. Kuntotarkastuksen tulosten perusteella vuodelle 2024 ehdotetaan 0,8 miljoonan euron määrärahaa. Hankkeen käynnistämisestä tarvitaan erillinen päätös.

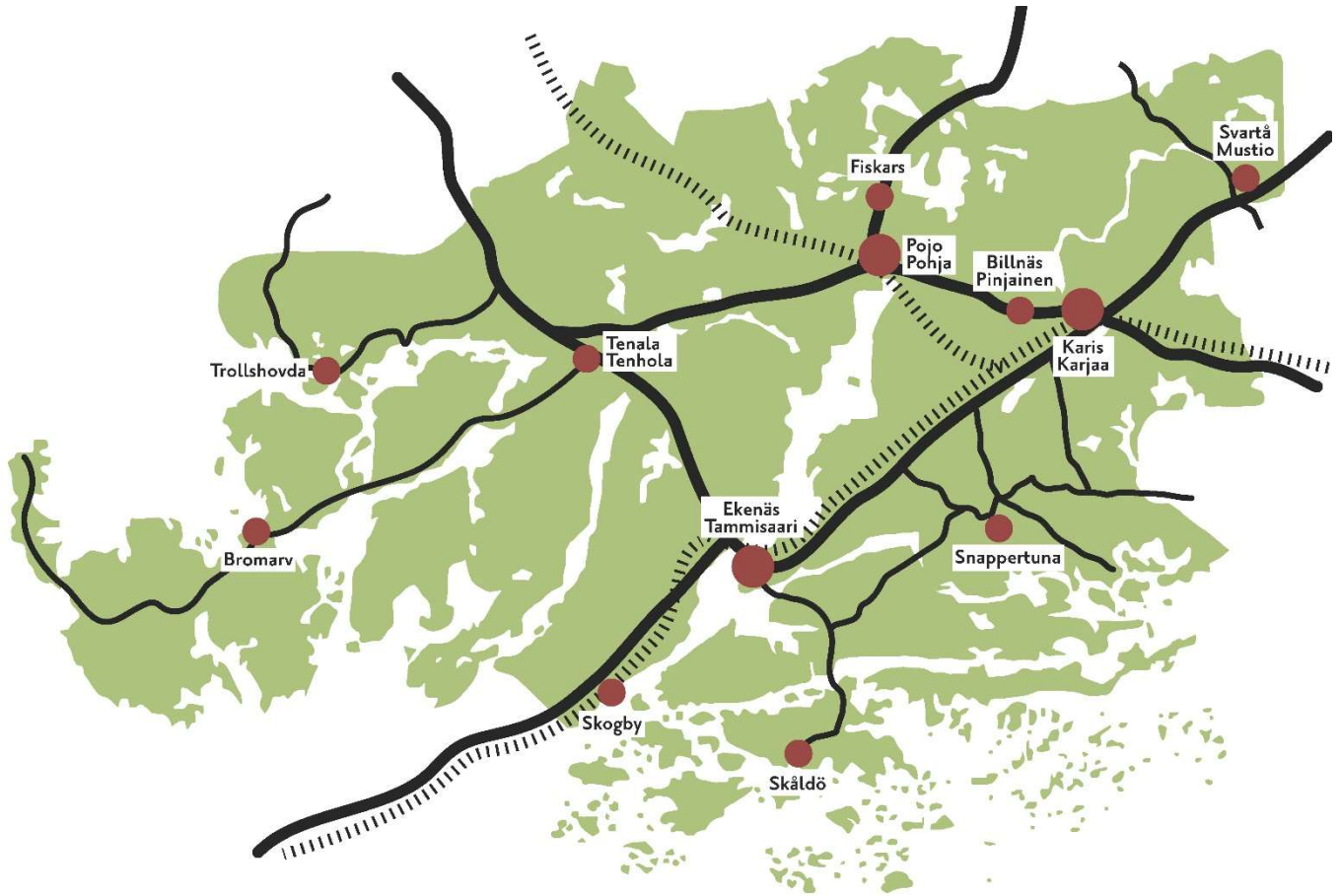
Investointitalousarvioon on otettu määräraha energiatehostamistoimenpiteille. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esim. aurinkopaneelien **asentaminen** olemassa oleviin rakennuksiin sekä hake- tai maalämpöhankkeet, joiden tarkoituksena on parantaa kaupungin kiinteistöjen energiatehokkuutta. Rakennukset, joihin asennetaan aurinkopaneelit tai

joihin tehdään muita energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä, valitaan erillisten selvitysten perusteella. Kaupunki on tehnyt ns. energiatehokkuussopimuksen, jossa se pyrkii konkreettisiin toimiin, jotka tuottavat energiatehokkaita ratkaisuja ja tuloksia. Vuodelle 2022 varataan 0,2 miljoonan euron määräraha. Toimintavuosille 2023–2024 varataan 0,2 miljoonan euron määräraha.

Määrärahan priorisointi tapahtuu ns. hinku-työryhmässä osana energiatehokkuusohjelman toimenpiteitä. Hinkuryhmä on priorisoinut määrärahaa ja esittää määrärahan kohdentamista seuraaviin hankkeisiin: Höjdens skolan, Solglimtens daghemin, Snicknäs daghemin ja Tenholan uuden paloaseman liittäminen paikalliseen kaukolämpöverkkoon, aurinkopaneelien asentaminen Höjdens skolaan sekä Ekenäs högstadieskolan ikkunoiden uusiminen annetun määrärahan puitteissa. Tekninen lautakunta tekee erilliset päätökset energiatehokkuushankkeiden käynnistämisestä.

Eri rakennusten korjaukseen varataan vuodelle 2022 1,4 miljoonan euron korjausmääräraha, joka jaetaan teknisen lautakunnan tekemän erillisen päätöksen mukaan. Yksittäiset yli 200 000 euron hankkeet hyväksyy kaupunginhallitus. Toimenpiteet priorisoidaan erillisessä vuosipohjaisessa työohjelmassa, jota päivitetään jatkuvasti. Työohjelmaan sisältyy varaus muutostöihin öljylämmitettyjen kiinteistöjen korvaamiseksi ilmastoviisailta ratkaisuille. Kaupunki on jättänyt ARAlle rahoitushakemuksen, ja päätös saadaan tietojen mukaan joulukuussa 2021.

Määrärahassa arvioidaan ja esitetään mm. Höjdens skolan vesikaton vaihtaminen, Mikaelskolanin vesikaton vaihtaminen, Ekenäs högstadiumin sisään-tulorakenteiden uudistaminen, Seminarieskolanin vesikaton osan vaihtaminen, Tammisaaren talon hirsien uusiminen ja julkisivut, Österby skolan pukuhuoneiden saneeraus, Lönnbergin kiinteistön ikkunoiden vaihtaminen, Tammisaaren liikennekeskuksen vesikaton uusiminen sekä lloq-lukitusjärjestelmän ja led-valaistuksen asentaminen.

Puistolaitoksille ja leikkipaikoille on varattu 0,1 miljoonan euron määräraha. Määräraha sisältää mm. Knipanin ja leirintäalueen uimarantojen perusparannukset Tammisaaressa, Tenholan ja Mäntynummen leikkipuistojen uudet välineet sekä Backgrändin, Kaskimaan ja Gölenin kelluvien laitureiden uudet osat. Lisäksi uusitaan kukkaruukkuja, penkkejä ja muita puistovälineitä. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.

Liikuntapaikkoja varten varataan 248 750 euron määräraha. Vuonna 2022 ajankohtaisia hankkeita ovat osallistuminen Pohjan skeittipuistohankkeeseen, Österbyn tekonurmikentän suunnittelu, Mäntynummen kuntosadan parantaminen (osa 1) ja valaistus Västerbyssä (osa 3), Karjaan tekonurmikentän suunnittelumääräraha ja Simmiksens hyppytorni. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä sen jälkeen, kun asia on käsitelty vapaa-

aikalautakunnassa. Västerbyn rulla-/ampumahiihtoradalle varataan 48 750 euroa vuodelle 2022.

Pienvenesatamille osoitetaan 0,15 miljoonan euron määräraha. Määräraha käsittää neljän laiturin laajentamisen Ormnäsissa/Metsästäjänmäellä sekä pienempiä parannuksia nykyiseen satamainfraan. Pienvenesatamatoiminnasta tulee pidemmällä aikavälillä kehittää taloudellisesti kannattava kustannusyksikkö, jossa satamainfrastruktuurin uudistaminen (investoinnit pienvenesatamiin) voidaan tehdä pienvenesatamatoiminnan pitkäjänteisen kehittämisen mahdollistamiseksi.

Aluehallintovirasto on päätöksellään 18.3.2019 100/2019 myöntänyt luvan Södra vikenin kunnostamiseen ja ruoppaukseen. Ympäristöluvan mukaan hanke tulee aloittaa viimeistään 18.3.2022, ja sen tulee valmistua viimeistään 18.3.2025. Ympäristöluva päättyy mainitun päivämäärän jälkeen. Ympäristöluva sisältää määräaikoja, joten valmistelu on aloitettava jo vuonna 2021. Ruoppauksen ja olemassa olevien satamareunusten kunnostamisen ehdotetaan olevan kolmevuotinen hanke. Alustavasti työvaiheet toteutetaan seuraavasti: vuonna 2022 satamareunusten vahvistaminen (osa 1), vuonna 2023 satamareunusten vahvistaminen (osa 2) ja ruoppaus sekä vuonna 2024 satamareunusten vahvistaminen edelleen ja ruoppaus niiltä osin kuin ne ovat aiemmilta vuosilta jääneet tekemättä. Hankkeen

kokonaiskustannukseksi on arvioitu 3,6 miljoonaa euroa, mikä jaetaan seuraavasti: 2021 0,1 miljoonaa euroa, 2022 1,0 miljoonaa euroa, 2023 1,7 miljoonaa euroa ja 2024 0,8 miljoonaa euroa. Urakan kustannuksia ja kokonaisaikataulua täsmennetään jatkosuunnittelussa. Hankinta tehdään kevättalvella 2022.

Södra vikenin kunnostaminen on välttämätöntä, koska satamareunukset tulee uusia tulevina vuosina sekä siksi, että Södra vikenin ja väylän ruoppaus mahdollistavat pienvenesatamatoiminnan alueella. Toimenpiteitä voidaan pitää tarpeellisina alueen merellisen kaupunkikuvan säilyttämiseksi. Södra vikenin ruoppaus ja kunnostaminen mahdollistavat myös pienvenesatamien venepaikkojen lisäämisen.

Stallörsparkenin kokonaissuunnitelman toteuttamiseksi suunnitellaan erillinen investointimääräraha vuosille 2024–2026. Määrärahaan ehdotetaan muun muassa vierasvenesataman parantamista, esimerkiksi uusien laitureiden hankintaa. Investointimäärärahan suuruus selviää, kun alueen asemakaava on hyväksytty.

Kaupunginhallitus on 13.9.2021 §:ssä 348 päättänyt, että Raaseporin kaupunki sitoutuu vuosina 2022–2025 rahoittamaan Mustionjoen vesistövision kautta kalateiden rakentamista 170 000 eurolla vuodessa. Rahoituksen myöntämisen edellytyksenä on, että alueen muut merkittävät kunnat sitoutuvat omalta osaltaan rahoittamaan kokonaisuuden esitetyllä tavalla ja että rahoituksesta tehdään erillinen sopimus kuntien kesken. Investointimäärärahan käyttö voidaan aloittaa, kun kalateiden vesilupa on myönnetty.

Liikenneväylille varataan vuosittainen määräraha. Vuodelle 2022 varataan 2,0 miljoonan euron määräraha. Määräraha käytetään perusparannuksiin, uudisrakentamiseen ja asfaltointiin. Painopiste on saneerausvelan pienentämisessä. Laaditaan erillinen työohjelma määrärahan jakamiseksi ja tekninen lautakunta tekee erillisen päätöksen jakamisesta. Määräraha sisältää korvamerkityn määrärahan Karjaan ja Tammisaaren välisen kevyen liikenteen väylän (Harju) viimeistelyyn, Keskuskadun perusparannukseen Fokus-töiden valmistuessa sekä jatkoa Tammisaaren koulualueen katusaneeraukselle. Karjaan ja Tammisaaren välinen kevyen liikenteen väylä (Harju) on ELY-keskuksen kanssa toteutettava yhteishanke, jossa kaupungin rahoitusosuus on 50 prosenttia 1,3 miljoonan euron kokonaissummasta.

Maasillan silta Karjaalla on lähivuosina perusteellisen saneerauksen tarpeessa. Toimintavuonna 2021 tehdään sillan kuntotarkastus, ja täsmennetty saneerausmääräraha esitetään vuosille 2023-2024. Korjausten laajuutta selvitetään kuntotarkastuksessa, ja tarkempi kustannusarvio laaditaan sillan kunnan perusteella.

Asuin- ja teollisuusalueiden rakentamiseen varataan 0,3 miljoonan euron määräraha. Rakentaminen

tapahtuu tonttien tarpeen ja kysynnän mukaan. Ajankohtaisia hankkeita ovat mm. toimenpiteet, jotka liittyvät Gammelbodan satama-alueen myynnin valmisteleminen, Espinginkujan rakentaminen Pinjaisissa sekä Horsbäck. Mustion keskustan rautatiealikulun toteuttamisen yhteydessä (toteuttaminen vielä epävarmaa) laaditaan kokonaisarvio Mustion keskustan yleisistä alueista. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisen päätöksen mukaan.

Hankkeisiin, joissa kaupunki on tehnyt maankäytösopimuksen, varataan 0,6 miljoonan euron määräraha vuodelle 2022. Ajankohtaisia hankkeita vuonna 2022 ovat Pinjainen, Fiskari ja Rävns sekä katujen saneeraukset Karjaan keskustassa ja Kronan-taidemuseon yhteydessä. Rakentaminen tapahtuu maankäyttö- tai yhteistyösopimuksen mukaisesti. Talousarvio-määräraha sisältää suuremman määrärahan Fiskarin infrastruktuurin (silta) rakentamiseen. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisen päätöksen mukaan.

Muihin hankkeisiin otetaan 0,48 miljoonan euron määräraha vuodelle 2022, johon sisältyy toimenpiteiden jatkaminen Pohjan keskustassa, liikenneturvallisuustoimenpiteet sekä Ramsholmenin–Gåsörenin luontopolku ja silta. Lisäksi jatketaan Knipnäs–Estholmenin ulkoilureitin töitä. Liikenneturvallisuustoimenpiteet tarkoittavat liikenneympäristön parannuksia liikenneturvallisuus-suunnitelman tavoitteiden mukaan lautakunnan priorisoimalla tavalla. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisen päätöksen mukaan.

Maantie 104:n parantaminen Fiskarissa suunnitellaan yhteishankkeena ELY-keskuksen kanssa tulevina toimintavuosina.

Lepin alueen vt. 25:n/mt. 111:n liikennejärjestelyjen toteuttamiseen varataan 1,1 miljoonan euron määräraha vuodelle 2022 (vastaava määräraha kuin vuodelle 2021). Lepin risteysjärjestelyjä koskeva tiesuunnitelma on saanut valtion määrärahan (Väylävirasto) kesäkuussa 2020. Hankkeen kokonaismääräraha on 5,0 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuus on 2,0 miljoonaa euroa. Rakennustyöt valmistuvat elokuussa 2022. Risteysalueen vt. 25/mt. 1102 (Snappertuna) parantamisen suunnittelu ja valmistelu on kesken, määräraha sisältää osuuden em. risteysalueeseen. Määräraha sisältää siten varauksen vt. 25:n liittymien parantamiseen.

Maakauppoja varten varataan vuosittain 0,5 miljoonaa euroa, ja kiinteistöjen myynnin tulojen odotetaan tuovan vuosittain 0,5 miljoonan euron tasearvon.

Vuoden 2022 yhteenlaskettu investointitalousarvio on 12 108 750 euroa netto. Kaavakaudelle ehdotetaan 12 025 000 euron nettoinvestointeja vuodelle 2023 ja 15 505 000 euron nettoinvestointeja vuodelle 2024.

LIKELAITOS JA KONSERNIYHTIÖT

Raaseporin Vesi -liikelaitos

Raaseporin Vesi tuottaa vesihuoltopalveluja Raaseporin asukkaille, yleisille laitoksille ja yrityksille. Toiminta-alueella palvellaan noin 6 750 kiinteistöä, jotka on liitetty vesihuoltoon. Toiminta rahoitetaan kokonaan liikelaitoksen asiakkaiden maksuilla.

Tavoitteena on ylläpitää jaettavan veden, jätevesien käsittelyn ja palvelun korkeaa tasoa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Liikelaitos suunnittelee sekä nykyistä käyttöä että investointeja pitkäjänteisesti ja pyrkii innovatiivisiin ratkaisuihin.

Suurin yksittäinen investointi vuonna 2022 tulee olemaan aurinkopaneelien asentaminen Skeppsholmenin puhdistamon prosessialtaiden kattoon, mikä on kaupungin strategian mukaista.

Tulevina vuosina työskennellään aktiivisesti vuotomäärän ja sähkönkulutuksen pienentämiseksi. Investoinnit olemassa olevan verkon kunnostamiseen kasvavat selvästi vuosina 2022–2024. Tavoitteena on myös päivittää Raaseporin Veden toiminta-alue vuosina 2022–2023.

Vuonna 2021 liikelaitos on laatinut taajamien jäteveden riskienhallintajärjestelmän SSP (Sanitation Safety Plan). Kaudella 2022–2024 on tarkoitus puuttua riskeihin laadittujen riskienhallintajärjestelmien eli (SSP:n ja WSP:n (Water Safety Plan) mukaisessa tärkeysjärjestyksessä.

Raaseporin kaupungin sijoitetun pääoman tuottovaatimus on 6 %, ja tämän kriteerin perusteella Raaseporin Vesi maksaa kaupungille 598 500 euroa vuonna 2022. Tilikaudella 2022 Raaseporin Vedeltä odotetaan kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti 731 000 euron tuottoa.

Raaseporin Energia Oy

Kaupunki omistaa Raaseporin Energia Oy:n 100-prosenttisesti. Yhtiöllä on oma sähköverkko Tammisaaren keskustassa sekä kaukolämpöverkko Tammisaarella, Karjaalla ja Pohjassa. Raaseporin Energia Oy myy sähköä koko maahan ja urakointipalveluita koko läntiselle Uudellemaalle. Lisäksi Raaseporin Energia Oy omistaa oman sähköntuotannon Tammisaarella sekä osuuksia voimaloista (lähinnä tuulivoima) muualla Suomessa.

Raaseporin Energia on kannattava yhtiö, joka maksaa kaupungille 1,52 miljoonaa euroa korkoa vuonna 2022. Kaupungin yhtiölle myöntämien lainojen saldo on 25 miljoonaa euroa vuodenvaihteessa 2021–2022. Lainasta, joka nykyisen sopimuksen mukaan päättyy vuoden 2023 lopussa, ei makseta lyhennystä.

Yhtiö investoi 2–4 miljoonaa euroa vuosittain toiminnan kehittämiseen Länsi-Uudellamaalla. Raaseporin Energia Oy on strategiansa mukaisesti kehittänyt innovatiivisia sähköalan kokonaispalveluja, kuten sähköautojen latauspalvelu, aurinkoenergia ja LED-valaistus. Yhtiö pyrkii kehittämään tulevista palveluista yhä palvelulähtöisempiä, automatisoidumpia ja joustavampia samalla kun asiakkaista tulee omavaraisempia. Toiminnallaan yhtiö pyrkii siihen, että alueen asukkaat pitävät yhtiötä ”omana energiayhtiönään”.

Vuokrataloyhtiöt, Raaseporin Kehitys Oy ja Karjaan teollisuuskiinteistöt Oy

Kaupunki omistaa lisäksi neljä kiinteistöosakeyhtiötä ja kolme osakeyhtiötä.

Vuokrataloyhtiöitä on neljä: Koy Bäljarsinpuisto (omistusosuus 86,2 %), Koy Dönsby, Koy Karjaan vuokra-asunnot ja Koy Pohjantie. Kiinteistöyhtiöiden isännöitsijänä toimii myös kaupungin omistama Raaseporin Vuokra-asunnot Oy. Tavoitteena on tehostaa vuokrayhtiöiden hallintoa ja johtamista.

Raaseporin Kehitys Oy hallinnoi kaupungin osalta osakeomistusta C-Fiber Hanko Oy:ssä, joka osallistuu Hankoon haarautuvan optisen korkeanopeuksisen kuitukaapelin toteuttamiseen Saksaan.

Kaupungin osakeyhtiö Karjaan teollisuuskiinteistöt Oy omistaa rakennuksia Karjaan rautatiealueella. Yhtiön suunnitelmana on myydä rakennukset ja vuokrata alue.

Konserniohje

Valtuusto hyväksyi Raaseporin kaupungin nykyisen konserniohjeen vuonna 2014. Koska hallintosääntöä ja kaupungin sisäistä valvontahjetta on sittemmin uudistettu, tavoitteena on uudistaa konserniohjetta kaudella 2022–2023.

Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös	TA 2021	Ennuste	Ehdotus	Talousarvio	Suunn.	Suunn.
sis. liikelait. Raaseporin Vesi	2020	sis. TA- muutokset	30.09.2021	TA 2022	2022	2023	2024
Toimintatulot							
Myytitulot	22 172 749	24 574 870		24 166 050	24 107 100		
Maksutulot	9 147 866	9 216 070		9 106 300	9 144 100		
Tuet ja avustukset	2 312 898	2 486 090		2 924 440	2 924 440		
Muut toimintatulot	26 142 780	25 974 470		25 380 030	25 457 470		
Toimintatulot	59 776 292	62 251 500	61 479 000	61 576 820	61 633 110	51 421 460	51 600 320
Valmistus omaan käyttöön	440 850	405 500	354 000	435 500	435 500		
Toimintamenot							
Henkilöstömenot	-84 278 901	-89 380 760		-94 150 052	-94 834 780		
Palvelujen ostot	-101 836 650	-106 243 930		-106 690 367	-107 381 580		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 018 945	-11 715 410		-11 684 595	-11 691 100		
Avustukset	-8 704 730	-9 370 080		-8 774 490	-8 886 490		
Muut toimintamenot	-25 406 841	-24 969 300		-24 855 580	-25 027 960		
Toimintamenot	-231 246 067	-241 679 480	-239 680 000	-246 155 084	-247 821 910	-121 952 640	-123 726 510
TOIMINTAKATE	-171 028 925	-179 022 480	-177 847 000	-184 142 764	-185 753 300	-70 531 180	-72 126 190
Verotulot	117 296 177	117 428 000	120 750 000	122 663 000	122 663 000	69 549 000	67 457 000
Kunnallisvero	102 828 436	101 086 000	103 790 000	107 151 000	107 151 000	55 133 000	53 083 000
Kiinteistövero	10 330 208	11 494 000	11 373 000	11 360 000	11 360 000	11 360 000	11 360 000
Yhteisövero	4 137 533	4 848 000	5 587 000	4 152 000	4 152 000	3 056 000	3 014 000
Valtionosuudet	69 698 763	64 272 000	64 574 000	70 572 000	70 572 000	11 403 000	10 634 000
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot, ulkoiset	1 642 151	1 582 000	1 585 400	1 531 000	1 531 000	1 531 000	1 535 000
Korkotulot, sisäiset	24 684	10 600	10 500	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	1 083 342	2 009 500	2 051 500	1 105 500	1 105 500	766 000	721 000
Korkomenot, ulkoiset	-816 519	-579 000	-553 800	-387 000	-387 000	-257 000	-231 650
Korkomenot, sisäiset	-24 684	-10 600	-11 000	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-4 587	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Korvaus peruspääomasta	-598 533	-949 000	-949 000	-599 000	-599 000	-599 000	-599 000
VUOSIKATE	17 271 869	4 739 020	9 608 600	10 740 736	9 130 200	11 859 820	7 388 160
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 156 734	-6 958 100	-7 132 000	-7 177 500	-7 277 500	-7 490 000	-7 490 000
Arvonalentumiset	-122 392	0	0	0	-78 000	0	0
Satunnaiset erät							
TILIKAUDEN TULOS	9 992 743	-2 219 080	2 476 600	3 563 236	1 774 700	4 369 820	-101 840
Varausten lisäys/vähennys							
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	9 992 743	-2 219 080	2 476 600	3 563 236	1 774 700	4 369 820	-101 840
TUNNUSLUVUT							
Toimintatulot / -menot, %	-25,8	-25,8	-25,7	-25,0	-24,9	-42,2	-41,7
Verotulot, euro/asukas	4 261	4 255	4 376	4 444	4 444	2 511	2 431
Valtionosuudet, euro/asukas	2 532	2 329	2 340	2 557	2 557	412	383
Vuosikate, euro/asukas	627	172	348	389	331	428	266
Vuosikate / Poistot, %	237,3	68,1	134,7	149,6	124,1	158,3	98,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	-1 214	-3 433	1 263	4 826	3 038	7 408	7 306
Asukasmäärä vuoden lopussa	27 530	27 600	27 593	27 600	27 600	27 700	27 750

Rahoitusosa

sis. liikelait. Raaseporin Vesi

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis. TA-muut.	Ennuste 30.09.2021	Ehdotus TA 2022	Talousarvio 2022	Suunn. 2023	Suunn. 2024
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	17 272 012	4 739 020	9 608 600	10 740 736	9 130 200	11 859 820	7 388 160
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-941 605	-1 550 000	-2 229 500	-1 000 000	-1 000 000	-800 000	-800 000
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-12 737 793	-16 003 750	-15 358 800	-14 343 750	-14 343 750	-14 240 000	-17 685 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	425 953	0	59 000	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 249 366	5 050 000	3 441 000	1 500 000	1 500 000	1 300 000	1 300 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 267 933	-7 764 730	-4 479 700	-3 103 014	-4 713 550	-1 880 180	-9 796 840
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	-25 000 000	0
Antolainasaamisten vähennykset	20 240	1 327 250	1 327 250	0	0	25 000 000	2 188 600
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	25 000 000	25 000 000	21 000 000	22 200 000	16 200 000	18 200 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 535 128	-12 864 600	-12 842 400	-14 644 540	-14 644 540	-15 227 540	-18 527 300
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 786 879	-9 130 000	-9 130 000	0	0	0	5 000 000
Oman pääoman muutokset							
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 966 166	-3 432 080	-124 850	3 252 446	2 841 910	-907 720	-2 935 540
TUNNUSLUVUT							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 1000€		-1 497	1 788	-1 315	-2 925	-4 805	-14 602
Lainakanta 1 000€	110 529	113 534	113 557	119 912	121 112	122 085	126 757
Lainaa €/asukas	4 015	4 114	4 115	4 345	4 388	4 407	4 568
Investointien sisäinen rahoitus, %	162,3	29,1	62,2	75,8	63,3	85,5	40,2
Asukasmäärä	27 530	27 600	27 593	27 600	27 600	27 700	27 750

Selitykset:

Investointien tulorahoitus % = 100 * Vuosikate/Investointien hankintameno

Toimiala: Konsernihallinto

Vastuuhenkilö: Kaupunginsihteerit Thomas Flemmich

Toimialan perustiedot

Toimiala vastaa hallintojen toimialarajat ylittävistä tukitoiminnoista. Toimialaan kuuluvat seuraavat osastot: kaupunginkanslia, talousosasto, henkilöstöosasto ja kaupunkikehitysosasto. Jokaista osastoa johtaa osastopäällikkö.

Kaupunginkanslia on kaupunginhallituksen valmisteleva ja toimeenpaneva elin.

Osasto toimii kaupunginjohtajan kansliana ja avustaa kaupunginjohtajaa tämän tehtävissä. Toiminta-alue on yleishallinto, ja kaupunginkanslia hoitaa yleisiin vaaleihin, juridisiin palveluihin, sisäiseen valvontaan, käännöspalveluihin, tiedottamiseen, sisäiseen postiin ja arkistointiin liittyvät tehtävät.

Osastoon kuuluu ICT-yksikkö, joka hoitaa IT-toiminnot, IT-tuen, kaupungin puhelinvaihteen ja front office -toiminnan.

Kaupunki on Länsi-Uudenmaan sosiaaliamiehen isäntäkunta ja myy potilasiamiespalveluita Hangon kaupungille ja Kirkkonummen kunnille.

Talousosastolla on kokonaisvastuu taloushallinnosta ja -suunnittelusta, talousarviosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, ennusteista ja tilastoista, raportoinnista, hankinnoista ja riskienhallinnasta.

Henkilöstöosaston vastuulla on kaupungin henkilöstökehitys, sopimusneuvottelut, palkanlaskenta, työsuojelu, kesätyöt, henkilöstökyselyt, henkilöstötilastot, johtajakoulutus, henkilökunnan etuudet ja virkistäytyminen, työterveyshuolto sekä muiden toimialojen tukeminen rekrytoinnissa. Osaston ostopalvelut koostuvat pääasiassa kuntatyönantajien jäsenmaksuista, palkkalaskelmista, eri työterveyshankkeista, työterveyshuollosta, johtamisen, kielten ja ensiavun koulutuspalveluista ja e-passin kulttuuri-, liikunta- ja lounaseduista.

Kaupunkikehitysosaston tehtävänä on edistää kaupungin elinkeinoelämäkysymyksiä yhdessä kaupunginjohtajan kanssa. Osasto vastaa markkinoinnista, tiedottamisesta, joukkoliikenteestä, matkailupalveluista, saaristokysymyksistä ja hankkeiden käsittelystä. Kehitysosasto palvelee ensi sijassa kaupungin asukkaita varten, mutta strategisten linjausten mukaisesti osasto panostaa kaupungin imagon edistämiseen ja siihen, että kaupunki vetää puoleensa niin kaupunkiin muuttavia kuin vierailijoita ja matkailijoita.

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut tarjoavat palveluja työttömille ja pitkäaikaistyöttömille yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa. Lisäksi tarjolla on kuntouttavaa työtoimintaa, työhönvalmennusta sekä tuettua työtoimintaa. Työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella oleville nuorille tarjotaan työpajatoimintaa, etsivää nuoristyötä sekä työhönvalmennusta. Työhönvalmennusta tarjotaan myös mielenterveyshoidon asiakkaille. Raaseporin kaupunki toimii kuntakokeilun vastuuviranomaisena sekä vastaa Raaseporin ja Hangon alueen työnjohtamisesta. Maahanmuuttajatoimisto koordinoi myös Hangon kaupungin palveluja.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022

- aluevaalit 2022
- kaupungin strategian 2022–2025 hyväksyminen
- strategian toimintaohjelman laatiminen
- kansalaisbudjetointi
- kansalaiskeskustelu kuntalaisten kanssa kaikessa toiminnassa
- työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluiden toimeenpano ja varautuminen hyvinvointialueeseen
- Kehitetään sisäistä valvontaa ja siihen liittyvää riskienhallintaa toiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi.
- kaupungin digitaalisen vision ja digitaalisen strategian toteuttamisen jatkaminen
- Panostus tietoturva- ja tietosuoja-asioihin sekä kaupungin digitaalisiin järjestelmiin. Kaupungin osallistuminen kansallisiin valmiusharjoituksiin.
- hallinnollisten prosessien tehostamisen jatkaminen robotiikan ja automaation avulla
- Talousarvion laatimisen, seurannan ja ennustamisen ohjelmiston käyttöönotto.
- talousarvio-, talousarvioseuranta- ja tilinpäätösasiakirjojen laatimishelmien kartoitus
- Kaupungin sisäisen valvonnan ohjeiden toimeenpanoa ja seurantaa jatketaan yhteistyössä kaupungin sisäisen controllerin kanssa.

Toimiala: Konsernihallinto

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri Thomas Flemmich

- Kaupungin ja yrittäjien välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä kehitetään sekä mahdollisuuksia uusien yritysten perustamiselle ja työllistämiseksi vahvistetaan.
- yrityskäynnit
- yritystapaamiset
- Tammisaaren syysmarkkinat, kansainväliset Suurmarkkinat ja Kierrätysasuntomessut järjestetään vuonna 2022.
- Tarkennetaan markkinoinnin ja viestinnän tavoitteita.
- Ilmasto- ja energiaohjelman sekä kestävä kehityksen edistämiseen on palkattu kestävä kehityksen koordinaattori (entinen HINKU-koordinaattori).
- Toiminnan tavoitteena on kehittää joukkoliikennettä, jotta kaupunki olisi vetovoimainen asuinpaikka.
- Kaupunki tekee alueellista yhteistyötä toimivan Länsi-Uudenmaan joukkoliikennekokonaisuuden aikaansaamiseksi.
- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaiseen edistäminen
- Uuden organisaatorakenteen luominen kaupungille

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024

- eduskuntavaalit 2023
- presidentinvaalit 2024
- strategian ja sen toimintaohjelman toimeenpano
- osallistuva budjetointi ja kansalaisvuoropuhelu
- kaupungin digitaalisen vision, digitaalisen strategian ja automaatioon panostamisen jatkaminen
- henkilökunnan jatkuva kouluttaminen tietoturva- ja tietosuoja-asioissa sekä kaupungin digitaalisissa järjestelmissä
- sopeutuminen toimintaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- talousarvio-, talousarvioseuranta- ja tilinpäätösasiakirjojen laatimisohjelmien käyttöönotto
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistyön jatkaminen
- Painopisteinä ovat laadukas työterveyshuolto, henkilöstöedut, terve työympäristö, hyvä johtajuus sekä työterveyttä ja hyvinvointia lisäävät hankkeet.
- Joukkoliikenteen toiminnan tavoitteena on kehittää kutsuliikennejärjestelmää ja tutkia niitä mahdollisuuksia, joita järjestelmät voivat tulevaisuudessa tarjota Raaseporille.
- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaiseen edistäminen
- Kaupungilla on uusi organisaatorakenne

Strategian jalkauttaminen konsernihallinnon tavoitteisiin

Paperittomat kokousmenettelyt	Uuden asianhallintajärjestelmän sekä teknisten ratkaisujen käyttöönotto mahdollistaa kaupungin luottamuselinten paperittoman toiminnan.
Neljännesvuosittaisen toiminnan ja talouden raportointi ja ennustaminen kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.	Poliittiset toimielimet ovat tietoisia talouden ja toiminnan toteuttamisesta talousarviovuoden aikana.
Työyhteisöllisyyden ja asiakaspalvelun vahvistaminen	Merkittävä osa kaupungin toiminnasta koskee asiakassuhteita ja työyhteisöllisyyttä. Näitä voidaan parantaa kouluttamalla henkilökuntaa.
Työpaikkojen ja yritysten lisääminen.	Työpaikkojen määrällä on merkitystä kaupungin väestönkehitykselle ja tekemällä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa kaupunki saa lisää resursseja.

Toimiala: Konsernihallinto

Vastuuhenkilö: Kaupunginsihteeri Thomas Flemmich

Kaupungin järjestämiä yritys-, matkailutapaamisia.	Vuorovaikutuksella kuntalaisten, palveluiden käyttäjien ja muiden toimijoiden kanssa vahvistamme Raasepori-kuvaa. Verkostoyhteistyö parantaa dialogia ja yhteistyötä kaikkien osapuolten välillä ja luo positiivisen kuvan kaupungista. Lisäksi tämä rikastuttaa eri yritysten ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä.
Informaation ja kommunikaation kehittäminen kaupungissa	Kommunikaation kehittäminen ja informaatioon panostaminen vahvistaa viestiä Raaseporista positiivisella ja monipuolisella tavalla. Lisäksi kuntalaisia kannustetaan ja aktivoidaan dialogiin ja positiiviseen ajatteluun.
Reittiliikenteen ja koulukuljetusten yhdistäminen ja joukkoliikenteen palvelutasoselvityksen tekeminen.	Joukkoliikenteen palvelun tasoa tulee selvittää, samalla kun linjaliikennettä ja koulukuljetuksia yhdistetään niin, että koulukuljetukset käyttävät mahdollisimman suuressa määrin linjaliikennettä ja mahdollistavat koululaisten lisäksi muut matkustajat.

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	4 320 561	4 392 440	4 877 690	5 724 620	4 229 560	4 339 400
Henkilöstökulut	-4 015 224	-4 107 790	-4 161 680	-6 005 140		
Ostopalvelut	-5 534 799	-6 251 790	-6 046 860	-6 506 060		
Aineet ja tavarat	-119 918	-119 910	-151 460	-215 760		
Avustukset	-1 292 380	-1 130 750	-982 000	-3 271 500		
Muut kulut	-2 536 096	-1 371 920	-1 439 350	-1 923 920		
Toimintakulut	-13 498 417	-12 982 160	-12 781 350	-17 922 380	-15 725 950	-16 136 420
Toimintakate	-9 177 856	-8 589 720	-7 903 660	-12 197 760	-11 496 390	-11 797 020
Muutos TA 2022-TA 2021		-6,4 %	-8,0 %	42,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	3 060 736	3 348 070	3 832 490	3 837 490	2 605 430	2 733 270
Sisäiset kulut	-774 702	-734 280	-695 520	-1 176 440	-1 102 940	-1 116 170

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollosta konsernipalveluihin 1.1.2022 valtuuston 15.11.2021 tekemän päätöksen mukaisesti.

Tilintarkastus

Luottamuselin: Tarkastuslautakunta

Vastuhenkilö: Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Reija Mettovaara

Toimintakuvaus

Tarkistaa laillisuus (tillintarkasta) ja tarkoituksenmukaisuus (tarkastuslautakunta)

Kaupungin hallinto ja talous tarkistetaan kunnallislain, kaupungin tilintarkastussäännön ja hyväksytyt tilintarkastus- ja arviointiohjelman mukaisesti. Lakisääteisiä tilintarkastuspäiviä on 75 valtuuston hyväksymän tarjouksen mukaan. Tarkastuslautakunnassa on yhdeksän (9) jäsentä. Tarkastuslautakunta pitää vuosittain noin 9 kokousta. Tilintarkastaja toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä kaupunginvaltuuston hyväksymän tilintarkastustarjouksen mukaan. Tämän arvioidaan vievän yhteensä 10 päivää. Kokouksiin kutsutaan hallintoyksiköiden johtavat virkamiehet hyväksytyt arviointiohjelman mukaan.

Kaupunginvaltuusto tutustuu tarkastuslautakunnan vahvistamaan arviointikertomukseen toukokuun aikana, minkä jälkeen toimialat ja kaupunginhallitus jättävät vastineet. Tilintarkastuskertomus käsitellään tilinpäätöksen yhteydessä toukokuun aikana, Tilintarkastaja raportoi kirjallisesti tarkastuslautakunnalle 2–3 kertaa toimintavuoden aikana. Tarkastuslautakunta antaa tiedoksi sidonnaisuuksien selvitykset kaupunginvaltuustolle vuosittain.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Lautakunta toteuttaa toimeksiantonsa vahvistetun arviointisuunnitelman mukaisesti. Lautakunnan ensimmäisenä toimintavuotena annetaan vuosittain päivitettävä arviointiohjelma lautakunnan toimikaudeksi 2021–2024.

Vuoden aikana arvioidaan tarkastuslautakunnan työskentelytavat ja prosessikuvaukset. Lautakunnan osaamisen kehittämisen varmistamiseksi lautakunnan jäsenet pyrkivät osallistumaan jakson aikana vähintään yhteen kunnallisille tarkastuslautakunnan jäsenille tarkoitettuun koulutukseen.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Lautakunnan ensimmäisenä toimintavuotena annetaan vuosittain päivitettävä arviointiohjelma lautakunnan toimikaudeksi 2021–2024. Lautakunta jättää vuosittain valtuustolle arviointikertomuksen, joka sisältää arvioinnin tulokset.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Vahvistetun arviointisuunnitelman mukainen arviointikertomus	Arviointiohjelma ja -suunnitelma sekä arviointikertomus
	Tarkastuslautakunnan prosessikuvausten päivittäminen (sujuvammat työskentelytavat)	Tarkastuslautakunnan työn prosessikuvaukset ovat selkeät ja niistä on tiedotettu kaupungissa sisäisesti ja tulevan valtuustokauden tarkastuslautakunnalle selkeällä tavalla.
	Tarkastuslautakunnan jäsenten osaamisen kehittäminen	Päivitetyt arviointiohjelma ja vuosittainen arviointisuunnitelma sekä arviointikertomus

Tilintarkastus

Luottamuselin: Tarkastuslautakunta

Vastuhenkilö: Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Reija Mettovaara

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Vahvistetun arviointisuunnitelman mukainen arviointikertomus	Päivitetyt arviointiohjelma ja vuosittainen arviointisuunnitelma sekä arviointikertomus

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot						
Henkilöstökulut	-11 776	-16 140	-16 210	-16 270		
Ostopalvelut	-37 051	-42 410	-43 540	-43 540		
Aineet ja tavarat	0	-1 000	-1 000	-1 000		
Avustukset						
Muut kulut	-3 636	-3 300	-3 250	-3 250		
Toimintakulut	-52 462	-62 850	-64 000	-64 060	-65 420	-66 920
Toimintakate	-52 462	-62 850	-64 000	-64 060	-65 420	-66 920
Muutos TA 2022-TA 2021		19,8 %	1,8 %	1,9 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-4 202	-3 800	-4 140	-4 140	-4 180	-4 210

Kaupunginkanslia

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteerit Thomas Flemmich

Toimintakuvaus

Kaupunginkanslia on kaupunginhallituksen valmisteleva ja toimeenpaneva elin. Osasto toimii kaupunginjohtajan kansliana ja avustaa kaupunginjohtajaa tämän tehtävissä. Toiminta-alue on yleishallinto ja kaupunginkanslia hoitaa yleisiin vaaleihin, juridiisiin palveluihin, käännöspalveluihin, sisäiseen postiin ja arkistointiin liittyvät tehtävät. Osastoon kuuluu it-yksikkö, joka hoitaa it-toiminnot, it-tuen, kaupungin puhelinvaihteen ja kaupungintalon asiakaspalvelun.

Kaupunki ostaa velkaneuvontapalvelua Kirkkonummen kunnalta ja toimii Länsi-Uudenmaan sosiaaliasiamiehen isäntäkuntana ja myy potilasasiamiespalveluita Hangon kaupungille ja Kirkkonummen kunnalle.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

- Aluevaalit 2022
- Kaupungin strategian 2022–2025 hyväksyminen
- Strategian toimintaohjelman laatiminen
- Kaupungin osallistuminen myös jatkossa Avoin hallinto -verkostoon
- Kaksikielisyyden täytyy näkyä kaupungin toiminnassa. Kaupunki on mukana kaksikielisten kuntien Kansalliskieliverkostossa, jonka tavoitteena on nostaa esiin hyviä käytäntöjä mm. työmenetelmistä, toimialakohtaisista ratkaisuista ja asenteista sekä tukea kieliasioissa.
- Osallistuva budjetointi otetaan käyttöön osana kaupungin budjetointikäytäntöä, ja tulevaisuutta varten saadaan kokemusta.
- Työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluiden toimeenpano toimialan toiminnassa
- Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan kehittäminen toiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi. Muun muassa sisäisen ohjauksen ja valvonnan ohjeistuksen käyttöönotto.
- Kaupungin digitaalisen vision ja digitaalisen strategian toteuttamisen jatkaminen
- Jatkuvat tekniset toimenpiteet tietoturvan ja kaupungin palveluiden saatavuuden lisäämiseksi
- Henkilökunnan jatkuva kouluttaminen tietoturva- ja tietosuoja-asioissa sekä kaupungin digitaalisissa järjestelmissä. Kaupungin osallistuminen kansallisiin valmiusharjoituksiin.
- Toimialojen tukeminen digitaalisten palveluiden kehittämisessä ja hallinnollisten järjestelmien uudistamisessa
- Yhteistyötä edistävien järjestelmien lisääminen viestinnän, tartuntatautien torjunnan ja etätyön tehostamiseksi
- Asukkaiden digitaalisten palvelujen sujuvoittaminen ja lisääminen sähköisillä lomakkeilla ja avoimemmilla käsittelyprosesseilla
- Hallinnollisten prosessien tehostamisen jatkaminen robotiikan ja automaation avulla
- Avainprosessien ja it-kokonaisarkkitehtuurin kuvaaminen
- It-yksikön roolin selventäminen
- It-ympäristön valmistelu hyvinvointialueeseen siirtymistä varten.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

- Eduskuntavaalit 2023
- Presidentinvaalit 2024
- Strategian ja sen toimintaohjelman toimeenpano
- Kaupungin osallistuminen myös jatkossa Avoin hallinto -verkostoon ja Kansalliskieliverkostoon

Kaupunginkanslia

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri Thomas Flemmich

- Osallistuvan budjetoinnin ottaminen pysyväksi osaksi kaupungin budjetointiprosessia ja talousarvion toteuttamista
- Kaupungin digitaalisen vision ja digitaalisen strategian toteuttamisen jatkaminen
- Hallinnollisten prosessien uudistaminen ja tehostaminen robotiikan ja automaation avulla
- Henkilökunnan jatkuva kouluttaminen tietoturva- ja tietosuoja-asioissa sekä kaupungin digitaalisissa järjestelmissä. Kaupunki osallistuu kansallisiin valmiusharjoituksiin
- Sopeutuminen toimintaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- It-toiminnan varmistaminen hyvinvointialueen siirtymäaikana

Sitovat tavoitteet 2022

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Aluevaalit / moitteeton vaaliprosessi	Ei valituksia
	Sisäisen valvonnan kehittäminen	Sisäisen valvonnan ohjeen käyttöönotto
	Osallistuva budjetointi	Talousarvion määrärahat ja toteutunut prosessi
	Kaupungin strategia 2022–2025	Hyväksytty strategia
	Koulutusten järjestäminen viranhaltijoille ja poliitikoille	Koulutusten määrä (4) ja osallistujien määrä (60)
	Tietosuojan tiedostamisen parantaminen	Koulutusten määrä (3) ja osallistujien määrä
	Loppuunsaatettujen Helpdesk-tehtävien määrä	3 000/vuosi
	Asiakastytyväisyys 1–5	3,6
	Soteuudistuksen johdosta kaupungille tulee luoda sellainen organisaatorakenne, joka on sovitettu vuoden 2023 jälkeiseen tilanteeseen	Päivitetty organisaatorakenne

Kaupunginkanslia

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri Thomas Flemmich

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Eduskuntavaalit 2023 / moitteeton vaaliprosessi	Ei valituksia
	Presidentinvaalit 2024 / moitteeton vaaliprosessi	Ei valituksia
	Osallistuva budjetointi	Talousarvion määrärahat ja toteutunut prosessi
	Strategian implementointi	Toimintaohjelman toteuttaminen
	Koulutusten järjestäminen viranhaltijoille ja poliitikoille	Koulutusten määrä (vähintään 4) ja osallistujien määrä (100)
	Tietosuojan tiedostamisen parantaminen	Koulutusten määrä (3) ja osallistujien määrä (30)
	Loppuunsaatettujen Helpdesk-tehtävien määrä	2 200/vuosi
	Asiakastytyväisyys 1–5	3,8

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Kaupunginvaltuusto						
kokouksien määrä	7	6	6	6	6	6
käsiteltyjen pykälien määrä	122	140	125	125	125	125
Kaupunginhallitus						
kokouksien määrä	20	18	18	18	18	18
käsiteltyjen pykälien määrä	454	500	475	475	475	475
Palvelimia	91	95	100	100	80	80
Työasemia	1 457	1 700	1 700	1 700	1 200	1 200
Liikkuvat yksiköt, hallinto	53	70	70	70	50	50
Liikkuvat yksiköt, edu	2 609	3 480	3 850	3 850	3 900	3 900
Loppuunsaat. Helpdesk-tehtävää	6 100	2 600	3 000	3 000	2 100	2 100
Käyttäjiä	3 020	6 100	3 050	3 050	2 000	2 000
Vastattuja puheluita vaihteessa	35 638	36 000	36 000	36 000	27 000	27 000

Kaupunginkanslia

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri Thomas Flemmich

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia	13,0	12,7	13,3	13,3	13,3	13,3
IT-yksikkö	15,0	15,0	14,6	16,0	16,0	16,0
Yhteensä	28,0	27,7	27,9	29,3	29,3	29,3

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	3 383 889	3 459 940	3 942 490	3 947 490	2 702 430	2 812 270
Henkilöstökulut	-1 771 179	-1 935 780	-2 029 700	-2 114 590		
Ostopalvelut	-2 334 637	-2 800 480	-2 962 550	-2 967 550		
Aineet ja tavarat	-24 385	-33 030	-30 250	-30 250		
Avustukset	-108 201	-142 000	-152 000	-152 000		
Muut kulut	-2 317 538	-1 186 340	-1 296 270	-1 356 270		
Toimintakulut	-6 555 941	-6 097 630	-6 470 770	-6 620 660	-5 713 880	-5 966 090
Toimintakate	-3 172 052	-2 637 690	-2 528 280	-2 673 170	-3 011 450	-3 153 820
Muutos TA 2022-TA 2021		-16,8 %	-4,1 %	1,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	3 054 991	3 348 070	3 832 490	3 837 490	2 605 430	2 733 270
Sisäiset kulut	-397 954	-393 120	-380 250	-380 250	-382 680	-385 250

Talous

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Talouspäälliikkö Jeanette Bäckström

Toimintakuvaus

Talososasto vastaa kokonaisvaltaisesta taloushallinnosta ja -suunnittelusta, talousarviosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, ennusteista ja tilastoinnista, raportoinnista, hankinnasta ja riskienhallinnasta.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

- Hallinnollisten prosessien tehostamista ja digitalisointia jatketaan mm. seuraavasti:
  - sähköisten arkistojen käytön laajentaminen
  - robotiikan käytön arvioiminen useissa työprosesseissa
  - kehitetään edelleen prosessia, jolla lakisääteiset rahoitustilastot raportoidaan Valtiokonttorille
- Talousarvion laatimisen, seurannan ja ennustamisen ohjelmiston käyttöönotto.
- Talousarvio-, talousarvioseuranta- ja tilinpäätösasiakirjojen laatimishojelmien kartoitus.
- Hallinnollisten prosessien dokumentointia jatketaan.
- Controller-tiimi jatkaa toimintatapojen yhteensovittamista ja prosessien kehittämistä.
- Kaupungin sisäisen valvonnan direktiivien toimeenpanoa ja seurantaa jatketaan yhteistyössä kaupungin sisäisen controllerin kanssa.
- Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan kehittämistyön jatkaminen toiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi sekä riskien ja mahdollisuuksien hallitsemiseksi.
- Toimintaa sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

- Jatketaan dokumentoitujen prosessien pohjalta työtä hallinnollisten prosessien digitalisoinnissa ja tehostamisessa.
- Talousarvio-, talousarvioseuranta- ja tilinpäätösasiakirjojen laatimishojelmien käyttöönotto
- Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan kehittämistyön jatkaminen toiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi sekä riskien ja mahdollisuuksien hallitsemiseksi.
- Toiminnan kehittäminen hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaan.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminnan ja talouden raportointi ja ennustaminen neljännesvuosittain kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle	Kokonaisvaltainen raportti neljännesvuosittain + tilinpäätös. Kuukausittaiset seurantakriteerit kaupunginhallitukselle.
	Toimialojen välisten prosessien yhtenäistäminen järjestämällä koulutustilaisuuksia kaupungin työntekijöille kirjanpidossa, laskutuksessa, Rondon käytössä ja ProEconomicassa.	Vähintään 4 koulutustilaisuutta / vuosi

Talous

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Talouspäälliikkö Jeanette Bäckström

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Sähköisten ostolaskujen osuuden lisääminen nykyisestä (06/2020 75,4 %)	Sähköisten tapahtumien osuus = 85 %.
	Sähköisten myyntilaskujen osuuden lisääminen nykyisestä (06/2020 30,0 %)	Sähköisten tapahtumien osuus = 35 %.
	Toiminnan valmisteleminen ja sopeuttaminen hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.	Toiminnassa on varauduttu ja sitä on sopeutettu hyvinvointialueen aiheuttamiin muuttuneisiin tarpeisiin.

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toimialojen välisten prosessien yhtenäistäminen järjestämällä koulutustilaisuuksia kaupungin työntekijöille kirjanpidossa, laskutuksessa, Rondon käytössä ja ProEconomicassa.	Vähintään 4 koulutustilaisuutta / vuosi
	Sähköisten tapahtumien osuuden lisäys ostoissa.	Sähköisten tapahtumien osuus = 90 %.
	Sähköisten tapahtumien osuuden lisäys myynnissä.	Sähköisten tapahtumien osuus = 40 %.

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Ostotositteita Rondo	48 423	49 000	49 000	49 000	32 700	32 700
Verotuskustannukset valtiolle	641 227	655 000	605 000	605 000	305 000	305 000

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Talososasto	9,0	9,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Yhteensä	9,0	9,0	8,0	8,0	8,0	8,0

Talous

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Talouspäälliikkö Jeanette Bäckström

Käyttötalous

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	114 118	98 000	64 000	64 000	64 000	64 000
Henkilöstökulut	-513 824	-483 870	-524 200	-525 750		
Ostopalvelut	-831 882	-803 960	-717 080	-717 080		
Aineet ja tavarat	-5 340	-8 200	-13 410	-13 410		
Avustukset						
Muut kulut	-58 148	-52 600	-39 550	-39 550		
Toimintakulut	-1 409 194	-1 348 630	-1 294 240	-1 295 790	-964 200	-987 630
Toimintakate	-1 295 076	-1 250 630	-1 230 240	-1 231 790	-900 200	-923 630
Muutos TA 2022-TA 2021		-3,4 %	-1,6 %	-1,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-103 067	-88 250	-82 230	-82 230	-84 550	-86 990

Henkilöstösasto

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Henkilöstöpäällikkö Johan Nylund

Toimintakuvaus

Henkilöstösaston vastuulla on kaupungin henkilöstökehitys, sopimusneuvottelut, palkanlaskenta, eläkeasiat, työsuojelu, oppisopimukset, kesätyöt, henkilöstökyselyt, henkilöstötilastot, johtajakoulutus, henkilökunnan etuudet ja virkistäytyminen, henkilökunnan työterveyshuolto sekä muiden toimialojen tukeminen rekrytoinnissa. Osaston ostopalvelut koostuvat pääasiassa jäsenmaksuista kunnalliselle työmarkkinalaitokselle, palkkalaskelmista, eri työterveyshankkeista, työterveyshuollosta, johtamisen, kielten ja ensiavun koulutuspalveluista, kulttuuriseteleistä ja lounaseteleistä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

- Palveluiden digitalisoimisen jatkaminen, mm. sähköiset matkalaskut.
- Suunnatun liikuntakampanjan toteuttaminen.
- Valmistautuminen hyvinvointialueeseen
- Toimet työhyvinvoinnin edistämiseksi
- Toimet hyvän työnantajamaineen edistämiseksi

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

- Painopisteinä ovat laadukas työterveyshuolto, henkilöstöedut, terve työympäristö, hyvä johtajuus sekä työterveyttä ja hyvinvointia lisäävät hankkeet. Osaston toiminnan sopeuttaminen hyvinvointialueeseen.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Laadukas työterveyshuolto	600 terveystarkastusta
	Ensiapukurssit	100 henkilöä
	Kesätyöntekijät	100 kuukautta
	Jäsennellyt kehityskeskustelut käydään/toteutetaan kaikkien työntekijöiden kanssa. Kehityskeskustelut dokumentoidaan. Kehityskeskustelussa seurataan sovittuja tavoitteita/sopimuksia.	Aikataulu: joulukuu 2022
	Jäsennelty ja suunniteltu työhön perehdyttäminen pidetään kaikkien uusien työntekijöiden kanssa.	aina uusien työntekijöiden aloittaessa.
	Työnkuvaukset laaditaan kaikille työntekijöille.	vuonna 2022.

Henkilöstösasto

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Henkilöstöpäällikkö Johan Nylund

	Eri toimialojen keskeisimmät prosessikuvaukset valmistuvat.	Aikataulu: kesäkuu 2022
	Henkilöstökyselyn tuloksia hyödynnetään. Kehittämisaalueet tunnistetaan, kyselyvastausten läpikäynti henkilöstön kanssa ja toimenpidesuunnitelma toimenpideaikatauluineen laaditaan.	Aikataulu: huhtikuu 2022.
	Henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät. Kehitetään sairauspoissaolotilastoja ja laaditaan toimintasuunnitelma henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämiseksi.	Aikataulu: kesäkuu 2022.

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Laadukas työterveyshuolto	400 terveystarkastusta
	Ensiapukurssit	60 henkilöä
	Kesätyöntekijät	90 kuukautta

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Maksett.palkkojen lkm per vuosi	40 770	40 000	40 000	40 000	25 000	25 000
Henkilöstön terveystarkastukset	694	600	600	600	400	400
Työtapaturmat	249	0	0	0	0	0

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	15,6	15,6	13,6	15,5	15,5	15,5
Yhteensä	15,6	15,6	13,6	15,5	15,5	15,5

Henkilöstösasto

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Henkilöstöpäällikkö Johan Nylund

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	668 749	660 000	685 000	685 000	495 000	495 000
Henkilöstökulut	-1 144 660	-1 069 430	-1 084 350	-1 086 920		
Ostopalvelut	-1 842 616	-1 882 940	-1 782 390	-1 877 390		
Aineet ja tavarat	-80 176	-64 390	-96 200	-96 200		
Avustukset						
Muut kulut	-79 154	-76 280	-68 710	-68 710		
Toimintakulut	-3 146 607	-3 093 040	-3 031 650	-3 129 220	-2 478 640	-2 537 730
Toimintakate	-2 477 858	-2 433 040	-2 346 650	-2 444 220	-1 983 640	-2 042 730
Muutos TA 2022-TA 2021		-1,8 %	-3,6 %	0,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	4 425					
Sisäiset kulut	-138 347	-146 870	-152 400	-152 400	-155 680	-159 110

Kaupunkikehitys

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kehityspäällikkö Jennifer Gammals

Toimintakuvaus

Kaupunkikehitysosaston tehtävänä on edistää kaupungin elinkeinoelämään liittyviä kysymyksiä yhdessä kaupunginjohtajan kanssa. Osasto vastaa elinkeino-, saaristo- ja maaseutuasioista, markkinoinnista, viestinnästä, joukkoliikenteestä, matkailupalveluista ja hankesuunnittelusta.

Elinkeinoelämä

Elinkeinoelämäasiat – osasto tekee yhteistyötä työllisyyden, TE-palvelujen, yritysten, yrittäjäyhdistysten, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin, Novagon, Novian ja Pomovästin kanssa. Yhdessä eri kokoonpanoissa työskennellään järjestelmällisesti yhteisten elinkeino- ja markkinointikysymysten parissa. Kaupunki osallistuu perusrahoituksella Pomovästin toimintaan, jossa jaetaan hankerahoitusta yrityksille ja yhdistyksille. Novago hoitaa yrittäjyyteen, hankerahoitukseen ja työhönottoon liittyvää neuvontaa ja tukea yrityksille. Novago tarjoaa yrityksille myös koulutusta ja hankkeita. Maaseutupalvelut on lähikuntien kanssa järjestettävä yhteinen palvelu, joka valvoo kaupungin etua ja tarjoaa tukea ja neuvontaa maatalousyrityksille. Kaupunki tukee Noviaa tutkimusavustuksin. Kehityspäällikkö hoitaa torikauppaa, syysmarkkinoita ja pitkäaikaisia sopimuksia elinkeinoelämän toimintaa harjoittavien yhdistysten kanssa.

Viestintä ja markkinointi

Kaupungin markkinointia ja viestintää kehittää kehityspäällikkö yhdessä tiedottajasta, markkinointikoordinaattorista sekä viestintä- ja markkinointiassistentista koostuvan viestintä- ja markkinointitiimin kanssa. Lisäksi tiedottaja tukee kaupungin tiedotusvastaavia sekä johtaa ja kehittää some-ryhmää. Viestintä- ja markkinointitiimillä on päävastuu kaupungin markkinointisuunnitelman sisällöstä. Ryhmä päivittää ja seuraa vuosittain viestintä- ja markkinointisuunnitelmaa sekä laatii viestinnän ja markkinoinnin toimintasuunnitelmat.

Hyväksytyt markkinointisuunnitelman mukaiset markkinointitoiminnan tavoitteet ovat markkinoinnin sisäisten ja ulkoisten prosessien luominen, selkeyttäminen ja kehittäminen sekä tunnettuuden lisääminen kohdennetusti ja ajankohtaisesti. Toiminnot yksilöidään markkinoinnin toimintasuunnitelmassa. Osasto vastaa myös viestintäsuunnitelman päivittämisestä. Viestinnän tavoitteena on jatkaa prosessien kehittämistä keskeisillä kanavilla: raasepori.fi-sivusto ja kaupungin Facebook-sivu sekä viestinnän kehittäminen medialle. Toiminnot yksilöidään viestinnän toimintasuunnitelmassa.

Matkailu

Tiedottaminen ja markkinointi Raaseporista matkailukohteena noudattaa kaupungin strategiaan perustuvaa matkailun toimintasuunnitelmaa. Pääpaino on dynaamisissa ympärivuotisissa matkailupalveluissa. Toimintasuunnitelmassa tunnistetaan kolme alueen matkailun pääteemaa: luontoelämyksiä historiallisessa ympäristössä, ruokaelämyksiä ja Raasepori Suomen parhaana hääpaikkakuntana.

Informaation saatavuuden varmistamiseksi jatkamme 2019 alkanutta yhteistyötä satelliitti-infopisteiden kanssa. Matkailupalveluiden pääinfopiste jatkaa Raaseporin museossa, ja matkailutiedottamisen kehittäminen tapahtuu yhdessä Raaseporin museon kanssa. Myös liikkuvia infopisteitä käytetään pääsesongin aikana. Suurin osa tiedottamisesta tapahtuu digitaalisesti visitraseborg.comin, Facebookin ja Instagramin kautta. Yhteistyötä sisällöntuottajien, median, bloggaajien, Retkipaikan ja muiden vastaavien kanavien kanssa syvennetään ja suunnitellaan pidemmälle aikavälille. Matkailupalvelut tuottavat myös painotuotteita, kuten karttoja.

Matkailuelinkeinon verkostoyhteistyötä vahvistetaan pitämällä yhteyttä matkailuelinkeinon yrittäjiin, naapurikuntiin, Metsähallitukseen, Uudenmaan liittoon, Fiskars Villageen ja Visit Finlandiin. Matkailupalvelut hakevat avustusta matkailuinfrastruktuurin kehittämiseen yhteistyössä kaupungin muiden osastojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa mahdollisuuksien mukaan. Matkailupalvelut tekevät yhteistyötä työllisyysosaston, teknisen osaston, Metsähallituksen, Uuvin ja paikallisten organisaatioiden kanssa tarkoituksena kehittää luontoalueiden saavutettavuutta kuntalaisille ja matkailijoille.

Kaupunkikehitys

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kehityspäällikkö Jennifer Gammals

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Kehitetään vuoropuhelua ja yhteistyötä kaupungin yrittäjien kanssa sekä vahvistetaan yritysten perustamis- sekä työllistymismahdollisuuksia erilaisten yhteistyöryhmien kautta, joissa kokoontuvat säännöllisesti työllisyyttä, yrittäjähdistyksiä, viranomaisia, Novagoa, kauppakamaria, koulutuksentarjoajia, Pomovästä ja kaupunkia edustavat sidosryhmät. Yrityskäyntejä tehdään suurimpiin Raaseporin yrityksiin.

Novagon, yrittäjähdistysten ja kaupungin kanssa järjestetään 2–3 yritystapaamista, joiden toistuvia teemoja ovat hankinta, lupakäsittely ja kaavoitus. Vuosittain järjestetään myös koko päivän kestävä kansallinen **yrittäjäpäivä 5.9.** Rekrytointimessut on muokattu digitaaliseksi versioksi, ja se järjestetään vuosittain. Raaseporin palkintoseremonia on helmikuussa, Game of Ideas pitää taukoa 2022 ja Tammisaaren syysmarkkinat järjestetään syyskuussa. Vuoden uusia tapahtumia ovat Kansainväliset suurmarkkinat ja Kierrätysasuntomessut.

Markkinoinnin ja viestinnän tavoitteet määritellään kunkin toiminnan toimintasuunnitelmassa, jonka viestintä- ja markkinointitiimi laatii markkinointisuunnitelman ja viestintäsuunnitelman mukaisesti.

Hyväksytyin markkinointisuunnitelman mukaiset markkinointitoiminnan tavoitteet ovat markkinoinnin sisäisten ja ulkoisten prosessien luominen, selkeyttäminen ja kehittäminen sekä tunnettuuden lisääminen kohdennetusti ja ajankohtaisesti. Toiminnot yksilöidään markkinoinnin toimintasuunnitelmassa. Viestinnän tavoitteena on jatkaa prosessien kehittämistä keskeisillä kanavilla: raasepori.fi-sivusto ja kaupungin Facebook-sivu sekä viestinnän kehittäminen mediallyle. Toiminnot yksilöidään viestinnän toimintasuunnitelmassa.

Viestintä- ja markkinointitoiminnan keskeinen muutos on viestintä- ja markkinointitiimin perustamiseen johtava organisaatiomuutos: viestintä- ja markkinointiassistentti on palkattu ja lisäksi tiedottajan ja matkailusihteerin, josta tulee markkinointikoordinaattori, työtehtävät muuttuvat. Tämä johtaa siihen, että tiimi voi toimia määrätietoisemmin kohti tavoitteita.

Ilmasto- ja energiaohjelman toimeenpanoon sekä kestäväin kehityksen edistämiseen on palkattu kestäväin kehityksen koordinaattori (entinen HINKU-koordinaattori).

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Kaupunkikehitysosasto jatkaa työtään rakennettujen linjojen ja työmallien mukaisesti. Toimintatavoitteet ovat osittain samat vuonna 2021, ja niitä seurataan uusin ja osin samoin mittarein, jotta voidaan nähdä pitkän aikavälin kehitys.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Energia- ja ilmasto-ohjelma	Hyväksytty toimintaohjelma ja täytäntöönpanon aloittaminen 2022
	Yhteistyön ja viestinnän kehittäminen elinkeinoelämän kanssa	Kaupunki osallistuu aktiivisesti säännöllisiin sidosryhmätapaamisiin.
	Elinkeinoelämän edellytysten kehittäminen	Arc Gate -hanke valmistuu Tutkia uusia vaihtoehtoja osallistua elinkeinoelämää tukeviin hankkeisiin.

Kaupunkikehitys

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kehityspäällikkö Jennifer Gammals

	Matkailusesongin jatkaminen ympärivuotiseksi: - Matkailutoiminnan toimintasuunnitelman noudattaminen - Toimintasuunnitelman vuosittainen päivittäminen	Yöpymisten lisääminen ja erityisesti matalan sesongin aikana.
	Raaseporin tunnettuuden parantaminen kansallisella tasolla - Markkinoinnin sisäisten ja ulkoisten prosessien luominen, selkeyttäminen ja kehittäminen - Markkinoinnin toimintasuunnitelman päivittäminen - Markkinoinnin toimintasuunnitelman noudattaminen	- Viestintä- ja markkinointitiimin toimintatapojen vahvistaminen ja viestiminen organisaatiossa. - Tulomuuttajatutkimuksen tekeminen. - Raaseporin tietoisuuden selvittäminen
	Viestinnän parantaminen kaupungissa - Viestintäsuunnitelman jatkuva päivittäminen - Viestintäsuunnitelman noudattaminen	- Prosessien selvittäminen ja suunnitelman luominen viestintäsuunnitelman päivittämiseksi - Tärkeimpien viestintäkanavien kehittäminen viestinnän toimintasuunnitelman mukaisesti

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Energia- ja ympäristöohjelma	Implementoitu toimintaohjelma
	Yhteistyön ja viestinnän kehittäminen elinkeinoelämän kanssa.	Kaupunki osallistuu aktiivisesti säännöllisiin sidosryhmätapaamisiin.
	Elinkeinoelämän edellytysten kehittäminen	Tutkia uusia vaihtoehtoja osallistua elinkeinoelämää tukeviin hankkeisiin.
	Matkailusesongin jatkaminen ympärivuotiseksi: - Matkailutoiminnan toimintasuunnitelman noudattaminen - Toimintasuunnitelman vuosittainen päivittäminen	Yöpymisten lisääminen ja erityisesti matalan sesongin aikana.
	Raaseporin tunnettuuden parantaminen kansallisella tasolla - Markkinoinnin sisäisten ja ulkoisten prosessien luominen, selkeyttäminen ja kehittäminen - Markkinoinnin toimintasuunnitelman päivittäminen - Markkinoinnin toimintasuunnitelman noudattaminen	- Viestintä- ja markkinointitiimin toimintatapoja vahvistaminen ja viestiminen organisaatiossa.
	Viestinnän parantaminen kaupungissa - Viestintäsuunnitelman jatkuva päivittäminen - Viestintäsuunnitelman noudattaminen	- Tärkeimpien viestintäkanavien kehittäminen viestinnän toimintasuunnitelman mukaisesti

Kaupunkikehitys

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kehityspäällikkö Jennifer Gammals

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunkikehitys	3	3	3	3	3	3
Matkailutoiminta	3	3	3	2	2	2
Kulttuuritoiminta **)	3	3	3	0	0	0
Tiedotus				2	2	2
HINKU-koordinaattori		*) 0,5	0,5	1	1	1
Yhteensä	9	9,5	9,5	8	8	8

*) ostopalvelu

***) sivistyksen alla vuoden 2022 alusta

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Toimintatuotot	29 081	80 500	101 200	101 200	101 200	101 200
Henkilöstökulut	-524 498	-553 910	-457 340	-458 610		
Ostopalvelut	-422 032	-631 010	-498 940	-498 940		
Aineet ja tavarat	-9 906	-13 290	-10 600	-10 600		
Avustukset	-637 105	-602 350	-465 000	-465 000		
Muut kulut	-77 620	-53 400	-26 070	-26 070		
Toimintakulut	-1 671 160	-1 853 960	-1 457 950	-1 459 220	-1 481 700	-1 506 630
Toimintakate	-1 642 079	-1 773 460	-1 356 750	-1 358 020	-1 380 500	-1 405 430
Muutos TA 2022-TA 2021		8,0 %	-23,5 %	-23,4 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	1 321	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-131 133	-97 790	-72 210	-72 210	-74 470	-76 860

Joukkoliikenne

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Kehityspäällikkö Jennifer Gammals

Toimintakuvaus

Raasepori toimii tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena (TVV) ja valvoo, kehittää ja hankkii kaupungin sisäistä sekä seudun julkista liikennettä että Helsinkiin ja Turkuun suuntautuvassa työmatkaliikenteessä. Kaupunki osallistuu alueelliseen yhteistyöhön julkisen liikenteen kysymyksissä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminnan tavoitteena on kehittää joukkoliikennettä siten, että kaupunki on houkutteleva asumispaikka myös heille, joilla ei ole omaa autoa. Lisäksi yksityisautoilulle täytyy olla myös houkutteleva vaihtoehto. Vuoden 2021 aikana Raaseporissa laadittiin joukkoliikenteen palvelutasoselvitys. Sen osana on vertailuanalyysi, jossa toimintaa verrattiin muihin joukkoliikenteen toimivaltaisina viranomaisina toimiviin paikkakuntiin. Joukkoliikenteen hankinta toteutetaan vahvistetun palvelutason mukaisesti. Jatketaan tulevaisuuden lippujärjestelmien selvityksiä. Kaupunki tekee alueellista yhteistyötä toimivan joukkoliikennekokonaisuuden saamiseksi Länsi-Uudellemaalle. Raasepori tekee seudullista yhteistyötä muiden kuntien kanssa, sekä viranomaisyhteistyötä muiden viranomaisten ja valtion kanssa. Raaseporin lippu, lipputuki matkustajille Raaseporin sisäisessä liikenteessä, otetaan uudestaan käyttöön.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminnan tavoitteena on kehittää joukkoliikennettä siten, että kaupunki on houkutteleva asumispaikka myös heille, joilla ei ole omaa autoa. Yksityisautoilulle täytyy myös olla houkutteleva vaihtoehto. Kaupunki tekee alueellista yhteistyötä toimivan joukkoliikennekokonaisuuden saamiseksi Länsi-Uudellemaalle. Raasepori tekee seudullista yhteistyötä muiden kuntien kanssa, sekä viranomaisyhteistyötä muiden viranomaisten ja valtion kanssa. Seurataan kutsuliikennejärjestelmien kehitystä ja tutkitaan niiden tarjoamia mahdollisuuksia Raaseporille tulevaisuudessa.

Sitovat tavoitteet 2022

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Selvitys tulevista matkalippujärjestelmistä.	Selvitys esitellään 2022.
	Kehitetään joukkoliikennettä.	Suunnitellaan yhteinen runkoliikenne koulukuljetusten kanssa, joka täyttää halutun palvelutason.
	Joukkoliikenteen viestinnän parantaminen.	Selvitetään miten aikataulut ja reitit saataisiin sisällytetty kotisivuille.
	Raaseporin lippu	Raaseporin lippu otetaan uudestaan käyttöön

Joukkoliikenne

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kehityspäällikkö Jennifer Gammals

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Kehitetään joukkoliikennettä.	Kehitetään liikennettä talousarvion puitteissa ja suoritetaan asiakastytyväisyyskysely.
	Joukkoliikenteen viestinnän parantaminen.	Kotisivujen sisältöä parannetaan. Yleisviestintää joukkoliikenteestä tehostetaan.
	Seurataan kutsuliikennejärjestelmien kehitystä ja tutkitaan niiden tarjoamia mahdollisuuksia Raaseporille tulevaisuudessa.	Kutsuliikenne otetaan uudelleen käyttöön täydentämään joukkoliikennetarjontaa.
	Rantaradan ja Hangon radan joukkoliikenne turvataan.	Henkilöliikenteen kehittäminen

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Raaseporin lippu	857	0	0	1 600	1 600	1 600
VR (Easybreak)	384	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Joukkoliikenne	1	1	1	1	1	1

Joukkoliikenne

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Kehityspäällikkö Jennifer Gammals

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	124 724	94 000	85 000	85 000	85 000	85 000
Henkilöstökulut	-49 287	-48 660	-49 880	-50 030		
Ostopalvelut	-66 581	-90 990	-42 360	-42 360		
Aineet ja tavarat	-110	0	0	0		
Avustukset	-547 074	-386 400	-365 000	-427 000		
Muut kulut	0	0	-5 500	-5 500		
Toimintakulut	-663 053	-526 050	-462 740	-524 890	-527 040	-529 430
Toimintakate	-538 329	-432 050	-377 740	-439 890	-442 040	-444 430
Muutos TA 2022-TA 2021		-19,7 %	-12,6 %	1,8 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	0	-4 450	-4 290	-4 290	-4 500	-4 730

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

Toimintakuvaus

Toimialaan kuuluvat Raaseporin ja Hangon työllisyyden kuntakokeilut sekä Raaseporin kaupungin työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut.

Kuntakokeilu

Raaseporin kaupunki toimii kuntakokeilun vastuuviranomaisena sekä vastaa Raaseporin ja Hangon alueen työnjohtamisesta. Kunnan viranomaisvastuu on muu kuntakokeilulain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain puiteissa.

TE-palveluista siirretään kokeilussa henkilöstöresursseja kunnallisen työnjohdon alaisuuteen. Kuntakokeilussa kohderyhmänä ovat henkilöt, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan, kaikki alle 30-vuotiaat ja kaikki maahanmuuttajat sekä vieraskieliset henkilöt.

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Työllisyyspalvelut tarjoaa, yhteistyössä sosiaali- ja terveystyöpalveluiden kanssa, työttömille ja pitkäaikaistyöttömille terveystarkastuksia, sosiaalityötä sekä työ- ja toimintakyvyn arviointia. Lisäksi tarjotaan palvelua kuntouttavan työtoiminnan muodossa, työhönvalmennusta sekä tuettua työtä. Työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella oleville nuorille tarjotaan työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä työhönvalmennusta. Työhönvalmennusta työpajamuodossa tarjotaan myös mielenterveyshuollon asiakkaille. Kaupungin kesätyösetelien hoitaminen kuuluu myös tänne. Maahanmuuttajatoimisto koordinoi palvelua myös Hangon osalta kuntien välillä solmitulla sopimuksella.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle 1.1.2023 työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluosasto siirtyy kaupungin konsernipalveluihin. Suuri osa työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluista tulee olemaan kunnan vastuulla. Organisaatiomuutos tapahtuu jo 1.1.2022 alkaen, jotta voidaan rakentaa hyvä yhteistyömalli sille, mikä on kunnan vastuulla ja mikä hyvinvointialueen vastuulla. Myös vastuu työnhakijoista siirtyy kunnalle vuoden 2024 aikana eli TE-toimiston nykyisin tarjoamat palvelut.

Muuton yhteydessä sosiaali- ja terveystyöpalveluihin jäävät sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja ja psykologi.

Työllisyyspalvelut

Kunnan työmarkkinatukikustannusten osuuden hillintä vaatii työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä. Työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä ovat kunnan osalta kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, oppisopimus tai palkkatuettu työ. Tavoitteena on tarjota kuntouttavan työtoiminnan piiristä joka kuukausi työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä eri ryhmien, omien työpajojen, kautta kaupungin organisaatiossa sekä ostopalveluina kolmannelta sektorilta. Lisäksi tarjotaan kuntalisää työnantajalle, joka palkkaa pitkäaikaistyöttömiä, ja kaupunki hakee sopivia työpaikkoja työllistämismuotoon kuuluville henkilöille.

Pitkäaikaistyöttömien joukossa on monia, jotka eivät selviä aktivointitoimenpiteestä heikentyneen työ- ja toimintakyvyn johdosta. Tälle ryhmälle tarjotaan terveydenhoitajien, psykologien, lääkärin ja muiden asiantuntijoiden tekemiä selvityksiä ja arvioita sosiaali- ja terveystyöpalveluiden tarpeiden pohjalta. Nämä toimenpiteet ja panostukset eivät tuo säästöä työmarkkinatukeen ennen kuin henkilölle on saatu lopullinen ratkaisu, eikä kunta voi tehdä sitä päätöstä.

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

Etsivästä nuorisotyöstä otetaan aina yhteyttä niihin nuoriin, jotka ovat peruskoulun jälkeen jääneet ilman opintopaikkaa tai jotka ovat keskeyttäneet opintonsa, asevelvollisuutensa tai siviilipalveluksensa. Työ muotoutuu jokaisen yksilön elämäntilanteen ja voinnin mukaan tavoitteena löytää takaisin työ- ja opiskeluelämään.

Maahanmuuttajapalvelut

Pakolaisstatuksen omaavien kuntalaisten, joista kaupunki saa lasketun korvauksen, arvioitu määrä 1.1.2022 on 53 henkeä. Näistä henkilöistä kaupunki saa korvauksen 46 henkilöltä koko vuoden 2021 ajalta.

Vuoden 2021 aikana kaupunki vastaanotti 27 kiintiöpakolaista Suomen vuoden 2020 pakolaiskiintiöstä. Kiintiöpakolaiset tulivat Eritreasta, Sudanista, Pakistanista ja Ruandasta. Maahanmuuttajapalvelun työn painopiste vuonna 2022 tulee olemaan pitkälti kotouttamispalveluiden tarjoamisessa näille kiintiöpakolaisille. Kunnassa asuu myös muita pakolais- ja maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, jotka eivät kuulu kotouttamislain piiriin, mutta jotka tarvitsevat edelleen kotouttamisohjausta ja muita kotoutumista edistäviä palveluja.

Työllistymisen kuntakokeilu tarkoitti kaikkien työttömien maahanmuuttajien työllisyyspalveluiden siirtämistä TE-toimistosta kunnalle. Maahanmuuttajapalvelut osallistuu kuntakokeiluun ohjaajaresurssilla, joka työskentelee 60-prosenttisesti kokeilussa. Maahanmuuttajapalvelun henkilöstöresurssit ovat vuonna 2022 1 maahanmuuttajakoordinaattori, 2 ohjaajaa 100 %, 1 ohjaaja 40 %. Maahanmuuttajapalvelun sairaanhoitajan 80 %:n toimi siirtyy maakuntaudistuksen valmisteluvaiheessa terveystyöskentelyihin, mutta työkuva säilyy ennallaan.

Kaupungin nykyinen kotouttamisohjelma on voimassa vuosille 2019–2022 ja se on päivitettävä vuoden 2022 aikana. Kotouttamisohjelma on kaupungin kotouttamistyön perusta ja edellytys kaupungin saamille valtion pakolaisten vastaanoton korvauksille. Ohjelman laatii työryhmä, johon osallistuvat asianomaiset yksiköt ja jonka kaupunkihallitus hyväksyy.

Raaseporin maahanmuuttajapalvelut osallistuu 1.8.2021–31.7.2022 yhdessä Lohjan, Karkkilan, Vihdin ja Kirkkonummen kuntien kanssa kartoitushankkeeseen ”Asia Selväksi”, jonka tavoitteena on selvittää mitä maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus-, tiedotus- ja neuvontapalveluita eri kunnat tarjoavat, ja laatia ehdotuksia, kuinka näitä palveluita voidaan tarjota tulevaisuudessa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Kuntakokeilua sekä kaupungin muuta työllisyyspalvelutoimintaa jatketaan tavoitteena lisätä työllistymismahdollisuuksia ja hillitä kustannuksia. TE-palvelujen siirtämistä kuntien vastuualueelle koskevassa suunnitelmassa lähdetään siitä, että se toteutuu vuoden 2024 aikana.

Kaupunginhallitus hyväksyi vuosien 2019–2022 kotouttamisohjelman vuonna 2019. Maahanmuuttajatoimisto jatkaa vuonna 2021 kotouttamisohjelmassa esille tulleiden toimenpiteiden ja kehitystarpeiden implementointia ja toteuttamista.

Toiminta tapahtuu konsernipalvelujen puitteissa 1.1.2022 alkaen.

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

Sitovat tavoitteet 2022

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Kunnan työmarkkinatukiosuuden kustannusten hillitseminen	Kustannussäästöjä suhteessa TP 2021:een.
	Työnhakijoiden aktivointiaste %	Parannus tilanteesta 1.1.2021
	Pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste %	Parannus tilanteesta 1.1.2021
	Kotouttamisohjelman päivittäminen	Päivitetty kotouttamisohjelma

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Työttömien määrän vähentäminen kaupungissa	Työttömiä alle 8,5 % (ELY-keskuksen tilasto)

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Työmarkkinatuki €/vuosi	2 484 991	2 550 000	2 125 000	2 125 000	2 125 000	2 125 000

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	24,0	24,0	29,2	28,0	25,0	25,0
Siirrettyjä viranhaltijoita kuntakokeilussa			10,5	13,5	13,5	13,5
Yhteensä	24,0	24,0	39,7	41,5	38,5	38,5

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	319 688	892 050	841 930	841 930	781 930	781 930
Henkilöstökulut	-1 114 830	-1 786 380	-1 712 880	-1 752 970		
Ostopalvelut	-240 244	-426 450	-344 700	-359 200		
Aineet ja tavarat	-34 022	-67 280	-64 300	-64 300		
Avustukset	-2 554 511	-2 636 500	-2 227 500	-2 227 500		
Muut kulut	-311 328	-331 650	-424 570	-424 570		
Toimintakulut	-4 254 934	-5 248 260	-4 773 950	-4 828 540	-4 495 070	-4 541 990
Toimintakate	-3 935 246	-4 356 210	-3 932 020	-3 986 610	-3 713 140	-3 760 060
Muutos TA 2022-TA 2021		10,7 %	-9,7 %	-8,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	5 248	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-354 553	-410 750	-476 420	-480 920	-396 880	-399 020

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollosta konsernipalveluihin 1.1.2022 valtuuston 15.11.2021 tekemän päätöksen mukaisesti.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja Benita Öberg

Toimialan perustiedot

Toimiala jakautuu viiteen osastoon, joista kutakin johtaa osastopäällikkö. Hallintoa johtaa toimialan controller, vanhuspalveluja johtaa vanhuspalvelupäällikkö, sosiaalipalveluja johtaa sosiaalipalvelupäällikkö ja työllisyyspalveluja johtaa työllisyyspalvelupäällikkö. Terveyspalveluja johtaa terveyspalvelupäällikkö avoterveydenhuollon hoitotoiminnassa, vuodeosastohoidossa, ehkäisevässä terveydenhuollossa ja kuntoutuksessa sekä mielenterveys- ja päihdehuollossa. Johtava lääkäri johtaa ja vastaa kaikista toimialan lääkäripalveluista, avoimen terveydenhuollon lääkäritoiminnasta, hammashuollosta sekä erikoissairaanhoidosta. Toimialan perustehtävä on varmistaa, että kaupungin asukkaat saavat laadullisesti hyvää ja riittävää sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoa ja palvelua. Palvelut tuotetaan omana toimintana tai ostopalveluina.

Hallinto

Osasto vastaa koko toimialan kokonaisvaltaisesta hallinnosta ja tukitoimista. Hallinnossa koordinoidaan budjetointia, taloussuunnittelua sekä toimialan kokonaistalousseurantaa. Kansliatoiminto vastaa toimialan asianhallinnasta, ostoreskontrasta ja suuresta osasta toimialan laskutusta.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelut tarjoaa Raaseporin ikääntyville ihmisille henkilökohtaista tukea ja palvelua. Tavoitteena on, että ikääntyneet voivat asua kodeissaan tai kodinomaisissa olosuhteissa mahdollisimman kauan. Vanhuspalveluihin kuuluvat ehkäisevä toiminta (päivätoiminta, seniorineuvonta, kotiutustiimi), kotihoito ja ympärivuorokautinen asuminen.

Terveyspalvelut

Terveyspalveluihin kuuluvat terveysasemien avovastaanotto, ennaltaehkäisevä terveydenhuolto ja kuntoutus (fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia, lapsi- ja äitiysneuvolatoiminta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, ehkäisyneuvonta ja lasten ja nuorten vastaanotto), TK:n vuodeosasto, mielenterveys- ja päihdehuolto sekä hammashoito. Terveyspalveluihin kuuluu myös erikoissairaanhoidon, jonka toiminta-alueeseen kuuluu kaikki HUSilta ja muilta erikoissairaanhoidon tuottajilta ostettu erikoissairaanhoidon hoito. Muita erikoissairaanhoidossa hoidettavia toimintoja ovat erikoissairaanhoidon liikelaitosten tuottamat tukipalvelut, kuten röntgen ja laboratoriopalvelut. Myös ensihoito, apuvälinekeskus sekä eläkkeet entisille erikoissairaanhoidon kuntayhtymien ja kuntaliiton työntekijöille kuuluvat toiminta-alueeseen.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluja leimaa vahvasti viranomaistehtävät. Toiminta-alueeseen kuuluvat viranomaistehtävät lapsi- ja perhepalveluissa (ehkäisevä lastensuojelu (sosiaalipäivystyksen toiminta sekä perhekeskustoiminta), avohuolto ja jälkihuolto, lasten ja nuorten sijoitukset sekä lastenvalvojan tehtävät). Sosiaalipalveluihin kuuluvat myös aikuissosiaalityö sekä vammaispalvelu, joka on jaettu omaan tuotantoon ja ulkoisiin sopimuksiin (erityishuollon ostopalvelut).

Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut

Työllisyyspalvelut tarjoaa palveluja pitkäaikaistyöttömille kuntouttavan työtoiminnan muodossa, terveystarkastuksia, sosiaalityötä, työ- ja toimintakyvyn arviointia sekä työhönvalmennusta. Työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella oleville nuorille tarjotaan työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä työhönvalmennusta. Työhönvalmennusta työpajamuodossa tarjotaan myös mielenterveyshuollon asiakkaille. Lisäksi osaston toiminta-alueeseen kuuluu maahanmuuttajatoimisto.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022

Eduskunta on hyväksynyt sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen keskeiset lait (EV 111/2021) ja tasavallan presidentti on vahvistanut lait. Lait tulevat voimaan vaiheittain, useimmat 1.7.2021. Tällöin myös hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Osa säännöksistä tulee voimaan 1.3.2022 uusien hyvinvointialueiden aluevaltuustojen aloittaessa toimintansa. Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Benita Öberg

---

Suomeen muodostetaan 21 hyvinvointialuetta, jotka vastaavat kuntien nykyisistä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävistä. Uudenaan erillisratkaisun mukaan Uudellemaalle muodostetaan neljä hyvinvointialuetta. Helsingin kaupungilla on jatkossakin järjestämisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta ja pelastustoimesta. Uudellamaalla erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaa lisäksi HUS-yhtymä.

Väliaikainen valmistelutoimielin johtaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen tähtäävää valmistelutyötä ja käyttää siihen liittyvää päätösvaltaa sekä käyttää puhevaltaa tehtäviinsä liittyvissä asioissa, kunnes hyvinvointialueen aluevaltuuston toimikausi alkaa 1.3.2022.

Raaseporin kaupungin toimintaa sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti. Kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti hyvinvointialueen suunnittelun eri työryhmiin ja kehittämishankkeisiin. Tämä työ on jatkuvaa ja painopisteenä tulee olla hyvinvointialueelle siirtymisen toimeenpano, jonka tavoitteena on laadukkaiden lähipalvelujen ja muiden palvelujen tuottaminen kunnan asukkaille ja alueelle asiakkaan/potilaan omalla äidinkielellä.

Valtion varoista myönnettyissä hankemäärärahoissa painotetaan muun muassa Tulevaisuuden sotokeskusta, jonka tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta, siirtää painopiste raskaista palveluista ennaltaehkäisevään työhön, parantaa laatua ja tehokkuutta sekä hillitää kustannusten kasvua. Palvelujen tulee sisältää sosiaali- ja terveydenhuolto, ja poikkihallinnollista työtä tulee kehittää. Painopisteenä tulee olla hoitoketjujen kehittäminen sekä yhteistyö kaupungin muun toiminnan kanssa myös 1.1.2023 jälkeen. Osallisuus hyvinvointiin.

Vanhuspalveluissa toiminnan päätavoitteena on saada keskitetty asiakas- ja palveluohjaus valmiiksi siten, että palvelutarpeen arviointi tapahtuu lähellä asiakasta tavoitteena saada oikea palvelu mahdollisimman nopeasti. RAI-järjestelmä otetaan käyttöön asiakkaiden palvelutarpeiden yhtenäiseksi ja monipuoliseksi selvittämiseksi. Valtuuston 8.6.2020 hyväksymä palveluverkkoselvitys sekä toiminnan suunnitelma ovat perustana vuoden 2022 aikana toteutettaville rakennemuutoksille. Onnelan tehostettu palveluasuminen siirtyy syksyllä 2021 Ruukin hoitokotiin, jonka kaupunki otti haltuun Attendo Oy:ltä toukokuussa 2021. Tämän myötä kuntouttava päivätoiminta siirtyy Karjaalta ja Pohjasta Onnelan tiloihin. Mariakoti kunnostetaan, ja sen myötä yksikkö muuttuu laitoshoidosta tehostetuksi palveluasumiseksi. Uuden kuntoutus-, arviointi- ja jaksohoitoyksikön arvioidaan voitavan ottaa käyttöön Raaseporin sairaalakiinteistössä maaliskuussa 2022.

Terveyspalveluissa kehitetään perusterveydenhuoltoa vahvistavia malleja. Osallistutaan Tulevaisuuden sotokeskus-hankkeeseen sisältyvään pilottihankkeeseen, jonka painopisteenä on kartoittaa nykytilaa ja kehittämistarpeita sekä toiminnan haasteiden tunnistamista. Tavoitteena on kehittää ja vahvistaa tiimityöskentelymallia ja sitä kautta lisätä palvelujen saatavuutta. Vuodeosastopaikkojen sekä jaksohoito-/lyhytaikaishoitopaikkojen osalta Hangon kaupunki, Inkoon kunta ja Raaseporin kaupunki osallistuvat HUS-rahoitteiseen osastonhoidon kehittämishankkeeseen.

Mielenterveys- ja päihdehuolto kehittää Terapiat etulinjaan -hankkeen avulla palvelun oikea-aikaista ja oikeatasoista saatavuutta laadukkaana potilasohjauksen avulla.

Hammashoidossa nähdään mahdollisuus erikoishammashoidon saatavuuden lisääntymiseen hyvinvointialueeseen siirryttäessä.

Ehkäisevän lapsi- ja perhetyön kehittämistä jatketaan vuoden 2022 aikana. Vuoden aikana sosiaalipalvelujen ehkäisevä lapsi- ja perhetyö siirtyy yhteiseen palvelupisteeseen kaupungin lapsiperheiden terveystoimien kanssa Raaseporintie 5:een, Tammisaareen. Lapsi- ja perhepalvelujen palvelukoordinaattorin aloitettua työnsä syksyllä 2021 suunnitellaan erilaisia matalan kynnyksen palveluita lisäämällä yhteistyötä kaupungin osastojen ja toimialojen välillä. Raaseporin perhekeskustoiminnan kehittäminen noudattaa myös uuden hyvinvointialueen perhekeskuskehityksen linjauksia. Lastensuojeluun palkataan uusi sosiaalityöntekijä, jotta päästään suositukseen, joka on enintään 35 asiakasta/sosiaalityöntekijä.

Vammaispalveluissa osallistutaan toiminnan suunnitteluun, kun kuntayhtymien (Kärkulla ja Eteva) toiminta siirtyy hyvinvointialueelle.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoimialan johtaja Benita Öberg

Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle 1.1.2023 työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluosasto siirtyy kaupungin konsernipalveluihin. Suuri osa työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluista tulee olemaan kunnan vastuulla. Tämä tapahtuu jo 1.1.2022 alkaen, jotta voidaan rakentaa hyvä yhteistyömalli sille, mikä on kunnan vastuulla ja mikä hyvinvointialueen vastuulla. Myös vastuu työnhakijoista, eli TE-toimiston nykyisin tarjoamat palvelut, siirtyy kunnalle vuoden 2024 aikana. Siirtymisen yhteydessä sosiaali- ja terveystoimialan jättävät sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja ja psykologi.

Koko toimialalle keskeiset painopisteet vuonna 2022:

- Kansalaiskeskustelu kuntalaisten kanssa kaikessa toiminnassa
- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaiseen edistäminen
- Uuden organisaattorirakenteen luominen kaupungille

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluosasto kuuluu konsernipalvelujen alla 1.1.2022 alkaen.

Strategian jalkauttaminen sosiaali- ja terveystoimialan tavoitteisin

<p>Vuoropuhelua erikoissairaanhoidon ja erityishuollon kanssa koskien palveluita ja kustannuksia</p>	<p>Jatkaa perus- ja erikoissairaanhoidon integrointia hoitoketjujen optimoimiseksi sekä kustannusten alentamiseksi.</p> <p>Itse tuotetut palvelut/yhteistyö/ostopalvelut.</p> <p>Toimintaa (erityisesti erityishuollossa) ruvetaan tuottamaan itse niiltä osin, kun se on tarkoituksenmukaista.</p> <p>Toiminnan mukauttaminen hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.</p>
<p>Asiakas- ja potilasvirran koordinointi.</p>	<p>Oikea potilas oikeassa paikassa, tehostettua palveluasumista ei tarvitse ostaa tai rakentaa niin laajassa mittakaavassa. Avohoitoon panostaminen.</p> <p>Lyhyemmät jonot palveluasumiseen ja vuodeosastojen hoitopäivien pienentäminen. Vuodeosastojen keskimääräisen hoitoajan alentaminen. Ostopalveluiden vähentäminen.</p> <p>Toiminnan mukauttaminen hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.</p>
<p>Hyväksytty vanhuspalvelusuunnitelma</p>	<p>Suunnitelmassa hyväksytyt tavoitteet implementoidaan toimintaan painopisteenä avohoito.</p> <p>Toiminnan mukauttaminen hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.</p>

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Benita Öberg

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	10 634 427	11 995 850	10 236 190	9 394 260	0	0
Henkilöstökulut	-31 756 664	-35 507 270	-38 303 770	-36 612 270		
Ostopalvelut	-74 896 226	-77 057 780	-76 129 650	-76 255 820		
Aineet ja tavarat	-2 640 446	-2 364 460	-2 510 660	-2 446 360		
Avustukset	-5 640 376	-6 323 000	-5 676 500	-3 489 000		
Muut kulut	-4 701 118	-4 743 100	-4 823 420	-4 398 850		
Toimintakulut	-119 634 830	-125 995 610	-127 444 000	-123 202 300	0	0
Toimintakate	-109 000 404	-113 999 760	-117 207 810	-113 808 040	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		4,6 %	2,8 %	-0,2 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	11 407	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-7 400 178	-8 233 250	-9 003 260	-8 447 710	0	0

Hallinto ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Controller Evalotte Spring-Lindström

Toimintakuvaus

Hallinto-osasto käsittää toimialan ja osastojen hallinnon. Toimialahallinto vastaa koko toimialan kokonaisvaltaisesta hallinnosta ja tukitoimista. Hallinnossa koordinoidaan budjetointia, taloussuunnittelua sekä toimialan kokonaistalousseurantaa. Kansliatoiminto vastaa toimialan asianhallinnasta, ostoreskontrasta ja suuresta osasta toimialan laskutusta. Lisäksi osasto vastaa toimialarajat ylittävästä yhteistyöstä ja tukee osastoja osasto- ja toimialarajat ylittävissä asioissa. Osasto vastaa lisäksi toimialarajat ylittävästä yhteistyöstä. Hallinnossa käsitellään lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistykselle myöntämät tuet.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimialahallinnon työprosessit tukevat toimialan keskeisiä tavoitteita. Työt hoidetaan mahdollisimman tehokkaasti olemassa olevien resurssien puitteissa. Toimintaa sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti. Valmistelut ja sopeutukset merkitsevät osallisuutta työryhmiin, jotka suunnittelevat hallinnollisia prosesseja hyvinvointialueelle siirtymiseksi. Hallinto henkilöstö otetaan mahdollisuuksien mukaan suunnittelutyöhön, jotta työ saadaan juurrutettua hyvinvointialueen tulevaan hallintoon.

Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle 1.1.2023 työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluosasto siirtyy kaupungin konsernipalveluihin. Organisaatiomuutos tapahtuu jo 1.1.2022 alkaen, jotta voidaan rakentaa hyvä yhteistyömalli sille, mikä on kunnan vastuulla ja mikä hyvinvointialueen vastuulla. Osastojen hallinnosta siirtyy myös työllisyyspalveluiden osastohallinto ja 0,4 työvuosi.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Jo laaditut prosessikuvaukset arvioidaan ja päivitetään tarvittaessa.	Päivitettyjen prosessikuvausten lukumäärä.
	Toiminta valmistellaan ja sopeutetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti	Osallistuminen kaikkiin hyvinvointialueen toimeenpanotyöryhmiin.

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Hallinto ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Controller Evalotte Spring-Lindström

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	14,0	15,0	12,4	12,0	0,0	0,0
Yhteensä	14,0	15,0	12,4	12,0	0,0	0,0

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Toimintatuotot	59 250	4 000	52 900	52 900	0	0
Henkilöstökulut	-1 129 786	-811 860	-828 640	-796 070		
Ostopalvelut	-420 335	-551 130	-496 690	-482 190		
Aineet ja tavarat	-130 524	-15 210	-67 290	-67 290		
Avustukset	-197 348	-150 000	-160 000	-180 000		
Muut kulut	-109 495	-76 280	-125 000	-125 000		
Toimintakulut	-1 987 487	-1 604 480	-1 677 620	-1 650 550	0	0
Toimintakate	-1 928 237	-1 600 480	-1 624 720	-1 597 650	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		-17,0 %	1,5 %	-0,2 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-163 141	-162 690	-151 290	-146 790	0	0

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

Toimintakuvaus

Kotihoito ja tukipalvelut -toiminnan tavoitteena on turvata asiakkaille omannäköinen, laadukas, turvallinen ja aktiivinen elämä omassa kodissa. Toiminta-alue koostuu ennaltaehkäisevästä toiminnasta, kotona-asumisen tukipalveluista, kotiutustiimitoiminnasta ja kotihoidosta.

Usean ikäihmisen toive on asua kotona mahdollisimman pitkään. Vanheneminen ja toimintakyvyn muutokset vaikuttavat ikäihmisen kotona pärjäämiseen ja avun tarpeeseen. Asiakas tarvitsee monipuolisia ja oikea-aikaisia palveluita, jotka auttavat päivittäisissä toiminnoissa.

Asiakas määrittelee yhdessä hoitohenkilökunnan kanssa hoitonsa ja kuntoutuksen yksilölliset tavoitteet sekä millaisia palveluita hänen hoito- ja palvelusuunnitelmansa tulisi sisältää mielekkään, toimintakykyisen ja turvallisen arjen toteutumiseksi. Asiakkaan voimavarat ja tarve niiden vahvistamiseen arvioimaan RAI-toimintakykymittarin avulla ja tulokset huomioidaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Asiakkaan mielipiteet, toiveet ja tarpeet määrittävät palveluiden sisällön.

Ehkäisevään toimintaan kuuluvat seniorineuvonta, kuntouttava päivätoiminta ja kotiuttamistiimi. Seniorineuvonnan työhön sisältyy mm. omaishoidon tuki, sotainvalidi- ja sotaveteraaniasiat, palvelutarpeen arviointi, neuvonta sosiaalietuuksia koskevilla kysymyksissä, terveysneuvonta ja -tarkastukset sekä muistisairaiden vastaanotto. Yhteistyö kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa on tärkeää iäkkäiden yksinäisyyden torjunnassa.

Kuntouttava päivätoiminta tukee vanhusten fyysistä toimintakykyä sekä psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Päivätoiminnan tavoitteena on tukea iäkkäitä, jotka kärsivät muistisairaudesta tai heikentyneestä fyysisestä toimintakyvystä, omaishoitajaperheitä ja yksinäisiä henkilöitä heidän oman aktiivisuutensa ylläpitämiseksi ja näin ollen tukea heidän edellytyksiään omatoimiseen elämään. Halutaan myös tukea omaisia, jotka ovat osallisia vanhuksen arjessa.

Kotiuttamistiimin tehtävänä on turvata turvallinen kotiuttaminen sairaalahoidon tai vuodeosastohoidon jälkeen tilanteissa, joissa asiakas tarvitsee erityistä tukea ja kotihoitoa. Kotiuttamistiimi osallistuu kotiuttamisen suunnitteluun ja kotiin toteutettavien tukitoimien toteuttamiseen. Kotiuttamistiimi tekee kotiuttamisen jälkeen kotikäyntejä asiakkaan luona ja aktiivisesti yhteistyötä kotihoidon kanssa, kun asiakas tarvittaessa siirretään kotihoitoon.

Kotihoitoon kuuluu ennakkoivaa toimintaa, neuvontaa, ohjausta, kodinhoidollisia tehtäviä, hoiva- ja hoitotyötä, kuntoutusta ja sairaanhoidollisia tehtäviä, kuten lääketieteellistä hoitoa, sairauksien ehkäisyä, terveyden edistämistä sekä saattohoitoa.

Kotihoito toimii aktiivisesti yhdessä asiakkaan ja hänen lähipiirinsä kanssa asiakkaan muuttuvan toimintakyvyn mahdollistamissa puitteissa. Asiakas saa hoitajan ohjausta ja apua päivittäisten toimintojen toteuttamisessa. Hoitajan rooli on toimia itsenäiseen toimintaan rohkaisevasti ja kannustavasti. Etäkäynnit lisäävät asiakkaan turvallisuuden tunnetta ja omaisten osallisuutta. Henkilökunnan kuntouttavaa työtapaa sekä siihen liittyvää osaamista ja positiivista asennetta edistetään kinestetikkakoulutusten avulla. Arkiaktiivisuuskäynnit tukevat asiakkaan psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista toimintakykyä. Asiakkaan selviytymistä arjen toiminnoissa voidaan tukea myös tukipalveluiden avulla. Tukipalveluita ovat muun muassa ateriapalvelut ja turvapalvelut.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti. Hyvinvointialueeseen siirtymistä valmistelevan työn hankkeissa kehitetyt prosessimallit (vanhusten hoitoprosessit, kotihoidon akuutit tilanteet) otetaan käyttöön vaiheittain.

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

Oman toimintakyvyn kehittämistä ja tukemista jatketaan. Tämä tapahtuu joustavin ratkaisuin kuntouttavassa päivätoiminnassa, kuntoutus-, tarkkailu- ja jaksohoitoyksikön käynnistämässä, etäkäyntien lisäämisessä sekä kotihoidon arkiaktiiviteettikäynneissä.

RAI-mittarin (Resident Assessment Instrument) käyttöönoton suunnittelu tehdään vuoden 2022 aikana ja ohjelma otetaan käyttöön vuoteen 2023 mennessä. Kinesettiikkaosaamiseen panostetaan edelleen vanhuspalveluissa. Henkilöstökoulutuksia jatketaan ja syksyllä 2021 aloitettua esimiesvalmennusta jatketaan kevään 2022 aikana.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toimintakyvyn arvioinnin kehittäminen sekä keskitetty asiakas- ja potilasohjaus.	<ul style="list-style-type: none"> - RAI-järjestelmän asteittainen käyttöönotto - SAP-SAS-prosessi valmis - Kuntoutus-, tarkkailu- ja jaksohoitoyksikkö perustettu
	Kuntouttavan päivätoiminnan tehostaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - Päivätoiminnan keskittäminen Pohjaan ja Tammisaareen - Joustavat ratkaisut yksilöllisiin tarpeisiin vastaamiseksi (aukioloajat)
	Henkilöstön hyvinvointia ja työyhteisöllisyyttä Raaseporin vanhuspalveluissa lisätään	<ul style="list-style-type: none"> - Osaamisen kehittäminen henkilöstökoulutuksen avulla - Työkierto toteutuu (25 % henkilöstöstä / vuosi) - Henkilöstön rekrytointia kehitetään ja parannetaan parantamalla täyttämättömien vakanssien markkinointia - Kotihoidon työaikaprosenttien seuranta työpanoksen ja työn kuormittavuuden seuraamiseksi
	Kotihoidon resurssien turvaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kotihoidon etäkäyntien lisääminen - Sähkölukkohankkeen laajentaminen

Sitovat tavoitteet 2023-2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Omaishoitajia, lukumäärä	203	200	200	200	0	0
Kotihoito, asiakasmäärä (säännöllinen ja tilap.)	1 838	1 400	1 500	1 500	0	0
Kotihoito, käyntimäärä (säännöllinen ja tilap.)	262 532	270 000	280 000	280 000	0	0
Kotihoito, suoran asiakastyön aika (%)	54	60	70	70	0	0
Kotihoito, käyntihinta	24	23	24	24	0	0
Etäkäynnit	0	2 500	2 500	2 500	0	0
Päivätoiminnan käyntipäivät	2 799	5 500	6 000	6 000	0	0

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	150,8	153,0	153,0	151,5	0,0	0,0
Yhteensä	150,8	153,0	153,0	151,5	0,0	0,0

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	2 111 094	2 022 000	2 092 000	2 092 000	0	0
Henkilöstökulut	-7 015 760	-7 865 530	-7 395 520	-7 417 610		
Ostopalvelut	-1 505 778	-1 517 420	-1 809 110	-1 809 110		
Aineet ja tavarat	-628 618	-511 440	-515 240	-515 240		
Avustukset	-1 058 377	-1 040 000	-1 060 000	-1 060 000		
Muut kulut	-327 134	-354 100	-395 250	-395 250		
Toimintakulut	-10 535 666	-11 288 490	-11 175 120	-11 197 210	0	0
Toimintakate	-8 424 572	-9 266 490	-9 083 120	-9 105 210	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		10,0 %	-2,0 %	-1,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	0	0	0	0		
Sisäiset kulut	-475 195	-512 120	-695 980	-695 980	0	0

Ympäri vuorokautinen asuminen

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

Toimintakuvaus

Ympäri vuorokautisilla asumispalveluilla turvataan arvokas ja toimintakykyinen ikääntyminen asiakkaalle, jolla hoivan ja huolenpidon tarve on merkittävästi kasvanut niin, että hänen turvallisuutensa ja hyvinvointinsa vaativat jatkuvaa avustajan läsnäoloa. Asiakkaan ympäri vuorokautisen palvelun tarve selvitetään monialaisesti ja ikäihmisen näkökulmasta.

Asumispalvelujen asiakkaiden tahtoa ja mielipidettä kunnioitetaan kaikissa hänen elämänsä ja arkeaan koskevissa kysymyksissä. Asukkailla tarjotaan mahdollisimman kodinomaisen ja omannäköinen elämä, heidät hoidetaan kaikissa asumisyksiköissä elämän loppuvaiheeseen asti.

Ympäri vuorokautisen asumisen piirissä järjestetään myös jaksohoitoa. Jaksohoitoon tuleville henkilöille tarjoamme monipuolista toimintakykyä ja kotona pärjäämistä tukevaa toimintaa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintakyvyn arviointia ja ympäri vuorokautisen asumispalvelun asiakkaaksi tulon prosessia kehitetään perustamalla kuntoutus-, arviointi- ja intervalliyksikkö. Kaikkien asumispalveluihin jonottavien asiakkaiden toimintakyky ja palveluiden tarve selvitetään yksikössä. Kuntoutuksen avulla pyritään selvittämään voisiko asiakas vielä asua kotonaan riittävien palveluiden turvin ennen asumisyksikköön muuttoa. Yksikkö tarjoaa myös lyhytaikaishoivaa yllä kuvatun mukaisesti. Tavoitteena on, että yksikön toiminta tehostaa SAP-SAS -prosessia niin, että asiakas saa oikea-aikaisesti tarvitsemansa palvelut.

Vanhuspalveluiden palvelurakennetta muutetaan niin, että laitospaikkojen määrä vähenee. Mariakodin tilojen korjaus alkaa vuoden 2022 alussa, sen ajaksi Mariakodin toiminta siirtyy väliaikaisesti vanhan Hagakodin tiloihin. Samalla yksikkö muuttuu kokonaan tehostetun asumisen yksiköksi. Toiminnan kustannukset on huomioitu vanhuspalveluiden budjetissa, kiinteistökulut puolestaan tilahallinnon budjetissa. Uudelleenjärjestelyistä johtuen Mariakodin asukasmäärä pienenee 8–10 henkilöllä. Vähennyksen kompensoimiseksi paikkoja voidaan ostaa C10-hankinnan kautta tehtyjen ostopalvelusopimusten puitteissa.

Uuden Tammisaareen sijoittuvan tehostetun asumispalveluyksikön alustavaa suunnittelua on jatkettu vuoden 2021 aikana. Hankkeelle on saatu poikkeuslupa kesäkuussa. Tekninen suunnittelu alkaa syksyllä ja rakentaminen on tarkoitus aloittaa keväällä 2022. Tavoitteena on, että yksikkö valmistuu vuoden 2024 aikana. Hankkeen kokonaiskustannukseksi on arvioitu 11 M€ ja rahoitetaan leasingillä.

Asiakkaat asuvat kotona heille järjestettyjen palveluiden avulla entistä pidempään. Tämä tarkoittaa sitä, että asumispalveluiden piiriin tullessaan asukkaiden toimintakyky on entistä alhaisempi ja että vaatimukset asumispalvelujen toiminnalle kasvavat. Asumisyksiköissä tarjotun palvelun laadun nostaminen edellyttää oman toiminnan tehostamista.

Toiminnassa valmistaudutaan ja sitä sopeutetaan hyvinvointialueen mukanaan tuomien muutosten mukaiseksi. Hyvinvointialueen valmistelutyön aikaisessa "Arvokas elämän loppuvaihe" -projektissa työstetty alueellinen saattohoitotoimintakonsepti tulee käyttöönotto vaiheeseen syyskuun 2021 aikana ja Raaseporin ikääntyneiden asumispalvelujen henkilökunta perehdytetään yhteiseen toimintamalliin kevään 2022 aikana. Ikääntyneiden palveluita on kehitetty projektissa, jossa on luotu yhtenäiset asumispalvelun myöntämisen perusteet, kehitetty kuntien yhteistä hoivakotiportaalia ja työstetty asumispalvelujen valvontaprosessia päivitetään yhteiseen Länsi-Uudenmaan valvontasuunnitelman mukaisesti. Kaikkien näiden käyttöönottoa edistetään kevään 2022 aikana.

Kehittämiskohteeksi nostetaan edelleen prosessijohtaminen (LEAN) sekä ihmislähtöisen esimiestyön edistäminen. Suoraan huolenpidon laatuun ja hoitohenkilökunnan hyvinvointiin todistetusti vaikuttavat myös hoitotyöntekijöiden valmiudet ihmislähtöiseen työskentelyyn. Tämä on myös seuraavien vuosien kehittämistyön ydintä.

Ympäri vuorokautinen asuminen
Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta
Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

RAI-mittarin (Resident Assessment Instrument) käyttöönnoton suunnittelu tehdään vuoden 2022 aikana ja ohjelma otetaan käyttöön vuoteen 2023 mennessä. Kinestetiikkaosaamiseen panostetaan edelleen vanhuspalveluissa. Henkilöstökoulutuksia jatketaan ja syksyllä 2021 aloitettua esimiesvalmennusta jatketaan kevään 2022 aikana.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toimintakyvyn arvioinnin kehittäminen sekä keskitetty asiakas- ja potilasohjaus	<ul style="list-style-type: none"> - RAI-järjestelmän asteittainen käyttöönotto - SAP-SAS-prosessi valmis - Kuntoutus-, tarkkailu- ja jaksohoitoyksikkö perustettu
	Henkilöstön hyvinvointia ja työyhteisöllisyyttä Raaseporin vanhuspalveluissa lisätään	<ul style="list-style-type: none"> - Osaamisen kehittäminen henkilöstökoulutuksen avulla - Työkierto toteutuu (25 % henkilöstöstä / vuosi) - Henkilöstön rekrytointia kehitetään ja parannetaan parantamalla täyttämättömien vakanssien markkinointia
	Palvelurakenteen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Mariakoti muutetaan tehostetuksi palveluasumiseksi - Jatketaan uuden tehostetun palveluasumisen yksikön rakentamishanketta

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Jonotusaika, päiviä keskim.	130	70	70	70	0	0
Ympäri vuorokautiset paikat, oma tuotanto + ostopalvelut	277	274	265	265	0	0

Ympäri vuorokautinen asuminen

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	183,0	168,8	169,3	235,8		
Yhteensä	183,0	168,8	169,3	235,8	0,0	0,0

Ruukin hoitokoti 24.5.2021 alkaen

Onnela sisältyy Ruukin hoitokotiin vuoden 2022 talousarviossa

Kuntoutus-, arviointi- ja jaksohoitoyksikkö budjetoitu 1.3.2022 alkaen

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Toimintatuotot	4 502 655	4 490 000	4 429 170	4 429 170	0	0
Henkilöstökulut	-8 250 247	-9 706 790	-11 864 210	-11 899 890		
Ostopalvelut	-6 492 757	-5 454 190	-4 202 010	-4 127 380		
Aineet ja tavarat	-336 194	-252 520	-285 300	-285 300		
Avustukset						
Muut kulut	-2 229 919	-2 409 410	-2 344 960	-2 344 960		
Toimintakulut	-17 309 117	-17 822 910	-18 696 480	-18 657 530	0	0
Toimintakate	-12 806 462	-13 332 910	-14 267 310	-14 228 360	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		4,1 %	7,0 %	6,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 727	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-3 548 378	-4 188 510	-4 516 570	-4 441 940	0	0

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, Terveyspalvelupäällikkö Annika Rehn

---

Toimintakuvaus

Terveyspalveluihin kuuluvat terveysasemien avovastaanotto, ennaltaehkäisevä terveydenhuolto ja kuntoutus (fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia, lapsi- ja äitiysneuvolatoiminta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, ehkäisyneuvonta ja lasten ja nuorten vastaanotto) sekä TK:n vuodeosasto. Päämääränä on edistää asukkaiden terveyttä ja toimintakykyä sekä ehkäisevillä toimenpiteillä että sairaanhoidolla. Palvelut on järjestettävä siten, että nykyisillä resursseilla saadaan mahdollisimman suuri terveyshyöty. Kaikessa suunnittelussa pyritään jatkuvuuden parantamiseen, hyvään saatavuuteen ja potilasturvallisuuteen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja ja hyvää pätevyyttä.

Terveyspalvelut -osastoa johtaa kaksi osastopäällikköä, joilla on omat vastualueet. Johtava lääkäri vastaa kaikesta lääkitöiminnasta, hammashoidosta sekä erikoissairanhoidosta. Terveyspalvelupäällikkö vastaa avovastaanoton, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja kuntoutuksen sekä vuodeosastohoidon hoitotoiminnasta.

Raasepori osallistuu useisiin kehittämishankkeisiin osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella tehtävää kehittämistyötä. Yhteistyössä Savo Partnersin konsulttien kanssa tehdään syksyllä 2021 kartoitus, joka todennäköisesti johtaa laajaan kehittämistyöhön vuonna 2022. Tavoitteena on parantaa hoidon jatkuvuutta siten, että potilaalla on moniammatillinen tiimi ja yhteyshenkilö, johon hän ottaa yhteyttä kaikissa asioissa, ja joka koordinoi hoitoa. Näin selkeytetään, kenellä hoitovastuu on, ja vältetään päällekkäistä työtä. Myös terveydenhuollon avovastaanoton, kuntouttavan toiminnan sekä mielenterveys- ja päihdehuollon rajapintoja lisätään. Vuodelle 2022 suunniteltu kehitys keskittyy jatkuvuuteen, palvelujen saatavuuteen, potilastyytyväisyyteen ja henkilöstön tyytyväisyyteen. Suuri osa hoidosta toteutuu etänä, ja vain osa asioista vaatii käynnin paikan päällä.

Terveyspalvelujen kehittämistä ohjataan vuoden 2022 aikana tavoitteena varautuminen hyvin toimivaan toimintaan 1.1.2023, jolloin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue aloittaa toimintansa hyvinvointialueen yhteisten tavoitteiden mukaisesti.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Terveyskeskuksen avovastaanotto

Terveyskeskuksen avovastaanoton tavoitteiden tulee olla linjassa tulevaisuuden sotekeskuksen tavoitteiden kanssa.

Tulevaisuuden sotekeskuksen kehittämissuunnitelman viisi päätavoitetta ovat:

1. Yhdenvertaisten ja oikea-aikaisten palvelujen saatavuuden ja jatkuvuuden parantaminen
2. Toiminnan painopisteen siirtäminen raskaista palveluista ennaltaehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3. Palvelujen laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
4. Palvelujen poikkihallinnollisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen
5. Kustannusten kasvun hillitseminen

Tämä tarkoittaa, että 1) Jonotusaikoja on lyhennettävä, ja tavoitteena on, ettei jonoja ole tulevaisuudessa. Potilaan hoito alkaa yhteydenotosta. 2) Perusterveydenhuoltoa vahvistamalla voidaan vähentää erikoissairanhoidon tarvetta. Kehitystyötä tehdään ja siihen annetaan valtionapua. Perusterveydenhuollossa keskitytään terveyden edistämistöimiin kaikissa toiminnoissa, sekä terveysneuvonnassa että terveydenhuollossa. 3) Potilashoidon analysoinnilla on korjattava sekä tarpeettomia hoitotoimia että hoitotoimien puutetta. Painotetaan elämänlaatuun ja elinikään vaikuttavaa hoitoa, joka on potilaan omien tavoitteiden mukaista. 4) Tavoitteena on yhteistyö moniammatillisissa tiimeissä. Tällöin eri ammattilaiset voivat tukea toisiaan sen sijaan, että potilas saa lähetteen eteenpäin. 5) Kustannussäästöt ovat mahdollisia väestön ikääntymisestä huolimatta, mutta työ ei saa olla liian

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, Terveyspalvelupäällikkö Annika Rehn

---

lyhytnäköistä. On tärkeää valmistella ja kehittää toimintaa niin pitkälle kuin mahdollista ennen vastuun siirtymistä hyvinvointialueelle. Näin voimme odottaa saavamme jatkossakin tukea Raaseporille sopiville ratkaisuille.

Osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueeseen siirtymisen valmistelua siirtyy yksi sairaanhoitaja ja yksi terveydenhoitaja työllisyysosastolta terveydenhuollon avovastaanottoon.

Sairaanhoitajan resurssien vapauttamiseksi suoraan potilastyöhön toimintaan lisätään vastaanottoapulaisen toimi sellaisten tukipalvelujen hoitamiseksi, jotka eivät liity suoraan potilastyöhön.

Palvelujen saatavuuden lisäämiseksi otetaan käyttöön chat-sovellus, joka mahdollistaa yhteydenpidon terveydenhuollon avovastaanottoon digitaalisesti. Tämä vähentää puhelinjonoja, ja toivottu vaikutus on myös, että useita fyysisiä käyntejä voidaan korvata digitaalisilla yhteyksillä.

Kuntouttava toiminta ja ehkäisevä terveydenhuolto

Toiminta koostuu ehkäisevästä terveydenhuollosta, kuntouttavasta toiminnasta sekä lasten ja nuorten vastaanotosta.

Lasten ja perheiden matalan kynnyksen palveluiden kehittämistä jatketaan vuoden 2022 aikana. Kevään 2022 aikana Tammisaaren toiminta siirtyy uusiin yhteisiin tiloihin ja muodostaa siten lapsille ja perheille yhteisen palvelupisteen yhdessä sosiaalipalvelujen kanssa. Lasten ja perheiden palvelujen yhteensovittamista jatketaan koko kunnassa painottaen matalan kynnyksen toimintaa tämän kohderyhmän palvelujen saatavuuden lisäämiseksi entistä varhaisemmassa vaiheessa. Yhteistyö kunnan muiden toimialojen kanssa on aloitettu vuonna 2021 palvelujen kehittämiseksi. Yhteistyö jatkuu vuonna 2022. Raasepori seuraa myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen perhekeskuskehityksen linjoja. Samalla kun kehitetään lasten ja perheiden ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämistä, myös lasten ja perheiden mahdollisuudet saada oikea-aikaista ja oikeatasaista apua lisääntyvät.

Aikuisväestölle suunnatun kuntouttavan toiminnan puitteissa kehitetään uusia yhteistyömalleja integroidun moniammatillisen kokonaisuuden kehittämiseksi yhdessä terveydenhuollon avovastaanoton kanssa. Tämä toteutuu Tulevaisuuden sotekeskuksen, jonka kehitystyötä ohjaa uusi hyvinvointialue, toimintatavoitteiden mukaisesti.

TK:n vuodeosasto

TK:n vuodeosasto on lyhytaikaishoito-osasto. Paikkamäärä riippuu osin tarpeesta ja osin osaavan henkilöstön saatavuudesta. Suurin osa potilaista tulee HUS sairaalasta, päivystyksen kautta tai jälkihoitoon. Toiminnan painopisteenä on lyhytaikaishoito ja tavoitteena on mahdollisimman nopeasti kartoittaa potilaan kokonaistilanne yhdessä omaisten ja potilaan kanssa kotiuttamisen suunnittelemiseksi. Onnistumisen kannalta ratkaisevaa on osaston yhteistyö sairaalan, ympärivuorokautisen asumisen, kotihoidon, kotiuttamistiimin sekä kotikuntoutuksen kanssa.

TK:n vuodeosaston keskimääräistä hoitoaikaa lyhennetään lisäämällä aktiivisen kuntoutuksen painottamista yhteistyössä kuntouttavan toiminnan kanssa. Monialaista yhteistyötä parannetaan kehittämällä sujuvampaa hoitoprosessia, jonka tavoitteena on vähentää hoitopäiviä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, Terveyspalvelupäällikkö Annika Rehn

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Parannetaan palvelujen saatavuutta lisäämällä digitaalisten palveluiden tarjontaa	Digihyvintointi-sovellus on käytössä.
	Lasten ja perheiden matalan kynnyksen palvelujen saatavuutta ja yhteensovittamista parannetaan	Lapsille ja perheille suunnattu toiminta siirtyy samoihin tiloihin Raaseporintie 5:een.
	Toiminta, joka tuottaa mahdollisimman suuren hyödyn asukkaiden terveydelle ja toimintakyvylle	Terveysindikaattorit
	Tuottavuus	Asukkaiden tulee saada hoitotakuun mukaiset palvelut asukaskohtaisella hinnalla, joka on yhtä suuri tai pienempi kuin vuonna 2021.
	Tyytyväiset potilaat	Kysely sekä TK:n käyttäjille että koko väestöä edustavalle otokselle, tavoiteltu taso hyvä ja tulevina vuosina nouseva suuntaus
	Tyytyväinen henkilökunta	Vuosittainen henkilöstökysely

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Avovastaanotto/ sairaanhoitajakäyntien määrä	15 603	24 000	20 000	20 000	0	0
Avovastaanotto/ lääkärikäyntien määrä	9 160	12 000	12 000	12 000	0	0
Ei-kiireellinen hoito/ jonotusajat	25	10	10	10	0	0
Keskimääräinen hoitoaika, vuodeosasto	17	17	17	17	0	0
Sisäänkirjautumisia, vuodeosasto	791	750	750	750	0	0

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, Terveyspalvelupäällikkö Annika Rehn

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	135,0	126,0	135,0	139,0	0,0	0,0
Yhteensä	135,0	126,0	135,0	139,0	0,0	0,0

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Toimintatuotot	843 506	910 460	800 660	800 660	0	0
Henkilöstökulut	-6 200 235	-7 752 470	-8 249 570	-8 225 820		
Ostopalvelut	-2 440 806	-2 498 710	-2 553 180	-2 553 180		
Aineet ja tavarat	-1 127 716	-1 127 790	-1 141 250	-1 141 250		
Avustukset						
Muut kulut	-916 983	-897 790	-923 100	-923 100		
Toimintakulut	-10 685 740	-12 276 760	-12 867 100	-12 843 350	0	0
Toimintakate	-9 842 234	-11 366 300	-12 066 440	-12 042 690	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		15,5 %	6,2 %	6,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-1 791 332	-1 892 300	-2 027 690	-2 027 690	0	0

Mielenterveyshoito ja päihdehuolto

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalukunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, Terveyspalvelupäällikkö Annika Rehn

---

Toimintakuvaus

Mielenterveysyksikkö muodostuu kahdesta tiimistä: aikuistiimi sekä kuntoutuskeskustoiminta. Vastaanottoimipisteitä on Tammisaarella, Karjaalla ja Pohjassa. Päihdehuolto muodostuu ajanvarausvastaanotosta sekä jalkautuvasta toiminnasta. Jalkautuvan toiminnan toimipiste on Tammisaarella, mutta sen palvelut ulottuvat koko Raaseporiin. Ajanvarausvastaanoton toimipisteet sijaitsevat Tammisaarella, Karjaalla ja Pohjassa. Mielenterveys- ja päihdehuolto tukee ihmisiä, joilla on erilaisia psyykkisiä- ja/tai riippuvuusongelmia ja heidän omaisiaan.

Mielenterveys- ja päihdehuollon kehittämistä ohjataan vuoden 2022 aikana tavoitteena varautuminen toimivaan toimintaan 1.1.2023, jolloin toiminta siirtyy Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Valmisteluissa keskitytään jatkuvuuteen, palvelujen saatavuuteen, potilasturvallisuuteen ja laadulliseen potilasohjaukseen siten, että hoitoa tarjotaan oikea-aikaisesti oikealla tasolla.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen mielenterveys- ja päihdehuollon kehittäminen toteutetaan integroimalla palvelut yhtenäiseksi osaksi muita perustason terveyspalveluja. Tavoitteena on parantaa matalan kynnyksen palvelujen saatavuutta riittävän varhaisessa vaiheessa ja osana tulevaisuuden sotekeskuksen kehittämistä. Tavoite hoidon painopisteen siirtämisestä psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon mahdollistaa tehokkaan ja kustannustehokkaan hoidon aloittamisen entistä varhaisemmassa vaiheessa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta valmistele siirtymisen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtymisen edellyttämien muutosten ja niistä aiheutuvien tavoitteiden mukaisesti. Muun muassa palvelujen saatavuuden ja laadukkaan sekä oikea-aikaisen ja oikeatasoisen potilasohjauksen parantamiseksi perustason mielenterveyspalveluissa kehitetään näyttöön perustuvia, tehokkaita ja tavoitteellisia psykososiaalisia hoitomenetelmiä, joiden piiriin yhä useammat pääsevät. Tämä toteutuu lisäämällä näyttöön perustuvien lyhytkestoisten terapioiden tarjontaa. Terapioihin on tyypillisesti pitkiä jonoja ja ongelmat ehtivät pitkittyä ennen riittävän tehokkaan hoidon tarjoamista. Näyttöön perustuvien psykososiaalisten lyhytkestoisten terapioiden tarjonta on vähäistä. Terapiat Etulinjaan -hanke on osa tulevaisuuden sotekeskuksen kehittämistä ja toteutetaan yhteistyössä terveydenhuollon avovastaanoton kanssa.

Hyvinvointialueeseen siirtymisen valmisteluna yksi psykologin toimi siirtyy työllisyysosastolta mielenterveys- ja päihdehuoltoon.

Päihdehuollossa palveluja suunnataan yhä enemmän ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Palkataan sosiaaliohjaaja vahvistamaan lasten ja nuorten ehkäisevää päihdehuoltoa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Mielenterveyshoito ja päihdehuolto

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, Terveyspalvelupäällikkö Annika Rehn

Sitovat tavoitteet 2022

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Oikea-aikaisten ja oikealla tasolla tarjottavien palvelujen saatavuuden parantaminen laadullisella potilasohjauksella	Terapiat etulinjaan -hanke on käytössä.
	Lapsille ja nuorille suunnattua ehkäisevää päihdehuoltoa vahvistetaan.	Lisäresursseja.

Sitovat tavoitteet 2023-2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Päihdehuolto, käyntejä	2 898	4 000	4 000	4 000	0	0
Mielenterveyshoito, käyntejä	6 303	6 000	5 000	5 000	0	0

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	32,0	31,7	23,7	25,7	0,0	0,0
Yhteensä	32,0	31,7	23,7	25,7	0,0	0,0

Mielenterveyshoito ja päihdehuolto

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, Terveyspalvelupäällikkö Annika Rehn

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2020	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Toimintatuotot	434 680	470 000	478 530	478 530	0	0
Henkilöstökulut	-1 505 229	-1 144 210	-1 285 940	-1 289 760		
Ostopalvelut	-1 787 590	-1 950 690	-2 054 710	-2 054 710		
Aineet ja tavarat	-37 520	-22 380	-39 280	-39 280		
Avustukset						
Muut kulut	-204 002	-154 140	-133 120	-133 120		
Toimintakulut	-3 534 341	-3 271 420	-3 513 050	-3 516 870	0	0
Toimintakate	-3 099 661	-2 801 420	-3 034 520	-3 038 340	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		-9,6 %	8,3 %	8,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-268 870	-217 480	-202 120	-202 120	0	0

Hammashoito

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide

Toimintakuvaus

Kuntalaisten suun terveydenhoidon järjestäminen lainsäädännön, asetusten ja ohjeistusten mukaan. Toiminta sisältää suun ja hampaiston tutkimuksen, hoidon ja ennaltaehkäisevän hoidon sekä ympärivuorokautisen kiireellisen hoidon järjestämisen. Perushoito tulee järjestää 3 kuukauden kuluessa, kuitenkin viimeistään 6 kuukauden kuluessa ja kiireellinen hoito hoidontarpeen arvion mukaisesti tarvittaessa 24 tunnin kuluessa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta varautuu hyvinvointialueen aiheuttamiin muutoksiin. On tärkeää, että suun terveydenhuolto voidaan jatkossakin antaa lähipalveluna kunnassa. Tällä on merkitystä erityisesti 0–18-vuotiaille ja ikääntyneelle väestölle. Erikoishammashoidon mahdollisuudet voivat parantua, kun yhteistyötä tehdään Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella. Hammashoidon jono on tällä hetkellä pitkä. Valtionavustuksesta voi olla hyötyä, mutta perusongelmana on pätevän henkilöstön ja erityisesti erikoishammaslääkäreiden puute.

Tiukempi hoitotakuu voi olla tulossa. Haasteenamme on edelleen henkilöstön saatavuus. Lisäksi tarvitaan tarkoituksenmukaisia tiloja ja varusteita. Suun terveydenhuollon hoidon tarve kasvaa, koska yhä suurempi osa väestöstä säilyttää omat hampaansa elämän loppuun asti. Kunnallista hammashoitoa yksityisen hammashoidon sijaan käytävien potilaiden osuus on kasvanut viime vuosina, ja on todennäköistä, että tämä suuntaus tulee kasvamaan.

Ehkäisevää työtä tullaan edelleen korostamaan, mikä tarkoittaa panostusta siihen, että ehkäisevä hammashoito tavoittaa kaikki lapset ja että iäkkäällä väestöllä on mahdollisuus saada hammashoitoa myös tilanteissa, joissa he eivät voi enää itse aktiivisesti hakea sitä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Akuutti hoito kaikille asukkaille tarvittaessa	Kaikissa akuuteissa tapauksissa tarjotaan hammashoitoa omassa kunnassa vuorokauden sisällä tai viikonloppuisin Helsingissä
	Hoitojono lakisääteisellä tasolla	Alle kuusi kuukautta
	Ehkäisevä suun terveydenhuolto ja välttämätön hammashoito toteutetaan kaikille 0–18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Yhteistyö sosiaalihuollon ja koulun kanssa kaikkien lasten tavoittamiseksi, tarvittaessa etsivän toiminnan avulla.	Tavoitteena on, että ehkäisevä hammashoito tavoittaa 100 % lapsista ja nuorista

Hammashoito

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Käynnit - hammaslääkärit	20 514	24 000	21 000	21 000	0	0
Käynnit - suuhygienistit	3 862	4 100	4 000	4 000	0	0
Käynnit - hammashoitajat	1 493	2 000	2 000	2 000	0	0
Jonotusajat - kuukausia	8	6	6	6	0	0

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	38,0	38,0	38,0	38,0	0,0	0,0
Yhteensä	38,0	38,0	38,0	38,0	0,0	0,0

Hammashoito

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2021	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Toimintatuotot	988 623	1 183 000	1 085 000	1 085 000	0	0
Henkilöstökulut	-2 306 327	-2 469 490	-2 512 080	-2 519 530		
Ostopalvelut	-423 423	-563 720	-648 580	-648 580		
Aineet ja tavarat	-323 646	-325 560	-330 400	-330 400		
Avustukset						
Muut kulut	-262 518	-250 250	-228 370	-228 370		
Toimintakulut	-3 315 915	-3 609 020	-3 719 430	-3 726 880	0	0
Toimintakate	-2 327 292	-2 426 020	-2 634 430	-2 641 880	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		4,2 %	8,6 %	8,9 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-368 927	-489 370	-574 750	-574 750	0	0

Erikoissairaanhoito / Maksuosuus

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluu erikoissairaanhoito (NordDRG-tuotteet, hoitopäivien määrä/psykiatria, käyntimäärä/psykiatria ja somatiikka). Polikliiniset palvelut toteutetaan pääosin Raaseporin sairaalassa, ja osastohoitoa annetaan useassa HUSin alueen sairaalassa, erityisesti Lohjan sairaalassa, Jorvin sairaalassa, HYKSissä ja Raaseporin sairaalassa. Lisäksi määrärahaan kuuluu Raaseporin osuus HUS Akuutin hoitamasta Raaseporin sairaalan perusterveydenhuollon ympärivuorokautisesta päivystyksestä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Lähipalvelujen vakuuttava ja kustannustehokas tarjoaminen on nyt perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteinen tavoite vuonna 2023 voimaan astuvan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelussa. On toivottavaa, että erikoissairaanhoidon eri poliklinikat jatkavat toimintaansa Raaseporissa sekä perusterveydenhuollon tukena että sen varmistamiseksi, että asukkaiden lähellä on ainakin tavanomaiset palvelut ja tiheitä käyntejä edellyttävät palvelut.

Osastohoidossa tapahtuvat muutokset ovat todennäköisiä lähivuosina. Raaseporin sairaalassa toimii erikoissairaanhoidon osasto, jossa on enintään 25 paikkaa. Sairaalan profiiliin vuoksi osastohoito on rajallista. Kuntien vuodeosastopaikat ja jaksohoitopaikat ovat sairaalan uuden profiiliin myötä ruuhkaisia, ja alueellinen henkilöstöpula estää kapasiteetin optimaalisen hyödyntämisen. Siirtojen myöhästymispäivien määrä on kasvanut.

HUSin myöntämällä määrärahalla toteutettava hanke selvittää koko alueen osastohoidon tarvetta. Vaikka hyvinvointialue tulee vastaamaan suuresta osasta tai kaikista Raaseporin vuodepaikoista, hoidon tehokkuuden ja tavoitteellisuuden vuoksi tarvitaan kuitenkin erikoislääkäreiden konsultaatioita.

Kaikki toiminta vaatii diagnostisia palveluja.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2043 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Jatketaan tavallisten erikoisaloiden polikliinistä toimintaa sairaalassa.	Perusterveydenhuolto huolehtii yleislääketieteestä. Perusterveydenhuolto käyttää HUSin erikoislääkäripalveluita.
	Osastohoidon selvittäminen, pilotointi	Potilaat hoidetaan oikeassa paikassa Siirtojen myöhästymispäiviä vältetään.
	Potilasta hoidetaan oikealla tasolla, jotta kustannukset pysyvät oikealla tasolla	Raaseporin erikoissairaanhoidon asukaskohtaiset kustannukset eivät saa nousta aiempiin vuosiin verrattuna, ellei siihen ole selkeitä syitä, kuten pandemia tai kaikkia kuntia koskeva kustannusten nousu.

Erikoissairaanhoido / Maksuosuus

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide

Sitovat tavoitteet 2023-2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Hoitovuorokausien määrä osastolla/Raaseporin sairaala	0	4 300	6 500	6 500	0	0
Kävijämäärä (yhteis)päivystyksessä	7 116	4 000	8 000	8 000	0	0
Kävijämäärä perusterveydenhuollon päivystyksessä	0	4 500	0	0	0	0

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Toimintatuotot	211 720	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut						
Ostopalvelut	-41 613 009	-43 350 000	-44 850 000	-45 350 000		
Aineet ja tavarat						
Avustukset						
Muut kulut						
Toimintakulut	-41 613 009	-43 350 000	-44 850 000	-45 350 000	0	0
Toimintakate	-41 401 288	-43 350 000	-44 850 000	-45 350 000	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		4,7 %	3,5 %	4,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut						

Erikoissairaanhoido / Muu erikoissairaanhoido

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluvat röntgen, laboratorio, ensihoito, apuvälinekeskus sekä eläkkeet entisille erikoissairaanhoidon kuntayhtymien ja kuntainliiton työntekijöille.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

HUSin järjestämät diagnostiset erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon palvelut sekä Raaseporille että muiden seudun kunnille ovat erittäin tärkeitä. Hyvinvointialueeseen siirtymisen kannalta on tärkeää varmistaa, että nämä palvelut toimivat lähipalveluina. Diagnostiset palvelut hyötyvät HUSin kaltaisesta suuremmasta organisaatiosta. Laadun ja kustannustehokkuuden varmistaminen vaatii paljon teknistä ja lääketieteellistä osaamista.

Ensihoidon hallinnoinnista vastaa HUS, ja vuosia kestäneiden keskustelujen ja neuvottelujen tuloksena asukaskohtaisesta hinnasta tulee oikeudenmukaisempi. Vuonna 2022 kustannus on 40 euroa/asukas.

HUSin Apuvälinekeskus palvelee Raaseporin, Hangon ja Inkoon asukkaita riippumatta siitä, ovatko he erikoissairaanhoidon vai perusterveydenhuollon potilaita. Toimintaan kuuluvat hankinnat, kriteerien päivittäminen, ennakkotapauksien arviointi, henkilökohtainen testaus ja ohjaus oikeaan valintaan ja apuvälineiden oikeaan käyttöön. Henkilöstökulut muodostavat merkittävän osan kustannuksista. Näiden palvelujen tarjoaminen laajemmalle alueelle yhteisesti on järkevää, koska ne vaativat erityisosaamista. Alue ei kuitenkaan voi olla liian suuri, koska monet asukkaat tarvitsevat kotikäyntejä. Näiden palvelujen hoitamista Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ole vielä selvitetty, mutta on järkevää jatkaa nykyistä yhteistyötä ainakin jonkin aikaa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Diagnostiset palvelut jatkuvat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä.	Perusterveydenhuollossa tarvittavat diagnostiset palvelut tuotetaan ja ostetaan lähipalveluna HUSin diagnostiikalta
	Laboratorio- ja röntgenpalveluiden kustannukset eivät kasva, vaikka perusterveydenhuollossa hoidetaan aiempaa enemmän potilaita.	Sama kustannustaso kuin vuonna 2021 (lukuun ottamatta koronatestausta, joka ei ole vertailukelpoista)

Erikoissairaanhoido / Muu erikoissairaanhoido

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot		1 530 000	0	0		
Henkilöstökulut	-1 437 934	-1 280 000	-1 310 000	-1 310 000		
Ostopalvelut	-3 610 648	-5 106 800	-3 071 440	-3 101 440		
Aineet ja tavarat	-327	0	0	0	0	0
Avustukset						
Muut kulut						
Toimintakulut	-5 048 909	-6 386 800	-4 381 440	-4 411 440	0	0
Toimintakate	-5 048 909	-4 856 800	-4 381 440	-4 411 440	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		-3,8 %	-9,8 %	-9,2 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut						

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Mikaela Heinonen-Lindholm

---

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluu lapsi- ja perhepalvelujen viranomaistehtävät. Toiminta on jakautunut ehkäisevään lasten- ja perhepalveluun (sosiaalipäivystyksen sekä perhekeskuksen toiminta), lastensuojelun avohuoltoon ja jälkihuoltoon, lasten ja nuorten sijoitukseen sekä lastenvalvojatehtäviin.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Vielä vuonna 2021 toimintaan vaikuttivat koronavirus sekä lapsi- ja perhepalveluyksikön suuret rekrytointiongelmat, lähinnä lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden palveluihin liittyen.

Toimintaa sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti. Valmisteluihin ja mukautuksiin sisältyy mm. ehkäisevän lapsi- ja perhetyön kehittämiseen liittyvä työ, joka jatkuu vuonna 2022. Vuoden aikana sosiaalipalvelujen ehkäisevä lapsi- ja perhetyö siirtyy yhteiseen palvelupisteeseen kaupungin lapsiperheiden terveyspalvelujen kanssa Raaseporintie 5:een, Tammisaareen. Samalla kun tämän yhteisen palvelupisteen kehittäminen on käynnissä, tulee myös koko toimintaa kehittää siten, että toiminta on kaupungin asukkaiden saavutettavissa kaupungin kaikissa osissa.

Lapsi- ja perhepalveluiden palvelukoordinaattorin aloitettua työnsä syksyllä 2021 matalan kynnyksen toiminnan kehittämistä suunnitellaan lisäämällä kaupungin osastojen ja toimialojen välistä yhteistyötä, kehittämällä perheiden digitaalisia apuvälineitä, koordinoimalla kaupungin palveluja niin, että yksittäinen perhe voi saada tarvitsemansa avun yhden yhteydenoton kautta sekä laajemmalla yhteistyöllä kaupungin kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Osana sosiaalipalvelujen ennalta ehkäisevän lapsi- ja perhetyön, jota nykyisin kutsutaan perhekeskukseksi, yhdistämistä terveyspalveluihin on tärkeää, että työn terminologia on oikea, ja siten vuodesta 2022 alkaen toiminnan nimen tulisi olla perhesosiaalityö, ei perhekeskus. Raaseporin perhekeskustoiminnan kehittäminen noudattaa myös uuden hyvinvointialueen perhekeskuskehityksen linjauksia.

Ennaltaehkäisevien lapsi- ja perhepalveluiden matalan kynnyksen palveluiden kehittymisen myötä perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet saada oikea-aikaista tukea ja apua lisääntyvät, mikä lisää palvelujen vaikuttavuutta sekä hillitsee kalliimpien erityispalvelujen kustannuksia. Lasten ja nuorten tukemista koskevan työn toteuttamiseksi tulee (myös lain mukaan) perhekeskukseen tehtävän yhteydenoton jälkeen laatia palveluarvio. Erityistä tukea tarvitsevien lasten palvelutarpeen arviointi tulee aloittaa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun asia on pantu vireille, ja arvioinnin on valmistuttava viimeistään kolme kuukautta sen aloittamisesta. Yhteydenottojen ja palveluarvioiden määrä on kasvanut osittain koronapandemiasta sekä nuorten ja lasten pahoinvoinnista johtuen sekä myös sen vuoksi, että toiminta on löytänyt paikkansa kaupungin tukiverkostossa.

Kysynnän kasvun myötä siihen vastaaminen on tärkeää. Tarvetta on yhdelle sosiaaliohjaajalle, joka tekee palveluarvioiteja, sekä perheohjaajalle, joka antaa perheen pyytämää ja hakemaa tukea perheen ollessa yhteydessä yksikköön. Kasvanut tarve näkyy vuosien 2021 ja 2022 talousarvioissa ostopalvelujen määränä, millä voidaan perustella perheohjaajan toimen perustaminen. Palveluarvioinnit tulee suorittaa kaupungin virkasuhteessa oleva sosiaalihuollon ammattihenkilö, mikä on peruste sosiaaliohjaajan viran perustamiselle perhekeskukseen.

Lastensuojelu käsittää lapsiin ja perheisiin kohdistetun lastensuojelutyön, jota ohjaa lastensuojelulaki. Lastensuojelussa tavoitteena on voida ensisijaisesti toimia lastensuojelun avohuollon palvelujen tuottajana ja siten pyrkiä vähentämään kiireellisten huostaanottojen määriä. Lastensuojelun kehittämistyötä tehdään järjestelmällisen lastensuojelumallin kautta, jonka THL on kehittänyt aiemman LAPE-hankkeen kautta. Systemaattisen lastensuojelumallin työ on otettu käyttöön vuoden 2021 aikana, ja se jatkuu vuonna 2022. Vuonna 2022 myös sosiaalihuoltolain mukainen perhesosiaalityö koulutetaan systemaattisessa työmallissa osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntien välisessä yhteistyössä toteutettavaa perhekeskushanketta.

Yhteisen Ankkuri-toiminnan suunnittelu yhdessä poliisitoimen kanssa on aloitettu vuoden 2021 aikana, ja toivottavasti todellinen asiakastyö voidaan aloittaa viimeistään vuonna 2022.

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Mikaela Heinonen-Lindholm

Edelleen myös perhehoitajien, tukihenkilöiden ja tukiperheiden koulutusta jatketaan alueellisesti sosiaalihuollon ja lastensuojelun avohoidon tuen ja avun lisäämiseksi ja tarjoamiseksi sekä perhehoidon sijoitusmahdollisuuksien tarjoamiseksi, mikä on erityisesti nuoremmille lapsille kustannustehokas ja hyvä vaihtoehto lastensuojelun sijoittamisessa.

Suunniteltujen hankkeiden toteuttamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi myönteiseen suuntaan on ratkaistava lapsi- ja perhepalveluyksikön henkilöstön rekrytointiin liittyvät suuret haasteet. Rekrytoinnin haasteet liittyvät pitkälti palkkapolitiisiin kysymyksiin sekä työnkuormitukseen liittyviin kysymyksiin, koska lastensuojelun parissa työtä haluavien sosiaalityöntekijöiden kilpailu on kovaa.

Lastensuojelussa otetaan käyttöön vuodesta 2022 alkaen henkilöstömitoitus, jossa sosiaalityöntekijällä saa olla enintään 35 asiakasta vuonna 2022. Tämä tarkoittaa sitä, että kaupungin tulee lisätä lastensuojelun sosiaalityöntekijän virkojen määrää yhdellä. Tätä mitoitusta varten kaupunki saa osittain valtionosuuksia.

Kanta-palvelut laajenevat ja niiden käyttöönotto on aloitettu sosiaalihuollossa. Kanta-palvelujen laajentaminen sosiaalihuoltoon on osa valtakunnallista strategiaa, ja sähköisen arkistoinnin lisäksi tavoitteena on toteuttaa valtakunnallinen tietojärjestelmäpalveluiden järjestelmä ja jäsenely dokumentaatio terveydenhuollossa. Kanta-palvelut aiheuttavat dokumentaation muutosten lisäksi muutoksia sosiaalihuollon it-ohjelmaan. Kehittämistyötä jatketaan ja tiivistetään vuoden 2022 aikana.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Paremmat matalan kynnyksen palvelut lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen. Enemmän poikkiammatillista yhteistyötä sosiaalihuoltolain tavoitteiden mukaisesti.	Raskaimpien hoitomuotojen käytön vähentäminen ja kulujen hillitseminen Lapsiperheiden sosiaalityön palveluarviointien määrä (sosiaalihuoltolain mukaan)
	Lapsi- ja perhepalvelujen yksilöasioiden määrän odotetaan vähenevän nyt tehtävillä panostuksilla perhekeskukseen. Henkilöstömitoitus 1.1.2022 alkaen on 35 asiakasta/sosiaalityöntekijä	Vähemmän yksilöasioita/sosiaalityöntekijä/perhetyöntekijä. Asiakkaiden määrä / sosiaalityöntekijä
	Lapsi- ja perhepalvelujen palvelukoordinaattori Hoitoprosessien selkeyttäminen. Lapsiperheiden yhteydenottamisen yksinkertaistaminen	Yhteydenottojen määrä: Asiakkaat Yhteistyötahot

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Mikaela Heinonen-Lindholm

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Lastensuojelu - laitossijoitukset/vrk määrä/vuosi	9 477	9 000	9 000	9 000	0	0
Lastensuojelu - perhehoito/vrk määrä/vuosi	8 417	4 850	8 000	8 000	0	0
Lastensuojelu - yksilöasioiden määrä	263	250	250	250	0	0
Laitossijoitukset/€/vrk	261	350	350	350	0	0
Perhehoito/€/vrk	94	90	95	95	0	0
Perhekeskus/yhteydenottoja	516	500	520	520	0	0

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	26,0	26,0	28,5	31,5	0,0	0,0
Yhteensä	26,0	26,0	28,5	31,5	0,0	0,0

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Mikaela Heinonen-Lindholm

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Toimintatuotot	472 720	297 500	287 000	287 000	0	0
Henkilöstökulut	-1 420 799	-1 515 510	-1 726 810	-1 731 640		
Ostopalvelut	-4 782 879	-4 362 530	-4 433 500	-4 463 500		
Aineet ja tavarat	-7 593	-26 320	-57 810	-57 810		
Avustukset	-154 570	-166 500	-154 000	-174 000		
Muut kulut	-156 697	-149 050	-138 350	-138 350		
Toimintakulut	-6 522 538	-6 219 910	-6 510 470	-6 565 300	0	0
Toimintakate	-6 049 818	-5 922 410	-6 223 470	-6 278 300	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		-2,1 %	5,1 %	6,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-196 670	-207 490	-185 360	-185 360	0	0

Aikuissosiaalityö ja vammaispalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Mikaela Heinonen-Lindholm

---

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluvat aikuissosiaalityön viranomaistehtävät sekä vammaispalvelu, joka on jaettu omaan tuotantoon ja ulkoisiin sopimuksiin (erityishuollon ostopalvelut).

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa valmistellaan, sopeutetaan ja mitoitetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti. Valmisteluun ja mukautuksiin sisältyy muun muassa asiakaslähtöisten ja asiakaskeskeisten palvelujen ja toiminnan kehittäminen.

Kanta-palvelut laajenevat ja niiden käyttöönotto on aloitettu sosiaalihuollossa. Kanta-palvelujen laajentaminen sosiaalihuoltoon on osa valtakunnallista strategiaa. Sähköisen arkistoinnin lisäksi tavoitteena on toteuttaa valtakunnallinen tietopalveluiden järjestelmä ja jäsenelty dokumentaatio sosiaalihuollossa. Kanta-palvelut aiheuttavat dokumentaation muutosten lisäksi muutoksia sosiaalihuollon it-ohjelmaan, joka sisältää muun muassa vammaispalvelut ja aikuissosiaalityön.

Aikuissosiaalityö

Vuonna 2022 työn keskipisteenä tulee olla yhteisten toimintatapojen ja työtapojen löytäminen sekä palveluarviointeihin että muuhun työhön siten, että kaupungin resursseja käytetään mahdollisimman asiakasystävällisesti ja kustannustehokkaasti. Yhteistyötä tulee tehdä sekä kaupungin sisällä että yhdessä saman asiakaskunnan kanssa työskentelevien muiden palveluntuottajien kanssa. Ensisijaisesti kehittämistyössä keskitytään nuoriin ja paljon palveluita ja resursseja käyttäviin asiakkaisiin. Tavoitteena on yhteistyön lisäämisen lisäksi keskittää palvelut ja yhteydenpito asiakkaan kanssa paikkoihin, joissa asiakkaita tosiasiallisesti on, ja siten parantaa asiakaslähtöistä palvelua, joka tulee olemaan myös yksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tavoitteista.

Aikuisten asiakkaiden tukitarpeiden kartoitusten ja palvelutarpeen arvioiden myötä on voitu todeta, että tukitoiminnan tarve on kasvanut. Tämän vuoksi on syntynyt tarve kehittää aikuisten vapaaehtoista tukihenkilötoimintaa.

Välttämättömillä organisaatiomuutoksilla Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kehittämisen myötä yksi sosiaalityöntekijä siirtyy työllisyyspalveluista organisatorisesti aikuissosiaalityön piiriin.

Vammaispalvelut

Tavoitteena on lisätä myös vammaispalveluiden yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden kanssa lähinnä asiakkaiden saavutettavuuteen liittyvissä kysymyksissä sekä kehittää moniammatillista yhteistyötä. Tärkeää on myös pyrkiä tiedottamaan vammaispalveluiden tarjoamista palveluista.

Vuoden 2021 talousarviosuunnittelussa oli varattu 400 000 euroa vuodelle 2022 asumispalveluyksikön kehittämiseen Nävis-toimintaan kaupungin omassa ohjauksessa. Tämä varaus on nyt kohdennettu uudelleen, koska hyvinvointialueiden suunnittelussa on ilmennyt, että erityishuollon palveluiden järjestäminen siirtyy laajasti hyvinvointialueelle vuodesta 2023 alkaen. Rahoitus on kohdennettu uudelleen koskemaan lapsi- ja perhepalveluita (joiden arvioitiin taloussuunnitelmassa alenevan 200 000 euroa) sekä terveysterveystoimintaa / mielenterveys- ja päihdepalveluita, joissa kustannukset nousevat. Lisäksi pieni osa on varattu Näviksen nykyisten palvelujen kehittämiseen ohjaajan toimella, koska Näviksen asumispalvelujen tarve on tällä hetkellä tarjontaa suurempi.

Vuoden 2021 lopulla suunnitellaan uuden kuljetuspalvelun käynnistämistä yhdessä Siuntion, Inkoon, Lohjan ja Karviaisen kanssa. Uuden kuljetuspalvelun tavoitteena on, että se toimii tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Aikuissosiaalityö ja vammaispalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Mikaela Heinonen-Lindholm

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminta on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Aikuissosiaalityössä toteutettujen palvelutarpeen arviointien seuranta	Arviointien määrä suhteessa siihen asiakkaiden määrään, jotka saavat taloudellista tukea, kasvaa. Alle 25-vuotiaiden nuorten palveluarviointien määrä (18–25 vuotta)
	Asiakaslähtöinen palvelu	Prosentuaalinen osuus asiakaskäyntien määrästä; - kotikäynnit - asiakastapaamiset muualla
	Asiakaslähtöinen ja toimiva kuljetuspalvelu	kustannus/kk
	Erytishuollon kustannustehokkaammat ratkaisut	Asumistuen asiakkaiden määrä/oman tuotannon asiakkaiden määrä Asiakkaiden määrä/tuettu työ

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toiminta on siirretty hyvinvointialueelle.	

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Täydentävä toimeentulotuki, talouksien määrä/vuosi	400	350	300	300	0	0
Ehkäisevä toimeentulotuki, talouksien määrä/vuosi	106	120	120	120	0	0
Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi/% kyseisistä talouksista	26	50	50	50	0	0

Aikuissosiaalityö ja vammaispalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Mikaela Heinonen-Lindholm

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	25,0	25,0	21,8	23,8	0,0	0,0
Yhteensä	25,0	25,0	21,8	23,8	0,0	0,0

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Toimintatuotot	690 491	196 840	169 000	169 000	0	0
Henkilöstökulut	-1 375 518	-1 175 030	-1 418 120	-1 421 950		
Ostopalvelut	-11 578 758	-11 276 140	-11 665 730	-11 665 730		
Aineet ja tavarat	-14 286	-15 960	-9 790	-9 790		
Avustukset	-1 675 570	-2 330 000	-2 075 000	-2 075 000		
Muut kulut	-183 043	-120 430	-110 700	-110 700		
Toimintakulut	-14 827 174	-14 917 560	-15 279 340	-15 283 170	0	0
Toimintakate	-14 136 683	-14 720 720	-15 110 340	-15 114 170	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		4,1 %	2,6 %	2,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	3 432	0	0	0		
Sisäiset kulut	-233 110	-152 540	-173 080	-173 080	0	0

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

Toimintakuvaus

Toimialaan kuuluvat Raaseporin ja Hangon työllisyyden kuntakokeilut sekä Raaseporin kaupungin työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut.

Kuntakokeilu

Raaseporin kaupunki toimii kuntakokeilun vastuuviranomaisena sekä vastaa Raaseporin ja Hangon alueen työnjohtamisesta. Kunnan viranomaisvastuu on muu kuntakokeilulain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain puiteissa.

TE-palveluista siirretään kokeilussa henkilöstöresursseja kunnallisen työnjohdon alaisuuteen. Kuntakokeilussa kohderyhmänä ovat henkilöt, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan, kaikki alle 30-vuotiaat ja kaikki maahanmuuttajat sekä vieraskieliset henkilöt.

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Työllisyyspalvelut tarjoaa, yhteistyössä sosiaali- ja terveystalokuiden kanssa, työttömille ja pitkäaikaistyöttömille terveystarkastuksia, sosiaalityötä sekä työ- ja toimintakyvyn arviointia. Lisäksi tarjotaan palvelua kuntouttavan työtoiminnan muodossa, työhönvalmennusta sekä tuettua työtä. Työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella oleville nuorille tarjotaan työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä työhönvalmennusta. Työhönvalmennusta työpajamuodossa tarjotaan myös mielenterveyshuollon asiakkaille. Kaupungin kesätyösetelien hoitaminen kuuluu myös tänne. Maahanmuuttajatoimisto koordinoi palvelua myös Hangon osalta kuntien välillä solmitulla sopimuksella.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle 1.1.2023 työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluosasto siirtyy kaupungin konsernipalveluihin. Suuri osa työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluista tulee olemaan kunnan vastuulla. Organisaatiomuutos tapahtuu jo 1.1.2022 alkaen, jotta voidaan rakentaa hyvä yhteistyömalli sille, mikä on kunnan vastuulla ja mikä hyvinvointialueen vastuulla. Myös vastuu työnhakijoista siirtyy kunnalle vuoden 2024 aikana eli TE-toimiston nykyisin tarjoamat palvelut.

Muuton yhteydessä sosiaali- ja terveystalokuihin jäävät sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja ja psykologi.

Työllisyyspalvelut

Kunnan työmarkkinatukikustannusten osuuden hillintä vaatii työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä. Työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä ovat kunnan osalta kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, oppisopimus tai palkkatuettu työ. Tavoitteena on tarjota kuntouttavan työtoiminnan piiristä joka kuukausi työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä eri ryhmien, omien työpajojen, kautta kaupungin organisaatiossa sekä ostopalveluina kolmannelta sektorilta. Lisäksi tarjotaan kuntalisää työnantajalle, joka palkkaa pitkäaikaistyöttömiä, ja kaupunki hakee sopivia työpaikkoja työllistämismuotoihin kuuluvilla henkilöillä.

Pitkäaikaistyöttömien joukossa on monia, jotka eivät selviä aktivointitoimenpiteestä heikentyneen työ- ja toimintakyvyn johdosta. Tälle ryhmälle tarjotaan terveydenhoitajien, psykologien, lääkärin ja muiden asiantuntijoiden tekemiä selvityksiä ja arvioita sosiaali- ja terveystalokuiden tarpeiden pohjalta. Nämä toimenpiteet ja panostukset eivät tuo säästöä työmarkkinatukeen ennen kuin henkilölle on saatu lopullinen ratkaisu, eikä kunta voi tehdä sitä päätöstä.

Etsivästä nuorisotyöstä otetaan aina yhteyttä niihin nuoriin, jotka ovat peruskoulun jälkeen jääneet ilman opintopaikkaa tai jotka ovat keskeyttäneet opintonsa, asevelvollisuutensa tai siviilipalveluksensa. Työ muotoutuu jokaisen yksilön elämäntilanteen ja voimien mukaan tavoitteena löytää takaisin työ- ja opiskeluelämään.

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

Maahanmuuttajapalvelut

Pakolaisstatuksen omaavien kuntalaisten, joista kaupunki saa lasketun korvauksen, arvioitu määrä 1.1.2022 on 53 henkeä. Näistä henkilöistä kaupunki saa korvauksen 46 henkilöltä koko vuoden 2021 ajalta.

Vuoden 2021 aikana kaupunki vastaanotti 27 kiintiöpakolaista Suomen vuoden 2020 pakolaiskiintiöstä. Kiintiöpakolaiset tulivat Eritreasta, Sudanista, Pakistanista ja Ruandasta. Maahanmuuttajapalvelun työn painopiste vuonna 2022 tulee olemaan pitkälti kotouttamispalveluiden tarjoamisessa näille kiintiöpakolaisille. Kunnassa asuu myös muita pakolais- ja maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, jotka eivät kuulu kotouttamislain piiriin, mutta jotka tarvitsevat edelleen kotouttamisohjausta ja muita kotoutumista edistäviä palveluja.

Työllistymisen kuntakokeilu tarkoitti kaikkien työttömien maahanmuuttajien työllisyyspalveluiden siirtämistä TE-toimistosta kunnalle. Maahanmuuttajapalvelut osallistuu kuntakokeiluun ohjaajaresurssilla, joka työskentelee 60-prosenttisesti kokeilussa. Maahanmuuttajapalvelun henkilöstöresurssit ovat vuonna 2022 1 maahanmuuttajakoordinaattori, 2 ohjaajaa 100 %, 1 ohjaaja 40 %. Maahanmuuttajapalvelun sairaanhoitajan 80 %:n toimi siirtyy maakuntaudistuksen valmisteluvaiheessa terveystalokuntaan, mutta työkuva säilyy ennallaan.

Kaupungin nykyinen kotouttamisohjelma on voimassa vuosille 2019–2022 ja se on päivitettävä vuoden 2022 aikana. Kotouttamisohjelma on kaupungin kotouttamistyön perusta ja edellytys kaupungin saamille valtion pakolaisten vastaanoton korvauksille. Ohjelman laatii työryhmä, johon osallistuvat asianomaiset yksiköt ja jonka kaupunkihallitus hyväksyy.

Raaseporin maahanmuuttajapalvelut osallistuu 1.8.2021–31.7.2022 yhdessä Lohjan, Karkkilan, Vihdin ja Kirkkonummen kuntien kanssa kartoitushankkeeseen ”Asia Selväksi”, jonka tavoitteena on selvittää mitä maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus-, tiedotus- ja neuvontapalveluita eri kunnat tarjoavat, ja laatia ehdotuksia, kuinka näitä palveluita voidaan tarjota tulevaisuudessa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Kuntakokeilua sekä kaupungin muuta työllisyyspalvelutoimintaa jatketaan tavoitteena lisätä työllistymismahdollisuuksia ja hillitä kustannuksia. TE-palvelujen siirtämistä kuntien vastuualueelle koskevassa suunnitelmassa lähdetään siitä, että se toteutuu vuoden 2024 aikana.

Kaupunginhallitus hyväksyi vuosien 2019–2022 kotouttamisohjelman vuonna 2019. Maahanmuuttajatoimisto jatkaa vuonna 2021 kotouttamisohjelmassa esille tulleiden toimenpiteiden ja kehitystarpeiden implementointia ja toteuttamista.

Toiminta tapahtuu konsernipalvelujen puitteissa 1.1.2022 alkaen.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kunnan työmarkkinatukiosuuden kustannusten hillitseminen	Kustannussäästöjä suhteessa TP 2021:een.
	Työnhakijoiden aktivointiaste %	Parannus tilanteesta 1.1.2021
	Pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste %	Parannus tilanteesta 1.1.2021

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Työttömien määrän vähentäminen kaupungissa	Työttömiä alle 8,5 % (ELY-keskuksen tilasto)

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Työmarkkinatuki €/vuosi	2 484 991	2 550 000	2 125 000	0	0	0

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	24,0	24,0	29,2	0,0	0,0	0,0
Siirrettyjä virkamiehiä kuntakokeilussa				0	0	0
Yhteensä	24,0	24,0	29,2	0,0	0,0	0,0

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Toimintatuotot	319 688	892 050	841 930	0	0	0
Henkilöstökulut	-1 114 830	-1 786 380	-1 712 880	0		
Ostopalvelut	-240 244	-426 450	-344 700	0		
Aineet ja tavarat	-34 022	-67 280	-64 300	0		
Avustukset	-2 554 511	-2 636 500	-2 227 500	0		
Muut kulut	-311 328	-331 650	-424 570	0		
Toimintakulut	-4 254 934	-5 248 260	-4 773 950	0	0	0
Toimintakate	-3 935 246	-4 356 210	-3 932 020	0	0	0
Muutos TA 2022-TA 2021		10,7 %	-9,7 %	-100,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	5 248	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-354 553	-410 750	-476 420	0	0	0

Toimiala: Sivistys

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Perustietoa sektorista

Sivistystoimialan pääasiallisena tehtävänä on tarjota riittävät ja laadukkaat palvelut varhaiskasvatuksessa, koulutuksessa ja vapaa-ajassa. Sivistys- ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vastaa palvelujen kehittämisestä voimassa olevan lainsäädännön ja kaupunginvaltuuston vahvistamien taloudellisten puitteiden mukaisesti. Sivistystoimialaan kuuluu neljä osastoa: varhaiskasvatus, opetus, vapaa-aikatoiminta sekä hallinto ja muu sivistys.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022

- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaineen edistäminen
- Uuden organisaatorakenteen luominen kaupungille

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024

- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaineen edistäminen
- Kaupungilla on uusi organisaatorakenne

Strategian jalkauttaminen sivistystoimialan tavoitteisiin

Kaupunginvaltuuston 4.6.2018 § 45 vahvistaman strategian toimeenpanon katsotaan olevan toimialan eri osastojen päämäärä. Strategiassa esitetyjä toimenpiteitä on pyritty käsittelemään konkreettisina osina koko toimialan toimintaa.

Painopisteet:

- Yhtenäinen oppimispolku:
- Henkilökunnan ja oppilaiden fyysinen ja psyykinen hyvinvointi
- Kestävä kehitys
- Sivistyksen toimintaa valmistellaan, sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.

Vuonna 2022 valmistuu kolme sivistystoimialalle ja koko Raaseporille tärkeää rakennushanketta: Askers Mustiolla, Fokus Karjaalla ja taidemuseo Kronan Tammisaarella. Lisäksi kansalaiskeskustelu kuntalaisten kanssa kaikessa toiminnassa toimii koko toimialan kokonaisvaltaisena tavoitteena vuosina 2022–2024.

Toimiala: Sivistys

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	4 406 570	4 062 340	5 090 670	5 083 520	5 491 000	5 491 000
Henkilöstökulut	-36 067 410	-37 320 450	-38 691 362	-39 139 330		
Ostopalvelut	-12 209 547	-13 128 030	-13 171 777	-13 267 620		
Aineet ja tavarat	-1 536 186	-1 456 780	-1 631 365	-1 631 870		
Avustukset	-1 545 717	-1 683 000	-1 884 000	-1 894 000		
Muut kulut	-12 443 373	-12 619 790	-12 676 920	-12 736 860		
Toimintakulut	-63 802 233	-66 208 050	-68 055 424	-68 669 680	-69 747 300	-71 076 400
Toimintakate	-59 395 663	-62 145 710	-62 964 754	-63 586 160	-64 256 300	-65 585 400
Muutos TA 2022-TA 2021		4,6 %	1,3 %	2,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	579 177	553 730	635 090	635 090	635 090	635 090
Sisäiset kulut	-19 421 008	-20 420 070	-20 609 400	-20 747 470	-21 289 150	-21 496 220

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Toimintakuvaus

Osasto Muu sivistys käsittää sivistystoimialan hallinnon, koulupsykologi- ja kuraattoritoiminnan, Raaseporin Kulttuuriopiston (vapaa sivistystyö sekä taiteen perusopetus), koulukuljetukset sekä yhteistyön muiden kouluttajien kanssa. Osasto tuottaa hallinnollisia palveluita, johtaa ja koordinoi talouden suunnittelua ja seurantaa sekä tukee osastoja kaikkia osastot ja toimialat ylittävissä asioissa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Sivistystoimialan yhteiset painopisteet ovat:

- Yhtenäinen oppimispolku
- Henkilökunnan ja oppilaiden fyysinen ja psyykinen hyvinvointi
- Kestävä kehitys
- Sivistyksen toimintaa valmistellaan, sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.

Kulttuuriopisto muuttaa Karjaalla uuteen Fokukseen Musiikkiopiston toiminnan osalta kesällä 2022.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaan.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminnan valmisteleminen ja sopeuttaminen hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti	Toiminnassa on varauduttu ja sitä on sopeutettu hyvinvointialueen aiheuttamiin muuttuneisiin tarpeisiin
	Henkilöstön hyvinvointi Uusien työntekijöiden perehdyttämisen parantaminen	Kaupungin Intro-ohjelma on käytössä sivistystoimen hallinnossa ja Kulttuuriopistossa (elokuu 2022)
	Kestävä kehitys Sähköisen allekirjoituksen mahdollistavien lomakkeiden kehittäminen	Sähköisen allekirjoituksen lomakkeet käytössä
	Strategian toimeenpano Kestävä kehitys Virvatuli-kysely taiteen perusopetuksen opiskelijoille oppimisympäristöstä	Virvatuli-kysely taiteen perusopetuksen opiskelijoille on toteutettu lokakuussa 2022 taiteen perusopetuksen opiskelijoille.
	Yhtenäinen oppimispolku - Kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma; musiikin taiteen perusopetus	Iloa musiikista ”/”Musikglädje ” Musiikkiopiston musiikkipedagogi on vierailut kaikissa esikouluissa syyslukukaudella. ”Kadonneen soittimen seikkailu”/”Det försvunna instrumentet” Musiikkiopiston musiikkipedagogien ja oppilaiden toteuttama esitys järjestetty kevätlukukaudella.

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

	Väkivaltaa ehkäisevän poikkihallinnollisen yhteistyöryhmän asettaminen.	Laadittu toimintamalli väkivallan, lähisuhdeväkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi.
	Selvittää Västra Nylands folkhögskolan ja Kulttuuriopiston yhdistymistä	Toteutettu selvitys

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaan	Toimintaa on kehitetty hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaan

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Koulukuljetus/kuljetusoppilas	2 664	2 688	2 220	2 220	2 281	2 360
Opetustuntien määrät, kansalaisopist.	14 999	16 900	16 900	16 900	16 900	16 900
Osallistujien määrä, kansalaisopist.	5 713	6 800	6 800	6 800	6 800	6 800
Viikkotuntien määrä/Musiikkiopist.	483	480	479	482	482	482

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hallinto	7,3	7,3	7,3	7,6*	11**	11**
Koulukuraattorit ja psykologit	7,0	9,4	13,0	13,00	0**	0**
Aamu- ja iltapäivätoiminta	21,0	21,0	18,0	11,00	11,0	11,0
Kansalaisopisto	26,6	26,6	25,1	25,10	25,1	25,1
Musiikkiopisto	23,5	23,5	23,5	23,50	23,5	23,5
Yhteensä	85,4	87,8	86,9	80,2	70,6	70,6

*sisältää uuden hyvinvointikoordinaattorin toimen 1.4.2022 alkaen

**sisältää etsivän nuorisotyön ja hyvinvointialueen tuomat muutokset

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	1 449 084	1 311 720	1 476 000	1 406 050	1 464 000	1 464 000
Henkilöstökulut	-3 594 347	-3 854 370	-3 657 180	-3 668 060		
Ostopalvelut	-4 446 973	-4 509 920	-4 103 880	-4 108 390		
Aineet ja tavarat	-102 652	-73 770	-82 130	-82 130		
Avustukset	-168 692	-188 000	-262 000	-262 000		
Muut kulut	-764 890	-683 140	-621 200	-621 200		
Toimintakulut	-9 077 554	-9 309 200	-8 726 390	-8 741 780	-8 345 300	-8 539 400
Toimintakate	-7 628 470	-7 997 480	-7 250 390	-7 335 730	-6 881 300	-7 075 400
Muutos TA 2022-TA 2021		4,8 %	-9,3 %	-8,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	266 197	89 230	93 230	93 230	93 230	93 230
Sisäiset kulut	-1 057 766	-857 610	-887 420	-887 420	-906 860	-914 930

Varhaiskasvatus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Nina Aartokallio

Toimintakuvaus

Varhaiskasvatuksen toimiala koostuu varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kokonaisuus, joka koostuu kasvatuksesta, opetuksesta ja hoidosta, joissa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Esikouluopetuksessa lapselle tarjotaan mahdollisuus inspiroitua, kokeilla ja oppia uutta. Lapsen kehitystä eri taito- ja valmiusalueilla laajennetaan leikkisällä tavalla monipuolisissa oppimisympäristöissä. Kommunikatiiviset ja sosiaaliset valmiudet vahvistuvat, ja lapsi oppii arvostamaan itseään ja muita. Esikouluopetuksella on suuri merkitys, kun aikaisessa vaiheessa havaitaan tukitarpeita kasvamiselle ja oppimiselle, annetaan tukea ja samanaikaisesti ennaltaehkäistään vaikeuksia.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toiminnan tavoitteena on edistää lasten hyvinvointia varhaiskasvatuksessa ja esikoulussa. Laadukkaan varhaiskasvatuksen sekä tavoitteellisen ja tietoisien asteet ylittävän työn avulla pyrimme luomaan yhtenäisen ja turvallisen oppimispolun lapsille varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja toisen asteen koulutukseen. Tavoitteen saavuttamisen edellytyksenä on henkilökunnan hyvinvointi. Koronapandemia on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen hyvinvointiin ja toimintaan varhaiskasvatuksessa. Työskentelemme yhdessä toimivan, hyvän ja turvallisen arjen luomiseksi.

Sivistystoimialan toimintaa valmistellaan, sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.

Painopisteet:

- Yhtenäinen oppimispolku
- Henkilöstön ja lasten hyvinvointi
- Kestävä kehitys

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminnan valmisteleminen ja sopeuttaminen hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminnassa on varauduttu ja sitä on sopeutettu hyvinvointialueen aiheuttamiin muuttuneisiin tarpeisiin
	<p>Strategian toimenpideohjelman toteuttaminen Yhtenäinen oppimispolku</p> <p>Askersin toiminta käynnistyy yhteisesti määritellyn arvopohjan mukaisesti. Arvopohja on kuvattu lukuvuosisuunnitelmassa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lukuvuosisuunnitelma on hyväksytty kesäkuussa 2022.

Varhaiskasvatus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Nina Aartokallio

	<p>Strategian toimenpideohjelman toteuttaminen Yhtenäinen oppimispolku</p> <ul style="list-style-type: none"> - esikoulun ja koulun välistä yhteistyötä kehitetään <p>Bromarvin ja Snappertunan kokeilua arvioidaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arviointi on tehty
	<p>Strategian toimenpideohjelman toteuttaminen Toimintakulttuurin kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laatujohtaminen: varhaiskasvatuksen jatkuva suunnittelu, arviointi ja parantaminen laadun kehittämiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> • Arviointitulosten kooste toiminnan suunnittelun ja kehittämisen pohjana, valmis 1.8.2022.
	<p>Strategian toimenpideohjelman toteuttaminen Kestävä kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaikissa päiväkodeissa käsitellään teemaa Vastuullinen kulutus <p>Kaikki päiväkodit määrittelevät teeman tavoitteet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Päiväkodit ovat tehneet kartoituksen ennen teeman alkua ja sen jälkeen • Päiväkodit määrittelevät teeman tavoitteet, jotka saavutetaan 100-prosenttisesti.
	<p>Strategian toimenpideohjelman toteuttaminen Henkilökunnan ja oppilaiden hyvinvoinnin vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartoitetaan henkilöstön hyvinvointia kyselyllä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointikysely on suoritettu kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä kevätlukukaudella
	<p>Strategian toimenpideohjelman toteuttaminen Henkilökunnan ja oppilaiden hyvinvoinnin vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - lasten oikeuksien edistämisen toimenpideohjelma toteutetaan Raaseporissa 	<ul style="list-style-type: none"> • Seuraavien painopistealueiden tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet on toteutettu: - Lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi - Kehityskuva ja osallistuminen yhdyskuntasuunnitteluun • Lasten ja nuorten hyvinvointi
	<p>Strategian toimenpideohjelman toteuttaminen Henkilökunnan ja oppilaiden hyvinvoinnin vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osallistumme yhteishankkeeseen KasvuVauhdissa joka kehittää menetelmiä hyvinvoinnin ja varhaisen tuen edistämiseen <p>Kaikki esikoululaiset osallistuvat hyvinvointia edistävään Friends-ohjelmaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteishanke KasvuVauhdissa etenee ja toteutuu yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti • Otetaan käyttöön lasten hyvinvointia ja varhaista tukea edistäviä menetelmiä • Kaikki esikoululaiset ovat osallistuneet Friends-ohjelmaan ja sen vaikutuksia on arvioitu

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Katarinaskolanin infrastruktuurin uudistaminen	Hanke käynnistetään 2023
	Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti	Toiminnassa on varauduttu ja sitä on sopeutettu hyvinvointialueen aiheuttamiin muuttuneisiin tarpeisiin

Varhaiskasvatus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Nina Aartokallio

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Vuosina 2015-2020 syntyneet lapset		1 336	1 388	1 388	1 380	1 375
joista päivähoidossa	891	860	813	843	840	840
Vuonna 2015 synt.lapset						
joista esiopetuksessa	248	239	314	314	296	290
Lasten hoidon tuki (KELA)	292	300	295	295	290	290
Nettomeno/päivähoitolapsi	12 482	13 467	13 716	13 692	14 232	14 650

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	280,0	278,0	275,0	289,0	289,0	289,0
Yhteensä	280,0	278,0	275,0	289,0	289,0	289,0

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	1 512 265	1 426 100	1 553 230	1 591 030	1 591 030	1 591 030
Henkilöstökulut	-10 783 698	-11 379 900	-11 939 637	-12 222 830		
Ostopalvelut	-2 215 138	-2 420 060	-2 389 680	-2 467 600		
Aineet ja tavarat	-205 837	-277 220	-275 010	-275 510		
Avustukset	-1 246 215	-1 335 000	-1 335 000	-1 335 000		
Muut kulut	-2 584 009	-2 407 520	-2 458 840	-2 518 780		
Toimintakulut	-17 034 898	-17 819 700	-18 398 167	-18 819 720	-19 162 000	-19 522 000
Toimintakate	-15 522 633	-16 393 600	-16 844 937	-17 228 690	-17 570 970	-17 930 970
Muutos TA 2022-TA 2021		5,6 %	2,8 %	5,1 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	510	600	240	240	240	240
Sisäiset kulut	-4 408 035	-4 539 180	-4 566 410	-4 696 070	-4 782 000	-4 831 000

Opetus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jari Salminen

Toimintakuvaus

Koulutus edistää lasten ja nuorten elinikäisen oppimisen jatkuvuutta. Toiminta kasvattaa terveeseen itsetuntoon ja ihmisyyteen sekä antaa lapsille ja nuorille hyvät tiedot ja valmiudet jatko-opintoihin ja laadukkaaseen elämään. Perusopetusta Raaseporissa annetaan luokat 1-6 (14 kpl), luokat 7-9 (3 kpl) sekä luokat 1-9 (2 kpl) käsittävissä kouluissa voimassa olevan opetussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Tavoitteena on tarjota laadukasta opetusta turvallisessa ja pedagogisesti rikkaassa oppimisympäristössä. Yhtenäisen oppimispolun valmistuminen luo tavoitteellisen oppiainerajat ylittävän oppimisympäristön mallin varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja sitä kautta lukioihin toiselle asteelle saakka. Tavoitteiden onnistuminen pohjautuu hyvinvoivaan henkilöstöön. Koronapandemia on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen koulujen hyvinvointiin ja toimintaan. Rakennetaan yhdessä uudenlaista, sujuvaa, hyvinvoivaa ja turvallista arkea.

Keskeistä:

- Yhtenäinen oppimispolku
- Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
- Kestävä kehitys

Sivistystoimiala valmistautuu sekä sopeuttamaan että mitoittamaan toimintansa hyvinvointialueen tuomiin muutoksiin.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa kehitetään hyvinvointialueiden tuomien muutoksien mukaisesti.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Valmistellaan ja sopeutetaan toimintaa hyvinvointialueen tuomiin muutoksiin.	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminta on valmistautunut ja sopeutunut hyvinvointialueen tuomiin muutoksiin.
	Yhtenäinen oppimispolku <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aamu- ja iltapäivätoiminnan kokeilu kouluihin integroituna arvioidaan. Arviointi toteutetaan kyselyillä huoltajille ja esimiehille helmimaaliskuussa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kyselyt esimiehille ja huoltajille on toteutettu.
	Yhtenäinen oppimispolku <ul style="list-style-type: none"> ▪ A1 ja A2 kielten opetussuunnitelma päivitetään. 	<ul style="list-style-type: none"> • A1 ja A2 kielten opetussuunnitelma on päivitetty.
	Yhtenäinen oppimispolku <ul style="list-style-type: none"> ▪ Toiminta Askersissa käynnistyy yhdessä määritellyn arvopohjan mukaan. Arvopohja näkyy lukuvuosisuunnitelmassa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lukuvuosisuunnitelma on hyväksytty kesäkuussa.

Opetus

Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

Vastuhenkilö: **Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jari Salminen**

	Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi <ul style="list-style-type: none"> Kouluttaa henkilökuntaa kohtaamaan erityisen vaativan tuen oppilaita (Tänk om-projekti) 	<ul style="list-style-type: none"> Tänk om -projekti on suoritettu Karjaan yhteiskoulussa, Höjdens skolassa, Katarinaskolassa ja Seminarieskolassa.
	Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi <ul style="list-style-type: none"> Parannetaan uusien työntekijöiden perehdytystä. 	<ul style="list-style-type: none"> Intro on käytössä elokuussa 2022
	Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi <ul style="list-style-type: none"> kartoitetaan oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointikyselyllä. 	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointikysely on suoritettu kaikissa kouluissa kevätlukukaudella.
	Kestävä kehitys <ul style="list-style-type: none"> Kestävä kehityksen työt ja projektit kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa. 	<ul style="list-style-type: none"> Lukuvuosisuunnitelmat ovat hyväksytyinä kesäkuussa 2022

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Katarinaskolanin uudistaminen.	Projekti aloitetaan 2023.
	Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen muutokset huomioiden.	Toimintaympäristön muutokset on huomioitu kehitystyössä.

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Oppilasmäärä yhteensä lk. 1-9	2 606	2 547	2 510	2 510	2 497	2 472
Nettomeno/oppilas yhteensä, sis. koulukulutukset	11 214*	11 828*	11 953*	11 955*	12 456*	12 936*
Nettomeno/oppilas, opetus	6 993*	7 241*	7 586*	7 586*	7 846*	8 139*
Tuntikehys/oppilas	2,21*	2,21*	2,22*	2,22*	2,22*	2,22*
Sijoittuminen toisen asteen koulutukseen	100	100	100	100	100	100

*luku ei sisällä valmistavaa opetusta eikä sairaala-opetusta

Opetus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jari Salminen

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	327,0	328,9	327,7	327,3	327,3	327,3
Yhteensä	327,0	328,9	327,7	327,3	327,3	327,3

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Toimintatuotot	807 592	722 720	738 880	738 880	738 880	738 880
Henkilöstökulut	-16 777 824	-17 248 630	-17 819 853	-17 873 130		
Ostopalvelut	-4 070 554	-4 539 000	-4 610 587	-4 618 300		
Aineet ja tavarat	-681 202	-656 080	-646 350	-646 350		
Avustukset						
Muut kulut	-6 749 119	-6 401 330	-6 264 680	-6 264 680		
Toimintakulut	-28 278 699	-28 845 040	-29 341 470	-29 402 460	-30 001 000	-30 584 000
Toimintakate	-27 471 107	-28 122 320	-28 602 590	-28 663 580	-29 262 120	-29 845 120
Muutos TA 2022-TA 2021		2,4 %	1,7 %	1,9 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	82 205	138 600	154 760	154 760	154 760	154 760
Sisäiset kulut	-10 595 112	-10 643 350	-10 561 810	-10 569 520	-10 755 000	-10 878 000

Lukiot

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jari Salminen

Toimintakuvaus

Lukio tarjoaa korkeatasoista yleissivistävää koulutusta, joka antaa hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja muodostaa tärkeimmän väylän korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin. Koulutus kasvattaa terveeseen itsetuntoon ja ihmisyyteen sekä antaa nuorille hyvät tiedot ja valmiudet laadukkaaseen elämään. Raaseporissa lukio-opetusta antavat Ekenäs gymnasium, Karis-Billnäs gymnasium ja Karjaan lukio.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Tavoitteena on tarjota laadukasta opetusta turvallisessa ja pedagogisesti rikkaassa oppimisympäristössä. Yhtenäisen oppimispolun valmistuminen luo tavoitteellisen oppiainerajat ylittävän oppimisympäristön mallin varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja sitä kautta lukioihin toiselle asteelle saakka. Tavoitteiden onnistuminen pohjautuu hyvinvoivaan henkilöstöön. Koronapandemia on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen koulujen hyvinvointiin ja toimintaan. Rakennetaan yhdessä uudenlaista, sujuvaa, hyvinvoivaa ja turvallista arkea.

Sivistystoimiala valmistautuu sekä sopeuttamaan että mitoittamaan toimintansa hyvinvointialueen tuomiin muutoksiin. Myös laajennetun oppivelvollisuuden tuomat muutokset on huomioitu lukion toiminnassa.

Keskeistä:

- Yhtenäinen oppimispolku
- Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
- Kestävä kehitys

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa kehitetään hyvinvointialueiden tuomien muutoksien mukaisesti.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Valmistellaan ja sopeutetaan toimintaa hyvinvointialueen tuomiin muutoksiin.	Toiminta on valmistautunut ja sopeutunut hyvinvointialueen tuomiin muutoksiin.
	Opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijoille tarjotaan monipuolista tukea opintoihinsa, jotta he etenevät opinnoissa suunnitelman mukaisesti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään kertauskursseja ja tukiovetusta.
	Opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi <ul style="list-style-type: none"> • Perehdyttämisessä otetaan Intro käyttöön uusille työntekijöille. 	<ul style="list-style-type: none"> • Intro on käytössä elokuussa 2022
	Opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi <ul style="list-style-type: none"> • Koulun hyvinvointityölle kirjataan suunnitelma osaksi lukuvuosisuunnitelmaa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lukuvuosisuunnitelma on hyväksytty kesäkuussa 2022

Lukiot

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jari Salminen

	<p>Kestävä kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> Lukuvuosisuunnitelmaan laaditaan kestävä kehityksen koulukohtainen suunnitelma. 	<ul style="list-style-type: none"> Lukuvuosisuunnitelma on hyväksytty kesäkuussa 2022
---	--	--

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen muutokset huomioiden.	Toimintaympäristön muutokset on huomioitu kehitystyössä.

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Opiskelijamäärä yhteensä	418	438	441	441	440	435
Nettomeno/opiskelija €	9 259	9 889	10 095	10 097	10 482	10 841
Lukion valinneiden osuus kaupungin peruskoulujen 9.luokan oppilaista, %	48	55	50	50	50	50
Oman lukion valinneiden osuus kaupungin peruskoulujen 9. luokan oppilaista, %	47	47	50	50	50	50
Ylioppilastutkinto ja päättötodistus kolmessa vuodessa, %	95	90	90	90	90	90

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	43,2	43,8	44,4	44,4	44,4	44,4
Yhteensä	43,2	43,8	44,4	44,4	44,4	44,4

Lukiot

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jari Salminen

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	35 290	79 300	79 030	79 030	79 030	79 030
Henkilöstökulut	-2 656 406	-2 861 340	-2 915 950	-2 924 680		
Ostopalvelut	-457 785	-576 110	-588 350	-589 050		
Aineet ja tavarat	-67 641	-239 600	-343 705	-343 710		
Avustukset	0					
Muut kulut	-723 826	-703 610	-682 880	-682 880		
Toimintakulut	-3 905 658	-4 380 660	-4 530 885	-4 540 320	-4 699 000	-4 797 000
Toimintakate	-3 870 368	-4 301 360	-4 451 855	-4 461 290	-4 619 970	-4 717 970
Muutos TA 2022-TA 2021		11,1 %	3,5 %	3,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 880	3 300	3 030	3 030	3 030	3 030
Sisäiset kulut	-1 113 463	-1 170 110	-1 162 720	-1 163 420	-1 174 000	-1 188 000

Museot

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Vastuuhenkilö: Museonjohtaja Lassi Patokorpi/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Toimintakuvaus

Länsi-Uudenmaan museo on asiantuntijaorganisaatio, jonka visiona on toimia Raaseporin kaupungissa Länsi-Uudenmaan osaamispankkina sekä kulttuurihistoriallisena osaamiskeskuksena. Museo haluaa kokoelmiensa ja toimintansa pohjalta lisätä ymmärtämystä ja tietämystä seudulla kaupungin ja seudun historiasta ja siten vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen. Museo välittää tietoa historiallisesta kulttuuriperinnöstä sellaisena kuin se on ilmennyt rakennetun- ja arkeologisen kulttuuriperinnön muodossa sekä esineissä, valokuvissa, arkistoasiakirjoissa että suullisessa perinteessä. Tavoitteet saavutetaan aktiivisen tutkimus-, näyttely-, tiedotus-, informaatio-, neuvonta- ja opetustoiminnan avulla.

Museo toimii Raaseporin kaupungin museona sekä Länsi-Uudenmaan museona. Uuden museolain astuttua voimaan 1.1.2020 Opetus- ja Kulttuuriministeriö on nimennyt museon alueelliseksi vastuumuseoksi se toimittaa viranomaistehtävää, joka ottaa kantaa Länsi-Uudenmaan kulttuuriympäristöä ja kulttuuriperintöä koskeviin kysymyksiin. Tähän toimintaan sisältyy kaupunkisuunnitteluun ja maankäyttöön liittyviä asiantuntijatehtäviä ja tarkastuksia sekä viranomaislausuntojen kirjoittamista rakennettuun- ja arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyvissä kysymyksissä, viranomaisneuvotteluita ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten korjauksia koskevaa neuvontaa. Lisäksi toimintaan kuuluu museotoiminnan koordinoitua toiminta-alueella ja neuvontaa paikallismuseoille museoteknisissä kysymyksissä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Vuonna 2021 valmistunut kulttuurikasvatussuunnitelma toteutuu museon osalta lapsille ja nuorille tarjottavan museopedagogisen toiminnan kautta, joihin lukeutuvat esimerkiksi museossa järjestettävät aikamatkat.

EKTA-rakennuksen yhteyteen rakennettavan uuden taidemuseorakennuksen toiminnan käynnistäminen ja liittäminen osaksi kaupungin museotoimea on museon suurimpia tehtäviä vuodelle 2022.

Kestävä kehitys on osa kaupungin strategiaa ja on myös painopisteenä sivistystoimen sektorilla. Museo jatkaa jätteiden jaottelua ja materiaalikierrätystä toimipisteissä ja se otetaan huomioon myös uuden taidemuseon osalta. Museon näyttelytoiminnassa kestävän kehityksen teemat nostetaan myös vahvasti esiin luontoa ja ilmastoa käsittelevissä näyttelyissä.

Osana sivistystoimen tavoitetta parantaa osastojen infrastruktuuria tehdään museossa uudistuksia IT-infrastruktuurin osalta sekä myös kehitetään tilojen käyttöä Kokoelmakeskus Leirassa.

Sivistystoimiala valmistautuu sekä sopeuttamaan että mitoittamaan toimintansa hyvinvointialueen tuomiin muutoksiin.

Keskeistä:

- Yhtenäinen oppimispolku
- Henkilöstön ja opiskelijoiden/asukkaiden hyvinvointi
- Kestävä kehitys

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Länsi-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo toimittaa tehtävänsä kaudella 2020–2022.	Museo jatkaa toimintaansa alueellisena vastuumuseona vuonna 2022. Museo hakee jatkon vastuumuseon tehtävään seuraavalle kaudelle 2023-2026.
	Kokoelmakeskus Leiran kehittämistä jatketaan.	Leirassa parannetaan asiakas- ja kokoelmatiloja opastustoiminnalle sopivaksi.

Museot
Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Vastuhenkilö: Museonjohtaja Lassi Patokorpi/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

	Uuden taidemuseon perustaminen ja operatiivinen käynnistäminen.	Uuden taidemuseon toiminta aloitetaan osana Raaseporin museota.
	Tarjotaan museopedagogista toimintaa lapsille, nuorille ja vanhuksille mm. aikamatkojen kautta.	Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan aikamatkoina lapsille näyttelyiden yhteydessä sekä kiertävän matkalaukun avulla vanhuksille.
	Kestävän kehityksen teemoja nostetaan esiin museon näyttelytoiminnassa.	EKTA:ssa toteutetaan luontoaiheinen näyttely.
	Tietojärjestelmien päivitys.	Museo hankkii kokoelmien ja kulttuuriympäristön hoitoon valtakunnallisessa suunnitelmassa vaadittavat järjestelmät.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa kehitetään hyvinvointialueiden tuomien muutosten mukaisesti.

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Osasto on suuri, vahva ja tärkeä toimija kaupungin ennalta ehkäisevässä hyvinvointityössä ja aktiivinen yhteistyökumppani uuden hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluissa.	Toimivat yhteistyömallit on rakennettu yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa ja ne ovat käytössä onnistuneen ennaltaehkäisevän hyvinvointityön varmistamiseksi.

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Näyttelyt, pysyvät	7	7	4	4	5	5
Erikoisnäyttelyt	4	3	5	5	5	5
Näyttelykävijät yhteensä	12 742	10 000	25 000	25 000	50 000	50 000
Lausunnot yhteensä	350	300	300	300	300	300

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	9,9	11,4	10,4	11,5	13,2	13,2
Yhteensä	9,9	11,4	10,4	11,5	13,2	13,2

Museot

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Museonjohtaja Lassi Patokorpi/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	57 523	81 000	281 700	281 700	630 000	630 000
Henkilöstökulut	-697 483	-690 620	-662 827	-664 800		
Ostopalvelut	-121 989	-142 560	-379 480	-379 480		
Aineet ja tavarat	-35 060	-31 090	-80 720	-80 720		
Avustukset						
Muut kulut	-331 431	-331 830	-422 410	-422 410		
Toimintakulut	-1 185 963	-1 196 100	-1 545 437	-1 547 410	-1 822 000	-1 852 000
Toimintakate	-1 128 440	-1 115 100	-1 263 737	-1 265 710	-1 192 000	-1 222 000
Muutos TA 2022-TA 2021		-1,2 %	13,3 %	13,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	0					
Sisäiset kulut	-361 314	-356 970	-477 260	-477 260	-648 000	-651 000

Kirjastot

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Toimintakuvaus

Kirjastotoiminta muotoutuu kirjastolain mukaan, jonka tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Yhtenäinen oppimispolku on yksi sivistysalan kahdesta laaja-alaisesta painopistealueesta vielä vuoden 2022 talousarviossa.

Yhtenäinen oppimispolku tarkoittaa yhteistä käsitystä hoidosta, kasvatuksesta, kasvusta ja oppimisesta kaikkien ikäryhmien kohdalla. Kirjaston näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että kaikille lapsille tulee tarjota samat tiedot sekä pääsyn kirjaston resursseihin. Vuoden 2022 tavoitteena on, että kaikki ensimmäisen vuosiluokan oppilaat käyvät kirjastossa ensimmäisen kouluvuotensa aikana tutustumassa kirjaston toimintaan. Tavoite oli sama vuonna 2021, mutta sitä ei voitu toteuttaa toiminnan ollessa koronan vuoksi rajoitettua suuren osaa vuodesta.

Raaseporin kulttuurikasvatussuunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnassa kesäkuussa 2021, ja täytäntöönpano aloitettiin syksyllä 2021. Kirjastojen osalta tämä tarkoittaa ensimmäisen vuosiluokan vierailun lisäksi myös ohjelmaa leikki-ikäisille sekä neljännen ja seitsemännen vuosiluokan oppilaille.

Henkilökunnan sekä oppilaiden/asukkaiden hyvinvointi on toinen sivistystoimialan yhteinen painopistealue. Kirjastotoiminta itsessään lisää sitä käyttävien henkilöiden hyvinvointia, ja siksi vuonna 2022 käytännön toimenpiteissä keskitytään henkilökunnan hyvinvoinnin lisäämiseen. Koska kirjaston henkilökunta vuoteen 2020 verrattuna väheni yhdellä henkilötyövuodella (16,4 htv:sta 15,4 htv:een) ja aineistomäärärahaa samana vuonna supistettiin 38 %:lla, tämä tarkoittaa, että työtehtävät ovat muuttuneet osalla henkilökunnasta toimipisteiden lukumäärän säilyessä ennallaan. Osaamiskartoitus sekä työtehtävien kartoitus ja uudelleenjärjestely jatkuvat vuonna 2022, jotta kaikilla olisi toiminnan kannalta optimaaliset työtehtävät.

Kestävän kehityksen saralla kirjastot panostavat vuonna 2022 aiheeseen liittyvien teemanäyttelyiden järjestämiseen ja tietoisuuden lisäämiseen sekä asiakkaidensa tiedottamiseen siitä, mitä kestävä kehitys on ja miten yksittäinen henkilö voi myötävaikuttaa siihen. Näyttelyiden lisäksi suunnitellaan teemaan liittyviä ohjelmia ja työpajoja sekä panostetaan kestävää kehitystä käsittelevän kirjallisuuden hankkimiseen.

Karjaan kirjaston uudet tilat valmistuvat kesällä 2022 ja toiminta siirtyy niihin.

Mustion sivukirjasto on ollut suljettuna syksystä 2019, jolloin toimipiste purettiin, ja kirjasto avaa ovensa uudelleen uusissa tiloissa syksyllä 2022.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023-2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa kehitetään hyvinvointialueiden tuomien muutosten mukaisesti.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Strategian toimeenpano Henkilökunnan fyysinen ja henkinen hyvinvointi	Osaamiskartoitus tehty

Kirjastot

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

	Strategian toimeenpano Yhtenäinen oppimispolku	Kaikilla oppilailla on kirjastokortti päästessään ensimmäiseltä tai toiselta luokalta
	Strategian toimeenpano Kestävä kehitys	5 kestävää kehitystä käsittelevää teemanäyttelyä ja 8 kestävää kehitystä käsittelevää ohjelmaa/työpajaa
	Karjaan kirjasto muuttaa uusiin tiloihin	Karjaan kirjasto toimii uusissa tiloissa
	Mustion sivukirjasto muuttaa uusiin tiloihin	Mustion sivukirjasto toimii uusissa tiloissa

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen muutokset huomioiden.	Toimintaympäristön muutokset on huomioitu kehitystyössä.

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Aukiolotunnit	7 530	9 300	10 300	10 300	10 300	10 300
Fyysiset vierailut	119 655	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Verkkokäynnit	25 198	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Hankinta	8 959	6 100	6 100	6 100	6 100	6 100
Lainat	233 310	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	16,4	16,4	15,4	16,4	16,4	16,4
Yhteensä	16,4	16,4	15,4	16,4	16,4	16,4

Kirjastot

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	23 842	31 000	28 000	53 000	53 000	53 000
Henkilöstökulut	-663 770	-673 490	-688 230	-740 270		
Ostopalvelut	-197 971	-176 970	-179 880	-184 880		
Aineet ja tavarat	-223 803	-150 500	-153 500	-153 500		
Avustukset						
Muut kulut	-428 077	-417 640	-411 300	-411 300		
Toimintakulut	-1 513 621	-1 418 600	-1 432 910	-1 489 950	-1 538 000	-1 564 000
Toimintakate	-1 489 779	-1 387 600	-1 404 910	-1 436 950	-1 485 000	-1 511 000
Muutos TA 2022-TA 2021		-6,9 %	1,2 %	3,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	5 395	10 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Sisäiset kulut	-550 839	-508 920	-481 320	-481 320	-514 000	-518 000

Vapaa-aika

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

**Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapääällikkö Fredrika Åkerö, Kulttuuripääällikkö Lotta Lerviks
/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman**

Toimintakuvaus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vastaa kaupungin urheilusta, liikunnasta, nuorisotoiminnasta, kulttuuritoiminnasta, kirjastotoiminnasta ja museotoiminnasta.

Vapaa-aikaosasto tarjoaa mielekästä vapaa-ajan toimintaa kaikille asukkaille ja lisää Raaseporin viihtyisyyttä ja hyvinvointia.

Osasto tukee kaupungissa vaikuttavia liikunta-, nuoriso- ja kulttuuriyhdistyksiä ja -järjestöjä. Avustustoiminnalla tuetaan myös yhdistysten ja asukkaiden omaa osallistumista. Kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut etsivät aktiivisesti yhteistyömahdollisuuksia ja toimivia yhteistyöratkaisuja yhdistyksien ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

Liikuntapalvelut tarjoavat ja valvovat monipuolista toimintaa painottaen uimaopetusta ja ohjattua toimintaa Tammisaaren uimahallissa sekä huolehtivat kaupungin liikuntaneuvonnasta henkilöille, joilla on kohonnut terveysriski.

Vapaa-aikaosasto jakaa liikuntapaikkojen käyttövuorot ja ylläpitää niiden varausjärjestelmää. Tekninen toimiala huolehtii liikuntapaikkojen huollosta ja ylläpidosta yhdessä vapaa-aikaosaston kanssa.

Raaseporin nuorisotoiminta on ehkäisevää ja terveyttä edistävää, ja se pyrkii tarjoamaan nuorille mielenkiintoista ja päihteetöntä toimintaa. Nuorisotoiminta tarjoaa palveluita kuten erityisnuorisotyötä, nuorisotalotoimintaa, pienryhmätoimintaa, retkiä ja koulujen välituntitoimintaa. Päihteiden käyttöä ennaltaehkäiseviä oppitunteja järjestetään kaikille vuosiluokkien 5–8 oppilaille.

Kulttuuripalvelut on pitkän aikavälin investointi kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin hyväksi. Kulttuuritoimen tehtävänä on tarjota kaupungin asukkaille yhtäläiset kulttuuritoiminnan edellytykset sekä aktiivinen ja mielekäs vapaa-aika.

Julkisten tilojen viihtyisyyttä parannetaan taiteen avulla. Kulttuuripalvelut ylläpitävät kaupungin taiderekisteriä ja ostaa taidetta kokoelmaan. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmalla luodaan tasa-arvoiset edellytykset lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Hoidon terveyttä edistävällä toiminnalla kulttuuripalvelut tavoittavat myös vanhemman väestön. Kulttuuripalvelut järjestävät tai auttavat järjestämään seuraavat suuremmat yleisötapahtumat: Bokkalaset, Tammisaaren kesäkonsertit, Kirjakekkerit sekä itsenäisyyspäivän juhla. Kulttuuripalvelut tekevät yhteistyötä yhdistyksien ja kulttuuritoimijoiden kanssa ja ohjaavat niitä tukeakseen mm. hankesuunnittelussa ja varainhankinnassa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalveluiden toiminnan tavoitteena on vahvistaa Raaseporin sosiaalista pääomaa, lisätä asukkaiden sitoutumista lähiyhteisöönsä ja lisätä heidän hyvinvointiaan. Toiminnassa on matala kynnys, ja ne ovat esteettömiä ja pyrkivät tarjoamaan erilaisia elämyksiä ja mahdollisuuksia kaikille yhteiskunnan ryhmille sekä luomaan toimintaedellytykset monipuoliselle yhdistyselämälle. Tämä puolestaan lisää turvallisuutta ja tasa-arvoa. Erityisesti koronapandemian jälkeen ihmisten on saatava olla yhdessä ja kokea, tuntea yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta.

Painopisteet:

- Yhtenäinen oppimispolku
- Henkilöstön ja asukkaiden hyvinvointi
- Kestävä kehitys

Kulttuuritoiminta keskittyy vuoden aikana kaupungissa käyttöön otettuun kulttuurikasvatussuunnitelmaan, joka on voimassa ensimmäisen kokonaisen vuoden. Uuden Fokuksen toiminta käynnistyy ja prosenttiperiaate otetaan käyttöön kaupungin toiminnassa.

Vapaa-aika

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

**Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Fredrika Åkerö, Kulttuuripäällikkö Lotta Lerviks
/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman**

Liikuntatoiminnan liikuntaneuvonta, joka on osa kaupungin terveyttä edistäviä palveluita ja tarjolla kaikille kohonneiden terveysriskien asukkaille, siirtyy luontevaksi osaksi kaupungin hyvinvointipalveluja kolmen vuoden hankeperusteisen toiminnan jälkeen.

Nuorisotoiminta kehittää edelleen päihteiden käyttöä ennaltaehkäisevää työtä koulussa toisena peräkkäisenä vuotena sekä lisää koulun nuorisotyötä niin paljon kuin resurssit sallivat koronapandemian vaikutusten lieventämiseksi nuorten keskuudessa.

Yhteistyötä kaupungin nuorisovaltuuston kanssa vahvistetaan edelleen vapaa-aikapäällikön toimiessa ohjaajana.

Sivistyksen toimintaa valmistellaan, sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaan.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimi panostaa sosiaaliseen, kestäväan kehitykseen ennaltaehkäisevällä toiminnalla, terveyden edistämällä ja mielekkäällä vapaa-ajalla. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen vuoksi tämä työ on yhä tärkeämpää. Antoisaa vapaa-ajan harrastus lisää hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Valmistellaan ja sopeutetaan toimintaa hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti	Toiminnassa on varauduttu ja sitä on sopeutettu hyvinvointialueen aiheuttamiin muuttuneisiin tarpeisiin.
	Strategian toimenpideohjelman toteuttaminen Henkilöstön ja asukkaiden hyvinvointi	
	Liikuntaneuvonta kuuluu nyt kaupungin liikuntatoimintaan osana kaupungin hyvinvointipalvelua. Toimintaa kehitetään ja arvioidaan vuosittain.	Laadittujen tunnuslukujen seuranta. Tavoitteena on 100 kirjattua asiakasta vuodessa. Yhteistyökokouksia järjestetään säännöllisesti noin kerran vuodessa monialaisen työryhmän kanssa.
	Sosiaali- ja terveysalan kanssa hoitoon rakennetaan toimiva kulttuurin yhteistyömalli vuoden 2022 aikana sen varmistamiseksi, että yhteistyö jatkuu vuoden 2023 jälkeen.	Yhteistyömalli kehitetty
	Yleisötilaisuuksien, kulttuuritapaamisten ja kulttuuritoimijoiden ohjauksen jatkuvaa toimintaa kehitetään ja arvioidaan vuosittain.	Laadittujen tunnuslukujen seuranta. Tavoitteena 215 ohjelmapistettä / 13 000 kävijää
	Käynnistetään uuden Fokuksen toiminta ja yhdistetään Galleria Fokuksen näyttelytoiminta Galleria Perspektiivin näyttelyihin.	Kulttuuripalveluiden tapahtumat ja näyttelyt toimivat uudessa Fokuksessa tarkoituksenmukaisesti. Laadittujen tunnuslukujen seuranta. Tavoitteena on 16 näyttelyä / 5 000 kävijää yhteensä molemmille gallerioille ensimmäisen vuoden aikana.

Vapaa-aika

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

**Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Fredrika Åkerö, Kulttuuripäällikkö Lotta Lerviks
/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman**

	Urheiluryhmistä, joilla ei ole pääsyä tai joilla on vaikeaa päästä sisätiloihin tällä hetkellä, tehdään kartoitus.	Kartoitus on tehty huhtikuuhun 2022 mennessä.
	Yhtenäinen oppimispolku	
	Erytisnuorisotyö osallistuu aktiivisesti ehkäisevän päihdetyön mallin rakentamiseen kouluissa.	Kaikki vuosiluokkien 5–8 oppilaat osallistuvat samaan ehkäisevään päihdetyöhön lukuvuosina 2021–2022 ja 2022–2023.
	Tammisaaren uimahallissa taataan laadukas uimaopetus kaupungin kouluille.	Kaikki oppilaat saavat 30 tuntia uimaopetusta peruskoulussa, vierailut jakautuvat seuraavasti: vuosiluokat 1–2: 5 kertaa/vuosi, lk 3–4: 4 k/v., lk 5–6: 3 k/v., lk 7–9: 2 k/v.
	Kulttuurikasvatussuunnitelman toimeenpano toteutetaan kaikissa yksiköissä.	Tavoitteena on, että kaikki päiväkodit ja koulut ottavat suunnitelman käyttöön ja että kaikki sivistyksen yksiköt toimittavat suunnitelmassa määritellyt ohjelmakohteet.
	Kestävä kehitys	
	Kaupunkikuvaa kehitetään pitkällä aikavälillä kulttuurisuunnittelun avulla kaupungin asukkaiden viihtyisyyden ja osallistumisen lisäämiseksi.	Yksi hanke toteutettu prosenttiperiaatteen mukaisesti.
	Kaupungin uimahalli on kunnostettava, ja käyttäjät osallistetaan suunnitteluun toiminnan ja kiinteistön kestäväksi kehittämiseksi.	Käyttäjille tehdään vuonna 2022 kysely uimahallin palveluiden kehittämiseksi, ja tulos sisältyy perusparannuksen suunnittelutyöhön.
	Selvitetään mahdollisuudet ottaa Djupbäckenin vanha puhdistamo skeittauskäyttöön.	Laadittu selvitys ja käyttöönotto, jos edellytykset ovat olemassa.

Sitovat tavoitteet 2023-2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Osasto on suuri, vahva ja tärkeä toimija kaupungin ennalta ehkäisevässä hyvinvointityössä ja aktiivinen yhteistyökumppani uuden hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimissa.	Toimivat yhteistyömallit on rakennettu yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa ja ne ovat käytössä onnistuneen ennaltaehkäisevän hyvinvointityön varmistamiseksi.

Vapaa-aika
Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
**Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Fredrika Åkerö, Kulttuuripäällikkö Lotta Lerviks
/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman**
Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Uimahallikäynnit/vuosi	52 926	97 000	97 000	97 000	97 000	97 000
Uimaopetus kouluille/osallistujamäärä per vuosi	2 557	7 200	7 200	7 200	7 200	7 200
Nuorisotalojen käynnit/vuosi	6 964	14 500	14 500	14 500	14 500	14 500
Ohjattu toiminta/osallistujat (vesitoiminnot, kuntosali, ei kouluja)	11 549	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000
Ohjattu nuorisotoiminta/osallistujat	1 739	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Erytysnuorisotoiminta/ osallistujien määrä per vuosi	145	100	100	100	100	100
Kulttuurielämykset hoidossa / kävijämäärä			300	300	300	300
Kulttuurielämykset hoidossa / ohjelmakohtien määrä			15	15	15	15
Yleisötilaisuudet / kävijämäärä			13 000	13 000	13 000	13 000
Yleisötilaisuudet / ohjelmakohtien määrä			300	300	300	300
Näyttelyt / kävijämäärä			5 000	5 000	5 000	5 000
Näyttelyt / näyttelyjen määrä			16	16	16	16
Kulttuurikasvatussuunnitelma / osallistuvien oppilaiden määrä			5 700	5 700	5 700	5 700
Kulttuurikasvatussuunnitelma / ohjelmakohtien määrä			380	380	380	380
Kulttuuripalvelujen Facebook-sivut / seuraajien määrä			3 800	3 800	3 800	3 800

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nuorisotoiminta	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
Liikuntatoiminta	13,7	13,7	8,7	9,1	9,1	9,1
Kulttuuri	0,0	0,0	0,0	3,0	3,0	3,0
Yhteensä	21,0	21,0	16,0	19,4	19,4	19,4

Vapaa-aika

Luottamuselin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Fredrika Åkerö, Kulttuuripäällikkö Lotta Lerviks
/Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	520 975	410 500	933 830	933 830	933 830	933 830
Henkilöstökulut	-893 882	-612 100	-1 007 685	-1 045 560		
Ostopalvelut	-699 137	-763 410	-919 920	-919 920		
Aineet ja tavarat	-219 990	-28 520	-49 950	-49 950		
Avustukset	-130 810	-160 000	-287 000	-297 000		
Muut kulut	-862 022	-1 674 720	-1 815 610	-1 815 610		
Toimintakulut	-2 805 842	-3 238 750	-4 080 165	-4 128 040	-4 181 000	-4 219 000
Toimintakate	-2 284 867	-2 828 250	-3 146 335	-3 194 210	-3 247 170	-3 285 170
Muutos TA 2022-TA 2021		23,8 %	11,2 %	12,9 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	221 990	312 000	376 830	376 830	376 830	376 830
Sisäiset kulut	-1 334 479	-2 343 930	-2 472 460	-2 472 460	-2 507 000	-2 514 000

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

Perustietoa sektorista

Tekninen toimiala on valtuustotasolla jaettu kahdeksaan sitovuustasoon: (valtuuston sitovuustasot) 1) Hallinto 2) Yhdyskuntatekniikka 3) Mittaus ja kiinteistönmuodostus 4) Kaavoitus 5) Rakentaminen ja ympäristö 6) Tilahallinto 7) Siivous ja ruokahuolto 8) Jätelautakunta.

Tekniseen toimiala käsittää seuraavat toimintaosastot: 1) Hallinto 2) Yhdyskuntatekniikka 3) Kaavoitus ja ympäristö 4) Tilahallinto ja 5) Jätelautakunta

Tekninen lautakunta vastaa koko toimialan toiminnoista, talousarviosta sekä henkilökunnasta lukuun ottamatta rakennus- ja ympäristöviranomaistoimintaa sekä kaavoitustoimintaa. Kaavoituslautakunta on asiantuntijalautakunta kaavoituskysymyksissä, ympäristö- ja rakennuslautakunta hoitaa rakennus- ja ympäristöluvut ja Uudenmaan jätelautakunta on 12 Uudenmaan kunnan jäteviranomaislautakunta. Kaavoituslautakunta sekä ympäristö- ja rakennuslautakunta käsittelevät toiminta-alueensa talousarvion.

Pääasialliset tehtävät:

- Edistää Raaseporin kaupungin kasvua ja viihtyisyyttä
- Vastata maapolitiikasta, kiinteistöjen myynnistä ja aluesuunnittelusta
- Vastata yleisten alueiden hoidosta ja kunnossapidosta
- Edistää ja ylläpitää turvallista infrastruktuuria ja hyviä liikenneyhteyksiä
- Koordinoida investointien suunnittelua ja toteutusta yhdessä muiden toimialojen kanssa
- Vastata kaupungin rakennetun kiinteistökannan/toimitilojen kunnossapidosta ja kiinteistöstrategian toimeenpanosta
- Vastata kaupungin ruokahuollon- ja siivouspalveluiden tuottamisesta toimialojen tarpeiden mukaan.
- Vastata viranomaistoiminnasta, rakennusvalvonta ja ympäristöyksikkö osana toimialaa

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022

- Teknisen toimialan päämäärät;
  - kuntalaisten eduksi; tavoitteena tyytyväinen asiakas
  - muiden toimialojen kanssa; tavoitteena tyytyväinen tilaaja
  - toimialan sisäisesti; tavoitteena toimivat sisäiset työtavat
- Teknisen toimialan hyvä ja selkeä johtaminen, selkeät toimenkuvaukset ja vastuualueet
- Teknisen toimialan ja kaupungin muiden toimialojen kiinteä yhteistyö
- Taloudellisen tilanteen mukaan mitoitettu motivoitunut ja osaava henkilökunta
- Oikein mitoitettu asiakaspalvelu sekä osastoilla että kaupungin kotisivuilla
- Selkeä kaavoitus, sujuva luvitus sekä tonttien oikea-aikainen markkinointi ja myynti
- Kyky reagoida nopeasti tuleviin tarpeisiin ja kysyntään
- Hankekehitys jatkuvaa, kehitysprojektien tehokas läpivienti
- Hankkeiden toteutuksen aikataulutus ja työvaiheiden suunnittelu
- Kiinteistöstrategian toimeenpano ja toimivat kiinteistönkehitystoimenpiteet
- Hyvä yhteistyö teknisen keskuksen, Raaseporin Veden, Raaseporin Energian ja muiden verkkorakentajien kanssa:
  - Investointien samanaikainen toteuttaminen muiden toimijoiden kanssa, kun se on mahdollista
  - Yhteisten hankintamenettelyjen kehittäminen
- Hyvä yhteistyö alueellisten ja valtion viranomaisten kanssa
- Kansalaiskeskustelu kuntalaisten kanssa kaikessa toiminnassa
- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaineen edistäminen
- Uuden organisaattiorakenteen luominen kaupungille

Tammiharjun alue on keskeisessä roolissa kaupungin hallinnon sijoittumisen suhteen uuden kaupungintalon siirryttyä Tammiharjun alueella. Alueen 16 rakennuksen käyttöä tehostetaan osana palveluverkon tarkastelua keskittämällä

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

---

kaupungin toimintoja alueelle. Tammiharjun alueen kehittäminen ns. hallintokeskittymäksi on tulevien toimintavuosien haaste! Alueelle on tarkoituksenmukaista keskittää kunnallisia- ja palvelutoimintoja, pelkästään jo kiinteistökannan tehokkaan käyttöasteen ja yleisten palveluiden parantamiseksi keskitetysti samalle alueelle. Tammiharjun alueen asemakaava tulee saada hyväksytyä vuoden 2022 aikana.

Kaupungin kiinteistöjen sisäinen pääomavuokra vastaa yleisesti kunnissa käytössä olevaa käypää tasoa. Maakuntahallinnon- ja mahdolliset sote-toimintojen muutokset edellyttävät, että kaupungin kiinteistöjen (ulkoinen) vuokrataso on oikea. Talousarviossa 2022 noudatettu sisäisen pääomavuokran määrittäminen vastaa maakunnan tilakeskuksen laskentamallia- ja periaatteita. Määrättyjen tekniseen toimialaan kuuluvien tehtävien (mm kiinteistöhoito ja siivous) siirtyminen hyvinvointialueen hallintaan erikseen sovittavan toimintamallin mukaisesti saattaa tulla kyseeseen vuoden 2022 aikana ja toimintamuutos pyritään sopeuttamaan toimialan toiminnassa.

Kaavoitusohjelma ja rakentamisen toteutussuunnitelmat päivitetään vastaamaan ajankohtaista tarvetta. Tonttimaan kaavoittaminen yritystoiminnalle on painopisteenä toimintavuonna 2022. Karjaan ja Tammisaaren välinen yleiskaava vahvistuessaan edesauttaa työpaikka-alueiden asemakaavoittamista, lisäksi Skogbyn ja Horsbäckin alueita kehitetään. Legin alueen kehittämisen edellytykset ovat suotuisat, kun alueen liikennejärjestelyt saadaan ratkaistua vuoteen 2022 mennessä. Edelliset vuosien kokemusten mukaan pääpaino tontinmuodostuksessa (kaavoituksessa) tulee olla omakotitalotonttivarannon kasvattaminen Tammisaarella ja Karjaalla, työpaikka- ja teollisuustonttien kaavoituksessa sekä Tammisaaren ja Karjaa keskustan alueen kerrostalovarannon kasvattamisessa. Vallalla oleva asumisen trendi on, että ihmiset haluavat asua taajamien keskustoissa palveluiden lähellä. Omakotitonttien kysyntä vaikuttaa kasvavan muutaman hiljaisen vuoden jälkeen.

Kaupunginhallitus on asettanut asuntoliittämisen työryhmän käsittelemään asumiseen ja maankäytön kehityskuvan laadintaan koskevia asioita – palveluverkkoselvitys toimii tausta-aineistona. Palveluverkkoselvityksiä päivitetään hankekohtaisesta vastaamaan nykytilannetta. Vuoden 2021 aikana käynnistetty maankäytön kehityskuva perustuu palveluverkkoselvityksen toimeenpanoon ja toimii yleis- ja asemakaavoitusta ohjaavana aineistona. Maankäytön kehityskuva valmistuu vuoden 2022 aikana, toimintavuoden aikana selvitetään edellytykset rakennusjärjestyksen päivityksestä koskien loma-asumiseen liittyvään rakennusten käyttötarkoituksen muutokseen (ympärivuotinen asuminen ja ns makuutilojen rakennusoikeuden tarkennus). Päätös rakennusjärjestyksen päivittämisestä tehdään erillisellä päätöksellä.

Kiinteistönmyynti, sekä rakentamattomat maa-alueet, että rakennukset, on keskitetty mittaus- ja kiinteistönmuodostusosastolle. Myyntiprosessi valmistellaan siten, että kohteen myynnille on päätöstä tehtäessä vaadittavat tiedot, riittävä taustatieto myyntipäätöksen tekoon sekä ostajaehdokkaalle. Saumaton yhteistyö raakamaanhankinnan (maapolitiikka) – kaavoituksen - luvituksen ja kiinteistönmyynnin osalta on tärkeää ja kytkeytyy koko toimialan yhteisiin toiminnallisiin- ja taloudellisiin tavoitteisiin. Kiinteistönmyynnistä saatu myyntivoitto on vuodelle 2022 asetettu 1,0 miljoonaan euroon. Kiinteistöjen myynnistä saadaan sekä suoranaisia myyntituloja sekä toisaalta säästöjä ylläpitokustannuksista ja laskennallinen rakennuksiin liittyvä korjausvelka vähenee kiinteistömässä pienentyessä. Kiinteistömyynnin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet liittyvät käytännössä koko teknisen toimialan toimintaan.

Toimintavuoden 2022 puretaan useita rakennuksia, joiden purkumääräraha varataan käyttömeneistä. (sis tilahallinnon talousarvioesityksessä)

Tavoitteena on, että rakennusvalvonta ja ympäristötoimisto toimivat läheisessä yhteistyössä muun teknisen toimen kanssa ja koko toimiala pyrkii näin hyödyntämään osastojen välisiä synergiaetuja. Rakennusvalvontaviranomaistoimintojen yhteistyöhön varaudutaan Lohjan kaupungin kanssa koskien lvi-asiamiesresurssin jakamisesta.

Katuvalaistuksen omistus ja kunnossapito on siirretty Raaseporin Energian omistukseen, kaupunki ostaa valaistuksen ostopalveluna toimintavuoden 2021 alusta lähtien, ostopalvelun toimintaa ja vaikutuksia seurataan toimintavuoden aikana.

Raasepori toimii Uudenmaan jätelautakunnan isäntäkuntana. Uuden 'Uudenmaan jätelautakunnan' toimintaa on kuvattu tarkemmin kyseisen osaston alla erillisessä kappaleessa.

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

Merkittäviä kehityshakkeita kaupungin kannalta ovat Lepin liikennejärjestelyt (vt 25 ja mt 111 risteysalueella) sekä Hanko-Hyvinkään rataosuuden sähköistys ja turvallisuuden parantaminen. Nämä hankkeet toteutetaan yhteishankkeina Väylä viraston kanssa. Lepin alueen liikennejärjestelyt valmistuvat elokuussa 2022, edellytykset Lepin alueen kaupalliseen kehittämiseen ovat siis olemassa.

Tulevan sopimuskauden sähköhankinta 1.1.2022 alkaen on toteutettu syksyllä 2021. Sähkön hinnat ovat nousseet voimakkaasti syksyllä 2021, mikä vaikuttaa teknisen toimialan talousarvioon. Aiemmassa talousarviokehityksessä ei ole otettu huomioon voimakasta sähkön hinnannousua, jonka arvioidaan johtavan talousarviokehityksen ylittymiseen n. 345 000 eurolla vuonna 2022. Sähkön hinnat voivat muuttua sopimuskauden (4-vuotinen) aikana.

Investoinnit 2022

Investoinnit esitellään talousarvion investointiosassa. Toimintavuoden aikana valmistuu Mustion koulukeskus, Fokus rakennus (kirjasto, musiikkiopista ja kulttuurikeskus) ja loppuvuonna 2022 Kronan taidemuseo.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024

Kaupunki tukee pendelöintiä kehittämällä uutta Karjaan matkakeskuksen (Länsi Uudenmaan keskusasema) aluetta yhdessä muiden maanomistajien ja toimijoiden kanssa. Kaupunki pyrkii vaikuttamaan aktiivisesti siihen, että rautatie- ja maantieteytydet Länsi Uudellamaalla säilyvät ja kehittyvät. Rantaradan palvelutason ylläpitäminen ja kehittäminen on painopisteenä keskusteluissa liittyen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan. Joukkoliikennettä kehitetään junaliikenteeseen tukeutuen, Karjaalla sijaitseva keskusasema tarjoaa hyvät ja toimivat liikenneketjut liikkumismuotojen välillä. Liityntäpysäköintiä on keskitetty kaupungin hallinnoimaksi ja pysäköintimaksuvapaaksi.

Kaupungin vuonna 2016 käynnistetyn ns 'kiinteistöstrategian' mukaisesti (kiinteistöjen salkutus ja sisäinen vuokramenetelmä) realisoidaan tarpeettomat ja kuluja aiheuttavat rakennukset ja omistukset, tavoitteena on vähentää toimitiloja ja keskittää toimintoja kaupungin omistamiin kiinteistöihin. Kaupungin tilatoimintoja tehostetaan ja keskitetään ylläpidettäviin ja kehitettäviin toimitiloihin. Vähentyvän kiinteistömäärän odotetaan tuovan toimenpideohjelman edellyttämiä säästöjä käyttökuluissa. Palveluverkkoselvitys on keskeinen osa kiinteistöstrategiaa, jota toimeenpannaan ja kehitetään edelleen. Maankäytön kehityskuva pohjautuu palveluverkkoselvityksen tavoitteisiin. Kiinteistöstrategiaa, sen toimenpiteitä ja tavoitteita päivitetään tarvittaessa. Palveluverkkoselvityksen mukaisia tehostustoimenpiteitä toimeenpannaan erillisin päätösin ja jo tehdyt päätökset (Kv 8.6.2020 § 60) on huomioitu ja päivitetty talousarviossa. Kiinteistönmyynnin taloudelliset vaikutukset ovat myyntitulot, vähentyneet käyttökustannukset ja ennen kaikkea korjausvelan vähentyminen. Toimialojen toimintaan liittyvät palveluverkkoselvitykset päivitetään tarvittaessa.

Kiinteistönmyynti, sekä rakentamattomat maa-alueet, että rakennukset, odotetaan johtavan kustannussäästöihin toimintakuluissa. Tilahallinnon toimintoja sopeutetaan tilanteen mukaan. Maanhankinta ja kaavoitus takaa sen, että kaupungilla on tarjota toimivia työpaikka- ja asuinalueita. Saumaton yhteistyö raakamaanhankinnan (maapolitiikka) – kaavoituksen - luvituksen ja kiinteistönmyynnin osalta on tärkeää ja kytkeytyy koko toimialan yhteisiin tavoitteisiin.

Ruokahuollon tuotantotilojen perusparantaminen jatkuu vuoden 2022 aikana, toteutus perustuu KH 20.8.2018 § 315 hyväksytyyn ruokahuoltoselvitykseen. Päätökset tulevien vuosien valmistuskeittiöiden ja päätöksen piiriin kuuluvien jakelukeittiöiden saneerauksista tehdään erillisin päätösin. Ns hyvinvointialueeseen liittyvät ratkaisut saattavat vaikuttaa Raaseporin ruokahuoltoon (sairaalan valmistuskeittiön rooli osana valmistuskeittiöverkkoa), näiltä osin seurataan sote päätöksiä.

Siivoustoimintaa ylläpidetään ja kehitetään edelleen. Muutokset kaupungin toiminnoissa huomioidaan ruokahuollon- ja siivouksen palvelutuotannossa

Koko toimialalle keskeiset painopisteet:

- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaineen edistäminen
- Kaupungilla on uusi organisaatorakenne

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

Strategian jalkauttaminen teknisen toimialan tavoitteisiin

Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
Vaikuttavuus ja lobbaus työpaikkojen lisäämiseksi ja kasvuedellytysten mahdollistamiseksi	Toimivat liikennejärjestelyt vt 25:n vaikutusalueella ja raideliikenne (rantarata ja Hangon–Hyvinkään rata) edistävät kaupan ja teollisuuden hankkeiden toteutumista
Lepin, Horsbäckin ja Skogbyn työpaikka-alueiden kehittäminen tarjoaa uusia mahdollisuuksia. Työpaikka-alueiden lisääminen ja liiketoiminnan mahdollistaminen.	Teollisuus- ja liikealueet (Leppi, Malmkulla, Bäljars, Kärrby ja Skogby). Asemakaavoitus vireillä ja valmiiksi saattaminen.
Omakotitonttien kaavoittaminen kaupungin maalle	Omakotitonttivarannon kasvattaminen Tammisaaren, Karjaan ja Mustion alueelle
Kaupungin vuokra-asuntokannan osittainen siirto vuokra-asuntoyhtiölle	Asuntokannan siirrosta tehdään erillinen päätös ja taloudelliset vaikutukset otetaan huomioon vuoden 2023 talousarviossa. Tavoitteena on, että vuokra-asuntojen vuokraus keskitetään kaupungin vuokra-asuntoyhtiöön.
Asuntopoliittiset panostukset keskiössä	Megatrendien ja asumistapojen muutosten seuraaminen Keskeiset asuintontit keskusta-alueilla Maankäytön kehityskuvan laatiminen
Kiinteistöstrategian jatkuva noudattaminen	Toiminnan keskittäminen omiin rakennuksiin. Oikein mitoitettu sisäinen vuokrajärjestelmä, jota voidaan käyttää myös mahdollisessa maakuntaudistuksessa. Tarpeettomista rakennuksista luovutaan
Tekninen toimiala osallistuu palveluverkkoselvityksen toimeenpanoon ja päivittämiseen (palvelutarjonta, koulutus, päiväkodit, perusturva, hallinto jne.). Toimiala varautuu hyvinvointialueen perustamiseen ja määrättyjen toimintojen siirtämiseen hyvinvointialueelle.	Huomioidaan investointi- ja peruskorjausten suunnittelussa. Palveluverkkoselvitysten mukaan laaditaan maankäytön kehityskuva (= suunnitelma), joka toimii yleiskaavoituksen tausta-aineistona. Palveluverkkoselvitystä päivitetään, jotta ajantasainen palveluverkko on käytettävissä esim. hyvinvointialueen toiminnan ja koulu- ja päiväkotihankkeita suunniteltaessa.
Ulkoisen ja sisäisen tiedottaminen	Tekninen toimiala kehittää ulkoista ja sisäistä tiedottamista

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	34 871 425	36 032 570	35 408 270	35 466 710	35 290 900	35 319 920
Henkilöstökulut	-11 243 060	-11 315 930	-11 740 070	-11 824 870		
Ostopalvelut	-7 957 656	-8 665 350	-10 090 350	-10 100 350		
Aineet ja tavarat	-5 887 595	-6 959 090	-6 563 010	-6 569 010		
Avustukset	-226 257	-233 330	-231 990	-231 990		
Muut kulut	-5 624 122	-6 106 860	-5 793 390	-5 845 830		
Toimintakulut	-30 938 691	-33 280 560	-34 418 810	-34 572 050	-32 969 390	-32 980 690
Toimintakate	3 932 734	2 752 010	989 460	894 660	2 321 510	2 339 230
Muutos TA 2022-TA 2021		-30,0 %	-64,0 %	-67,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	26 093 727	27 558 550	27 981 310	28 039 750	21 346 950	21 461 990
Sisäiset kulut	-2 149 157	-2 072 750	-2 140 710	-2 140 710	-2 195 380	-2 217 960

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Hallintopalvelupäällikkö Jens Rosendal

Toimintakuvaus

Osasto vastaa koko toimialan kokonaisvaltaisesta hallinnosta ja tukitoimista sekä toimialan osastojen osastokohtaisesta hallinnosta. Osasto johtaa ja koordinoi taloussuunnittelun ja vastaa toimialan koko talousseurannasta. Osasto vastaa lisäksi toimialarajat ylittävästä yhteistyöstä.

Kanslia vastaa asiakäsittelystä, asiakaspalvelusta, toimialan taloushallinnosta sisältäen laskutuksen ja ostoreskontra, ennusteet ja tilastot sekä controller-toiminnon. Kanslia hoitaa koko toimialan yhteisiä hallinnollisia toimintoja. Muilla osastoilla on omia ja läheisiä kansliatoimintoja varten oma hallinnollinen henkilökunta.

Investointisuunnitteluyksikkö vastaa kaupungin kaikkien toimialojen investoinneista. Tämä merkitsee vastuuta talousarvion laatimisesta sekä kaupungin investointibudjetin koordinoinnista ja täytäntöönpanosta kokonaisuudessaan.

Ajoneuvohallintoyksikkö vastaa kaupungin ajoneuvokannasta. Avustaa ajoneuvojen hankinnoissa, pitää yllä rekisteriä sekä seuraa käyttökustannuksia.

Kaupungin pienvenesatamat hoidetaan nettoyksikkönä osaston alaisuudessa.

Pelastustoimi hoidetaan ostopalveluna Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta / Espoon kaupunki. Osasto hallinnoi toimintaa.

Ympäristöterveydenhuolto

Eteläkärjen ympäristöterveyslautakunta Hangon kaupungissa toimii kunnan terveydensuojeluviranomaisena ja järjestää lakisääteistä eläinlääkäripalvelua. Osasto hallinnoi toimintaa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Henkilöstömäärää mukautetaan jatkuvasti työtehtävien mukaan. Työprosessien jatkuva läpikäynti tehostaa työrutiineja ja tekee työtehtävien jakamisesta optimaalista ja kokonaisvaltaista. Työtehtävien tasainen jakaminen lisää yksittäisen työntekijän sekä työtiimin hyvinvointia.

Pienvenesatamien tehostamissuunnitelma jatkuu ja valmistuu vuoden 2022 aikana. Pienvenesataman toiminnan kokonaisuudistuksen tavoitteena tulee olla toiminnan parantaminen sekä sataman erottaminen varsinaisesta toiminnasta. Tavoitteena voisi olla talouden parantaminen siten, että pienvenesataman tulot kattavat kaikki kustannukset, investoinnit mukaan lukien. Venepaikkojen vuokrausjärjestelmää digitalisoidaan ja sujuvoitetaan asiakkaille. Työ on käynnissä ja siihen vaikuttavat satamarakenteen tulevat muutokset.

Stallörsparkenin ja vierassataman jatkokehittämistä varten pitkän aikavälin tavoitteena on löytää alueelle investointimalli sekä lisätä entisestään alueen houkuttelevuutta ja saavutettavuutta asukkaille ja matkailijoille. Stallörsparkenia kehitetään vierassatamana ja pienvenesataman toimintaa keskitetään Pohjoissatamaan, Ormnäsiin/Metsästäjänmäelle ja Södra vikeniin. Gammelbodaan suunnitellaan pienvenesatamaa, jota hoitaisi ulkopuolinen toimija. Talousarviossa ei ole varattu määräraha vierassataman suunnitteluun.

Pienvenesatamien toiminnan tavoitteena on lisätä venepaikkojen vuokrausastetta. Rakennustyöt etenevät vuonna 2022 Södra Vikenin alueella, jossa vuokrausaste on alhaisin. Tämän vuoksi korvaaville venepaikoille on tarvetta, ja investointitalousarviossa varataan määräraha Ormnäsin/Metsästäjänmäen neljän nykyisen laiturin pidentämiseen. Toimenpiteen myötä vuokrausasteen odotetaan saavuttavan 85 prosentin tavoitteen.

Toimintaa sopeutetaan ja mitoitetaan hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti. Valmisteluihin ja mukautuksiin sisältyy muun muassa arvio sähköautojen kolmen vuoden sopimuskaudesta, joka päättyy syksyllä 2022. Jatkotarve arvioidaan. Vastuu pelastustoimen toiminnasta siirtyy uudelle hyvinvointialueelle, ja muutos otetaan huomioon taloussuunnitelmassa.

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Hallintopalvelupäällikkö Jens Rosendal

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Työtehtävien ja prosessien seurannan ja arvioinnin jatkaminen.

Pienvenesatamien tehostamistyö jatkuu. Tavoitteena on, että tuotot kattavat sekä käyttökustannukset että investoinnit. Jatketaan vierassataman kehittämisen suunnittelua ja varataan määräraha nykyisten laitureiden purkamiseen.

Toimintaa kehitetään hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaan.

Vastuu pelastustoimen toiminnasta on siirtynyt uudelle hyvinvointialueelle.

Sitovat tavoitteet 2022

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Venepaikkojen vuokrauksen lisääminen	85 % venepaikoista vuokrattuna
	Pienvenesatamien tehostamissuunnitelman laatiminen	Hyväksytty suunnitelma
	Investoinnit toteutetaan sovitussa ajassa ja pidetään annetuissa investointimäärärahoissa.	Toteutuva investointitalousarvion osuus
	Arvioidaan yhteiskäyttöön tarkoitettujen sähköautojen tarve	Jatkosta päätetään

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Venepaikkojen vuokrauksen lisääminen	90 % venepaikoista vuokrattuna
	Uuden vierassataman suunnittelu valmistuu	Hyväksytty suunnitelma

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Hallintopalvelupäällikkö Jens Rosendal

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Tekn ltk kokouksia / vuosi	13	11	11	11	11	11
Tekn ltk käsitelyjä asioita	228	200	250	250	250	250
Ostotositteita lkm/v	18 951	20 000	19 000	19 000	19 000	19 000
Tehtyjä laskuja lkm	15 320	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Rekisteröidyt ajoneuvot lkm*	0	170	170	170	135	135
Pienvenesatamat						
Venepaikkojen määrä	843	847	847	857	857	857
Vuokrattujien osuus %	82	85	85	85	90	90
Pelastuslaitos						
Liikenneonnettomuuksia	80	100	100	100	0	0
Rakennuspalojen määrä	18	25	25	25	0	0
Vaaratilanteita rakennukset	11	24	24	24	0	0
Rakennuspalot	0	13	13	13	0	0
Vahingontorjuntatehtävät	166	70	70	70	0	0
Kaikki pelastustoimen tehtävät	601	750	750	750	0	0
Ensihoidon tehtävät	4 619	3 900	3 900	3 900	0	0
Ympäristöterveydenhuolto						
Nettokust. ympäristönterv.huolto	228 114	230 000	230 000	230 000	235 000	240 000
Eläinlääkärihuolto						
Nettokustannukset eläinlääkärihuolto	216 628	245 000	255 000	255 000	260 000	265 000

*uusi mittari 2021

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2 022	2023	2024
Toimisto	5,6	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Investointisuunnitteluyksikkö	2,0	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Ajoneuvohallintayksikkö	0,6	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Pienvenesatamat	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	8,2	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Hallintopalvelupäällikkö Jens Rosendal

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Toimintatuotot	324 852	362 200	410 200	410 200	390 200	390 200
Henkilöstökulut	-542 402	-520 420	-571 520	-573 230		
Ostopalvelut	-2 070 518	-2 504 670	-2 568 830	-2 568 830		
Aineet ja tavarat	-18 225	-19 780	-20 600	-20 600		
Avustukset						
Muut kulut	-38 749	-37 150	-62 140	-62 140		
Toimintakulut	-2 669 895	-3 082 020	-3 223 090	-3 224 800	-1 298 310	-1 309 530
Toimintakate	-2 345 043	-2 719 820	-2 812 890	-2 814 600	-908 110	-919 330
Muutos TA 2022-TA 2021		16,0 %	3,4 %	3,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	45 096	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-68 009	-52 330	-56 000	-56 000	-61 220	-63 240

Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon määräraha siirrettiin hallintoon vuonna 2021, mikä lisäsi ostopalvelujen summaa.

Pelastustoimen määräraha poistuu 1.1.2023, mikä vähentää toimintakuluja.

Yhdyskuntatekniikka

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Yhdyskuntatekniikan päällikkö XX

Toimintakuvaus

Yhdyskuntatekniikan toimialueeseen kuuluvat:

- kadut, tiet ja yleiset alueet, puistot, uimarannat, satamat sekä kaatopaikat ja maankaatopaikat sekä niihin liittyvien investointien toteutukseen osallistuminen
- kaupungin kiinteistöjen lähialueiden hoidon koordinointi osana muuta kunnossapitotoimintaa
- urheilualueiden tekninen hoito ja kunnossapito sivistystoimen tasomäärityksen mukaisesti
- talous- ja puistometsien hoito
- katu- ja kaivuluparekisterin hallinnointi
- teknisen toimen päivystystoimintojen koordinointi
- aktiivinen asiakaspalvelu

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimialueen toiminta sopeutetaan supistetun määrärahan mukaiseksi, mikä vaikuttaa kunnossapidon tasoon ja hankkeisiin konkreettisella tavalla. Resursseista poistunut sekä omaa henkilökuntaa että ostopalveluita. Budjetoinnissa on arvioitu lakisääteiset, kunnallisin päätöksin käynnistetyt sekä osastojen välisin sopimuksin tehtävät työt ja tehty priorisointia. Kunnossapidon tuotantomenetelmiä kuitenkin myös kehitetään ja niiden taloudellisuutta seurataan aktiivisesti.

Osasto on aktiivisesti mukana ELY-keskuksen ja Liikenneviraston alueella käynnistämässä hankkeissa, mm. Hanko-Hyvinkää ratasuunnitelman sekä VT25:n liikennejärjestelyjen kehittämistarpeista nousevien kohteiden toteutussuunnittelussa, mm. Lepin risteys ja Mustion alikulku.

Katuvalaistus on siirtynyt Raaseporin Energian hallintaan, käytölle ja ylläpidolle varataan sopimuksenmukainen määräraha, johon on odotettavissa nousua 15 000 euroa vuodelle 2022. Talvikunnossapidon urakkahinnoissa tapahtui uudelle kaudelle 2018–2022 nousua, johon tulee varautua edelleen, sillä talvikunnossapito on budjetoitu riskirajalla. Sähkön ja polttonesteiden hinnan sekä maanrakennuksen rakennusmateriaalien on arvioitu kallistuvan vuonna 2022. Henkilöstöresurssissa on vuosittain mukana työllistettäviä ja oppisopimustyöntekijöitä.

Vuonna 2022 ajankohtaisia hankintoja ovat mm. talvikunnossapidon seuraavan kauden sopimusurakkahankinta.

Liikenneväylät

Merkittävin yksittäinen kuluerä yhdyskuntateknisessä palvelutuotannossa on liikenneväylien talvikunnossapito. Talven töitä tuotetaan sekä omana tuotantona että ostopalveluina. Toimintaa koordinoidaan sekä päivystystä järjestetään yhteistyössä tilahallinnon kanssa. Talvikunnossapidon urakoinnin yksikkökustannukset ovat kohonneet viime vuosina, mikä aiheuttaa kustannusriskiä lumisina talvina.

Talvikunnossapidon valmiusjärjestelyä supistetaan jo kaudesta 2020–2021 alkaen. Urakoinnin kustannusten kasvaessa ja omana työnä tehtävän kunnossapidon osuuden vähentyessä syntyy lumisina talvina entistä suurempi kustannusriski. Kesäkaudella liikenneväylien hoidossa tuotetaan eri vuodenaikojen mukaiset kunnossapitotyöt omaa ja ostopalveluresurssia yhdistellen ja henkilökunta sekä kaupungin oma konekalusto osallistuu myös investointien toteutukseen.

Maankaatopaikka-alueen ympäristölupia uusitaan 2021 ja 2022 Karjaalla ja Tammisaarella.

Viheralueiden ja puistojen hoito

Puistojen ja viheralueiden kunnossapidossa tehtävänä on ylläpitää Raaseporin miellyttävää kaupunkikuvaa, johon kuuluvat kauniit ja hyvin hoidetut yleiset alueet, puistot ja uimarannat.

Yhdyskuntatekniikka

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Yhdyskuntatekniikan päällikkö XX

Puistohenkilökunta ylläpitää puistoirtaimistoa, konekantaa ja oksii katupuita. Puistojen hoidon työnjohtajat hoitavat myös tiettyjä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviä osana työtehtäviään.

Alueurakoiden ensimmäinen sopimuskausi päättyy 2022 ja arvioinnin pohjalta päätetään tuotantotavan jatkamisesta tai laajentamisesta. Varaudutaan ostopalvelubudjetissa näihin muutoksiin.

Liikunta-alueiden hoito ja kunnossapito

Liikunta-alueiden hoidon kulut syntyvät teknisessä toimessa ja vapaa-aikatoimi varaa vastaavan määrärahan omaan talousarvioonsa.

Liikuntapaikkojen hoidossa on aikaansaatu sopimuskantaa paikallisten yhdistystoimijoiden kanssa. Liikuntapaikkojen, niiden kunnan ja kunnossapitotarpeen sekä kunnossapidon tuotantovaihtoehtojen kartoitusta jatketaan toimintavuonna 2022, erityisesti vuonna 2021 päätettyjen kunnossapidon leikkausten sopeuttamiseksi.

Sopeuttaminen ja tehostaminen

Katujen kunnossapidossa henkilöstövähennyksen myötä kunnossapidon vasteajat pitenevät ja kunnossapidon tasoa lasketaan mm. talvikunnossapidossa. Henkilöresurssi vähenee, mikä vaikuttaa kunnossapidon valvontaan. Koneresurssia vähennetään asteittain.

Säästötoimien kohdistuessa kunnossapitoon, viheralueiden ja puistojen hoidon tasoa lasketaan siinä missä se ei aiheuta kohtuutonta haittaa ja kaupunkialueiden keskustapuistot priorisoidaan. Matalan käyttöasteen omaavien leikkipuistojen ja uimarantojen osalta tehdään kunnossapidon tarvearviointia ja haetaan säästöjä.

Puistohenkilökunnan lumivalmiustoiminta päättyy, sillä kaupungilla ei ole henkilöresurssin karsinnan myötä henkilöitä muodostamaan päivystysrinkiä. Siten lumenluonti- ja liukkauden estotoimenpiteitä sopeutetaan.

Liikunta-alueiden hoidon määräraha laskenut 2021 alkaen ja painotukset tulee suunnitella uudelleen, eli sopeuttaa kunnossapidon työohjelma määrärahan pienenemisen mukaan.

Kunnossapidettävien alueiden ja kohteiden määrä kasvaa hiljalleen, resurssien pienentyessä. Uusia hoidettavia kohteita ovat mm. kevyenliikenteenväyliä (Billnäs-Pumpviken, ratavalli, Harju ja Karjaan asemanseudun pysäköintialueet. Tänä toimintavuonna arvioidaan aktiivisesti talvikunnossapidon tuottavuutta, varautumisen laajuutta suhteessa tarpeeseen sekä työaikajärjestelyjä ajatellen tulevan uuden sopimuskauden suunnittelua. Henkilöstövähennyksien myötä omaa päivystystoimintaa karsitaan edelleen talvikunnossapitokaudesta 2022-2023 alkaen.

Metsätalous

Kaupungin metsiä hoidetaan metsätaloussuunnitelman mukaisesti ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla. Taloudellinen tulos talousmetsien toiminnasta vastannee suurin piirtein vastaavilta yksityisesti omistetuilta metsiltä odotettua tulosta. Talousmetsien hakkuuvolyymit sopeutetaan ehdotukseen metsätaloussuunnitelmaksi suunnittelukaudella. Uuden metsätaloussuunnitelman valmistelu alkaa vuonna 2022 ja valmistuu vuonna 2023. Suunnitelma koskee ajanjaksoa 2024–2033.

Puistometsien hoidossa painotetaan turvallisuutta, esteettisyyttä ja biodiversiteettiä. Toimenpiteet puistometsien hoitosuunnitelman mukaan. Koneellisen hakkuun osuus puistometsissä lisääntyy.

Yhdyskuntatekniikka

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Yhdyskuntatekniikan päällikkö XX

Yksityistiet

Tekninen lautakunta on vuoden 2019 talousarviokäsittelyn yhteydessä linjannut, että yksityisteiden avustusten taso on 370 euroa/km. Raaseporissa on yhteensä 627 km tukikelpoisia yksityisteitä ja vuosittaiset avustukset vuonna 2022 ovat 231 990 euroa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Projektien hallinnan selkeyttäminen, nopeampi läpivienti. Lupaprosessien hallinnan kehittäminen.

Toiminnan painopisteen siirtäminen kunnossapidon toteuttamisesta kunnossapidon ohjaamiseen, sekä vastaavasti investointien ohjaamiseen.

Dynamiikkaa kunnossapidon laatuun. Tärkeimpien keskusta-alueiden viihtyisyyden lisääminen, priorisointipäätökset, työnjohto.

Sähköisen työajan- ja -panoksen seurannan kehittäminen ja hyödyntäminen. Paikkatietoaineiston tuottaminen ja kehittäminen.

Talvikunnossapidon karsiminen, jalkakäytävien kunnallisen hoidon uudelleenarviointi ja karsiminen.

Konekannan ja ajoneuvokannan karsiminen.

Kaupungin alueiden hyödyntäminen markkinoinnissa, tapahtumapaikat ja tapahtumien tukeminen.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kiinteistöjen- ja viheralueiden hoidon alueurakat	Arvioidaan mennyt alueurakkakausi Arvioidaan laajentamistarve Valmistellaan uuden kauden hankinta
	Sähköinen työajan ja työsuoritteiden seuranta	Raporttien aktiivinen hyödyntäminen
	Talvikunnossapidon uuden kauden kehittämiskohteet	Päivystyksen mitoittaminen karsiminen Urakkakilpailutuksen kehityskohteiden määrittely Markkinaa vastaava urakka- ja sopimusmalli
	Liikenneväylien hoidon sesonkiloonteisuus ja resursointi	Työaikapankkijärjestelmän arviointi Kevät-kesäresurssitarpeiden arviointi
	Kaupungin metsiä hoidetaan ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla	Hakkuut suunnitelmien mukaan: Talousmetsät 10 000 m ³ Puistometsät 800 m ³
	Sopeutustoimet Liikenneväylien hoidon sopeuttaminen määrärahaan	Suunnitelmat talvikunnossapidon vähentämisestä, asfalttipintojen, piennarten, tiemerkitöiden ja lähialueiden hoidon tason alentamisesta

Yhdyskuntatekniikka
Luottamuselin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Yhdyskuntatekniikan päällikkö XX

	Sopeutustoimet Liikunta-alueiden hoidon sopeuttaminen määrärahaan	Suunnitellaan liikunta-alueiden hoidon muutoksista vapaa-aikalautakunnan päätösten mukaisesti
	Sopeutustoimet Talvivalmiustoiminnan uudelleenarviointi henkilöresurssin vähenemisen myötä	Suunnitelma valmiustoiminnan edellytyksistä ja priorisoinnista merkittävän henkilöstövähennyksen myötä

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Monipuolisesti tuotetut kunnossapitopalvelut	Aktiivinen tuotantotapojen taloudellisuuden arviointi
	Talvikunnossapidon rakennemuutos	Talvikunnossapidon kauden 2023–2026 suunnittelu ja oman resurssin käytön suunnittelu

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Katuverkosto						
Katuverkoston pituus (km)	252,9	253,5	253,5	253,5	253,5	253,5
Keuyen liikenteen väyläverkoston pituus (km)	54,3	53,3	61,8	61,8	61,8	61,8
Katuverkosto (€/km)***	6 708	8 330	9 256	9 261	9 445	9 649
Yksitystiet, avutukset (€/km)	360	370	370	370	370	370
Valopisteiden määrä (kpl)*	9 600	9 900	9 900	9 900	9 900	9 900
Katuvalaistus (€/valopiste)**	60,30	73,50	95,48	95,48	97,58	99,92
Puistot						
Hoidetut viheralueet (ha)	79,0	79,0	79,0	79,0	79,0	79,0
Hoidetut kävelytiet (km)	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0
Leikkikenttiä (kpl)	36	36	36	36	36	36
Uimarantoja (kpl)	19	19	19	19	19	19
Metsätalous						
Metsäpinta-alaa (ha)	3 384	3 400	3 384	3 384	3 384	3 384
Puistometsää (ha)	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Myytyä puutavara metsä+puisto m ³	12 390	12 000	10 800	10 800	10 800	10 800

* Valaistuspaikat luovutettiin Raaseporin Energia Oy:lle alkaen 1.1.2021

** Summa alkaen 2021 sisältää sähkökustannukset, ylläpidon sekä poistot

*** Summa alkaen 2021 sisältää myös työnjohto- ja ajoneuvoleasingkustannuksia

Yhdyskuntatekniikka
Luottamuselin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Yhdyskuntatekniikan päällikkö XX
Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Yhdyskuntatekniikka, kuukausipalkkalaiset	6,9	6,9	6,80	6,8	6,8	6,8
Liikuntapaikkoja	5,0	5,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Tuntipalkkalaiset, liikenneväylät	8,9	8,9	6,9	6,9	6,9	6,9
Tuntipalkkalaiset, puisto	10,2	10,2	9,2	9,2	9,2	9,2
Tuntipalkkalaiset, metsätalous	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Yhteensä	34,0	33,0	28,90	28,9	28,9	28,9

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	TA-suunnitelma 2024
Toimintatuotot	1 366 102	1 359 660	1 097 410	1 097 410	1 097 410	1 097 410
Henkilöstökulut	-1 557 246	-1 528 840	-1 530 460	-1 535 000		
Ostopalvelut	-1 406 100	-1 861 340	-2 609 820	-2 619 820		
Aineet ja tavarat	-922 548	-858 480	-475 780	-475 780		
Avustukset	-226 257	-232 730	-231 990	-231 990		
Muut kulut	-504 916	-428 210	-440 090	-440 090		
Toimintakulut	-4 617 066	-4 909 600	-5 288 140	-5 302 680	-5 387 690	-5 490 320
Toimintakate	-3 250 964	-3 549 940	-4 190 730	-4 205 270	-4 290 280	-4 392 910
Muutos TA 2021-TA 2020		9,2 %	18,1 %	18,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	380 241	381 360	387 410	387 410	387 410	387 410
Sisäiset kulut	-288 360	-255 560	-262 900	-262 900	-267 620	-269 590

Vuonna 2022 katuvalaistuksen sähkökustannukset ovat osa Raaseporin Energian kanssa tehtyä sopimusta ja kuuluvat ostopalveluihin.

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

Toimintakuvaus

Vastata kaupungin maapolitiikasta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta, mittaustoiminnasta, kiinteistömuodostuksesta ja karttapalvelusta. Tarjota kaavoitukselle riittävä ja tarkoituksenmukainen raakamaavaranto. Suorittaa kiinteistötoimituksia ja pitää kiinteistörekisteriä asemakaavoitetulla alueella. Vastata asemakaavoituksen käynnistämiseksi ja toteuttamiseksi tarvittavien sopimusten ja maankäyttö sopimusten laatimisesta. Laatia karttatuotteita sekä ylläpitää kaupungin kartastoa. Suorittaa maastomittauksia. Vastata maa-alueiden ostosta, rakennettujen ja rakentamattomien kiinteistöjen myynnistä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Vuonna 2022 painotetaan kiinteistöomistuksen jatkuvaa kehittämisestä ja edellytysten luomista yritysten perustamiselle ja asuinrakentamiselle. Yhtenä painopisteenä vuonna 2022 on jatkaa kaupungille turhien rakennusten myyntiä myyntitulojen saamiseksi, saavuttaa säästöjä rakennusten käyttömenoissa sekä vähentää kaupungin vanhojen rakennusten korjausvelkaa. Muita painopisteitä ovat toimialarajat ylittävän yhteistyön tehostaminen toiminnan keskittämiseksi, myydä kiinteistöjä ja vähentää käyttökuluja. Joka kohteesta tehdään erillinen myyntipäätös, jossa tasearvo ja muut tekijät otetaan huomioon. Kiinteistömyynnille asetetun tavoitteen saavuttaminen on haastavaa ja edellyttää, että erityisiä kehityshankkeita voidaan myydä vuosittain. Edellytyksenä on, että kohteet voidaan jalostaa asemakaavoituksella siten, että kaupunki voi tarjota vetovoimaisia tontteja. Kehittämishankkeita 2022 ovat Horsbäckin ja Lepin yritysalueet, Lummekeari, Espinginkuja ja Ollabågen.

Osa kaupungin pientalojen tonttivarannosta sijaitsee vanhoilla asemakaava-alueilla keskusta-alueiden ulkopuolella, joilla kiinnostus rakentamiseen on ollut vähäistä jo vuosia. Samoin suuri osa rivi- ja kerrostalojen tonttivarannosta sijaitsee kauempana keskusta-alueista, eikä niille ole ollut kysyntää pitkään aikaan. Maaperän saneeraustyöt edellyttävät taloudellisia resursseja, mistä aiheutuu investointimääräraharakenteita. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kaatopaikkojen maansaneerauksen varauksesta on jäljellä 157 783,75 euroa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Kiinteistöomistuksen edelleen kehittäminen ja yritysten perustamisen suosiminen. Kiinteistöjen, joita kaupunki ei tarvitse omaan käyttöön, myynnin jatkuva tehostaminen säästöjen saavuttamiseksi, toimialarajat ylittävän yhteistyön edelleen tehostaminen, jotta toimintaa voidaan keskittää, myydä kiinteistöjä ja vähentää käyttökustannuksia. Kiinteistömyynnille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että erityisiä kehityshankkeita voidaan myydä vuosittain. Yksi edellytyksistä on, että kohteita voidaan jalostaa asemakaavoituksella ja investoimalla infraan.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Pyriä lisäämään varsinaisia asuintonttiluovutuksia.	8 luovutettua tonttia/vuosi. 200 000 € myyntiä, vaihtoehtoisesti 10 000 € vuokraa.
	Kiinteistömyynti, myyntisalkun ja epätavallisten kohteiden toteutus. Kiinteistömyynnin prosessien edelleen kehittäminen tilahallinnon kanssa.	1 000 000 euroa myyntivoittoa. Myyntitulot muodostuvat eri kohteista, kehityshankkeista, omasta tonttituotannosta sekä myyntisalkusta.

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

	Raakamaan aktiivinen hankinta ja oman maan kuntoon saattaminen asemakaavoitusta varten.	Maa-alueiden osto 500 000 euroa / vuosi maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Maaperän saneeraus rakennustarkoituksiin.
	Raakamaan hankinta rakentamista varten Karjaan alueella	Maa hankittu
	Rakennusvalvonnan avustaminen kiinteistöverotietojen tarkastushankkeessa	Hankkeen käynnistäminen hankesuunnitelman laatimisella sekä perustutkimusten ja lähtötietojen valmistelevilla töillä.

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Pyriä lisäämään varsinaisia asuintonttiluovutuksia.	8 luovutettua tonttia/vuosi. 200 000 euroa myyntiä, vaihtoehtoisesti 10 000 euroa vuokraa.
	Kiinteistöstrategian implementointi jatkuu ja palveluverkkoselvityksen mukaiset toimenpiteet jatkuvat. Aktiivisia päätöksiä koskien kiinteistömyyntiä.	Poistosalkun lisäys.
	Raakamaan aktiivinen hankinta ja maa-alueiden saneeraus asemakaavoitusta varten.	Maa-alueiden osto 500 000 euroa / vuosi. Maaperän saneeraus rakennustarkoituksiin.
	Myyntikohteiden on muodostuttava tavallisesta kiinteistömyynnistä, kehitysprojektien myynnistä sekä myyntisalkusta tavoitellun tason saavuttamiseksi.	800 000 euroa myyntivoittoa per vuosi.
	Lepin, Horsbäckin ja Skogbyn työpaikka-alueiden kehittäminen. Se tarjoaa työpaikka-alueiden lisääminen ja liiketoiminnan mahdollistaminen.	Teollisuus- ja liikealueet (Leppi, Malmkulla, Bäljars, Kärby ja Skogby) asemakaavoitus valmiiksi saattaminen.
	Omakotitonttien kaavoittaminen kaupungin maalle	Omakotitontivarannon kasvattaminen Tammisaaren, Karjaan ja Mustion alueelle

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Luovutetut tontit (vuokra + myydyt)	22	8	8	8	8	8
Tonttivaranto, pientalotontit	92	96	110	110	110	110
Tonttivaranto, kerrostalotontit	13	12	12	12	12	12
Tonttivaranto, työpaikkatontit	38	38	30	30	30	30
Muodostettuja tontteja, toimitus/muod.lkm	79/24	40/20	40/20	40/20	40/20	40/20
Tontteja tonttijaoissa	39	20	25	25	25	25
Rakennusten merkitseminen	52	40	50	50	50	50
Myydyt rekisteriotteet	739	800	800	800	800	800
Myydyt kartat	768	800	800	800	800	800
Kaupungin maaomaisuus (ha)	5 590	5 780	5 587	5 587	5 587	5 587
Maaomaisuuden bruttotulot (€/ha)	623	563	504	504	458	458
Myyntivoitot käyttöomaisuudesta (€)	1 796 239	1 550 000	1 000 000	1 000 000	800 000	800 000

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mittausosasto, henkilöstö	8,0	8,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Yhteensä	8,0	8,0	7,0	7,0	7,0	7,0

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	3 557 328	3 251 880	2 816 460	2 816 460	2 561 460	2 561 460
Henkilöstökulut	-428 187	-402 220	-413 540	-414 760		
Ostopalvelut	-106 644	-136 860	-140 170	-140 170		
Aineet ja tavarat	-3 575	-5 110	-5 200	-5 200		
Avustukset						
Muut kulut	-54 043	-41 410	-40 740	-40 740		
Toimintakulut	-592 448	-585 600	-599 650	-600 870	-618 320	-633 280
Toimintakate	2 964 880	2 666 280	2 216 810	2 215 590	1 943 140	1 928 180
Muutos TA 2022-TA 2021		-10,1 %	-16,9 %	-16,9 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	736 776	818 880	858 460	858 460	858 460	858 460
Sisäiset kulut	-75 568	-74 630	-72 110	-72 110	-78 310	-80 740

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Toimintakuvaus

Tilahallinto-osastoon kuuluvat kiinteistöhallinto, siivous ja ruokahuolto. Talousarviorakenteessa kiinteistöhallinto muodostaa oman kokonaisuuden ja toisen kokonaisuuden muodostavat siivous ja ruokapalvelut

Tilahallinto vastaa talonrakennusinvestointien teknisestä ja taloudellisesta suunnittelusta sekä hankkeiden organisoinnista ja seurannasta. Tulosalue kehittää ja vastaa keskitetysti kaupungin toiminnan kannalta välttämättömien kiinteistöjen, tekniikan ja pihalueiden käytöstä ja ylläpidosta.

Kiinteistöhallinto vastaa kaupungin 149 rakennuksesta, joiden pinta-ala on 163 220 m², sisältäen leasingkohteet, liikuntarakennukset ja 219 vuokra-asuntoa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Tilahallinnon tavoitteena on yhdessä muiden toimialojen kanssa käyttää niin tehokkaasti kuin mahdollista kaupungin rakennuksia, ylläpitää niitä kiinteistösalkkujaon mukaisesti ja toteuttaa tarkoituksenmukaiset tilat käyttäjille. Myyntiprosessi jatkuu niille rakennuksille, jotka eivät ole optimaalisessa käytössä. Toimintaa ohjaa pitkälti muiden toimialojen tilaukset yksikölle, jossa toimipisteet sijaitsevat.

Sisäisen hinnoittelujärjestelmän avulla tilojen kaupungille aiheuttamat todelliset ja tosiasialliset kustannukset siirtyvät käyttäjälle. Tarkoituksena on, että kustannukset siirtyvät tilojen käyttäjille mahdollisimman oikeudenmukaisesti ja selkeästi. Sisäinen vuokra koostuu käyttövuokrasta, pääomavuokrasta ja maanvuokrasta.

Kiinteistöjen korjausvelan kasvu on merkittävä tuleva kustannus, joka ei suoraan ilmene taseesta, mutta rasittaa kaupungin omaisuutta. Suuri ja osittain ylimitoitettu kiinteistömässä ja vähäiset korjaukseen tarkoitetut talousarviomäärärahat ovat johtaneet merkittävän korjausvelan syntymiseen pitkän ajan kuluessa. Ongelmaa korjataan nyt osin rakentamalla uusi koulukeskus Mustiossa.

Kiinteistömässä korjausvelan hallinta perustuu osittain kiinteistömässä käyttöasteen tehostamiseen. Rakennukset, joiden korjausvelka on suuri ja jotka soveltuvat huonosti aiottuun käyttötarkoitukseen, on poistettava salkunvaihdolla. Tarpeettoman kiinteistömässä poisto tuottaa taloudellista hyötyä myyntivoittona, käyttökustannusten pienenemisenä sekä korjausvelan pienenemisenä, mikä tuo merkittävimmän taloudellisen hyödyn.

Kiinteistöhallinto

Kiinteistönhoidosta vastaa viisi poolia. Kunnossapidon rakenne perustuu kiinteistönhuollon mitoitusohjelmaan. Vuonna 2020 otettiin käyttöön alueurakat Bromarvin ja Tenholan sekä Fiskarin ja Mustion alueella. Tehdään palvelupyyntöjen ja tehdyn työn jatkuva seuranta ja alueurakoiden arviointi vuosina 2021–2022.

Kaikki kaupungin rakennukset on tarkastettu ja asetettu eri salkkuihin kunnosta, käyttötarkoituksesta ja käyttöasteesta riippuen. Salkkuja on seitsemän (7). Salkut on nimetty seuraavasti: kehityssalkku, käytösalkku, korjaussalkku, ylläpitosalkku, poistosalkku, vuokra-asunnot -salkku ja hankintasalkku. Tämä salkkujako on lähtökohtana sille, kuinka rakennus tulee hoitaa ja korjata tulevaisuudessa. Poistosalkussa olevat tyhjät kiinteistöt rasittavat tilahallinnon talousarviota.

Kaupunki on ottanut Ruukin hoitokodin toiminnan haltuunsa 24.5.2021.

Vuonna 2022 on korvamerkitty määräraha sisäilman toimenpiteiden ja selvitysten työohjelmassa. Määrärahavaraus on 0,1 miljoonaa.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Tehostamistoimenpiteet 2022

Vuosittain toistuva rakennusten suurempien käyttö- ja korjausinvestointien lista on osa työohjelmaa, ja se perustuu kiinteistökatselemissa esiin tulleisiin korjaustarpeisiin, käyttäjien toiveisiin ja kaupungin kiinteistöjen pitkän aikavälin suunnitelmiin. Hyväksytyin budjetin mukaista työohjelmaa laadittaessa harkitaan toteutuskokonaisuuksia ja toteutusajkoja muun muassa järkevien kiinteistökohtaisten korjausten tai kaupungin kiinteistömäärälle edullisten teemojen aikaansaamiseksi, jolloin urakoita voidaan kytkä toisiinsa.

Tehostamistoimenpiteenä, jonka pääpaino on energiatehokkuudessa, pyritään uudisrakentamisessa ja kunnostamisessa pinta-alatehokkaisuun ja ilmaston kannalta älykkäisiin ratkaisuihin. Kaupungin strategiaan kuuluu olla hiilineutraali kunta ennen vuotta 2035. Mustion koulukeskuksen toteuttamisen kautta kaupunki näyttää hyvää esimerkkiä ja parantaa huomattavasti hiilitulostaan lakkauttamalla kolme fossiilista polttoainetta käyttävää rakennusta. Mustion koulukeskus valmistuu kesällä 2022, ja suunniteltaessa tulee pyrkiä siihen, että useampi toiminto on yhteinen, esimerkiksi kiinteistöhuolto, siivous ja ruokailu. Tilojen käyttöä tehostetaan niiden yhteiskäytön kautta. Vuoden 2022 talousarviossa on otettu huomioon toiminnan päätyminen Mustion ruotsinkielisessä koulussa, Mustion suomenkielisessä koulussa sekä Mustion liisatussa päiväkodissa.

Pyrkimyksenä on käyttää kaupungin omia rakennuksia niin pitkälle kuin mahdollista. Kaupungin rakennusten toiminnoista on vuonna 2020 tehty palveluverkkoselvitys. Palveluverkkoselvityksessä esitetään eri tehostamisvaihtoehtoja, joissa toimintoja voitaisiin siirtää olemassa olevissa rakennuksissa tai korvata uusilla. Palveluverkkoselvityksiä päivitetään ajankohtaisiin toimintamuutoksiin, esim. sote-kiinteistöt, kouluhankkeet ym. Hyvinvointialueen perustaminen vuoden 2023 aikana vaikuttaa tilahallinnon toimintaan, vuoden 2022 aikana valmistaudutaan tuleviin muutoksiin hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaisesti. Päätökset ns tukitoimintojen organisoimien osalta selvinnee vuoden 2022 aikana.

Vuoden 2022 talousarviossa on huomioitu perhekeskuksen muutto Tammiharjun alueelta ja neuvola Ystadsgårdenista Raaseporintie 5:een. Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta keskitetään Raaseporintie 5:n kivirakennukseen. Muuttokierto aiheuttaa muutostöitä ja mahdollistaa asemakaavamuutoksilla neljän rakennuksen – Tammiharjun alueen O-talon, S-talon ja P-talon sekä Ystadsgårdenin – myynnin.

Mariakodin korjaus valmistuu vuonna 2022.

Uusi Fokus-rakennus valmistuu kesällä 2022 ja on huomioitu sivistystoimialan ja tilahallinnon talousarvioissa. Rakennusaikana 2021–2022 kirjasto ja osa musiikkikoulusta toimivat Grabbegårdenissa.

Kaupungin arkistot ovat hajallaan useissa rakennuksissa. Arkistoselvitys on tehty vuonna 2021 ja eri sijoitusvaihtoehtoja on tutkittu. Tavoitteena on keskittää arkistotoiminta tulevien vuosien aikana Tammiharjun alueelle, jotta voidaan keskittää toimintaa, vähentää vuokrattuja ulkopuolisia tiloja ja luoda kunnollinen loppuarkisto.

Katarinaskolanin peruskorjauksen suunnittelu tapahtuu vuoden 2022 aikana ja rakentaminen on suunniteltu tehtäväksi vuosina 2023–2024. Rakennustyön aikana kaupunki tarvitsee tilapäisiä toimitiloja.

Kaupunki allekirjoitti vuonna 2020 Energiatehokkuussopimuksen (KETS). Kiinteistöissä painopiste on rakennetussa ympäristössä ja fossiilisten lämmönlähteiden lakkauttamisessa.

Sopeutustoimet vuonna 2022

Kiinteistöjen myynnin lisääminen.

Askersin valmistumisen yhteydessä Mustion ruotsin- ja suomenkielisistä kouluista ja Mustion liisatussa päiväkodista voidaan luopua. Tammiharjun alueella sijaitsevien O-talon, S-talon ja P-talon sekä Ystadsgårdenin myynti voidaan aloittaa vuonna 2022, kun toiminta on siirtynyt Raaseporintie 5:een. Myynti edellyttää asemakaavamuutosta sekä erillisiä myyntipäätöksiä. Toimintavuosina 2022-2023 useita rakennuksia ehdotetaan purettaviksi. Rakennukset korvataan uusilla.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Kiinteistöjen ylläpitoon liittyvien ostopalvelujen vähentäminen

Vuoden 2022 kiinteistökunnossapidon käyttötalousarvion tasapainottamiseksi jatketaan aiempien toimintavuosien toimia. Toimenpiteet ovat esimerkiksi rakennusten sisäilman lämpötilan lasku, käyttökorjausten määrärahan kohdistaminen, koneiden ja laitteiden huollon vähentäminen, Tammiharjun alueen sähkökustannusten alentaminen edelleen (aurinkopuisto), vähemmän ulkoisia valvontapalveluita ja kameravalvontaa, vanhoja ajoneuvoja ei vaihdeta uusiin, henkilöstöön liittyviä kustannuksia, kuten työvaatteiden ja oman auton käytöstä aiheutuvia kustannuksia, alennetaan henkilöstön vähentyessä. Sopeutus tehdään taloudellisen kehityksen saavuttamiseksi, mikä tarkoittaa, että korjausvelka nousee, palvelutaso laskee ja käyttäjille koituu seurauksia.

Ulkoisessa omistuksessa olevat tilat

Kaupungilla on toimintaa ulkoisesti vuokratuissa tiloissa. Osana talousarviokäsittelyä käydään läpi ulkoisessa omistuksessa olevien vuokrattujen tilojen käyttöä. Vuokrasopimusten päättyessä toimintaa voidaan osoittaa kaupungin omiin tiloihin.

Kiinteistömassaa on mukautettu myymällä kiinteistöjä, joiden käyttöaste on alhainen. Kiinteistömassaan jäävät korkeassa käytössä olevat rakennukset ja ne rakennukset, joihin kiinteistökunnossapito on kohdistanut voimavarojaan enemmän. Kunnossapito koordinoidaan vain keskeisiin rakennuksiin/käyttösalkeihin, muiden rakennusten kunto heikkenee ja kiinteistöhoidon taso laskee. Leasingsopimuksella olevia rakennuksia hoidetaan leasingsopimusten ja vastuunjakotaulukon mukaisesti. Kiinteistönhoitajien tehtävät keskitetään rakennusten lakisääteisiin rutiinitehtäviin.

Käyttäjille tulee tiedottaa tehokkaasti kiinteistöyksikön resurssien vähenemisestä ja sen vaikutuksista, mikä tulee ottaa huomioon sisäisessä tilauksessa.

Investointihankkeet 2022

Kiinteistöhuollon investointien määrärahavaraus, ks. investointeja koskeva erillinen kappale.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Tilojen käyttöä tehostetaan niiden yhteiskäytön kautta. Tehostamistoimenpiteenä, jonka pääpaino on energiatehokkuudessa, pyritään uudisrakentamisessa ja kunnostamisessa pinta-alatehokkaisiin ja ilmaston kannalta älykkäisiin ratkaisuihin. Kaupungin strategiana on olla hiilineutraali kunta ennen vuotta 2035.

Kaupungilla on useita rakennuksia, joita edelleen lämmitetään ensisijaisesti öljyllä tai suoralla sähköllä. Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaan kuntien rakennuksissa on vuoteen 2024 mennessä luovuttava öljylämmityksestä. Tavoitteena on ensisijaisesti poistaa fossiiliset polttoaineet päälämmitysmuotona ja toissijaisesti hoitaa kuntoon rakennukset, joissa on sähkölämmitys ja suuri kulutus.

Samalla kun etätyö lisääntyy kunnan työntekijöiden keskuudessa, myös nykyisten toimistotilojen tarve vähenee. Kunnallisten kiinteistöjen tulevassa suunnittelussa, muutostöissä tai korjausrakentamisessa tulee ottaa huomioon perinteisten toimistotilojen todellisen tarpeen suuruus.

Sote-uudistusta ja hyvinvointialueiden muodostamista koskeva lainsäädäntö on hyväksytty ja se tulee voimaan asteittain. Muutos vaikuttaa tilahallintoon, ja toimintaa kehitetään hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kiinteistömyynti, myyntisalkun ja epätavallisten kohteiden toteutus. Kiinteistömyynnin prosessien edelleen kehittäminen tilahallinnon kanssa.	1 000 000 euroa myyntivoittoa. Myyntitulot muodostuvat eri kohteista, kehityshankkeista, omasta tonttituotannosta sekä myyntisalkusta.
	Toimialakohtaiset säännölliset seuranta- ja palautekokoukset, joissa painotetaan tietoa sisäisen tuotannon muutoksista	<ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 kertaa vuodessa - oikein sopeutettu palvelutaso - tulevien muutosten esisuunnittelu - talousseuranta - palatutetta toimialoilta/toimialoille
	Otetaan käyttöön hiilidioksidipäästöjä vähentäviä energiatehokkuustoimenpiteitä	Konkreettinen KETS-ohjelman energiantehokkuuden toimenpideohjelma
	Tehostamistoimenpiteiden toteuttaminen hyväksytyin palveluverkkoselvityksen mukaisesti	Tehtyjen päätösten täytäntöönpano, muutoksia toimialojen toiminnassa
	Selvitys kaikkien asuntojen kokoamisesta Raaseporin vuokra-asunnot Oy:n alle (päätös 2021)	Päätösten täytäntöönpano (purkaminen, keskittäminen, myynti)
	Valmistelee ja sopeuttaa toimintaa hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.	Toiminnassa on varauduttu ja sitä on sopeutettu hyvinvointialueen aiheuttamiin muuttuviin tarpeisiin.

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Myyntikohteiden on muodostuttava tavallisesta kiinteistömyynnistä, kehitysprojektien myynnistä sekä myyntisalkusta tavoitellun tason saavuttamiseksi.	800 000 euroa myyntivoittoa per vuosi
	Pyrkii hiilidioksidineutraaliksi ennen vuotta 2035 mennessä.	Parantaa kiinteistöjen CO ₂ -päästöjen tuloksia

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Kiinteistömassa/oma (m ²)	150 548	150 000	147 000	147 000	146 500	146 000
Ulkopuoliset vuokratut tilat (m ²)	12 213	11 946	16 640	16 870	16 870	14 797
Vuokratut tilat (m ²)*	15 730	15 730	15 730	15 730	15 730	19 600
Kiinteistökulut (€/m ² /kk)	5,58	6,02	6,12	6,14	6,18	6,05
Toimintakate (€/m ² /kk)	3,90	3,45	3,24	3,23	3,20	3,26
Poistot (€/m ² /kk)	1,60	1,47	1,59	1,59	1,65	1,71
Kiinteistökulut (€/asukas/kk)	36,02	38,82	39,66	39,83	39,94	39,43

* Sisältää muun muassa Knipnäsän puuntyöstö (660 m²), Lyckebo (528 m²), Fiskarin koulu + iltapäiväkerho (3948 m²), Maaseutumuseo (2100 m²), Sisu-hallit (506 m²), LUS G-talo (716 m²), Sophiakoti (1025,5 m²) Hagakoti (2073 m²), Ruukin hoivakoti (2264 m²), Fokus (808,5 m²), Kronan (970 m²) sekä Labyrintenin päiväkotia (230 m²).

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kuukausipalkkalaiset	28,5	27,5	26,5	23,5	23,5	23,5
Tuntipalkkalaiset	7,0	7,0	5,0	3,5	3,5	3,5
Yhteensä	35,5	34,5	31,5	27,0	27,0	27,0

2021: Yksi henkilötyövuosi (hallimestari) siirretty sivistystoimesta tilahallinnon henkilökuntaan.

2022: Henkilötyövuosien muutokset johtuvat vuonna 2020 toteutetuista yt-neuvotteluista ja vuosien 2021–2022 eläköitymisistä.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	20 217 422	20 482 840	20 150 150	20 202 590	20 160 930	20 160 930
Henkilöstökulut	-1 473 611	-1 480 010	-1 432 010	-1 436 330		
Ostopalvelut	-2 586 154	-2 733 090	-3 073 830	-3 073 830		
Aineet ja tavarat	-3 474 682	-4 001 680	-4 122 290	-4 122 290		
Avustukset						
Muut kulut	-4 370 432	-4 909 250	-4 555 280	-4 607 720		
Toimintakulut	-11 904 879	-13 124 030	-13 183 410	-13 240 170	-13 275 380	-13 106 330
Toimintakate	8 312 543	7 358 810	6 966 740	6 962 420	6 885 550	7 054 600
Muutos TA 2022-TA 2021		-11,5 %	-5,3 %	-5,4 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	16 939 817	17 250 670	17 485 120	17 537 560	13 849 700	13 849 700
Sisäiset kulut	-1 097 042	-1 096 800	-1 131 660	-1 131 660	-1 139 490	-1 143 820

Toimitilahuolto ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Toimintakuvaus

Tilahallinto-osastoon kuuluvat kiinteistöhallinto, siivous ja ruokahuolto. Talousarviorakenteessa kiinteistöhallinta muodostaa oman kokonaisuuden ja toisen kokonaisuuden muodostavat siivous ja ruokapalvelut

Toimitilahuolto

Tilahallinto-osasto vastaa 140 200 m² suuruisen alan siivouksesta. Siivousta ohjaa toiminnan hygieniataso. Toimitilahuollon tuotanto on sidoksissa kiinteistöjen toimintaan ja toimialojen tilauksiin.

Toimitilahuoltotoimintaan sisältyy kaksi eri toimitilahuoltopakettia:

Toimitilahuoltopaketti 1 käsittää siivouspalvelun maanantaista perjantaihin hintaan 22,40 euroa/tunti. Paketti on käytössä kaikissa kouluissa, päiväkodeissa, terveysasemilla, toimistotiloissa ym. Paketti sisältää myös linavaatteiden pesupalvelun ja ruokahuollolle yhteisiä keittiötehtäviä.

Toimitilahuoltopaketti 2 sisältää siivouspalvelun ma-su, eli 7 päivää viikossa. Paketti käsittää pyhäisän, perussiivouksen, kaiken materiaalin kuten roskapussit, wc-käsi-paperit, saippuan, konehuollon, ohjauksen ym. Hinta on 24,50 euroa/tunti. Toimitilahuoltopaketin 2 käyttö on lisääntynyt huomattavasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on lisännyt tilauksiaan. Myös sivistystoimi käyttää toimitilahuoltopakettia 2 toiminnassaan Karjaan urheiluhallissa sekä Tammisaaren uima- ja palloiluhallissa.

Muuton yhteydessä huonekalut erikoispuhdistetaan tukitoimenpiteenä hyvän sisäilman edistämiseksi.

Ruokahuolto

Raaseporin kaupungin ruokahuoltorakenteella on tällä hetkellä 1 keskuskeittiö, 7 valmistuskeittiötä ja 32 erisuuruista jakelukeittiötä, jotka tuottavat vuosittain yhteensä 1 382 980 ruoka-annosta. Lisäksi ostetaan vuosittain HUS Asvialta noin 105 680 annosta. Ruokahuollon päätavoite on valmistaa ravinteikasta ja hyvää ruokaa taloudellisesti edulliseen hintaan, jossa henkilöstökulujen osuus ruokahuoltoyksikön kokonaisbudjetista ei ylitä 50 %:a. Tavoitteena on lisäksi, että keittiöt mahdollisuuksien mukaan käyttävät lähellä tuotettuja raaka-aineita. Raaseporin kaupungilla on toimitussopimus Kuntahankinnat Oy:n kanssa.

Ruokahuoltoyksikkö valmistaa suurimman osan Raaseporin ruoasta omana toimintana. Ruoka ostetaan kuitenkin Hagahemmet-kotiin ja Raaseporin vuodeosastolle HUS Asvialta. Ateriahinnat vaihtelevat aika tavalla, koska ruokahuollon asiakkaita on pikkulapsista vanhuksiin, joilla kaikilla on eri tarpeet ja suositukset ja jotka syövät erisuuruista aterioita eri määriä vuorokaudessa. Tuotantokustannuksista riippumatta sovelletaan samoja ateriahintoja. Tämä merkitsee, että Raaseporissa esiintyviä tuotantokustannusten vaihteluita ei huomioida sisäisessä laskutuksessa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää ateriahinnoista vanhuksille, jotka asuvat kotona, ja syövät kaupungin valmistamia aterioita vanhainkodissa. Nämä hinnat (euro/annos) koskevat aamiainen, ateria sekä iltapala toimintayksikössä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimitilahuolto

Toimitilahuollon painopiste on siivoustyöajan tehostamisessa, eli että siivotaan oikeaan aikaan oikeilla välineillä ja työtavoilla. Mitoittamalla toimitilahuolto oikein pidetään kiinteistöistä huolta ja rakennusmateriaalien elinikä pitenee. Siivousmitoitus on laadittu käyttäjien tarpeiden mukaisesti.

Toimitilahuolto ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Siivouksen tavoitteena on luoda kaupungin tiloihin turvallinen, terveellinen ja viihtyisä ympäristö sekä lisätä ympäristöystävällisten siivousaineiden käyttöä. Tavoitteena on, että 90 % käytettävistä pesuaineista on joutsenmerkittyjä.

Rakenteelliset muutokset vaikuttavat toimitilahuoltoon. Siivouksen mitoitusta päivitetään säännöllisesti ja uusia siivousmitoituksia tehdään vanhustenhuoltoyksiköissä toiminta huomioiden. Mahdolliset epäilyt sisäilmanlaadusta kuormittavat toimitilahuoltoa toiminnallisesti ja taloudellisesti.

Toimitilahuoltoyksikkö sopeuttaa siivousmitoitustaan palveluverkkoselvitystä koskevien päätösten mukaisesti. Uusia vuonna 2022 valmistuvia kiinteistöjä ovat uusi Kulttuuritalo Fokus, Kronanin taidemuseo, Mustion koulukeskus (Askers) ja Ruukin hoitokoti (jo vuoden 2021 aikana). Lisääntyneiden tilausten seurauksena tulee 2,5 uutta henkilötyövuotta.

Toimitilahuollolla on suuria haasteita sopeuttaa toiminta 10 prosentin säästötoimenpiteisiin, jotka otettiin käyttöön talousarviovuonna 2021. Vuonna 2021 on todettu, että aiemmat päätökset olivat kestävämpiä ja että ei voida taata riittävää hygieniatasoa. Vuodeksi 2022 kahden henkilötyövuoden määrärahat on lisätty talousarvioon.

Ruokahuolto

Tavoitteena on valmistaa ravitsevaa ja hyvää ruokaa taloudellisesti edulliseen hintaan, mutta myös poistaa ja vähentää lisäaineita sekä valita ekologisia vaihtoehtoja, kun se on mahdollista. Keskeisiä muutoksia ruokahuollossa toteutetaan kaupunginhallituksen ruokahuoltorakennetta koskevan päätöksen 20.8.2018 § 315 mukaisesti. Mustion koulukeskuksen (Askers) valmistumisen yhteydessä, jakelukeittiöiden määrä vähenee 32: sta 30: een.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ruokahuollon suuntaviivat 3.6.2019 § 67. Ruokajätteet punnitaan päivittäin kaikissa kaupungin kouluissa. Tavoitteena on vähentää ruokajätettä ja jalanjälkeä ympäristössä.

Kasvislounaiden osuus yksikön ruokalistalla on 1–2 viikossa, koska kala- tai puuropäivät luetaan kasvispäiviksi. Tavoitteena on viimeistään kolmen vuoden kuluessa voida tarjota lounailla kasvisvaihtoehto kouluissa. Vähentämällä lihankulutusta vaikutetaan ilmastomuutokseen positiiviseen suuntaan. Raaseporin kaupunki on Hinku-kunta, jonka tavoitteena on vähentää Co2-päästöjä, ja lihankulutus vaikuttaa haitallisesti CO2-päästöihin. Kaupunki allekirjoitti vuonna 2020 energiatehokkuussopimuksen KETS. Tavoitteena on kehittää uusia kasvisruokia ja palautteen perusteella ottaa ne ruokalistoilta ja tehdä täten ympäristöteko. Ekologisia tuotteita käytetään ja tavoitteena on jatkuvasti lisätä kotimaisten ekologisten tuotteiden osuutta.

Kuntahankinnat Oy:n kanssa on tehty raaka-ainesopimukset vuonna 2020. Liha ja lihatuotteet hankittiin erikseen vuoden 2020 hankinnassa samoin kriteerein, jotka koskevat suomalaisia maanviljelijöitä kotieläintuotannossa. Lihapitoisuus prosentteina on määritelty hankinnassa. Puolivalmisteita käytetään pienimuotoisesti.

Ruokahuollon kehittämistoimia koskevan aiemman päätöksen (KH 20.8.2018 § 315) mukaisesti Ekenäs högstadieskola hoidetaan kuntoon vuoden 2022 aikana. Jakelukeittiöiden saneeraukset toteutetaan valmistuskeittiöiden rinnalla ja vuonna 2022 Snappertuna skolan jakelukeittiössä tehdään pienempiä toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen perustaminen vuoden 2023 aikana vaikuttaa tilahallinnon toimintaan, vuoden 2022 aikana valmistaudutaan tuleviin muutoksiin hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaisesti. Päätökset ns tukitoimintojen organisoinnin osalta selvinnee vuoden 2022 aikana.

Toimitilahuolto ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Toimitilahuolto

Uusien työtapojen kehittäminen tähtäimessä parempi sisäilma ja materiaalituntemuksella säilyttää nykyisten pintojen kestävyys hoitamalla niitä oikein. Tavoitteena on myös kehittää ekologisten siivousaineiden käyttöä. Uudet työmenetelmät vaativat lisää resursseja koneiden ja ulkoisten palvelujen erikoistyö- ja erikoisosaamiseen muodossa, mikä on toimitilahuollolle taloudellinen haaste.

Palveluverkkorakenteen muutokset otetaan huomioon toimitilahuollossa.

Ruokahuolto

Kaupunginhallituksen päätöksen 20.8.2018 § 315 mukaan on Tammissaaren alueen nykyiset valmistuskeittiöt sekä jakelukeittiöt saneerattava ja uusittava seuraavan 10-vuotiskauden aikana. Laskelmien mukaan nykyisten valmistuskeittiöiden saneeraus ja uudistus toteutetaan seuraavan aikataulun mukaan; alustavasti Ekenäs högstadieskola 2022, Höjdens skola 2024 ja Seminarieskolan 2026. Lisäksi jakelukeittiöitä saneerataan rinnakkain valmistuskeittiöiden kanssa siten, että jakelulogistiikka on huomioitu uusittujen valmistuskeittiöiden mitoituksessa. Nämä investoinnit ehdotetaan sisältyvän tuleviin investointiehdotuksiin.

Nykyistä keittiörakennetta voidaan palveluverkkoselvityksen perusteella tehostaa erillisillä, yksittäisiä keittiöitä koskevilla päätöksillä. Muutoksia keittiörakenteeseen voivat aiheuttaa muutokset koulu- tai päiväkotirakenteessa sekä mahdolliset tulevat muutokset maakuntahallinnossa, joka koskee ruokahuollon tuotantoa.

Sote-uudistusta ja hyvinvointialueiden muodostamista koskeva lainsäädäntö on hyväksytty ja se tulee voimaan asteittain. Muutos vaikuttaa ruokahuoltoon, ja toimintaa kehitetään hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Uusia työtapoja ja erikoisosaamista otetaan käyttöön toimitilahuollossa sisäilman parantamiseksi.	5 %:ia henkilöstöstä koulutetaan käyttämään uusia menetelmiä erikoissiivouksissa
	Tehostuminen lisääntyneen yhteistyön myötä, toimitilahuollon ja ruokahuollon välillä keskeisissä toimipisteissä.	Henkilöstömitoituksen tehostaminen
	Ruokajäte punnitaan kaikissa kaupungin kouluissa	Kaupungin koulujen ruokajätteet ovat enintään 10 % tuotannosta
	Toimialakohtaiset säännölliset seuranta- ja palautekokoukset, joissa painotetaan tietoa sisäisen tuotannon muutoksista	<ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 kertaa vuodessa - oikein sopeutettu palvelutaso - tulevien muutosten esisuunnittelu - talousseuranta - palautetta toimialoilta/toimialoilte
	Valmistelee ja sopeuttaa toimintaa hyvinvointialueen tuomien muutosten mukaisesti.	Toiminnassa on varauduttu ja sitä on sopeutettu hyvinvointialueen aiheuttamiin muuttuviin tarpeisiin.

Toimitilahuolto ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Siivousmitoitus päivitetään säännöllisesti ja uudet toiminta-alueet kartoitetaan. Työ- ja tuotantomenetelmiä tehostetaan säännöllisesti. Luentoja työterveydestä, ryhmädynamiikasta ja turvallisuudesta.	Sairauspoissaolojen vähentäminen
	Lisätään ympäristöystävällisten siivousaineiden käyttöä uudella tuoteryhmällä	Toimitilahuollossa 1 vakiotuoteryhmä korvataan yhdellä (1) ympäristöystävällisellä
	Ruokahuoltoselvityksen implementointi tapahtuu olemassa olevia keittiöitä saneeraamalla	Oma tuotanto lisääntyy ja ostopalveluiden määrärahat pienenevät

Toimitilahuolto ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimitilahuolto						
Siivouspaketti 1 (€)	22,22	22,15	22,40	22,40	22,90	23,45
Siivouspaketti 2 (€)	23,75	24,25	24,50	24,50	25,00	25,60
Siivoustunteja	167 201	165 300	174 520	175 050	176 810	176 810
Kustannukset (€/asukas/kk)	11,07	11,36	11,89	11,96	12,41	12,68
Ruokahuolto						
Kustannukset (€/asukas/kk)	14,89	16,16	16,80	16,81	16,96	17,23
<i>Annokset (kpl)</i>						
Päiväkodit	358 092	351 890	434 313	440 233	440 233	440 233
Koulut	426 863	557 640	551 124	551 124	551 124	551 124
Vanhainkodit	313 385	310 800	393 275	398 331	398 331	398 331
Kotihoiva	5 164	5 570	4 560	4 560	4 560	4 560
Muut	92 388	217 750	105 388	105 388	105 388	105 388
Yhteensä	1 195 892	1 443 650	1 488 660	1 499 636	1 499 636	1 499 636
<i>Annoshinnat (€)</i>						
Päiväkodit/kokopäivähoito*	6,32	5,60	5,60	5,60	5,60	5,60
Päiväkodit/kokopäivähoito dieetti*	6,94	6,18	6,18	6,18	6,18	6,18
Koulut/lounas, alaaste	3,46	3,46	3,45	3,45	3,45	3,45
Koulut/dieettilounas yläaste/lukio	3,65	3,66	3,66	3,66	3,66	3,66
Koulut/dieettilounas	3,95	3,95	3,95	3,95	3,95	3,95
Vanhainkodit/vuorokausihinta**	15,55-29,86	15,08-33,08	12,10-29,15	12,10-29,15	12,10-29,15	12,10-29,15
Eläkeläinen lounas	5,80	5,80	5,80	5,80	5,80	5,80
Eläkeläinen päivätoiminta	6,34-7,00	6,34-7,00	5,41-7,82	5,41-7,82	5,41-7,82	5,41-7,82
Kotihoiva	5,80	5,80	5,80	5,80	5,80	5,80

*Hintaan sisältyy aamupala, lounas sekä välipala

** Hintaan sisältyy aamupala, lounas, iltapäiväkahvi, päivällinen ja iltapala

2023–2024: Hyvinvointialueen perustaminen vaikuttaa siivoustuntien ja annosten määrään

Toimitilahuolto ja ruokahuolto
Luottamuselin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg
Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toimitilahuolto	62,0	74,0	71,0	75,5	75,5	75,5
Ruokahuolto	69,0	67,0	65,0	65,0	65,0	65,0
Yhteensä	131,0	141,0	136,0	140,5	140,5	140,5

2020 toimitilahuolto: 17 vakanssia siirretty sosiaali- ja terveydenhuollosta, ympärivuorokautisesta asumisesta ja terveyspalveluista

2021 toimitilahuolto: 4 vakanssia siirretty sivistystoimesta, liikuntatoimesta

2022 toimitilahuolto: Lisäys johtuu uusista kiinteistöistä, kuten Ruukin hoivakoti, Fokus ja Kronan sekä kahdesta uudesta henkilötyövuodesta voidakseen taata riittävää hygieniatasoa

2023–2024: Hyvinvointialueen perustaminen voi vaikuttaa henkilötyövuosien määrään

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	TA-suunnitelma 2024
Toimintatuotot	8 208 979	9 342 190	9 502 980	9 508 980	9 726 750	9 900 770
Henkilöstökulut	-5 621 088	-5 702 500	-5 889 380	-5 906 730		
Ostopalvelut	-931 503	-925 470	-1 143 500	-1 143 500		
Aineet ja tavarat	-1 456 661	-2 027 600	-1 892 640	-1 898 640		
Avustukset						
Muut kulut	-563 835	-603 740	-613 460	-613 460		
Toimintakulut	-8 573 087	-9 259 310	-9 538 980	-9 562 330	-9 760 340	-9 940 850
Toimintakate	-364 108	82 880	-36 000	-53 350	-33 590	-40 080
Muutos TA 2022-TA 2021		-122,8 %	-143,4 %	-164,4 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	7 974 435	9 107 640	9 250 320	9 256 320	6 251 380	6 366 420
Sisäiset kulut	-433 748	-422 350	-447 230	-447 230	-463 090	-469 160

Kaavoitus

Luottamuselin: Kaavoituslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti Johanna Backas

Toimintakuvaus

Kaavoituksen päätavoitteena on toteuttaa hyväksyty kaavoitusohjelma talousarviossa asetettujen mittalukujen mukaisesti. Kaavoitusohjelman tavoitteena on tarpeeksi suuri ja kiinnostava tonttitarjonta kaupungissa niin asumista, palveluja kuin yritysten perustamista varten. Taloudellisesti kestävä asunto- ja elinkeinopolitiikka edellyttää pitkäjänteistä ja riittävää tonttituotantoa kaupungin omalla maalla. Kaavoitus osallistuu aktiivisesti asunto- ja elinkeinopolitiikkaa koskeviin hankkeisiin.

Tavoitteiden saavuttamiseksi kaupungin on tavoiteltava koko Raaseporia koskevaa yleiskaavaa. Tämä antaa kaupungille paremmat mahdollisuudet ohjata maankäyttöä kokonaisvaltaisesti sekä vaikuttaa yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Alueita, joilla on oikeusvaikutteinen yleiskaava, kaupunki voi suunnitella ilman maakuntakaavan suoraa ohjausta ja täten tehokkaammin käyttää kaavoitusmonopoliaan hyväkseen. Mahdolliset valitusprosessit lyhenevät, koska valitusoikeutta ylempään oikeusasteeseen on rajoitettu alueilla, joilla on oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Keskeisenä tavoitteena on, että suunnitteluprosessissa syvennetään yhteistyötä yli toimiala- ja osastorajojen. Tarkoituksena on mahdollisimman aikaisessa vaiheessa selvittää suunnitelmien kokonaistaloudelliset vaikutukset infrastruktuurin rakentaminen ja muut kunnalliset palvelut huomioiden.

Yksikkö vastaa yleisten kaavoitustehtävien, kuten yleis-, osayleis- ja asemakaavojen laatimisen, lisäksi myös MRL 171 §:n, 137 §:n ja 137 a §:n mukaisista luvista.

Yksikkö valvoo kaupungin etuja maakuntasuunnittelussa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Talousarviovuoden 2022 aikana aletaan laatia kehityskuvaa, joka koskee Raaseporin maantieteellistä aluetta kokonaisuudessaan (työ on aloitettu vuoden 2021 aikana). Hanke on kirjattu kaupungin vuosien 2018–2021 strategiaan, ja sen tulee strategiapäätöksen mukaan perustua palveluverkkoselvitykseen. Kehityskuva ohjaa kaupungin tulevaa yleiskaavoitusta. Kehityskuvatyo huomioidaan tulevien kaavoitusohjelmien suunnittelussa.

Kärbyns teollisuusalueen asemakaavoitus aloitetaan uutena kaavahankkeena Horsbäck–Lepin osayleiskaavan, joka on saanut lain voiman 3.3.2021, mukaisesti.

Tavoitteena on, että Båssastrandenin suunnittelu (pientalotontit) sekä Stallörsparkenin ja Koivuniemenkatu 27–39:n (uusi kerrostalo) kaavamuutokset Tammisaaressa valmistuvat.

Karjaan alueella Asemanmäen alueen suunnittelu ja Karjaan keskusta-alueen asemakaava valmistuvat. Torikadun–Volmarintien työt jatkuvat. Lepin liikealueen kehittämistä jatketaan. Uusimaa-kaava 2050 on hyväksytty 25.8.2020, ja tullessaan voimaan se korvaa voimassa olevat maakuntakaavat. Hangontien liittymän uudistaminen on aloitettu. Uusimaa-kaava 2050 ja uudet liikennetarkistukset luovat edellytyksiä alueen jatkokehittämiselle.

Åminnegård–Råbacka-alueen (Nordcenterin) kehittämistä yhtenä kaava-alueena jatketaan. Pohjan kirkonkylän kaavamuutos jatkuu mahdollisesti palveluverkkoselvitystyön etenemisestä riippuen ja sikäli kuin kylän koulukeskuksesta tehdään päätös. Billnäsin ruukki II -kaavamuutos etenee kaavaehdotuksen laatimisella ja esittämisellä.

Suunnittelussa otetaan huomioon mahdollisuus käyttää joukkoliikennettä/pendelöintiä sekä pyrkimys tiivistää keskustaa asuin- ja kerrostalotontteilla sekä kestäväällä logistiikalla toimivalla liiketoiminnalla. Selvitetään taajamien läheisten uusien omakotitalotonttien ja omakotialueiden mahdollisuudet. Suunnittelutyöllä luodaan edellytykset kestäväälle ja pitkäjänteiselle maankäytölle. Tavoitteena on toimivien palvelukokonaisuuksien verkosto kaupunkien keskustoissa, jossa eri käyttäjäryhmien tarpeet otetaan huomioon erilaisilla asumismuodoilla. Myös olemassa olevien kyläkeskusten kehitystä tuetaan etätöiden avattua uusia palvelu- ja liiketoimintamahdollisuuksia.

Kaavoitus

Luottamuselin: Kaavoituslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti Johanna Backas

Ostettujen kaavoituspalvelujen määrärahasi varataan 160 000 euroa resursoinnin tukemiseksi.

Poikkeuslupien valmisteluun ehdotetaan kokoaikaisen poikkeuslupasihteerin palkkaamista.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Pitkäaikaistavoite on toteuttaa kaavoitusohjelma ja etenkin ne strategiset tavoitteet, jotka liittyvät yleiskaavoitukseen. Raaseporin kehityskuva tulee toimimaan pohjana koko Raaseporin yleiskaavan suunnittelulle.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kehityskuvatyötä jatketaan aktiivisesti. Kehityskuva huomioi uuden strategian, palveluverkkoselvityksen ja asuntopoliittisen ohjelman sekä muut ohjelmat, selvitykset jne. ajankohtaisine kysymyksineen ja teemoineen.	Toteutetaan tiedotustilaisuuksia, asukastapaamisia ja sidosryhmätyöpajoja. Ensimmäinen versio kehityskuvasta/teemoista esitellään kesällä 2022.
	Lepin, Horsbäckin ja Skogbyn kehittäminen luo uusia teollisuus- ja yritystontteja sekä työpaikka-alueiden ja liiketoimintamahdollisuuksien kasvua.	Lepin liikealueen asemakaavoitus valmistuu. Kärbyn teollisuus - ja yritysalueiden asemakaavoitus käynnistetään. Malmkullan asemakaavoitusta jatketaan.
	Omakotitalotonttien kaavoittaminen kaupungin maalle.	Båssabölen omakotitalotontit (asemakaavoitus) sekä uusien taajamien läheisten tonttien asemakaavoituksen selvittäminen ja aloittaminen.
	Asuntopoliittiset panostukset	Megatrendien ja asumismuotojen muutosten seuranta, joihin vaikuttavat uudet etätyömahdollisuudet ja ympäristötavoitteet.

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma	
					2023	2024
Vireillä olevat kaavat	12	7	7	7	7	7
Osayleis- ja yleiskaavat, ehdotukset esillä/jaksoa	0	2	0	0	0	1
Asemakaavat, ehdotukset esillä/jaksoa	23	7	7	7	7	7
Hyväksytyt osayleis- ja yleiskaavat	0	1	0	0	0	0
Hyväksytyt asemakaavat	6	6	6	6	6	6
Uusia suunnitteilla olevia tontteja	18	30	30	30	30	30
Poikkeuslupia	66	100	125	125	125	125

Kaavoitus

Luottamuselin: Kaavoituslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti Johanna Backas

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaavoitustoimisto, henkilökunta	7,20	7,20	7,20	8,70	8,70	8,70
Yhteensä	7,20	7,20	7,20	8,70	8,70	8,70

Vuoden 2022 muutos johtuu osaston sisäisestä 0,5 henkilötyövuoden tarkistuksesta, uudesta poikkeuslupasihteeristä sekä uudesta lisäresurssista.

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Toimintatuotot	66 995	73 000	98 000	98 000	98 000	98 000
Henkilöstökulut	-412 491	-477 410	-507 630	-559 140		
Ostopalvelut	-200 626	-240 310	-235 370	-235 370		
Aineet ja tavarat	-1 816	-3 640	-3 700	-3 700		
Avustukset						
Muut kulut	-28 372	-27 800	-26 440	-26 440		
Toimintakulut	-643 306	-749 160	-773 140	-824 650	-847 290	-867 170
Toimintakate	-576 311	-676 160	-675 140	-726 650	-749 290	-769 170
Muutos TA 2022-TA 2021		17,3 %	-0,2 %	7,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	4 860					
Sisäiset kulut	-77 085	-73 950	-74 140	-74 140	-81 520	-84 380

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti Johanna Backas / Ympäristöpäällikkö Maria Eriksson / Johtava rakennustarkastaja Fredrik Wasström

---

Toimintakuvaus

Ympäristöyksikkö

Ympäristöyksikkö hoitaa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain mukaisia tehtäviä ja ympäristönsuojelua koskevien erillislakien (mm. ympäristönsuojelulaki, jätelaki, vesilaki, luonnonsuojelulaki, maa-aineslaki, vesihuoltolaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maastoliikennelaki) mukaisia tehtäviä. Ympäristönsuojeluviranomainen myöntää luvat (ympäristö- ja maa-ainesluvut), rekisteröi toimintoja (esim. polttoaineen jakeluasemat, asfalttiasemat, energiantuotantolaitokset), käsittelee ilmoituksia (esim. meluilmoitukset ja valitukset) ja päättää talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeamisesta, valvoo monenlaisia toimintoja (tuotantolaitokset, eläinsuojat, polttoaineen jakeluasemat, louhokset, jätteiden käsittely jne.). Ympäristönsuojeluviranomainen antaa myös lausuntoja suunnitelmista, rakennus- ja toimenpideluvista, poikkeusluvista, ympäristöluvista ym.

Neuvonta, ympäristön tilan seuranta sekä ympäristönsuojelun edistäminen ja kehittäminen ovat keskeisiä tehtäviä. Ympäristöviranomainen toimii yhteistyössä myös muiden tahojen, kuten ELY-keskuksen, pelastuslaitoksen, Eteläkärjen ympäristöterveyden, poliisin, Uudenmaan jätelautakunnan ym. kanssa.

Rakennusvalvonta

Yksikkö hoitaa rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Rakennusvalvontayksikön toimintaan kuuluu neuvonta ja valvonta rakentamisen ohjaamiseksi voimassa olevien kaavojen ja rakennusjärjestyksen mukaan. Se vastaa mm. rakennuslupien asianmukaisesta käsittelystä, toimenpideluvista, ilmoitusasioista sekä rakennusasioita koskevista lausunnoista. Rakennusvalvonta suorittaa katselmuksia myönnettyjen päätösten mukaisesti koko Raaseporissa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Ympäristöyksikkö

Tavoitteena on terveellisen, viihtyisän ja virikkeellisen sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristön turvaaminen kunnan asukkaille. Ympäristöyksikkö panostaa kaupungin strategian mukaisesti kestävä kehityksen edistämiseen yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Tämä toteutetaan muun muassa antamalla lausuntoja kaavoitus- ja rakennusvalvonta-asioissa, jotta ympäristönäkökulmat otetaan niissä riittävässä määrin huomioon.

Ympäristötoimisto toimii kaupungin toiminnan monimuotoisuuden huomioimiseksi ja edistämiseksi muun muassa osallistumalla kuntien väliseen Luontokunnat-yhteistyöverkoston. Vuodelle 2022 suunnitellaan laidunten kunnostamista muun muassa Hagalundissa ja Tammisaaren Gåsörenillä valtion Kunta-Helmi-avustuksen avulla. Ympäristötoimisto toimii myös yhteistyökumppanina (tiedotus, koordinointi) haitallisten vieraslajien torjuntaan liittyvissä asioissa Raaseporissa.

Pääpaino on valvonnassa, ehkäisevässä toiminnassa ja lupakäsittelyssä. Valvonta on riskiperusteista, ja sitä tehdään valvontasuunnitelman mukaisesti. Ympäristönsuojelulain, jätelain ja ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisista suunnitelluista tarkastuksista ja raporttien tarkastamisesta peritään maksuja. Ympäristö- ja maa-aineslupahakemukset käsitellään 6 kuukauden kuluessa täydellisestä hakemuksesta. Toimintojen rekisteröinnit käsitellään 90 päivän kuluessa. Meluilmoitus käsitellään 30 päivän kuluessa. Haja-asutusalueen jätevesijärjestelmiä koskevat kysymykset tulevat kuormittamaan yksikköä merkittävästi, koska vanhojen jätevesijärjestelmien uusiminen umpeutui 31.10.2019. Nykyisillä resursseilla jätevesijärjestelmiä ei voida valvoa tarvittavassa laajuudessa.

Roskaantuneiden alueiden tarkastukset ja niihin liittyvät siivouskehotukset ovat suhteellisen aikaa vieviä. Vaikeat tapaukset ja pohjavesialueet ovat etusijalla.

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti Johanna Backas / Ympäristöpäällikkö Maria Eriksson / Johtava rakennustarkastaja Fredrik Wasström

---

Raaseporin joki -hanke on yksi hallituksen kärkihankkeista vuonna 2018 käynnistyneessä vesien ja merien suojelussa. Hanke on saanut lisää ulkopuolista rahoitusta, vuosille 2022-2023 Uudenmaan ELY-keskukselta yhteensä 244 000 euroa, ja jatkuu käytännön toimin. Tarkoituksena on parantaa Barösundin rannikkovesialuetta, joka kuuluu maan huonoimmassa kunnossa oleviin merialueisiin.

Muutokset lainsäädännössä edellyttävät merkittävää työpanosta ja koulutusta riittävän osaamisen säilyttämiseksi.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tavoitteena on, kaupungin strategian mukaisesti, ylläpitää oikein resursoitua ja joustavaa lupakäsittelyä, jonka käsittelyajat ovat lyhyet. Uusi rakennusjärjestys on vuoden 2018 saanut lain voiman. Se mahdollistaa entistä yksinkertaisemman lupakäsittelyn. Vuonna 2021 kaavailtua rakennusjärjestyksen uudistusta ei resurssien puutteen vuoksi ole tehty. Maankäyttö- ja rakennuslakia tullaan myös tulevana vuosina päivittämään/uudistamaan, joten voimassa olevaa rakennusjärjestystä vuodelta 2018 ei tule tässä vaiheessa uudistaa. Rakennusjärjestyksen uudistaminen tulee toteuttaa vasta uuden maankäyttö- ja rakennuslain astuttua voimaan.

Lupa-asioiden määrä on koronapandemian myötä kasvanut merkittävästi vuonna 2021 ja 2020 vuoteen 2019 verrattuna. Tämä on pidentänyt käsittelyaikoja. Vuoden 2022 alusta osa-alueen 3 lupavalmistelijat työskentelee jälleen kokoaikaisesti, joten käsittelyajat lyhenevät silloin taas.

Vuoden 2022 aikana pyritään edelleen siihen, että suurin osa lupahakemuksista jätetään sähköisesti, verkkopohjaisen Lupapiste-asiointipalvelun kautta. Luvan hakemismahdollisuus paperisessa muodossa säilyy, mutta itse käsittely ja arkistointi tapahtuu Lupapisteen kautta. Lupavalmistelijat hoitavat nykyisin suurimman osan kaikesta lupavalmistelusta, kun taas rakennustarkastajat vastaavat lupien myöntämisestä, katselmusten tekemisestä sekä yleisestä valvonnasta omilla maantieteellisillä vastuualueillaan. Lupavalmistelijoiden ja rakennustarkastajien tulee, huolimatta vastuualueistaan, olla joustavia ja heidän on myös voitava jakaa resursseja niille osa-alueille, joilla rakennustoimintaa on eniten, jotta lupa-asioiden käsittely ja katselmuksot voidaan optimoida.

Rakennusvalvontaviranomainen vähentää myös vuonna 2022 rakennuspaikkakohtaisia katselmustoimituksia lupa-asioiden käsittelyn priorisoimiseksi. Luvaton rakentaminen vie myös enemmän rakennusvalvojen aikaa kuin aikaisemmin. Lisäksi kaupunginhallitus on 2.3.2020 §:n 79 mukaisesti päättänyt antaa ympäristö- ja rakennuslautakunnalle tehtäväksi toteuttaa toimitetun aineiston perusteella ja maastokäyntien kautta kiinteistöverotietojen tarkastushanke olemassa olevilla henkilöstöresursseilla. Tämä on suuri hanke, joka vaatii paljon resursseja, eikä sitä voida toteuttaa pelkästään olemassa olevilla henkilöstöresursseilla. Rakennusvalvonta on viime vuosina kamppailut henkilöstöpulan ja pitkien käsittelyaikojen kanssa.

Vuonna 2022 yksikkö panostaa edelleen henkilöstön kouluttamiseen, minkä lisäksi rakennusvalvonta jatkaa arkistoasiakirjojen skannausta.

Rakennusvalvonta pyrkii vuonna 2022 lisäämään yhteistyötä ainakin Lohjan kaupungin kanssa, jotta voitaisiin laajentaa esimerkiksi LVI- ja rakennevalvonnan erityisosaamista. Raasepori on liittynyt rakennusvalvontatoimistojen yhteiseen Topten-yhteistyöfoorumiin, joka valmistelee rakennuslainsäädännön yhteisiä tulkintoja ja käytäntöjä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Ympäristöyksikkö

Kuntien rooli eri kasvien ja eläinten elinympäristöjen vähenemisen ja häviämisen torjunnassa kasvaa. Kestävää kehitystä ja biologista monimuotoisuutta painotetaan entistä enemmän. Pohjavesialueiden ja ranta-alueiden jätevesien

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti Johanna Backas / Ympäristöpäällikkö Maria Eriksson / Johtava rakennustarkastaja Fredrik Wasström

seuranta painotetaan entistä enemmän tavoitteena veden laadun parantaminen. Suuret lainsäädännön ja valtion ympäristöhallinnon muutokset asettavat vaatimuksia toiminnan ja henkilöstön osaamisen kehittämiseksi.

Rakennusvalvonta

Strategian mukaan lupien käsittelyn tulee olla sujuvaa, mikä tarkoittaa mm. riittäviä resursseja, panostusta koulutukseen sekä toimialan sisäistä yhteistyötä. Delegointien tulee olla tarkoituksenmukaisia lyhyen käsittelyajan/valitusajan vuoksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistaminen asettaa uusia vaatimuksia sekä toiminnan että henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksista riippuen tämä voi johtaa rakennusjärjestyksen uudistamistarpeeseen.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Ympäristöyksikkö Ympäristöluvat ja maa-ainesluvut käsitellään viivytyksettä	Lupa myönnetään 6 kuukauden kuluessa täydellisestä hakemuksesta
	Ympäristönsuojelutarkastukset	Suoritetaan 100 ympäristönsuojelutarkastusta
	Lausunnot annetaan pyydettyssä ajassa	Vuodessa annetaan 90 lausuntoa
	Asiantuntijapalvelut (neuvonta, käsitellyt ilmoitukset ja raportit)	350 käsiteltyä asiaa
	Rakennusvalvonta Saavuttaa talousarvion mittaluvut rakennuslupapäätösten määrän suhteen sekä tarkistaa että toiminnan laajuus on suhteessa lupien ja hakemusten määrään	320 kpl rakennuslupapäätöstä
	Talousarvion mittalukujen saavuttaminen toimenpidelupien määrän osalta	300 toimenpidelupaa käsitelty
	Saavuttaa talousarvion mittaluvut ilmoituspäätösten määrän suhteen	250 kpl ilmoituspäätöstä
	Kiinteistöverotietojen tarkastushanke Hanke toteutetaan yhdessä mittauksen kanssa	Hankkeen käynnistäminen hankesuunnitelman laatimisella sekä perustutkimusten ja lähtötietojen valmistelevilla töillä.
	Rakennustarkastajat ja lupakäsittelijät osallistuvat koulutuksiin vähintään kaksi kertaa vuodessa	Kaksi kurssia toteutettu
	Seudullinen yhteistyö lvi- ja rakenneasioissa	Voimassa olevat yhteistyösopimukset
	Toptenin tulkintojen soveltaminen laajemmin	Selkeämmät tulkinnat

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti Johanna Backas / Ympäristöpäällikkö Maria Eriksson / Johtava rakennustarkastaja Fredrik Wasström

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kiinteistöverotietojen tarkastushanke	Hanke saatetaan loppuun
	Rakennusjärjestys tarkistetaan tietyiltä osin tavoitteena esim. vapaa-ajan asumisen sujuvampi rakentaminen	Hyväksymispäätös

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Rakennusvalvonta						
Myönnettyjä rakennuslupia	344	320	320	320	320	320
Bruttokustannukset/myön.rakennuslupa	1 707,84	1 828,44	2 122,63	2 127,28	2 171,38	2 220,53
Bruttokustannukset/asukas	21,34	21,25	24,52	24,58	25,08	25,65
Toimenpidelupia	341	300	320	320	320	320
Ilmoitukset	258	250	250	250	250	250
Suoritettut katselmukset	677	650	670	670	670	670
Ympäristöyksikkö						
Ympäristölupatarkastukset	8	10	10	10	10	10
Maa-aineslupatarkastukset	7	13	10	10	10	10
Jätelain mukaiset tarkastukset	40	20	30	30	30	30
Muut ympäristötarkastukset	57	50	50	50	50	50
Ympäristötarkastukset, yhteensä	112	93	100	100	100	100
Käsitellyt maisematyöluvut	26	15	15	15	15	15
Lausunnot	88	100	90	90	90	90
Päätökset ja rekisteröinnit	67	30	30	30	30	30
Lausunnot ja päätökset, yhteensä	155	130	120	120	120	120
Käsitellyt ilmoitukset	53	150	0	0	0	0
Asiantuntijapalvelut*	0	0	350	350	350	350

*neuvonta, käsitellyt ilmoitukset ja raportit

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuhenkilö: Kaupunginarkkitehti Johanna Backas / Ympäristöpäällikkö Maria Eriksson / Johtava rakennustarkastaja Fredrik Wasström

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rakennusvalvonta**	8,00	7,50	7,50	8,00	8,00	8,00
Ympäristöhuolto*	6,50	6,25	6,05	6,25	6,25	5,25
Yhteensä	14,50	13,75	13,55	14,25	14,25	13,25

*2021 6,05: 4,80 henkilötyövuotta ympäristötoimisto, 1 henkilötyövuosi Raaseporin joki, 0,25 henkilötyövuotta puisto-osasto (puunkaadot).

*2022 6,25: 5 henkilötyövuotta ympäristötoimisto, 1 henkilötyövuosi Raaseporin joki, 0,25 henkilötyövuotta puisto-osasto (puunkaadot).

** Rakennusvalvonnan 0,5 henkilötyövuoden muutos johtuu osaston sisäisestä tarkistuksesta.

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Toimintatuotot	684 013	700 800	732 070	732 070	715 150	558 150
Henkilöstökulut	-827 231	-829 760	-900 160	-902 840		
Ostopalvelut	-648 997	-242 610	-294 330	-294 330		
Aineet ja tavarat	-10 089	-42 800	-42 800	-42 800		
Avustukset	0	-600	0	0		
Muut kulut	-63 730	-59 200	-55 140	-55 140		
Toimintakulut	-1 550 046	-1 174 970	-1 292 430	-1 295 110	-1 310 470	-1 150 300
Toimintakate	-866 033	-474 170	-560 360	-563 040	-595 320	-592 150

Muutos TA 2022-TA 2021

-45,2 %

18,2 %

18,7 %

Mistä:

Sisäiset tuotot	12 502					
Sisäiset kulut	-109 345	-97 130	-96 670	-96 670	-104 130	-107 030

Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon määräraha siirrettiin hallintoon vuonna 2021, mikä vähensi ostopalvelujen summaa.

Jätelautakunta

Luottamuselin: Uudenmaan jätelautakunta

Vastuuhenkilö: Jäteasiainpäällikkö Christine Perjala

Toimintakuvaus

Uudenmaan jätelautakunta on kahdentoista kunnan (Askola, Hanko, Inkoo, Karkkila, Lohja, Loviisa, Pornainen, Porvoo, Raasepori, Sipoo, Siuntio ja Vihti) yhteislautakunta, jonka vastuulla on jätehuoltoon liittyvät viranomaistehtävät jäsenkuntien alueella. Uudenmaan jätekäsittely toimii tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta vastaa yli 228 000 asukkaan jätehuollosta Länsi- ja Itä-Uudellamaalla. Jätelautakunnan kaikki kustannukset katetaan sillä perusmaksulla, jonka kunnallinen jäteyritys Rosk'n Roll Oy perii. Jätelautakunnan toiminnasta ei tule kustannuksia Raaseporin kaupungille.

Lautakunta laatii alueelleen jätehuoltomääräykset, antaa jätelakiin ja jätehuoltomääräyksiin perustuvia yleisiä määräyksiä ja hyväksyy kotitalouksien jätehuoltotaksan ja maksut ja antaa jätehuoltoon liittyviä lausuntoja muille viranomaisille. Jätelautakunta huolehtii ja päättää jätehuollon viranomaistehtävistä, jotka jätelain mukaan kuuluvat kunnille ja jotka kunnat ovat antaneet jätelautakunnalle hoidettavaksi. Jätelautakunta valvoo päätöstensä noudattamista ja jätehuollon toimivuutta. Toiminta tapahtuu läheisessä yhteistyössä jäteyritys Rosk'n Roll Oy Ab:n ja kuntien ympäristönsuojeluyksiköiden kanssa.

Raaseporin kaupunki toimii jätelautakunnan isäntäkuntana, toiminta on määritelty sopimuksessa yhteisestä jätelautakunnasta. Henkilökunnan sijoitus on sekä läntisellä että itäisellä Uudellamaalla ja koostuu viidestä virkamiehestä ja kolmesta toimesta.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Tärkeimpänä tavoitteena on, että Uudenmaan jätehuolto toimii tarkoituksenmukaisesti.

Jätelainsäädäntöä uudistetaan, ja uusi jätelaki tulee voimaan heinä- tai elokuussa 2021. Suomen tulee sovittaa jätehuoltonsa vastaamaan vaatimuksia, jotka EU-direktiivit asettavat materiaalin uusiokäytölle ja kierrätykselle tulevaisuudessa. Uuden jätelain merkittävänä muutoksena on, että kiinteistön velvollisuudesta kerätä kierrätettävää jätettä erilliskeräyksenä säädetään suoraan lainsäädännössä, ja sitä tullaan laajentamaan merkittävästi siirtymäajan jälkeen. Tulevan lainsäädännön mukainen velvoite koskee huomattavasti nykyistä useampia taloyhtiöitä ja omakotitaloja kuin nykyisissä jätehuoltomääräyksissä oleva velvoite. Jätehuoltoviranomainen on yhteistyössä Rosk'n Roll Oy:n kanssa päättänyt siirtymisen sujuvoittamiseksi laajentaa velvoitetta vaiheittain sekä jäteyhtiön, jätehuoltoviranomaisen että taloyhtiöiden isännöitsijöiden osalta. Jätelautakunta on hyväksynyt jätehuoltomääräykset, joiden mukaan kierrätettävän jätteen erilliskeräysvelvoitetta laajennetaan osin 1.7.2021. Taloyhtiöiden ja pientalojen erilliskeräykseen liittymisen seuraaminen vaatii paljon työtä ja yhteistyötä isännöitsijöiden ja Rosk'n Rollin sekä kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa.

Uusi jätelaki velvoittaa myös jätehuoltoviranomaisen 1.1.2023 alkaen pitämään kirjaa ja raportoimaan kaikesta kompostoinnista. Jätehuoltoviranomaisen on luotava rekisteri, johon merkitään tiedot kaikista kompostoivista kotitalouksista. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jätehuoltoviranomaisen on todennäköisesti otettava yhteyttä kymmeniin tuhansiin kiinteistönhaltijoihin ja tallennettava kompostointitiedot rekisteriin sekä tehtävä tarkastuksia kiinteistöillä pistokokein. Työ aloitetaan 2022

Jatketaan työtä lietekuljetusten kattavan jätteenkuljetusrekisterin saamiseksi. Tietojen käsittely ja tallettaminen lietteenkuljetusrekisteriin vaatii mittavaa panostusta. Lisäksi jätehuoltoviranomaisen on otettava yhteyttä niihin kiinteistöihin, joiden jäteveden hoidosta meillä ei ole tietoa, ja tehtävä mahdollisesti tarkastuksia.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2023–2024 strategian toimenpideohjelman mukaisesti

Jätehuolto on julkinen välttämättömyyspalvelu. Yksi lautakunnan tärkeimmistä toimintatavoitteista on, että jätelain lautakunnalle määräämät tehtävät suoritetaan siten, että jätehuolto toimii lautakunnan alueella. Uuden jätelain mukaan

Jätelautakunta
Luottamuselin: Uudenmaan jätelautakunta
Vastuuhenkilö: Jäteasiainpäällikkö Christine Perjala

jätehuoltoviranomaisella tulee olemaan merkittävä rooli eri jätelajien uudelleenkäytössä ja kierrättämisessä. Materiaalin kierrätyksen osuudelle laissa asetettujen vaatimusten saavuttamisen seuraaminen asettaa suuria vaatimuksia jätehuoltoviranomaiselle ja edellyttää henkilöstöresursseja.

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Jätelaki ja jätteenkäsittelymääräykset täyttyvät asukkaiden biojätteen ja kierrätyskelpoisen jätteen erilliskeräyksen vaatimuksen osalta.	Jätteenkäsittelymääräysten vaatimusten täyttymiseksi on tehty yhteistyötä jäteyhtiön ja kuntien ympäristönsuojeluyksiköiden kanssa.
	Kuljetusrekisterin luominen lietteen kuljetuksille edistyy.	Tietojen vieminen lietteenkuljetusrekisteriin jatkuu niillä tiedoilla, jotka ovat jätehuollon viranomaisen käytössä.
	Kompostointitarkastukset kiinteistöille, jotka ovat ilmoittaneet kompostoivansa ja joilla on tällä perusteella sekajäteastian pidempi tyhjennysväli.	180 tarkastusta
	Kompostointirekisterin rakentaminen aloitetaan.	Kaikkien suoritettujen kompostointitarkastusten tiedot tallennetaan rekisteriin. Ryhdytään suunnittelemaan, miten saamme tietoa muista kompostoivista kiinteistöistä.

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Uudenmaan jätelautakunnan alueen 12 kunnan jäte käsittely toimii tarkoituksenmukaisella tavalla.	Jätteenkäsittely hoidetaan noudattamalla jätteenkäsittelymääräyksiä sekä muita toiminnalle asetettuja vaatimuksia.

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Kokousten määrä	4	5	5	5	5	5
Käsittellyt asiat	25	40	30	30	30	30
Viranhaltijapäätökset	160	200	250	250	250	250

Jätelautakunta

Luottamuselin: Uudenmaan jätelautakunta

Vastuuhenkilö: Jäteasiainpäällikkö Christine Perjala

Henkilötyövuodet

31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Jäteasiainpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Vastaava jäteasiaintarkastaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Jätehuoltokoordinaattori	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Jäteasiaintarkastaja	2,0	2,0	2,0	3,0	3,0	3,0
Jätehuoltoassistentti	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Projektipäällikkö	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Yhteensä	6,0	6,0	6,0	8,0	7,0	7,0

Käyttötalous €

	TP 2020	TA 2021 muutoksin	Ehdotus 2021	TA 2022	TA-suunnitelma 2023 2024	
Toimintatuotot	445 733	460 000	601 000	601 000	541 000	553 000
Henkilöstökulut	-380 804	-374 770	-495 370	-496 840		
Ostopalvelut	-7 115	-21 000	-24 500	-24 500		
Aineet ja tavarat						
Avustukset						
Muut kulut	-45	-100	-100	-100		
Toimintakulut	-387 964	-395 870	-519 970	-521 440	-471 590	-482 910
Toimintakate	57 770	64 130	81 030	79 560	69 410	70 090
Muutos TA 2022-TA 2021		11,0 %	26,4 %	24,1 %		

Mistä:

Sisäiset tuotot

Sisäiset kulut

Toimintakuvaus

Raaseporin Vesi tuottaa vesihuoltopalveluja Raaseporin asukkaille ja yrityksille. Valtuuston hyväksymällä toiminta-alueella on noin 6 780 kiinteistöä, jotka on liitetty vesihuoltoon. Toiminta rahoitetaan kokonaan asiakkaiden maksuilla.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2021

Toiminnan strategioita ovat korkea toimintavarmuus, vakaa talous, osaava ja motivoitunut henkilöstö sekä hyvä palvelu. Tavoitteena on ylläpitää jaettava veden, jätevesien käsittelyn ja palvelun korkeaa tasoa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Vuonna 2022 jatkamme työtä pitkäaikaisen saneerausohjelman laatumiseksi olemassa oleville johdoille ja vanhojen johtojen saneerauksen lisäämiseksi saneerausvelan vähentämiseksi. Aloitamme myös Raaseporin Veden toiminta-alueen päivytyksen. Skeppsholmenin puhdistamolla investoidaan prosessialtaiden uuden katon aurinkopaneeliin sekä uusiin kompressoreihin. Nämä investoinnit ovat askel energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi. Pohjan vesitornissa tehdään perusteellinen kuntokartoitus. Jätevesipumppuasemien täydentämiseen on varattu määräraha lähinnä pumppuasemien kaukovalvonnan laajentamiseen. Lisäksi tulevat muut verkon ja jakelun investoinnit kuten Koivuniemen vedenottamon saneerauksen suunnittelu. Henkilöstön osalta pääpaino on työprosessien kehittämisessä. Parannamme asiakaspalvelua kehittämällä verkkosivuja ja digitaalisia palveluita.

- Kansalaiskeskustelu kuntalaisten kanssa kaikessa toiminnassa
- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaineen edistäminen

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2022–2023

Tavoitteena on ylläpitää jaettava veden, jätevesien käsittelyn ja palvelun korkeaa tasoa vuosina 2023–2024 mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tähän pyrimme panostamalla toiminnan strategia-alueisiin: korkeaan toimintavarmuuteen, vakaaseen talouteen, osaavaan ja hyvinvoivaan henkilöstöön sekä hyvään palveluun. Raaseporin Veden toiminta-alueen päivittäminen valmistuu vuonna 2023. Sen lisäksi selvitämme eri mahdollisuuksia vähentää sähkönkulutusta sekä mahdollisuutta asentaa aurinkopaneelit esim. Karjaan–Pohjan puhdistamoon. Pyrimme aktiivisesti vähentämään vuotojen määrää noudattamalla pitkän aikavälin saneerausohjelmaa ja lisäämällä johtoverkon saneerausta. Henkilöstön osaamista ja motivaatiota ylläpidetään koulutuksella ja aktiivisella henkilöstöpolitiikalla. Digitaalisten palveluiden kehittämistä jatketaan.

- Henkilöstön työhyvinvointi keskiössä
- Hyvän työnantajamaineen edistäminen

Sitovat tavoitteet 2022

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Korkea toimintavarmuus Vedenhankinta, vedenjakelu ja viemärien johtaminen, jätevesien käsittely	Kattoon asennetut aurinkopaneelit Skeppsholmenin jätevedenpuhdistamon prosessialtailla Pitkän aikavälin saneerausohjelma valmis Pohjan vesitornin kuntokartoitus tehty
	Vakaa talous	Tehokas talousarvioseuranta Riskienhallinnan parantaminen

Luottamuselin: Raaseporin Vesi -liikelaitoksen johtokunta
Vastuhenkilö: Vesilaitoksen johtaja Klara Eklund

KÄYTTÖTALOUS

	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Kehityskeskustelut käydään koko henkilöstön kanssa Tapaturmien aiheuttamien sairauspoissaolopäivien vähentäminen seurannalla Osallistuminen asiaankuuluviin koulutuksiin
	Hyvä palvelu	Internetsivujemme päivitys ja uusiminen Vesimaksu tulee pitää kohtuullisella tasolla

Sitovat tavoitteet 2023–2024

	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Korkea toimintavarmuus Vedenhankinta, vedenjakelu ja viemärien johtaminen, jätevesien käsittely	Raaseporin Veden toiminta-alueen päivitys on saatu päätökseen Karjaan–Pohjan puhdistamon kattoon asennettu aurinkopaneelit
	Vakaa talous	Tehokas talousarvioseuranta Sähkönkulutuksen vähentäminen Vuotomäärän vähentäminen
	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Koulutus Kehityskeskustelut
	Hyvä palvelu	Digitaalisten palveluiden kehittäminen Vesimaksu tulee pitää kohtuullisella tasolla Asiakaskyselyn toteuttaminen

Muut tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	TA-suunnitelma 2024
Suoritteet						
Liittymiä kpl	6 775	6 800	6 805	6 805	6 810	6 815
Myyty vesimäärä m ³	1 297 284	1 290 000	1 300 000	1 300 000	1 305 000	1 310 000
Myyty jätevesimäärä m ³	1 223 051	1 220 000	1 230 000	1 230 000	1 235 000	1 240 000
Vesijohtoa km	402	404	405	405	407	407
Viemärijohtoa km	424	426	427	427	429	429
Vedenottoa kpl	12	12	12	12	12	12
Jätevesipumppaamoita kpl	146	146	146	146	146	146
Jätevedenpuhdistamoja kpl	3	3	3	3	3	3
Sitovat mittarit						
Menot €/m ³ vesi	2,60	2,37	2,66	2,66	2,69	2,70
Tulot €/m ³ vesi	4,61	4,79	4,92	4,92	4,92	4,92

Luottamuselin: Raaseporin Vesi -liikelaitoksen johtokunta
Vastuhenkilö: Vesilaitoksen johtaja Klara Eklund

KÄYTTÖTALOUS

Henkilötyövuodet

HENKILÖTYÖVUODET 31.12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilötyövuodet	21,0	21,0	20,0	20,0	21,0	21,0
Henkilötyövuodet kaikkiaan	21,0	21,0	20,0	20,0	21,0	21,0

Käyttötalous €

YHTEENVETO €	TP 2020	TA 2021	Ehdotus 2022	TA 2022	TA-suunnitelma 2023	2024
Tuotot						
Myyntituotot	5 896 247	6 110 000	6 310 100	6 310 100	6 320 000	6 360 000
Muut tuotot	87 882	63 800	89 400	89 400	90 000	90 000
Tuotot yhteensä	5 984 129	6 173 800	6 399 500	6 399 500	6 410 000	6 450 000
Muutos (TA 2021 vs TA 2020)		3,2 %	3,7 %	0,0 %		
Kulut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-834 801	-785 170	-828 100	-828 100	-845 000	-850 000
Palvelujen ostot	-1 238 421	-1 131 380	-1 251 730	-1 251 730	-1 250 000	-1 250 000
Palkat ja palkkiot	-969 114	-940 300	-1 005 000	-1 005 000	-1 030 000	-1 040 000
Henkilöstösivukulut	-227 031	-228 620	-248 170	-248 170	-255 000	-260 000
Poistot ja arvonalennukset	-1 471 068	-1 583 100	-1 612 500	-1 612 500	-1 650 000	-1 690 000
Muut liiketoiminnankulut	-102 132	-127 630	-122 500	-122 500	-130 000	-133 000
Kulut yhteensä	-4 842 566	-4 796 200	-5 068 000	-5 068 000	-5 160 000	-5 223 000
Muutos (TA 2021 vs TA 2020)		-1,0 %	5,7 %	0,0 %		
Liikelylijäämä	1 141 563	1 377 600	1 331 500	1 331 500	1 250 000	1 227 000
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	3 842	3 000	3 500	3 500	3 000	3 000
Kunnalle maksetut korkokulut	-24 684	-10 600	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	-78 294	-44 000	-5 000	-5 000	-3 000	-1 650
Korvaus peruspääomasta	-598 533	-949 000	-599 000	-599 000	-599 000	-599 000
Muut rahoituskulut	-73	0	0	0	0	0
Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä	443 820	377 000	731 000	731 000	651 000	629 350
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
Tilikauden ylijäämä	443 820	377 000	731 000	731 000	651 000	629 350
Muutos (TA 2021 vs TA 2020)		-15,1 %	93,9 %	0,0 %		

INVESTOINNIT 2022-2024	Hankkeen kokonaiskustannus	TA 2022		Suunnitelma 2023		Suunnitelma 2024		2022 - 2024 Talousarvio-Suunnitelma
		Yksiköiden ehdotus	Talousarvio	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	
Maa- ja vesialueet, kiinteistöt								
Menot / Maa-alueiden osto		-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-1 500 000
Tulot / Tasearvo maa-alueiden ja rakennusten myynnistä		500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Netto		0	0	0	0	0	0	0
Rakennukset								
Mustion koulukeskus								
Molemmille kieliryhmille tarkoitetun kunnallisen palvelun uudisrakennuksen toteuttamiseen osoitetaan määräraha vuosille 2020-2022. Rakennukseen tulee kaksikielinen päivähoito, esikoulu, koulu vuosi- ja kesäluokille 1-6, kirjasto, neuvola ja liikuntasali. Rakentaminen alkoi joulukuussa 2020 ja päättyi kesäkuussa 2022.								
Menot	-6 000 000	-1 400 000	-1 400 000	0	0	0	0	-1 400 000
Katarinaskolan								
Katarinaskolanin kuntoselvitys on tehty vuonna 2019, ja se toimii pohjana tulevan saneerauksen/uudisrakennuksen suunnittelulle. Tarveselvitys ja palveluverkkoselvityksen päivitys on tehty vuonna 2021. Hankesuunnittelu jatkuu vuonna 2022. Tekninen suunnittelu alkaa, kun projektisuunnitelma on hyväksytty. Saneerauksen laajuudesta päätetään palveluverkon arvioinnin yhteydessä. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuosina 2023-2024 hyväksytyin hankesuunnitelman mukaisesti. Hankkeen laajuudesta riippuen kustannusarvio on 5,0-10,6 miljoonaa euroa. Ero riippuu siitä jos rakennus sanerataan tai sanerataan ja mahdollisesti myös laajennetaan. Kaupunginhallitus hyväksyy hankesuunnitelman.								
Menot	-10 600 000	-200 000	-200 000	-3 125 000	-3 125 000	-7 125 000	-7 125 000	-10 450 000
Arkisto								
Kaupungin arkistot ovat hajallaan useissa eri kiinteistöissä ympäri kaupunkia. Hallintotoiminnan keskittyessä Tammiharjuun arkisto on perusteltua keskittää Tammiharjun alueelle. Tarkoitukseen soveltuva kiinteistö on selvityksen mukaan kaupungintalon kellarikerros tai vaihtoehtoisesti uudisrakennus. Selvitys on osoittanut, että J-talo (Kosthälli) ei sovellu arkistokäyttöön. Saneeraus ehdotetaan toteutettavan vuosina 2023-2024 selvityksen ja vahvistetun kustannusarvion mukaisesti.								
Menot	-1 550 000	0	0	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000	-1 500 000
Palveluverkkoselvitys, vaihe 1								
Kaupunginvaltuusto päätti 8.6.2020 § 60 palveluverkon muutoksista. Raseporintie 5:n työt on aloitettu kesällä 2021 ja valmistuvat keväällä 2022. Mariakodin suunnittelutyö tehdään vuonna 2021 ja työt suoritetaan vuonna 2022. Mariakodin muutostöihin ja Raaseporintie 5:n kunnostamisen loppuun saattamiseen varataan 800 000 euroa.								
Menot	-1 600 000	-800 000	-800 000	0	0	0	0	-800 000
Palveluverkkoselvitys, vaihe 2 - Vanhusten asuminen Tammisaarella								
Sosiaali- ja terveyslautakunta on 3.10.2019 ehdottanut määrärahaa vanhuksille Tammisaaren keskustassa tarkoitettujen esteettömien asuntojen ja tehostetun palveluasumisen kokonaissuunnittelua ja tarveselvitystä varten. Tavoitteena tulee olla, että tämä on toteutettu 30.6.2024. Jotta aikataulu pitää, rakentamisen tulkee alkaa keväällä 2022. Tekninen suunnittelu käynnistyy syksyllä 2021. Nk. rajoituslakia koskeva poikkeuslupa saatiin kesäkuussa 2021. Alkuperäinen kustannusarvio on ollut 9,2 miljoonaa euroa, joka on myös poikkeuslupapäätöksen pohjana. Kustannuslaskelma tarkentuu suunnittelun yhteydessä, kokonaiskustannusten arvioidaan olevan 11 miljoonaa euroa. Kustannusarviossa on huomioitu rakennuskustannusten nousu. Hanke toteutettaisiin rahoitusleasingilla.								
Menot	-11 000 000	0	0	0	0	0	0	0

INVESTOINNIT 2022-2024	Hankkeen kokonaiskustannus	TA 2022		Suunnitelma 2023		Suunnitelma 2024		2022 - 2024 Talousarvio-Suunnitelma
		Yksiköiden ehdotus	Talousarvio	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	
Palveluverkkoselvitys, vaihe 2 - Pohjan/Fiskarin alueen palveluverkkorakenne sekä Västerbyn ja Österbyn kouluverkko Kaupunki selvittää palvelun tarpeen Pohjan/Fiskarin alueella. Sivistyslautakunnan lausunnon 5.10.2021 § 142 mukaisesti vuodelle 2023 varataan 20 000 euron suunnitelmääräraha Västerby skolan mahdolliselle muutolle Österby skolaan.								
Menot		-50 000	-50 000	-220 000	-220 000	0	0	-270 000
Tenholan paloasema Suunnittelu ja toteutus tehdään tiiviissä yhteistyössä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa, rakentaminen alkaa toukokuussa 2022. Investoinnin tarkka summa selvitetään suunnittelun valmistumisen yhteydessä sekä mahdollisen Palosuojelurahaston rahoituspäätöksen jälkeen. Myönteinen rahoituspäätös alentaisi kaupungin maksuosuutta.								
Menot	-1 400 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	0	0	-1 200 000
Uusi päiväkotiki Karjaalla Sivistyslautakunnan lausunnon 5.10.2021 § 142 mukaisesti esitetään suunnitelmäärärahaa uuden päiväkodin rakentamiseen Karjaalle vuonna 2022. Päivähoitopaikkojen tarve Karjaan alueella on suuri ja osa päiväkotirakennuksista alkaa olla elinkaarensa lopussa. Uusi päiväkotiki sijoitetaan Karjaan rautatieaseman läheisyyteen, jotta se palvelee myös eri puolilta Raaseporia olevia työssäkäyviä.								
Menot	0	-50 000	-50 000	0	0	0	0	-50 000
Uimahalli Vapaa-aikalautakunnan ehdotuksen mukaisesti uimahallin kuntokartoitto aloitettiin vuonna 2019. Uima-altaiden betonirakenteiden kuntotarkastus tehtiin vuonna 2021. Kuntotarkastuksen tulosten perusteella vuodelle 2024 ehdotetaan 0,8 miljoonan euron määrärahaa. Hankkeen käynnistämistä tarvitaan erillinen päätös.								
Menot	-850 000	0	0	0	0	-800 000	-800 000	-800 000
Seminarieiskolan Seminarieiskolan saneerauksen valmistelu alkaa vuonna 2024.								
Menot	-7 200 000	0	0	0	0	-200 000	-200 000	-200 000
Ruokahuoltoselvitys Kaupunginhallitus päätti 20.8.2018 § 315, että Tammisaaren alueen nykyiset valmistus- ja jakelukeittiot saneerataan ja uudistetaan tulevan 10 vuoden aikana. Nykyisten valmistuskeittöiden saneerauksen ja uudistamisen arvioitu aikataulu on seuraava: Österby skola ja Österbo daghem 2019. Tämän jälkeen Ekenäs högstadieskola 2022, Höjdens skola 2024 ja Seminarieiskolan 2026. Lisäksi jakelukeittöiden saneeraukset toteutetaan rinnakkain valmistuskeittöiden kanssa niin, että jakelulogistiikka on huomioitu uusittavien valmistuskeittöiden mitoituksessa. Vuodelle 2022 varataan määräraha, joka kattaa Ekenäs högstadiumin valmistuskeittöiden saneerauksen sekä pienempiä toimenpiteitä Snappertuna skolan jakelukeittiössä.								
Menot	-4 700 000	-1 260 000	-1 260 000	-100 000	-100 000	-660 000	-660 000	-2 020 000
Energiatohokkuustoimenpiteet Energiatohokkuustoimenpiteet valitaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä. Toimenpiteet ovat osa kaupungin energiatoimintasuunnitelmaa, jota käsitellään kaupungin Hinku-työryhmässä. Hinku-ryhmä on priorisoinut määrärahaa ja esittää määrärahan kohdentamista seuraaviin hankkeisiin: Höjdens skolan, Solglintens daghemin, Snicknäs daghemin ja Tenholan uuden paloaseman liittäminen paikalliseen kaukolämpöverkkoon, aurinkopaneelin asentaminen Höjdens skolaan sekä Ekenäs högstadieskolan ikkunoiden uusiminen aanettun määrärahan puitteissa.								
Menot		-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-600 000

INVESTOINNIT 2022-2024	Hankkeen kokonaiskustannus	TA 2022		Suunnitelma 2023		Suunnitelma 2024		2022 - 2024 Talousarvio-Suunnitelma
		Yksiköiden ehdotus	Talousarvio	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	
Peruskorjaukset								
Eri rakennusten korjaukseen varataan vuosittain korjausmääräraha, joka jaetaan teknisen lautakunnan tekemän erillisen päätöksen mukaan. Yksittäiset yli 200 000 euron hankkeet hyväksyy kaupunginhallitus. Vuodelle 2022 suunniteltavat suuremmat peruskorjaukset perustuvat palveluverkkoselvitykseen, kaupungin kiinteistöstrategiaan sekä rakenne- ja tarveselvityksiin. Tekninen lautakunta hallinnoi määrärahoja käsittelemällä monivuotista työohjelmaa erikseen. Työohjelmaa päivitetään säännöllisesti määrärahan puitteissa vastaamaan korjaustarpeita. Työohjelmaan sisältyy varaus muutostöihin öljylämmitettujen kiinteistöjen korvaamiseksi ilmastoviisailta ratkaisulla. Kaupunki on jättänyt ARAlle rahoitushakemuksen, ja päätös saadaan tietojen mukaan joulukuussa 2021.								
Menot		-1 400 000	-1 400 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 500 000	-1 500 000	-4 100 000
Rakennukset yhteensä		-5 960 000	-5 960 000	-6 195 000	-6 195 000	-11 235 000	-11 235 000	-23 390 000
Infrastruktuuri								
Puistolaitteet ja leikkipuistot								
Määräraha käsittää yleisten alueiden rakenteiden saneerauksen ja uusimisen. Ajankohtaisia hankkeita ovat Knipanin ja leirintäalueen uimarantojen parantaminen Tammisaarella, Mäntynummen, Bäjarsin ja Tenholan puistolaitteet sekä Backgrändin, Kaskimaan ja Gölenin laituiden suurentaminen. Lisäksi kukkaruukkuja, penkkejä ja muita puistovälineitä uusitaan. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								
Menot		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000
Vapaa-aikapaikat								
Määräraha käsittää urheilu-, vapaa-aika- ja liikuntapaikat. Ajankohtaisia hankkeita vuonna 2022 ovat osallistuminen Pohjan skeittipuistohankkeeseen, Österbyn tekonurmikentän suunnittelu, Mäntynummen kuntoradan parantaminen (osa 1) ja valaistus Västerbyssä (osa 3), Karjaan tekonurmikentän suunnittelumääräraha ja Simmiken hyppytorni. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä sen jälkeen, kun asia on käsitelty vapaa-aikalautakunnassa. Västerbyn rullahiito-/ampumahiihtoradalle varataan 48 750 euron määräraha vuodelle 2022.								
Menot		-248 750	-248 750	-300 000	-300 000	-200 000	-200 000	-748 750
Pienvenesatamat								
Määräraha vuodelle 2022 käsittää neljän laiturin laajennuksen Ormnäsissä/Metsästäjänmäellä sekä olemassa olevan satamainfrastruktuurin pienet parannukset. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								
Menot		-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000
Södra viken, ruoppaus ja satamareunukset								
Aluehallintovirasto on päätöksellään 18.3.2019 100/2019 myöntänyt luvan Södra vikenin kunnostamiseen ja ruoppaukseen. Satamareunusten vahvistaminen ja ruoppaus on aloitettava keväällä/kesällä 2022 ja sen tulee valmistua viimeistään maaliskuussa 2025, muuten lupa raukeaa. Ruoppaus ja olemassa olevien satamareunusten parantaminen ehdotetaan kolmivuotiseksi hankkeeksi. Vuosi 1 satamareunusten vahvistaminen, vuosi 2 satamareunusten vahvistaminen sekä ruoppaus, vuosi 3 satamareunusten vahvistaminen ja ruoppaaminen jatkuu. Urakan kustannukset tarkentuvat jatkosuunnittelun myötä.								
Menot	-3 600 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 700 000	-1 700 000	-800 000	-800 000	-3 500 000
Mustionjoen kalatiet								
Kaupunginhallitus on 13.9.2021 §:ssä 348 päättänyt, että Raaseporin kaupunki sitoutuu vuosina 2022–2025 rahoittamaan Mustionjoen vesistövision kautta kalateiden rakentamista 170 000 eurolla vuodessa. Rahoituksen myöntämisen edellytyksenä on, että alueen muut merkittävät kunnat sitoutuvat omalta osaltaan rahoittamaan kokonaisuuden esitetyllä tavalla ja että rahoituksesta tehdään erillinen sopimus kuntien kesken. Investointimäärärahan käyttö voidaan aloittaa, kun kalateiden vesilupa on myönnetty.								
Menot	-2 510 000	-170 000	-170 000	-170 000	-170 000	-170 000	-170 000	-510 000

INVESTOINNIT 2022-2024	Hankkeen kokonaiskustannus	TA 2022		Suunnitelma 2023		Suunnitelma 2024		2022 - 2024 Talousarvio-Suunnitelma
		Yksiköiden ehdotus	Talousarvio	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	
Liikenneväylät, perusparannukset ja uudisrakentaminen								
Määräraha käytetään väylien perusparantamiseen, uudisrakentamiseen ja asfaltointiin. Päätavoite on vähentää sanerausvelkaa. Määrärahan jakamiseen laaditaan erillinen työohjelma. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä. Määräraha sisältää korvamerkityn määrärahan Karjaan ja Tammisaaren (Harju) väliselle kevyen liikenteen väylälle. Hanke on ELY-keskuksen kanssa toteutettava yhteishanke, jossa kaupungin rahoitusosuus on 50 prosenttia 1,3 miljoonan euron kokonaissummasta. Määrärahaan sisältyy myös Keskuskadun perusparannus Fokus-töiden valmistuessa sekä jatkoa Tammisaaren koulualueen katusaneeraukselle.								
Menot		-2 000 000	-2 000 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-5 400 000
Maasillan silta								
Karjaan Maasillan silta tarvitsee perusparannusta tulevana vuosina. Toimintavuonna 2021 tehdään sillan kuntotarkastus, ja tarkennettua saneerausmäärärahaa ehdotetaan vuodelle 2023.								
Menot	-1 050 000	0	0	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-1 000 000
Uudet asuin- ja teollisuusalueet								
Asuin- ja teollisuusalueiden laajentaminen tonttien tarpeiden ja kysynnän mukaan. Vuonna 2022 ajankohtaisia hankkeita ovat Ormnäsin/Metsästäjänmäen ja Gammelbodan satama-alueiden väylien ruoppaus sekä Espinginkujan (Pinjainen) ja Horsbäckin rakentaminen. Ruoppaukset liittyvät Gammelbodan satama-alueen kehittämiseen, mutta ne palvelevat myös kaupungin omaa satamaa Ormnäsissa/Metsästäjänmäellä. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								
Menot		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-400 000	-400 000	-1 000 000
Maankäyttösopimukset								
Hankkeille, joissa kaupunki on solminut maankäyttösopimuksen. Ajankohtaiset hankkeet 2022 ovat Pinjainen, Fiskari ja kadun rakentaminen Räväsissä sekä taidemuseon Kronanin yhteydessä. Lisäksi Karjaan keskustaan (ns. keskuspuisto ja Forsströminkatu) liittyvien töiden suunnittelu on alkanut vuonna 2021 ja valmistuu vuonna 2022. Talousarviomääräraha sisältää suuremman määrärahan Fiskarin infrastruktuuriin (Säästötie ja Malcolmintie) rakentamiseen. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								
Menot		-600 000	-600 000	-100 000	-100 000	0	0	-700 000
Hankkeet								
Vuodelle 2022 ehdotetaan määrärahaa, joka kattaa Pohjan keskustan toimenpiteiden jatkamisen, liikenneturvallisuustoimenpiteet sekä Ramsholmenin–Gäsörenin luontopolun ja sillan. Lisäksi jatketaan Knipnäs–Estholmenin ulkoilureitin töitä. Liikenneturvatoimenpiteet tarkoittavat liikenneympäristön parantamista liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti lautakunnan priorisointien mukaan. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								
Menot		-480 000	-480 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-980 000
Liikennejärjestelyt VT 25 / Leppi								
Lepin vt 25 / mt 111 koskevien liikennejärjestelyjen toteuttamiseen varataan 1,1 milj. euron määräraha vuodelle 2022 (vastaava määräraha kuin 2021). Lepin risteysjärjestelyjä koskevalle tiesuunnitelmalle on myönnetty valtion määrärahaa (Väylävirasto) kesäkuussa 2020. Hankkeen kokonaismääräraha on 5 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuutta varten varataan noin 2 miljoonaa euroa. Risteysalueen vt 25/mt 1102 (Snappertuna) parantamisen suunnittelu ja valmistelu on kesken, määräraha sisältää osuuden em. risteysalueella. Lepin tiejärjestelyt valmistuvat elokuussa 2022. Mahdolliset muut parannustoimenpiteet, jotka edellyttävät erillistä kaupungin rahoitusta käsitellään erillisillä päätöksillä.								
Menot		-1 100 000	-1 100 000	-500 000	-500 000	0	0	-1 600 000
Infrastruktuuri yhteensä		-6 148 750	-6 148 750	-5 770 000	-5 770 000	-4 270 000	-4 270 000	-16 188 750
Muut investoinnit								
Numeerinen pohjakartta								
Pohiakartta kaavoitukseen ja maankäyttöön.								
Menot		0	0	-60 000	-60 000	0	0	-60 000
Bruttoinvestoinnit		-12 608 750	-12 608 750	-12 525 000	-12 525 000	-16 005 000	-16 005 000	-41 138 750
Tulot		500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Nettoinvestoinnit		-12 108 750	-12 108 750	-12 025 000	-12 025 000	-15 505 000	-15 505 000	-39 638 750

INVESTOINNIT 2022-2024	Hankkeen kokonaiskustannus	TA 2022		Suunnitelma 2023		Suunnitelma 2024		2022 - 2024 Talousarvio-Suunnitelma
		Yksiköiden ehdotus	Talousarvio	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	Yksiköiden ehdotus	Suunnitelma	
LIIKELAITOKSET								
Raaseporin Vesi								
Vedenottamoiden täydennys								
Menot		-50 000	-50 000	-80 000	-80 000	-40 000	-40 000	-170 000
Johtoverkon laajennus asuin- ja teollisuusalueille								
Menot		-255 000	-255 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-655 000
Johtoverkon saneeraus, pintavesijohtojen laajennusrakentaminen								
Menot		-1 150 000	-1 150 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 300 000	-1 300 000	-3 650 000
Viemäripumppuasemien täydennys								
Menot		-50 000	-50 000	-35 000	-35 000	-40 000	-40 000	-125 000
Puhdistuslaitoksien täydennys								
Menot		-230 000	-230 000	-200 000	-200 000	-100 000	-100 000	-530 000
Raaseporin Vesi								
Menot		-1 735 000	-1 735 000	-1 715 000	-1 715 000	-1 680 000	-1 680 000	-5 130 000
Tulot		0	0	0	0	0	0	0
Netto		-1 735 000	-1 735 000	-1 715 000	-1 715 000	-1 680 000	-1 680 000	-5 130 000
Bruttoinvestoinnit sis. liikelaitokset								
		-14 343 750	-14 343 750	-14 240 000	-14 240 000	-17 685 000	-17 685 000	-46 268 750
Tulot sis. liikelaitokset								
		500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Nettoinvestoinnit sis. liikelaitokset								
		-13 843 750	-13 843 750	-13 740 000	-13 740 000	-17 185 000	-17 185 000	-44 768 750

INVESTOINTIOHJELMA	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investointiohjelma vuosittain	12,11	12,03	15,51	10,63	11,47	14,48	12,72	7,88	5,80	6,76

RAKENNUKSET

Rakennukset, investoinnit

Mustion koulukeskus	OO									
Katarinaskolan	O	OO	OO							
Arkisto		OO	OO							
Palveluverkkoselvitys, vaihe 1	OO									
Vanhusten asuminen Tammisaarella	OO	OO	OO							
Pohjan/Fiskarin alueen palveluverkkorakenne sekä Västerbyn ja Österbyn kouluverkko	O	O	OO	OO						
Tenholan palvelukoti				OO						
Tenholan paloasema	OO	OO								
Uusi päiväkotikarjaalla	O	O	OO	OO						
Uimahalli			OO							
Simmis (Stallörinpuiston kehittäminen)			O	OO	OO					
Seminarieksolan			O	OO	OO					
Vuokra-asuntoja erityisryhmille Tammisaarella				O	OO	OO				
Karjaan Yhteiskoulu, B-rakennus				O	O	OO	OO			
Ekenäs högstadieskola					O	OO	OO			
Urheilupaviljonki Tammisaarella							O	OO		
Villa Haga								O	OO	
Maria-koti									O	OO
Ruokahuoltouudistus	OO	O	OO	O	OO					
Energiatehokkuustoimenpiteet	OO	OO	OO							
Peruskorjaukset	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO

RAKENNUKSET Yhteensä	5,96	6,20	11,24	6,55	7,75	10,80	9,00	4,20	2,20	3,20
-----------------------------	-------------	-------------	--------------	-------------	-------------	--------------	-------------	-------------	-------------	-------------

INFRA

Infrastruktuurin investoinnit

Puistolaitteet ja leikkipuistot	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO
Vapaa-aika kohteet	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO
Pienvenesatamat	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO
Södra viken, ruoppaus ja satamareunukset	OO	OO	OO							
Stallörinpuisto, suunnitelman toteuttaminen			OO	OO	OO					
Mustionjoen kalatiet	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO		
Liikenneväylät, perusparannukset ja uudisrakentaminen	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO
Maasillan silta		OO	OO							
Uusia asuin- ja teollisuusalueita	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO
Maankäyttösopimukset	OO	OO		OO						
Projektit	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO
Liikennejärjestelyt VT 25 / Läpp	OO	OO		OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO

INFRA yhteensä	6,15	5,77	4,27	4,02	3,72	3,62	3,72	3,62	3,60	3,50
-----------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

MUUT

Muut investoinnit

Maa-alueiden ostot	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO
Kiinteistömyynti	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO	OO
Numeerinen pohjakartta		OO		OO		OO		OO		OO
Muut yhteensä	0	0,06	0	0,06	0	0,06	0	0,06	0	0,06

O = Suunnittelu

OO = Toteuttaminen

ULKOINEN Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös	TA 2021	Ennuste	Ehdotus	Talousarvio	Suunn.	Suunn.
sis. liikelait. Raaseporin Vesi	2020	sis. TA-muutokset	30.09.2021	2022	2022	2023	2024
Toimintatulot							
Myytitulot	10 423 497	11 608 070		10 611 910	10 541 960		
Maksutulot	9 147 866	9 216 070		9 106 300	9 144 100		
Tuet ja avustukset	2 312 898	2 486 090		2 924 440	2 924 440		
Muut toimintatulot	8 146 986	7 480 920		6 485 280	6 510 280		
Toimintatulot	30 031 246	30 791 150	30 018 650	29 127 930	29 120 780	26 833 990	26 769 970
Valmistus omaan käyttöön	440 850	405 500	354 000	435 500	435 500		
Toimintamenot							
Henkilöstömenot	-84 278 901	-89 380 760		-94 150 052	-94 834 780		
Palvelujen ostot	-90 076 824	-93 277 130		-93 136 227	-93 816 440		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 013 456	-11 715 410		-11 684 595	-11 691 100		
Avustukset	-8 704 730	-9 370 080		-8 774 490	-8 886 490		
Muut toimintamenot	-7 427 109	-6 475 750		-5 960 830	-6 080 770		
Toimintamenot	-201 501 021	-210 219 130	-208 219 650	-213 706 194	-215 309 580	-97 365 170	-98 896 160
TOIMINTAKATE	-171 028 925	-179 022 480	-177 847 000	-184 142 764	-185 753 300	-70 531 180	-72 126 190
Verotulot	117 296 177	117 428 000	120 750 000	122 663 000	122 663 000	69 549 000	67 457 000
Kunnallisvero	102 828 436	101 086 000	103 790 000	107 151 000	107 151 000	55 133 000	53 083 000
Kiinteistövero	10 330 208	11 494 000	11 373 000	11 360 000	11 360 000	11 360 000	11 360 000
Yhteisövero	4 137 533	4 848 000	5 587 000	4 152 000	4 152 000	3 056 000	3 014 000
Valtionosuudet	69 698 763	64 272 000	64 574 000	70 572 000	70 572 000	11 403 000	10 634 000
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot, ulkoiset	1 642 151	1 582 000	1 585 400	1 531 000	1 531 000	1 531 000	1 535 000
Korkotulot, sisäiset	24 684	10 600	10 500	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	1 083 342	2 009 500	2 051 500	1 105 500	1 105 500	766 000	721 000
Korkomenot, ulkoiset	-816 519	-579 000	-553 800	-387 000	-387 000	-257 000	-231 650
Korkomenot, sisäiset	-24 684	-10 600	-11 000	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-4 587	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Korvaus peruspääomasta	-598 533	-949 000	-949 000	-599 000	-599 000	-599 000	-599 000
VUOSIKATE	17 271 869	4 739 020	9 608 600	10 740 736	9 130 200	11 859 820	7 388 160
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 156 734	-6 958 100	-7 132 000	-7 177 500	-7 277 500	-7 490 000	-7 490 000
Arvonalentumiset	-122 392				-78 000		
Satunnaiset erät							
TILIKAUDEN TULOS	9 992 743	-2 219 080	2 476 600	3 563 236	1 774 700	4 369 820	-101 840
Varausten lisäys/vähennys							
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	9 992 743	-2 219 080	2 476 600	3 563 236	1 774 700	4 369 820	-101 840
TUNNUSLUVUT							
Toimintatulot / -menot, %	-14,9	-14,6	-14,4	-13,6	-13,5	-27,6	-27,1
Verotulot, euro/asukas	4 261	4 255	4 376	4 444	4 444	2 511	2 431
Valtionosuudet, euro/asukas	2 532	2 329	2 340	2 557	2 557	412	383
Vuosikate, euro/asukas	627	172	348	389	331	428	266
Vuosikate / Poistot, %	237,3	68,1	134,7	149,6	124,1	158,3	98,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	-1 214	-3 433	1 263	4 826	3 038	7 408	7 306
Asukasmäärä vuoden lopussa	27 530	27 600	27 593	27 600	27 600	27 700	27 750

Kunnan ja liikelaitoksen tuloslaskelma

	Talousarvio 2022		Eliminoinnit		Kunnan tulos- laskelmaosa ml. liike- laitokset
	Kaupunki	Raaseporin Vesi	Kaupunki	Raaseporin Vesi	
Toimintatulot	55 669 110	6 399 500			62 068 610
Toimintamenot	-244 366 410	-3 455 500			-247 821 910
Toimintakate	-188 697 300	2 944 000	0	0	-185 753 300
Verotulot	122 663 000				122 663 000
Valtionosuudet	70 572 000				70 572 000
Rahoitustulot ja menot					
Korkotulot	1 531 000		0		1 531 000
Muut rahoitustulot	1 102 000	3 500	-599 000		506 500
Korkomenot	-382 000	-5 000		0	-387 000
Muut rahoitusmenot	-2 000				-2 000
Korvaus peruspääomasta		-599 000		599 000	0
Vuosikate	6 786 700	2 343 500	-599 000	599 000	9 130 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 665 000	-1 612 500			-7 277 500
Arvonalentumiset	-78 000				-78 000
Satunnaiset erät					
Tilikauden tulos	1 043 700	731 000	-599 000	599 000	1 774 700

Liikelaitosten vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen

	Talousarvio 2022		Eliminoinnit		Kunnan tulos- laskelmaosa ml. liike- laitokset
	Kaupunki	Raaseporin Vesi	Kaupunki	Raaseporin Vesi	
Tulorahoitus					
Vuosikate	6 786 700	2 343 500			9 130 200
Satunnaiset erät					0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 000 000				-1 000 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-12 608 750	-1 735 000			-14 343 750
Rahoitusosuudet investointimenoihin					0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 500 000				1 500 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 322 050	608 500	0	0	-4 713 550
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					0
Antolainasaamisten vähennykset	0				0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 200 000	3 000 000			22 200 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 167 000	-477 540			-14 644 540
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0				0
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	-289 050	3 130 960	0	0	2 841 910

TALOUSARVIO 2022
Ulkoiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
Tilintarkastus						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-48 260	-59 050	-59 860	-59 920	1,5	24,2
Netto	-48 260	-59 050	-59 860	-59 920	1,5	24,2
Kaupunginkanslia						
Tulot	328 898	111 870	110 000	110 000	-1,7	-66,6
Menot	-6 157 987	-5 704 510	-6 090 520	-6 240 410	9,4	1,3
Netto	-5 829 089	-5 592 640	-5 980 520	-6 130 410	9,6	5,2
Taloussosasto						
Tulot	114 118	98 000	64 000	64 000	-34,7	-43,9
Menot	-1 306 127	-1 260 380	-1 212 010	-1 213 560	-3,7	-7,1
Netto	-1 192 009	-1 162 380	-1 148 010	-1 149 560	-1,1	-3,6
Henkilösosasto						
Tulot	664 324	660 000	685 000	685 000	3,8	3,1
Menot	-3 008 260	-2 946 170	-2 879 250	-2 976 820	1,0	-1,0
Netto	-2 343 936	-2 286 170	-2 194 250	-2 291 820	0,2	-2,2
Kaupunkikehitys						
Tulot	27 760	80 500	101 200	101 200	25,7	264,6
Menot	-1 540 027	-1 756 170	-1 385 740	-1 387 010	-21,0	-9,9
Netto	-1 512 267	-1 675 670	-1 284 540	-1 285 810	-23,3	-15,0
Joukkoliikenne						
Tulot	124 724	94 000	85 000	85 000	-9,6	-31,8
Menot	-663 053	-521 600	-458 450	-520 600	-0,2	-21,5
Netto	-538 329	-427 600	-373 450	-435 600	1,9	-19,1
Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut						
Tulot				841 930		
Menot				-4 347 620		
Netto	0	0	0	-3 505 690	0,0	0,0
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ						
Tulot	1 259 824	1 044 370	1 045 200	1 887 130	80,7	49,8
Menot	-12 723 714	-12 247 880	-12 085 830	-16 745 940	36,7	31,6
Netto	-11 463 890	-11 203 510	-11 040 630	-14 858 810	32,6	29,6
Hallinto ja tukipalvelut						
Tulot	59 250	4 000	52 900	52 900	1222,5	-10,7
Menot	-1 824 346	-1 441 790	-1 526 330	-1 503 760	4,3	-17,6
Netto	-1 765 096	-1 437 790	-1 473 430	-1 450 860	0,9	-17,8
Kotihoito ja tukipalvelut						
Tulot	2 111 094	2 022 000	2 092 000	2 092 000	3,5	-0,9
Menot	-10 060 471	-10 776 370	-10 479 140	-10 501 230	-2,6	4,4
Netto	-7 949 377	-8 754 370	-8 387 140	-8 409 230	-3,9	5,8
Ympäristö- ja asumisen						
Tulot	4 499 928	4 490 000	4 429 170	4 429 170	-1,4	-1,6
Menot	-13 760 739	-13 634 400	-14 179 910	-14 215 590	4,3	3,3
Netto	-9 260 811	-9 144 400	-9 750 740	-9 786 420	7,0	5,7
Terveyspalvelut						
Tulot	843 506	910 460	800 660	800 660	-12,1	-5,1
Menot	-8 894 408	-10 384 460	-10 839 410	-10 815 660	4,2	21,6
Netto	-8 050 902	-9 474 000	-10 038 750	-10 015 000	5,7	24,4
Mielenterveys- ja päihdehuolto						
Tulot	434 680	470 000	478 530	478 530	1,8	10,1
Menot	-3 265 471	-3 053 940	-3 310 930	-3 314 750	8,5	1,5
Netto	-2 830 791	-2 583 940	-2 832 400	-2 836 220	9,8	0,2
Hammashoito						
Tulot	988 623	1 183 000	1 085 000	1 085 000	-8,3	9,7
Menot	-2 946 988	-3 119 650	-3 144 680	-3 152 130	1,0	7,0
Netto	-1 958 365	-1 936 650	-2 059 680	-2 067 130	6,7	5,6

Sisäiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
Tulot	0	0	0	0		
Menot	-4 202	-3 800	-4 140	-4 140	8,9	-1,5
Netto	-4 202	-3 800	-4 140	-4 140	8,9	-1,5
Tulot	3 054 991	3 348 070	3 832 490	3 837 490	14,6	25,6
Menot	-397 954	-393 120	-380 250	-380 250	-3,3	-4,4
Netto	2 657 037	2 954 950	3 452 240	3 457 240	17,0	30,1
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-103 067	-88 250	-82 230	-82 230	-6,8	-20,2
Netto	-103 067	-88 250	-82 230	-82 230	-6,8	-20,2
Tulot	4 425	0	0	0	0,0	-100,0
Menot	-138 347	-146 870	-152 400	-152 400	3,8	10,2
Netto	-133 922	-146 870	-152 400	-152 400	3,8	13,8
Tulot	1 321	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-131 133	-97 790	-72 210	-72 210	-26,2	-44,9
Netto	-129 812	-97 790	-72 210	-72 210	-26,2	-44,4
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	0	-4 450	-4 290	-4 290	0,0	0,0
Netto	0	-4 450	-4 290	-4 290	0,0	0,0
Tulot				0		
Menot				-480 920		
Netto	0	0	0	-480 920	0,0	0,0
Tulot	3 060 737	3 348 070	3 832 490	3 837 490	14,6	25,4
Menot	-774 703	-734 280	-695 520	-1 176 440	60,2	51,9
Netto	2 286 034	2 613 790	3 136 970	2 661 050	1,8	16,4
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-163 141	-162 690	-151 290	-146 790	-9,8	-10,0
Netto	-163 141	-162 690	-151 290	-146 790	-9,8	-10,0
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-475 195	-512 120	-695 980	-695 980	35,9	46,5
Netto	-475 195	-512 120	-695 980	-695 980	35,9	46,5
Tulot	2 727	0	0	0	0,0	-100,0
Menot	-3 548 378	-4 188 510	-4 516 570	-4 441 940	6,1	25,2
Netto	-3 545 651	-4 188 510	-4 516 570	-4 441 940	6,1	25,3
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-1 791 332	-1 892 300	-2 027 690	-2 027 690	7,2	13,2
Netto	-1 791 332	-1 892 300	-2 027 690	-2 027 690	7,2	13,2
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-268 870	-217 480	-202 120	-202 120	-7,1	-24,8
Netto	-268 870	-217 480	-202 120	-202 120	-7,1	-24,8
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-368 927	-489 370	-574 750	-574 750	17,4	55,8
Netto	-368 927	-489 370	-574 750	-574 750	17,4	55,8

TALOUSARVIO 2022
Ulkoiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
Lapsi- ja perhepalvelut						
Tuotot	472 720	297 500	287 000	287 000	-3,5	-39,3
Kulut	-6 325 868	-6 012 420	-6 325 110	-6 379 940	6,1	0,9
Netto	-5 853 148	-5 714 920	-6 038 110	-6 092 940	6,6	4,1
Aikuissosiaalityö ja vammaispalvelut						
Tulot	687 059	196 840	169 000	169 000	-14,1	-75,4
Menot	-14 594 064	-14 765 020	-15 106 260	-15 110 090	2,3	3,5
Netto	-13 907 005	-14 568 180	-14 937 260	-14 941 090	2,6	7,4
Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut						
Tulot	314 440	892 050	841 930	0	-100,0	-100,0
Menot	-3 900 381	-4 837 510	-4 297 530	0	-100,0	-100,0
Netto	-3 585 941	-3 945 460	-3 455 600	0	-100,0	-100,0
Erikoissairaanhoido/Maksuosuus						
Tulot	211 720	0	0	0	0,0	-100,0
Menot	-41 613 009	-43 350 000	-44 850 000	-45 350 000	4,6	9,0
Netto	-41 401 288	-43 350 000	-44 850 000	-45 350 000	4,6	9,5
Erikoissairaanhoido/Muu erikoissairaanhoido						
Tulot	0	1 530 000	0	0	0,0	0,0
Menot	-5 048 909	-6 386 800	-4 381 440	-4 411 440	-30,9	-12,6
Netto	-5 048 909	-4 856 800	-4 381 440	-4 411 440	-9,2	-12,6
SOSIAALI- JA TERV.HUOLT. YHTEENSÄ						
Tulot	10 623 020	11 995 850	10 236 190	9 394 260	-21,7	-11,6
Menot	-112 234 654	-117 762 360	-118 440 740	-114 754 590	-2,6	2,2
Netto	-101 611 635	-105 766 510	-108 204 550	-105 360 330	-0,4	3,7
Muu sivistys						
Tulot	1 182 887	1 222 490	1 382 770	1 312 820	7,4	11,0
Menot	-8 019 788	-8 451 590	-7 838 970	-7 854 360	-7,1	-2,1
Netto	-6 836 901	-7 229 100	-6 456 200	-6 541 540	-9,5	-4,3
Varhaiskasvatus						
Tulot	1 511 755	1 425 500	1 552 990	1 590 790	11,6	5,2
Menot	-12 626 863	-13 280 520	-13 831 757	-14 123 650	6,3	11,9
Netto	-11 115 108	-11 855 020	-12 278 767	-12 532 860	5,7	12,8
Opetus						
Tulot	725 387	584 120	584 120	584 120	0,0	-19,5
Menot	-17 683 587	-18 201 690	-18 779 660	-18 832 940	3,5	6,5
Netto	-16 958 200	-17 617 570	-18 195 540	-18 248 820	3,6	7,6
Lukiot						
Tulot	32 410	76 000	76 000	76 000	0,0	134,5
Menot	-2 792 195	-3 210 550	-3 368 165	-3 376 900	5,2	20,9
Netto	-2 759 785	-3 134 550	-3 292 165	-3 300 900	5,3	19,6
Museot						
Tulot	57 523	81 000	281 700	281 700	247,8	389,7
Menot	-824 649	-839 130	-1 068 177	-1 070 150	27,5	29,8
Netto	-767 126	-758 130	-786 477	-788 450	4,0	2,8
Kirjasto						
Tulot	18 447	21 000	21 000	46 000	119,0	149,4
Menot	-962 782	-909 680	-951 590	-1 008 630	10,9	4,8
Netto	-944 335	-888 680	-930 590	-962 630	8,3	1,9
Vapaa-aika						
Tulot	298 985	98 500	557 000	557 000	465,5	86,3
Menot	-1 471 363	-894 820	-1 607 705	-1 655 580	85,0	12,5
Netto	-1 172 378	-796 320	-1 050 705	-1 098 580	38,0	-6,3
SIVISTYS YHTEENSÄ						
Tulot	3 827 393	3 508 610	4 455 580	4 448 430	26,8	16,2
Menot	-44 381 225	-45 787 980	-47 446 024	-47 922 210	4,7	8,0
Netto	-40 553 832	-42 279 370	-42 990 444	-43 473 780	2,8	7,2

Sisäiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
Tuotot	0	0	0	0	0,0	0,0
Kulut	-196 670	-207 490	-185 360	-185 360	-10,7	-5,8
Netto	-196 670	-207 490	-185 360	-185 360	-10,7	-5,8
Tulot	3 432	0	0	0	0,0	-100,0
Menot	-233 110	-152 540	-173 080	-173 080	13,5	-25,8
Netto	-229 678	-152 540	-173 080	-173 080	13,5	-24,6
Tulot	5 248	0	0	0	0,0	-100,0
Menot	-354 553	-410 750	-476 420	0	-100,0	-100,0
Netto	-349 305	-410 750	-476 420	0	-100,0	-100,0
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	0	0	0	0	0,0	0,0
Netto	0	0	0	0	0,0	0,0
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	0	0	0	0	0,0	0,0
Netto	0	0	0	0	0,0	0,0
Tulot	11 407	0	0	0	0,0	-100,0
Menot	-7 400 176	-8 233 250	-9 003 260	-8 447 710	2,6	14,2
Netto	-7 388 769	-8 233 250	-9 003 260	-8 447 710	2,6	14,3
Tulot	266 197	89 230	93 230	93 230	4,5	-65,0
Menot	-1 057 766	-857 610	-887 420	-887 420	3,5	-16,1
Netto	-791 569	-768 380	-794 190	-794 190	3,4	0,3
Tulot	510	600	240	240	0,0	-52,9
Menot	-4 408 035	-4 539 180	-4 566 410	-4 696 070	3,5	6,5
Netto	-4 407 525	-4 538 580	-4 566 170	-4 695 830	3,5	6,5
Tulot	82 205	138 600	154 760	154 760	11,7	88,3
Menot	-10 595 112	-10 643 350	-10 561 810	-10 569 520	-0,7	-0,2
Netto	-10 512 907	-10 504 750	-10 407 050	-10 414 760	-0,9	-0,9
Tulot	2 880	3 300	3 030	3 030	-8,2	5,2
Menot	-1 113 463	-1 170 110	-1 162 720	-1 163 420	-0,6	4,5
Netto	-1 110 583	-1 166 810	-1 159 690	-1 160 390	-0,6	4,5
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-361 314	-356 970	-477 260	-477 260	33,7	32,1
Netto	-361 314	-356 970	-477 260	-477 260	33,7	32,1
Tulot	5 395	10 000	7 000	7 000	0,0	29,7
Menot	-550 839	-508 920	-481 320	-481 320	-5,4	-12,6
Netto	-545 444	-498 920	-474 320	-474 320	-4,9	-13,0
Tulot	221 990	312 000	376 830	376 830	20,8	69,8
Menot	-1 334 479	-2 343 930	-2 472 460	-2 472 460	5,5	85,3
Netto	-1 112 489	-2 031 930	-2 095 630	-2 095 630	3,1	88,4
Tulot	579 177	553 730	635 090	635 090	14,7	9,7
Menot	-19 421 008	-20 420 070	-20 609 400	-20 747 470	1,6	6,8
Netto	-18 841 831	-19 866 340	-19 974 310	-20 112 380	1,2	6,7

TALOUSARVIO 2022
Ulkoiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
Hallinto (Tekniikka)						
Tulot	279 756	362 200	410 200	410 200	13,3	46,6
Menot	-2 601 886	-3 029 690	-3 167 090	-3 168 800	4,6	21,8
Netto	-2 322 130	-2 667 490	-2 756 890	-2 758 600	3,4	18,8
Yhdyskuntatekniikka						
Tulot	985 861	978 300	710 000	710 000	-27,4	-28,0
Menot	-4 328 706	-4 654 040	-5 025 240	-5 039 780	8,3	16,4
Netto	-3 342 845	-3 675 740	-4 315 240	-4 329 780	17,8	29,5
Mittaus- ja kiinteistömuodostus						
Tulot	2 820 552	2 433 000	1 958 000	1 958 000	-19,5	-30,6
Menot	-516 880	-510 970	-527 540	-528 760	3,5	2,3
Netto	2 303 672	1 922 030	1 430 460	1 429 240	-25,6	-38,0
Tilalahallinto						
Tulot	3 277 605	3 232 170	2 665 030	2 665 030	-17,5	-18,7
Menot	-10 807 837	-12 027 230	-12 051 750	-12 108 510	0,7	12,0
Netto	-7 530 232	-8 795 060	-9 386 720	-9 443 480	7,4	25,4
Toimitilahuolto ja ruokahuolto						
Tulot	234 544	234 550	252 660	252 660	7,7	7,7
Menot	-8 139 339	-8 836 960	-9 091 750	-9 115 100	3,1	12,0
Netto	-7 904 795	-8 602 410	-8 839 090	-8 862 440	3,0	12,1
Kaavoitus						
Tulot	62 135	73 000	98 000	98 000	34,2	57,7
Menot	-566 221	-675 210	-699 000	-750 510	11,2	32,5
Netto	-504 086	-602 210	-601 000	-652 510	8,4	29,4
Rakentaminen ja ympäristö						
Tulot	671 511	700 800	732 070	732 070	4,5	9,0
Menot	-1 440 701	-1 077 840	-1 195 760	-1 198 440	11,2	-16,8
Netto	-769 190	-377 040	-463 690	-466 370	23,7	-39,4
Jätelautakunta						
Tulot	445 733	460 000	601 000	601 000	30,7	34,8
Menot	-387 964	-395 870	-519 970	-521 440	31,7	34,4
Netto	57 770	64 130	81 030	79 560	24,1	37,7
TEKNIikka YHTEENSÄ						
Tulot	8 777 698	8 474 020	7 426 960	7 426 960	-12,4	-15,4
Menot	-28 789 534	-31 207 810	-32 278 100	-32 431 340	3,9	12,6
Netto	-20 011 836	-22 733 790	-24 851 140	-25 004 380	10,0	24,9
Raseborgs stad						
Tulot	24 487 934	25 022 850	23 163 930	23 156 780	-7,5	-5,4
Menot	-198 129 127	-207 006 030	-210 250 694	-211 854 080	2,3	6,9
Netto	-173 641 193	-181 983 180	-187 086 764	-188 697 300	3,7	8,7
Raaseporin Vesi						
Tulot	5 984 129	6 173 800	6 399 500	6 399 500	3,7	6,9
Menot	-3 371 498	-3 213 100	-3 455 500	-3 455 500	7,5	2,5
Netto	2 612 631	2 960 700	2 944 000	2 944 000	-0,6	12,7
KAUPUNKI + LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ						
Tulot	30 472 063	31 196 650	29 563 430	29 556 280	-5,3	-3,0
Menot	-201 500 625	-210 219 130	-213 706 194	-215 309 580	2,4	6,9
Netto	-171 028 562	-179 022 480	-184 142 764	-185 753 300	3,8	8,6

Sisäiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
	45 096	0	0	0	0,0	-100,0
	-68 009	-52 330	-56 000	-56 000	7,0	-17,7
Netto	-22 913	-52 330	-56 000	-56 000	7,0	144,4
	380 241	381 360	387 410	387 410	1,6	1,9
	-288 360	-255 560	-262 900	-262 900	2,9	-8,8
Netto	91 881	125 800	124 510	124 510	-1,0	35,5
	736 776	818 880	858 460	858 460	0,0	16,5
	-75 568	-74 630	-72 110	-72 110	-3,4	-4,6
Netto	661 208	744 250	786 350	786 350	5,7	18,9
	16 939 817	17 250 670	17 485 120	17 537 560	1,7	3,5
	-1 097 042	-1 096 800	-1 131 660	-1 131 660	3,2	3,2
Netto	15 842 775	16 153 870	16 353 460	16 405 900	1,6	3,6
	7 974 435	9 107 640	9 250 320	9 256 320	1,6	16,1
	-433 748	-422 350	-447 230	-447 230	5,9	3,1
Netto	7 540 687	8 685 290	8 803 090	8 809 090	1,4	16,8
	4 860	0	0	0	0,0	-100,0
	-77 085	-73 950	-74 140	-74 140	0,3	-3,8
Netto	-72 225	-73 950	-74 140	-74 140	0,3	2,7
	12 502	0	0	0	0,0	-100,0
	-109 345	-97 130	-96 670	-96 670	-0,5	-11,6
Netto	-96 843	-97 130	-96 670	-96 670	-0,5	-0,2
	0	0	0	0	0,0	0,0
	0	0	0	0	0,0	0,0
Netto	0	0	0	0	0,0	0,0
	26 093 727	27 558 550	27 981 310	28 039 750	1,7	7,5
	-2 149 157	-2 072 750	-2 140 710	-2 140 710	3,3	-0,4
Netto	23 944 570	25 485 800	25 840 600	25 899 040	1,6	8,2
	29 745 047	31 460 350	32 448 890	32 512 330	3,3	9,3
	-29 745 047	-31 460 350	-32 448 890	-32 512 330	3,3	9,3
Netto	0	0	0	0	0,0	0,0

TALOUSARVIO 2022
Ulkoiset / Sisäiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
Tilintarkastus						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0,0
Menot	-52 462	-62 850	-64 000	-64 060	1,9	22,1
Netto	-52 462	-62 850	-64 000	-64 060	1,9	22,1
Kaupunginkanslia						
Tulot	3 383 889	3 459 940	3 942 490	3 947 490	14,1	16,7
Menot	-6 555 941	-6 097 630	-6 470 770	-6 620 660	8,6	1,0
Netto	-3 172 052	-2 637 690	-2 528 280	-2 673 170	1,3	-15,7
Taloulosasto						
Tulot	114 118	98 000	64 000	64 000	-34,7	-43,9
Menot	-1 409 194	-1 348 630	-1 294 240	-1 295 790	-3,9	-8,0
Netto	-1 295 076	-1 250 630	-1 230 240	-1 231 790	-1,5	-4,9
Henkilöosasto						
Tulot	668 749	660 000	685 000	685 000	3,8	2,4
Menot	-3 146 607	-3 093 040	-3 031 650	-3 129 220	1,2	-0,6
Netto	-2 477 858	-2 433 040	-2 346 650	-2 444 220	0,5	-1,4
Kaupunkikehitys						
Tulot	29 081	80 500	101 200	101 200	25,7	248,0
Menot	-1 671 160	-1 853 960	-1 457 950	-1 459 220	-21,3	-12,7
Netto	-1 642 079	-1 773 460	-1 356 750	-1 358 020	-23,4	-17,3
Joukkoliikenne						
Tulot	124 724	94 000	85 000	85 000	-9,6	-31,8
Menot	-663 053	-526 050	-462 740	-524 890	-0,2	-20,8
Netto	-538 329	-432 050	-377 740	-439 890	1,8	-18,3
Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut						
Tulot				841 930		
Menot				-4 828 540		
Netto	0	0	0	-3 986 610	0,0	0,0
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ						
Tulot	4 320 561	4 392 440	4 877 690	5 724 620	30,3	32,5
Menot	-13 498 417	-12 982 160	-12 781 350	-17 922 380	38,1	32,8
Netto	-9 177 856	-8 589 720	-7 903 660	-12 197 760	42,0	32,9
Hallinto ja tukipalvelut						
Tulot	59 250	4 000	52 900	52 900	1222,5	-10,7
Menot	-1 987 487	-1 604 480	-1 677 620	-1 650 550	2,9	-17,0
Netto	-1 928 237	-1 600 480	-1 624 720	-1 597 650	-0,2	-17,1
Kotihoito ja tukipalvelut						
Tulot	2 111 094	2 022 000	2 092 000	2 092 000	3,5	-0,9
Menot	-10 535 666	-11 288 490	-11 175 120	-11 197 210	-0,8	6,3
Netto	-8 424 572	-9 266 490	-9 083 120	-9 105 210	-1,7	8,1
Ympäri vuorokautinen asuminen						
Tulot	4 502 655	4 490 000	4 429 170	4 429 170	-1,4	-1,6
Menot	-17 309 117	-17 822 910	-18 696 480	-18 657 530	4,7	7,8
Netto	-12 806 462	-13 332 910	-14 267 310	-14 228 360	6,7	11,1
Terveyspalvelut						
Tulot	843 506	910 460	800 660	800 660	-12,1	-5,1
Menot	-10 685 740	-12 276 760	-12 867 100	-12 843 350	4,6	20,2
Netto	-9 842 234	-11 366 300	-12 066 440	-12 042 690	6,0	22,4
Mielenterveyshoito ja päihdehoito						
Tulot	434 680	470 000	478 530	478 530	1,8	10,1
Menot	-3 534 341	-3 271 420	-3 513 050	-3 516 870	7,5	-0,5
Netto	-3 099 661	-2 801 420	-3 034 520	-3 038 340	8,5	-2,0
Hammashoito						
Tulot	988 623	1 183 000	1 085 000	1 085 000	-8,3	9,7
Menot	-3 315 915	-3 609 020	-3 719 430	-3 726 880	3,3	12,4
Netto	-2 327 292	-2 426 020	-2 634 430	-2 641 880	8,9	13,5

TALOUSARVIO 2022
Ulkoiset / Sisäiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
Lapsi- ja perhepalvelut						
Tuotot	472 720	297 500	287 000	287 000	-3,5	-39,3
Kulut	-6 522 538	-6 219 910	-6 510 470	-6 565 300	5,6	0,7
Netto	-6 049 818	-5 922 410	-6 223 470	-6 278 300	6,0	3,8
Aikuissosiaalityö ja vammaispalvelut						
Tulot	690 491	196 840	169 000	169 000	-14,1	-75,5
Menot	-14 827 174	-14 917 560	-15 279 340	-15 283 170	2,5	3,1
Netto	-14 136 683	-14 720 720	-15 110 340	-15 114 170	2,7	6,9
Työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut						
Tulot	319 688	892 050	841 930	0	-100,0	-100,0
Menot	-4 254 934	-5 248 260	-4 773 950	0	-100,0	-100,0
Netto	-3 935 246	-4 356 210	-3 932 020	0	-100,0	-100,0
Erikoissairaanhoidon/Maksuosuus						
Tulot	211 720	0	0	0		-100,0
Menot	-41 613 009	-43 350 000	-44 850 000	-45 350 000	4,6	9,0
Netto	-41 401 288	-43 350 000	-44 850 000	-45 350 000	4,6	9,5
Erikoissairaanhoidon/Muu erikoissairaanhoidon						
Intäkter	0	1 530 000	0	0	0,0	0,0
Kostnader	-5 048 909	-6 386 800	-4 381 440	-4 411 440	-30,9	-12,6
Netto	-5 048 909	-4 856 800	-4 381 440	-4 411 440	-9,2	-12,6
SOSIAALI- JA TERV.HUOLT. YHTEENSÄ						
Tulot	10 634 427	11 995 850	10 236 190	9 394 260	-21,7	-11,7
Menot	-119 634 830	-125 995 610	-127 444 000	-123 202 300	-2,2	3,0
Netto	-109 000 404	-113 999 760	-117 207 810	-113 808 040	-0,2	4,4
Muu sivistys						
Tulot	1 449 084	1 311 720	1 476 000	1 406 050	7,2	-3,0
Menot	-9 077 554	-9 309 200	-8 726 390	-8 741 780	-6,1	-3,7
Netto	-7 628 470	-7 997 480	-7 250 390	-7 335 730	-8,3	-3,8
Varhaiskasvatus						
Tulot	1 512 265	1 426 100	1 553 230	1 591 030	11,6	5,2
Menot	-17 034 898	-17 819 700	-18 398 167	-18 819 720	5,6	10,5
Netto	-15 522 633	-16 393 600	-16 844 937	-17 228 690	5,1	11,0
Opetus						
Tulot	807 592	722 720	738 880	738 880	2,2	-8,5
Menot	-28 278 699	-28 845 040	-29 341 470	-29 402 460	1,9	4,0
Netto	-27 471 107	-28 122 320	-28 602 590	-28 663 580	1,9	4,3
Lukiot						
Tulot	35 290	79 300	79 030	79 030	-0,3	123,9
Menot	-3 905 658	-4 380 660	-4 530 885	-4 540 320	3,6	16,2
Netto	-3 870 368	-4 301 360	-4 451 855	-4 461 290	3,7	15,3
Museot						
Tulot	57 523	81 000	281 700	281 700	247,8	389,7
Menot	-1 185 963	-1 196 100	-1 545 437	-1 547 410	29,4	30,5
Netto	-1 128 440	-1 115 100	-1 263 737	-1 265 710	13,5	12,2
Kirjasto						
Tulot	23 842	31 000	28 000	53 000	71,0	122,3
Menot	-1 513 621	-1 418 600	-1 432 910	-1 489 950	5,0	-1,6
Netto	-1 489 779	-1 387 600	-1 404 910	-1 436 950	3,6	-3,5
Vapaa-aika						
Tulot	520 975	410 500	933 830	933 830	127,5	79,2
Menot	-2 805 842	-3 238 750	-4 080 165	-4 128 040	27,5	47,1
Netto	-2 284 867	-2 828 250	-3 146 335	-3 194 210	12,9	39,8
SIVISTYS YHTEENSÄ						
Tulot	4 406 570	4 062 340	5 090 670	5 083 520	25,1	15,4
Menot	-63 802 233	-66 208 050	-68 055 424	-68 669 680	3,7	7,6
Netto	-59 395 663	-62 145 710	-62 964 754	-63 586 160	2,3	7,1

TALOUSARVIO 2022
Ulkoiset / Sisäiset

	Tilinpäätös 2020	TA 2021 sis.TA-muut.	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Muutos % TA 21-22	Muutos % TP20-TA22
Hallinto (Tekniikka)						
Tulot	324 852	362 200	410 200	410 200	13,3	26,3
Menot	-2 669 895	-3 082 020	-3 223 090	-3 224 800	4,6	20,8
Netto	-2 345 043	-2 719 820	-2 812 890	-2 814 600	3,5	20,0
Yhdyskuntatekniikka						
Tulot	1 366 102	1 359 660	1 097 410	1 097 410	-19,3	-19,7
Menot	-4 617 066	-4 909 600	-5 288 140	-5 302 680	8,0	14,8
Netto	-3 250 964	-3 549 940	-4 190 730	-4 205 270	18,5	29,4
Mittaus- ja kiinteistömuodostus						
Tulot	3 557 328	3 251 880	2 816 460	2 816 460	-13,4	-20,8
Menot	-592 448	-585 600	-599 650	-600 870	2,6	1,4
Netto	2 964 880	2 666 280	2 216 810	2 215 590	-16,9	-25,3
Tiliahallinto						
Tulot	20 217 422	20 482 840	20 150 150	20 202 590	-1,4	-0,1
Menot	-11 904 879	-13 124 030	-13 183 410	-13 240 170	0,9	11,2
Netto	8 312 543	7 358 810	6 966 740	6 962 420	-5,4	-16,2
Toimitilahuolto ja ruokahuolto						
Tulot	8 208 979	9 342 190	9 502 980	9 508 980	1,8	15,8
Menot	-8 573 087	-9 259 310	-9 538 980	-9 562 330	3,3	11,5
Netto	-364 108	82 880	-36 000	-53 350	-164,4	-85,3
Kaavoitus						
Tulot	66 995	73 000	98 000	98 000	34,2	46,3
Menot	-643 306	-749 160	-773 140	-824 650	10,1	28,2
Netto	-576 311	-676 160	-675 140	-726 650	7,5	26,1
Rakentaminen ja ympäristö						
Tulot	684 013	700 800	732 070	732 070	4,5	7,0
Menot	-1 550 046	-1 174 970	-1 292 430	-1 295 110	10,2	-16,4
Netto	-866 033	-474 170	-560 360	-563 040	18,7	-35,0
Jätelautakunta						
Tulot	445 733	460 000	601 000	601 000	30,7	34,8
Menot	-387 964	-395 870	-519 970	-521 440	31,7	34,4
Netto	57 770	64 130	81 030	79 560	24,1	37,7
TEKNIikka YHTEENSÄ						
Tulot	34 871 425	36 032 570	35 408 270	35 466 710	-1,6	1,7
Menot	-30 938 691	-33 280 560	-34 418 810	-34 572 050	3,9	11,7
Netto	3 932 734	2 752 010	989 460	894 660	-67,5	-77,3
Raseborgs stad						
Tulot	54 232 982	56 483 200	55 612 820	55 669 110	-1,4	2,6
Menot	-227 874 171	-238 466 380	-242 699 584	-244 366 410	2,5	7,2
Netto	-173 641 189	-181 983 180	-187 086 764	-188 697 300	3,7	8,7
Raaseporin Vesi						
Tulot	5 984 129	6 173 800	6 399 500	6 399 500	3,7	6,9
Menot	-3 371 498	-3 213 100	-3 455 500	-3 455 500	7,5	2,5
Netto	2 612 631	2 960 700	2 944 000	2 944 000	-0,6	12,7
KAUPUNKI + LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ						
Tulot	60 217 111	62 657 000	62 012 320	62 068 610	-0,9	3,1
Menot	-231 245 669	-241 679 480	-246 155 084	-247 821 910	2,5	7,2
Netto	-171 028 558	-179 022 480	-184 142 764	-185 753 300	3,8	8,6